

Programmabegroting 2025-2028

Gemeente Gouda

Inhoudsopgave

1 Introductie **3**
1.1 Inleiding 3
1.2 Leeswijzer 3

2 Aanbiedingsnota **5**
2.1 Begroting in beeld 5
2.2 Bestuurlijke samenvatting 7
2.3 Financiële samenvatting 9

3 Beleidsbegroting: programma's **11**
3.1 Economie, werk en onderwijs 12
3.2 Energie en klimaat 17
3.3 Wonen en leefomgeving 23
3.4 Sociaal domein 29
3.5 Cultuur, sport en recreatie 34
3.6 Leefbaarheid en veiligheid 40
3.7 Bestuur en organisatie 45
3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen 53

4 Beleidsbegroting: paragrafen **58**
4.1 Lokale heffingen 59
4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing 67
4.3 Onderhoud kapitaalgoederen 73
4.4 Financiering 77
4.5 Investeringen 84
4.6 Bedrijfsvoering 86
4.7 Verbonden partijen 88
4.8 Grondbeleid 99
4.9 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid 101

5 Financiële begroting 2025 - 2028 **102**
5.1 Inleiding 102
5.2 Financieel beleid en indicatoren 102
5.3 Toelichting ontwikkeling meerjarenperspectief 2025 - 2028 102
5.4 Grondslagen 107
5.5 Overzicht van baten en lasten 108
5.6 Incidentele & structurele baten en lasten 2025 - 2028 109
5.7 Financiering 113
5.8 Overzicht inzet reserves 2025 - 2028 114
5.9 Ontwikkeling en toelichting reserves 2025 - 2028 116
5.10 Ontwikkeling en toelichting voorzieningen 2025 - 2028 124
5.11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen 128

6 Bijlagen **129**
6.1 Overzicht taakvelden 130
6.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren 134
6.3 Afkortingen 138
6.4 Bijlage risico's 141

1 Introductie

1.1 Inleiding

Hierbij presenteert het college de begroting 2025 en de meerjarenraming 2026-2028 (hierna: programmabegroting) van de gemeente Gouda. De programmabegroting maakt deel uit van de Planning & Controlcyclus. Gemeenten zijn volgens de Gemeentewet verplicht om ieder jaar een begroting, meerjarenraming, jaarverslag en jaarrekening binnen deze Planning & Controlcyclus vast te stellen.

In de begroting wordt het gemeentelijk beleid op hoofdlijnen toegelicht. De plannen zijn beschreven in zeven programma's, waarbij steeds drie vragen centraal staan:
- Wat wil Gouda bereiken?
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen?
- Wat gaat het kosten?

Met deze begroting legt het college van burgemeester en wethouders de voor 2025 geplande lasten en baten ter vaststelling aan de gemeenteraad voor. De begroting dient ter ondersteuning van de rol van de raad. In deze rol ligt de nadruk op kaderstelling, controle, sturing op hoofdlijnen, autorisatie en allocatie van middelen. De budgetten voor 2025 worden door het vaststellen van deze begroting door de raad op programmaniveau geautoriseerd. Daarnaast geeft de meerjarenraming de raad een beeld van de verwachtingen ten aanzien van de financiële ontwikkelingen in de drie daaropvolgende jaren.

1.2 Leeswijzer

De brede samenstelling van het gemeentelijk takenpakket maakt het lezen van een gemeentebegroting niet eenvoudig. Deze leeswijzer is bedoeld om de raad daarbij op weg te helpen.

De programmabegroting is opgebouwd uit de volgende onderdelen:

Aanbiedingsnota
Dit onderdeel bevat een samenvatting van de belangrijkste ambities uit de begroting en de financiële positie.

Programma's
Een (beleids-)programma is een samenhangende verzameling van taken, activiteiten en geldmiddelen, wat gericht is op het bereiken van vooraf bepaalde maatschappelijke effecten. De burgers kunnen de raad aanspreken op de te realiseren prestaties van de programma's in de begroting.

Elk programma gaat in op de eerder aangehaalde drie W-vragen:
- Wat wil Gouda bereiken? (geeft inzicht in de gestelde doelen);
- Wat gaat de gemeente daarvoor doen? (geeft een beschrijving van de doelen en acties);
- Wat gaat het kosten? (bevat een overzicht van lasten, baten en taakvelden).

Ieder programma bevat tevens een overzicht van de verbonden partijen.. Daarnaast zijn per programma de doelen (Global Goals) en indicatoren opgenomen.

Verplichte overzichten
De overzichten Overhead en Algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien zijn verplichte onderdelen van de programmabegroting. Het overzicht Overhead is verwerkt in programma 7 Bestuur en organisatie. Op algemene dekkingsmiddelen en onvoorzien wordt ingegaan in hoofdstuk 3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen.

Paragrafen
In de paragrafen worden financiële en bedrijfsmatige onderwerpen (van belang voor het inzicht in de financiële positie) gebundeld en per thema gepresenteerd. De volgende paragrafen maken onderdeel uit van de begroting: Lokale heffingen, Risicobeheersing en Weerstandsvermogen, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Bedrijfsvoering, Investeringen, Verbonden partijen, Grondbeleid en Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid. Het onderwerp Investeringen is toegevoegd om extra inzicht in de verwachte uitgaande geldstroom te creëren; de andere onderwerpen zijn wettelijk verplicht.

Financiële begroting
Dit onderdeel bevat een uiteenzetting van de financiële positie van de gemeente Gouda. Met onder andere de geprognosticeerde balans in meerjarenperspectief, de meerjarige ontwikkeling van het EMU-saldo en een meerjarig overzicht van baten en lasten. Ook een overzicht van de reserves en voorzieningen en de grondslagen waarop de ramingen zijn gebaseerd, wordt gepresenteerd. De meeste overzichten in dit onderdeel zijn wettelijk voorgeschreven.

In de begroting zijn veel optellingen opgenomen. Voor deze tabellen geldt dat als gevolg van afronding de som der delen kan afwijken van het totaal.

Besluit en bijlagen
De begroting wordt gecompleteerd met enkele bijlagen, waaronder een vertaaltabel met baten en lasten per programma / taakveld.

2 Aanbiedingsnota

2.1 Begroting in beeld

Begroting 2025 op hoofdlijnen

Gouda is al ruim 750 jaar een prachtige stad met een rijke historie. Gouda staat er goed voor. Het college wil hierop voortbouwen en doorgaan met het realiseren van de ambities uit het akkoord "Geef Gouda door".
Een goede samenwerking met de gemeenteraad en stad is daarbij essentieel.

27,8 miljoen
Economie, werk en onderwijs

1- Versterken vestigingsklimaat met inzet op aantrekkelijke werklocaties en slim ruimtegebruik van bedrijventerreinen
2- Vaststellen en uitvoeren uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2e tranche 2025-2028
3- Voortzetten van extra taallessen om laaggeletterdheid te verminderen
4- Inzet op innovatietrajecten om verder te innoveren op zorg & technologie en bodem & technologie
5- Terugdringen jeugdwerkloosheid door jongeren (terug) te leiden naar school en werk

38,0 miljoen
Energie en klimaat

1- Realiseren van extra groen en natuurvriendelijke oevers
2- Starten met een soortenmanagementplan om vleermuizen en mussen te beschermen
3- Gouwenaars blijven helpen met verduurzamen via het Gouds
4- Isolatieprogramma en Duurzaamheidsfonds Voortzetten verduurzaming gemeentelijke gebouwen
5- Via het funderingsloket inwoners helpen bij funderingsonderzoek en -herstel

57,0 miljoen
Wonen en leefomgeving

1- Actualiseren Huisvestingsverordening met de buurgemeenten
2- Verhogen van het aandeel betaalbare woningen
3- Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan, zoals door het realiseren van regionale doorfietsroutes
4- Gefaseerd invoeren van de Zero-Emissiezone Stadslogistiek Binnenstad
5- Starten met de opbouw van een omgevingsplan nieuwe stijl

44,1 miljoen
Bestuur en organisatie

1- Verder versterken van de samenwerking tussen raad en college
2- Uitvoering geven aan een nieuwe Nota gemeenschappelijke regelingen
3- Slagkracht van de Regio Midden-Holland vergroten
4- Strategische benutten van samenwerkingsverbanden
5- Ruimte geven aan participatie, zoals via een nieuw vast te stellen participatieverordening

172,1 miljoen
Sociaal domein

1- Ontwikkelen van een sterke sociale basis door vrijwilligers te ondersteunen en stimuleren
2- Organiseren van extra activiteiten voor bevrijding en vrijheid om inclusie en diversiteit te vieren
3- Met Buurt aan Zet samen met bewoners werken aan een veerkrachtig Oud Achterwillens
4- Stabiliseren en waar mogelijk afremmen van de vraag naar Wmo en jeugdhulp
5- Vergoeden van gedupeerden van de Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek

14,0 miljoen
Leefbaarheid en veiligheid

1- Intensiveren van de aanpak van ondermijning door de inzet van integrale controles
2- Voorlichten van inwoners en ondernemers over het tegengaan van cybercrime
3- Tegengaan van jeugdoverlast en –criminaliteit door de inzet van jeugdboa's
4- Professionaliseren van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen
5- Via opbouwwerk voorkomen van polarisatie en radicalisering

24,0 miljoen
Cultuur, sport en recreatie

1- Inzet op een aantrekkelijke binnenstad, bijvoorbeeld door het tegengaan van leegstand
2- Aan de slag met de strategie stadsmarketing en versterken van het merk van Gouda
3- Versterken van erfgoed door het uitwerken van een Historische Lintenvisie en actualiseren van de Archeologische Basiskaart
4- Stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod voor kunst en cultuur
5- Investeren in buiten sporten en bewegen

Gemeente Gouda

Inkomsten & uitgaven

	INKOMSTEN Totale inkomsten: 385,7 mln			UITGAVEN Totale uitgaven: 383,3 mln		
RIJK	Gemeentefonds	€ 225,0 miljoen	1	Sociaal domein	€ 172,1 miljoen	1
RIJK	Specifieke uitkeringen	€ 41,2 miljoen	2	Wonen en leefomgeving	€ 57,0 miljoen	2
GEMEENTE	Rioolheffing	€ 20,7 miljoen	3	Bestuur en organisatie	€ 44,1 miljoen	3
GEMEENTE	OZB	€ 20,6 miljoen	4	Energie en klimaat	€ 38,0 miljoen	4
GEMEENTE	Grondexploitatie	€ 10,9 miljoen	5	Economie, werk en onderwijs	€ 27,8 miljoen	5
GEMEENTE	Afvalstoffenheffing	€ 15,6 miljoen	6	Cultuur, sport en recreatie	€ 24,0 miljoen	6
GEMEENTE	Huur en erfpacht	€ 9,4 miljoen	7	Leefbaarheid en veiligheid	€ 14,0 miljoen	7
GEMEENTE	Overig	€ 21,5 miljoen	8	Fin. en algemene dekkingsmid.	€ 2,8 miljoen	8
	Inzet van reserves	€ 20,8 miljoen	9	*Toevoeging aan reserves*	€ 3,6 miljoen	9

SALDO + €2,4 MILJOEN

INKOMSTEN € 385,7 MILJOEN

UITGAVEN € 383,3 MILJOEN

Gemeente Gouda

2.2 Bestuurlijke samenvatting

Gouda is al ruim 750 jaar een prachtige stad met een rijke historie. Gouda staat er goed voor. Het college wil hierop voortbouwen en doorgaan met het realiseren van de ambities uit het akkoord “Geef Gouda door”. Een goede samenwerking met de gemeenteraad en stad is daarbij essentieel.

Ook in 2025 staat de voortzetting van de door dit college via het bestuursakkoord geïnitieerde accenten op duurzaamheid en groen, en een inclusieve en sociale stad centraal. Het is bovendien het laatste volledige kalenderjaar voorafgaand aan de gemeenteraadsverkiezingen en daarom zal ook 2025 een jaar van uitvoering worden. De inhoudelijke accenten van deze begroting zullen daarom herkenbaar zijn.

Met deze begroting wordt uitvoering gegeven aan eerder vastgesteld beleid en autonome ontwikkelingen. Voor nieuwe voornemens en wensen moeten keuzes gemaakt worden, binnen de financiële kaders zoals bij de Kadernota vastgesteld. Deze kunnen vervolgens als een amendement of wijziging op deze begroting worden vastgesteld.

Economie, werk en onderwijs

Het college hecht waarde aan een vitale Goudse economie. Onderdeel hiervan is een gunstig ondernemers- en vestigingsklimaat op bedrijventerreinen als Kromme Gouwe en Goudse Poort, en een aantrekkelijke binnenstad met goed verblijfsklimaat. Ook een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt is van belang. Samen met partners wordt het aanbod van Campus Gouda verder uitgebreid door te streven naar het sluiten van een nieuw deelakkoord over transport, logistiek en distributie. Het college gaat door met de regionale innovatieagenda om de economische positie van de regio Midden-Holland aantrekkelijk te houden en stimuleert (nieuw) ondernemerschap via het netwerk StartUp Gouda. Het terugdringen van laaggeletterdheid wordt bereikt door in te zetten op uitvoering van het lokaal plan van aanpak en geletterdheid. Ten aanzien van het Integraal Huisvestingsplan wordt voor de 2e tranche een uitvoeringsplan vastgesteld, inclusief een visie op de ontwikkeling van Integrale Kindcentra.

Energie en klimaat

De gemeente wil de kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen door klimaatadaptieve maatregelen te treffen, zoals het toevoegen van infiltratie- en bergingsvoorzieningen, het creëren van extra waterberging en het plaatsen van meer biodivers groen. Gouwenaars worden geholpen bij verduurzaming via onder meer het Gouds isolatieprogramma, de inzet van energiecoaches en collectieve inkoopacties. Ook helpt de gemeente maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, gebouweigenaren, religieuze instellingen, MKB-ondernemers en kleine VvE’s bij het verduurzamen van hun gebouwen en opwek van energie, door leningen te verstrekken vanuit het Duurzaamheidsfonds. De gemeente geeft bovendien het goede voorbeeld door de aanpak voor de verduurzaming van gemeentelijke gebouwen te realiseren en in 2040 aardgasvrij en CO2-neutraal te zijn. Verder investeert de gemeente integraal en duurzaam in de kwaliteit van de inrichting van de openbare ruimte, in lijn met het Beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud. Via het Funderingsloket blijft de gemeente inwoners met advies en voorlichting op weg helpen bij funderingsonderzoek en -herstel.

Wonen en leefomgeving

In Gouda is een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen het uitgangspunt. Om dit te bereiken, realiseert de gemeente woon(zorg)concepten voor diverse doelgroepen in de nieuwbouw en bestaande voorraad, zoals de Gouwe Huse, jongerenhuisvesting aan de Winterdijk 10, Knarrenhof en het Ouden Huis in Westergouwe. Ook starten de voorbereidingen voor een Volkshuisvestelijk Programma. Met de uitvoering van het Verkeerscirculatieplan creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer op bijvoorbeeld de Fluwelensingel en de Goudse Houtsingel. Ook wordt er ingezet op drie regionale snelfietsroutes (Gouda naar Alphen, Gouda naar Bodegraven en Gouda naar Rotterdam). Daarnaast wordt er een mobilteitshub gerealiseerd in Klein Amerika, het aantal openbare oplaadpunten uitgebreid en gaat de Zero-Emissiezone Stadslogistiek gefaseerd in. De gemeente doet eveneens ervaring op met de nieuwe kerninstrumenten van de Omgevingswet en maakt een start met de opbouw van een gemeentedekkend omgevingsplan nieuwe stijl.

Sociaal domein

Alle Gouwenaars kunnen meedoen in een inclusieve en sociale stad. Om dat te bereiken, zet het college in op het ontwikkelen van een sterke sociale basis. Het college ondersteunt vrijwilligersorganisaties en voert de Lokale Inclusie en Diversiteitsagenda uit. Het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA) wordt uitgevoerd en via Buurt aan Zet wordt in Oud Achterwillens, samen met de bewoners, gewerkt aan een veilige, schone, leefbare, gezellige en gezonde wijk. Onder meer door het versterken van de samenwerking met externe verwijzers zoals Gecertificeerde Instellingen (GI's) en huisartsen zet de gemeente in op het stabiliseren van de vraag naar jeugdzorg en het beheersen van de kosten. Via de invoering van casemanagement wordt de dienstverlening aan inwoners en werkgevers continu verbeterd en gemoderniseerd. Ook helpt de gemeente bij het vergoeden van gedupeerden van de Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek.

Cultuur, sport en recreatie

Gouda is een unieke en veelzijdige stad. Het college draagt dit graag uit door de stad aantrekkelijk te houden voor iedereen en het merk Gouda verder te versterken. Er wordt uitvoering gegeven aan het Samenwerkingsprogramma Binnenstad en het Horecaconvenant. De renovatie en verbouwing van het Stadhuis gaat van start. Het cultureel erfgoed wordt versterkt via onder meer het verder uitwerken van de Historische Lintenvisie en het publiekstoegankelijk(er) maken van het archeologisch depot. De gemeente wil daarnaast door innovatie en ontwikkeling het cultuuraanbod helpen vernieuwen en de jongerencultuur stimuleren. Tot slot investeert de gemeente in de mogelijkheden om te sporten en bewegen in de buitenlucht, bijvoorbeeld door het realiseren van de Skills Garden in Westergouwe en een buitengymzaal in Korte Akkeren.

Leefbaarheid en veiligheid

Het college wil dat alle Gouwenaars wonen en opgroeien in veilige, leefbare buurten en wijken. De gemeente intensiveert daarom de aanpak op ondermijnende criminaliteit, bijvoorbeeld door integrale controles uit te voeren. Ook de inzet op het tegengaan van het aantal woninginbraken wordt komend jaar voortgezet. Daarnaast licht de gemeente ondernemers en inwoners voor over de gevaren van cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Via interventies zoals de Dealbreakers en Persoonsgerichte Aanpak Lokaal en de inzet van jeugdboa's is het doel om de jonge aanwas in (drugs)criminaliteit te verminderen. Tot slot investeert de gemeente in het voorkomen van polarisatie, extremisme en radicalisering door de aanbevelingen uit de fenomeenanalyse op te volgen en via de inzet van opbouwwerk sociale cohesie in de stad te versterken.

Bestuur en organisatie

Veel opgaven en uitdagingen voor Gouda kunnen alleen op regionaal niveau worden opgelost. De gemeente streeft daarom naar het strategisch inzetten van regionale samenwerkingsverbanden en partnerschappen, waarbij zicht wordt gehouden op gemeenschappelijke regelingen. Komend jaar wordt specifiek ingezet op het vergroten van de capaciteit en slagkracht van Midden-Holland door vorm en inhoud te geven aan het regiobureau. Gouda geeft met Midden-Holland invulling aan haar status als stedelijke cultuurregio. Via de netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden wordt daarnaast samen met onderwijs en bedrijfsleven onder meer gewerkt aan het versnellen van de circulaire economie. Verder blijft de gemeente ruimte geven aan burgerinitiatieven, bijvoorbeeld via de GoudApot en uitwerken en uitvoeren van de startnotitie participatie.

2.3 Financiële samenvatting

Conclusie van de financiële positie

- Het college levert een ontwerp begroting 2025 met een - met uitzondering van begrotingsjaar 2026 - sluitend meerjarenperspectief op.
- In de voorliggende begroting zijn de mutaties zoals opgenomen in de Kadernota 2025 verwerkt.
- De geactualiseerde verhouding tussen risico's en de mogelijkheid om deze te kunnen opvangen vanuit het weerstandsvermogen is "voldoende" voor 2025 - 2028.
- De omvang van het weerstandsvermogen neemt af van € 32 miljoen in 2025 naar € 25 miljoen in 2028.

Financiële resultaten 2025 -2028

In onderstaande tabel zijn de financiële resultaten opgenomen voor de jaren 2025 tot en met 2028.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Totaal lasten	379.702	374.969	363.710	371.946
Totaal baten	-364.905	-372.045	-363.714	-371.992
Saldo excl. reserves	*14.797*	*2.924*	*-4*	*-46*
Toevoegingen	3.601	2.595	2.374	2.375
Onttrekkingen	-20.810	-5.445	-3.898	-3.473
Saldo inzet reserves	*-17.209*	*-2.850*	*-1.523*	*-1.098*
Gerealiseerd resultaat	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**
Prognose uitkomsten hoofdlijnenakkoord - besparing op jeugdzorg vervalt	0	-2.000	-2.000	-2.000
Kostenontwikkeling Jeugd	2.000	2.000	2.000	2.000
Doorkijk begroting incl. kostenontwikkeling Jeugd *	**-412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

**Op 18 september 2024 is de raad geïnformeerd over de kostenontwikkeling van de jeugdzorg. Vooruitlopend op de definitieve uitkomsten van de septembercirculaire stelt het college voor om de prognose van de structurele extra inkomsten jeugd beschikbaar te houden voor de kostenontwikkeling binnen de jeugdzorg.*

Ontwikkelingen begroting 2025 - 2028

In de onderstaande tabel zijn de ontwikkelingen opgenomen vanaf de meest actuele uitgangspositie van het begrotingsresultaat (raadsbesluiten t/m 3 juli 2024). Hierbij zijn de mutaties per onderdeel toegelicht.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
A. Startbegroting	**-6.376**	**-305**	**-4.342**	**-8.785**
B. Kadernota	4.429	1.865	2.634	4.949
C. Autonome en administratieve ontwikkeling	-108	-1.845	-285	2.096
D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage	-357	359	466	596
E. Geactualiseerd perspectief	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

A. Startbegroting

Dit betreft de startpositie na het vaststellen van raadsbesluiten tot 3 juli 2024.

B. Kadernota 2025

Op 3 juli 2024 is de Kadernota 2025 vastgesteld. De budgettaire verwerking is in de voorliggende begroting 2025 - 2028 verwerkt. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar hoofdstuk 5.3.

C. Autonome en administratieve ontwikkeling

Bij het samenstellen van de programmabegroting 2025 - 2028 zijn er diverse autonome ontwikkelingen. Dit betreft onder andere loon- en prijsontwikkeling, aanpassing van hoeveelheden en administratieve aanpassingen. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar hoofdstuk 5.3.

D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect 2e bestuursrapportage 2024

In de programmabegroting 2025 - 2028 zijn er geen financiële mutaties voor nieuw beleid verwerkt. Met deze begroting wordt uitvoering gegeven aan eerder vastgesteld beleid en autonome ontwikkelingen. Voor nieuwe voornemens en wensen moeten keuzes gemaakt worden, binnen de financiële kaders zoals bij de Kadernota vastgesteld. Deze kunnen vervolgens als een amendement of wijziging op deze begroting worden vastgesteld. Voor een nadere specificatie wordt verwezen naar hoofdstuk 5.3.

E. Begrotingsresultaten 2025 - 2028

Dit betreft de nieuwe begrotingsresultaten 2025 - 2028 na verwerking van de diverse ontwikkelingen.

Structureel en incidenteel resultaat

Het onderscheid tussen structurele en incidentele resultaten is van belang voor het inzicht in de financiële positie van de gemeente. In het algemeen geldt dat de gemeente structurele taken uitvoert en daarvoor structurele lasten raamt in de begroting. Structurele lasten en baten zijn de regel, incidentele lasten en baten zijn de uitzondering.

(bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Resultaat begroting (A)	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**
Incidenteel saldo begroting				
Totaal incidentele baten	-3.601	-2.595	-2.374	-2.375
Totaal incidentele lasten	19.285	3.920	2.373	2.221
Saldo	15.684	1.325	-1	-154
Saldo van incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	*-15.684*	*-1.325*	*1*	*154*
Incidenteel saldo (B)	**0**	**0**	**0**	**0**
Structureel saldo begroting				
Totaal structurele baten	-361.304	-369.450	-361.339	-369.617
Totaal structurele lasten	360.417	371.049	361.337	369.725
Saldo	-887	1.599	-2	108
Saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	*-1.525*	*-1.525*	*-1.525*	*-1.252*
Structureel saldo (A-B)	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

Ontwikkeling reservepositie

De algemene reserve is een buffer voor de instandhouding van de weerstandscapaciteit en voor het opvangen van incidentele kosten. In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de algemene reserve weergegeven per stand 31 december.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve per (31/12)	23.647	23.413	23.413	23.413
Begrotingsresultaten (31/12)	2.412	-74	1.527	1.143
Resultaat 2024 conform 2e berap 2024 (afgerond)	5.500			
Beschikbaar weerstandsvermogen per (31/12)	**31.559**	**23.339**	**24.940**	**24.557**

Ontwikkeling woonlasten

In de onderstaande tabel is de ontwikkeling van de woonlasten weergegeven op basis van een gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2025 van € 334.000. Ter vergelijking zijn de woonlasten van 2024 (na amendement) weergegeven.

Opbrengstsoort (bedragen x € 1)	2025	2025	2024 na amendement	2024 na amendement	verschil in %	verschil in %
	eigenaar/ gebruiker	**huurder**	**eigenaar/ gebruiker**	**huurder**	**eigenaar/ gebruiker**	**huurder**
ozb eigenaar	275,75		269,82		2,20%	
Afvalstoffenheffing	434,40	434,40	392,16	392,16	10,77%	10,77%
Rioolheffing eigenaar	304,87		287,45		6,06%	
Rioolheffing gebruiker	256,80	256,80	242,64	242,64	5,84%	5,84%
Totaal	**1.271,82**	**691,20**	**1.192,07**	**634,80**	**6,69%**	**8,88%**

In 2025 stijgen de woonlasten voor de eigenaar-gebruiker van een woning met een WOZ-waarde van € 334.000 met 6,69% (gemiddelde stijging van ozb, afval en riool). De woonlasten voor de huurder stijgen in 2025 met 8,88% (gemiddelde stijging van afval en riool). Deze stijgingen worden veroorzaakt door het toepassen van de inflatiecorrectie en de gestegen kosten voor afvalverzameling en onderhoud en beheer gemeentelijk rioolstelsel.

3 Beleidsbegroting: programma's

Bij het formuleren van de ambities, doelen en activiteiten is een keuze gemaakt in de onderwerpen op het gebied van de betreffende onderwerpen binnen de programma's. De gemeente is bijvoorbeeld ook verantwoordelijk voor reguliere taken, zoals toetsing, toezicht en handhaving van relevante wet- en regelgeving en beheer en onderhoud op diverse terreinen.

3.1 Economie, werk en onderwijs

Ambitie

De gemeente Gouda streeft naar een vitale Goudse economie en een goed ondernemers- en vestigingsklimaat, inclusief een goede aansluiting tussen onderwijs en arbeidsmarkt.

Bedrijven, onderwijs en overheid (triple helix) maken zich sterk voor Leven Lang Ontwikkelen, waaronder meer hoger onderwijs in Midden-Holland. Samenwerking zorgt voor innovatieve oplossingen voor maatschappelijke vraagstukken in de zorg en bij bodemdaling, transport en logistiek. De relatie van mens met technologie is daarin de rode draad.

Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen voor alle kinderen op basis-, voortgezet en speciaal (voortgezet) onderwijs in Gouda en sterk onderwijs, waarin wordt samengewerkt om gelijke kansen te creëren. En actief werk maken van het terugdringen van laaggeletterdheid.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Uitvoeren Economische Agenda

Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met het vernieuwen van de Economische Agenda (uitvoeringsgedeelte) en wordt de regionale triple helix innovatieprojectenagenda voortgezet. Daarnaast wordt gewerkt aan acties uit het meerjarenprogramma binnenstad en het horecaconvenant.

2) Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen

Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen, inclusief groene schoolpleinen.

3) Sterk onderwijs en terugdringen laaggeletterdheid

Sterk onderwijs, waarin wordt samengewerkt en kansengelijkheid wordt bevorderd door het beschikken over voldoende basisvaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen, en in toenemende mate digitale vaardigheden. Daarom wordt ingezet op het terugdringen van laaggeletterdheid.

4) Doorontwikkelen Campus Gouda

Via Campus Gouda hoger onderwijs duurzaam aan Midden-Holland verbinden in samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties. Er wordt een bijdrage geleverd aan Leven Lang Ontwikkelen in de regio met een krachtig mbo en techniekonderwijs.

5) Terugdringen jeugdwerkloosheid

Het terugdringen van de jeugdwerkloosheid in de periode 2022-2026 met 50 personen tot 209 jongeren (februari 2022: 259 jongeren) door een sluitende aanpak.

3.1.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Uitvoeren Economische Agenda
- Inzet op aantrekkelijke werklocaties en slim ruimtegebruik van bedrijventerreinen. Het versterken van het vestigingsklimaat op de bedrijventerreinen Kromme Gouwe en Goudse Poort met inzet op de schuifpuzzel. Het (laten) vestigen van het juiste bedrijf op de juiste plaats, mede door het clusteren van gelijksoortige bedrijven. Tevens het vormgeven van regionaal accountmanagement voor bedrijventerreinen op schaal Midden-Holland.
- Het voortzetten van de regionale innovatieagenda. Dit betreft diverse projecten in de bouwsector en maakindustrie, stadsdistributie en logistiek en living labs van Campus Gouda.
- Stimuleren en ondersteunen van (nieuw) ondernemerschap en het ondernemersklimaat in Gouda. Meebouwen aan het netwerk StartUp Gouda, accountmanagement voor bedrijven in Gouda en het organiseren van bijeenkomsten zoals de Bedrijvendag.
- De startnotitie circulaire economie uitwerken naar een uitvoeringsprogramma circulaire economie.
- Vernieuwen van de Economische Agenda.

Doelstelling 2: Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen
- Uitvoeren van het Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 1e tranche IHP 2020-2024.
- Vaststellen en uitvoeren van het Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2e tranche IHP 2025-2030.
- Realiseren van onderwijshuisvesting Internationale Schakelklas (ISK) en waarborgen nieuwkomersonderwijs.
- Onderhouden en in stand houden van buikleenscholen met een Meerjaren Onderhoudsplannen (MJOPs).
- Uitvoeren van de subsidieregeling voor het vergroenen van schoolpleinen.

Doelstelling 3: Sterk onderwijs en terugdringen laaggeletterdheid
- Samen met het onderwijs uitvoering blijven geven aan de Goudse Onderwijsagenda, in samenhang met het Nationaal Programma Onderwijs en de Gelijke Kansenalliantie.
- Het voortzetten van extra taallessen voor inwoners van Gouda om laaggeletterdheid te verminderen. In diverse wijken van Gouda zijn er bijvoorbeeld cursussen gezondheidsvaardigheden in simpele taal, om inwoners te bereiken die zich anders niet zouden inschrijven voor reguliere taal- of rekenlessen en te voorzien in hun behoefte aan praktisch toepasbare kennis.
- Kansen vergroten van kinderen tussen de 12 en 18 jaar oud, die nu het risico lopen op een taalachterstand. Samen met scholen en de bibliotheek wordt actie ondernomen.
- Doorlopende leerlijn techniek (STO) uitbouwen, inclusief rondkrijgen structurele exploitatie van de Techniekwerkplaats Gouda.

Doelstelling 4: Doorontwikkelen Campus Gouda
- Uitbreiding partners living lab zorg & technologie en living lab bodem & technologie vanuit een fysiek en mobiel lab (zorg) en in samenwerking met het Kenniscentrum Bodemdaling en Funderingen (KBF).
- Doorontwikkelen innovatiecyclus op gebied van zorg & technologie en bodem & technologie door uitvoering innovatietrajecten en challenges.
- Verbreden en doorontwikkelen modulair aanbod Campus Gouda, ook met mbo en partners zoals Gedeelde Zorg.
- Continueren van samenwerking met regio, provincie en Economic Board Zuid-Holland rondom Human Capital Agenda (deelakkoord 2.0) met mogelijk als nieuw thema logistiek & technologie en daarnaast het versterken van de koppeling van de Centra voor Innovatief Vakmanschap (CIV's) met maatschappelijke vraagstukken.

Doelstelling 5: Terugdringen jeugdwerkloosheid
- Via de outreachende aanpak 'jongeren buiten beeld' kwetsbare jongeren (terug) leiden naar school of werk.
- Doorontwikkelen van de samenwerking met (arbeidsmarkt)partners in voorbereiding op het regionale programma voortvloeiend uit het wetsvoorstel ‘van school naar duurzaam werk’.
- Inzetten op structurele voortzetting van projecten en interventies, zoals School@Work, LLokaal Expeditie, Stagefit, scholing- en hulpmiddelenbudget. En het ontwikkelen van nieuwe projecten en interventies om jeugdwerkloosheid terug te dringen.

3.1.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	Een prettige woon- en leefomgeving voor medewerkers is een aspect dat voor bedrijven een belangrijke rol speelt bij de keuze voor een vestigingsplaats. Met haar historische binnenstad en aantrekkelijke omgeving met gevarieerde recreatieve mogelijkheden biedt Gouda deze prettige woon- en leefomgeving. De recreatiegebieden van Groenalliantie Midden-Holland in Gouda en de bredere regio zijn hierin ook van groot belang. De recreatiegebieden voegen meerwaarde toe aan het grotere maatschappelijk en economische perspectief van Gouda. De Groenalliantie wil ook in 2025 blijven investeren in nieuwe projecten die recreatieve meerwaarde bieden. Dit gebeurt binnen de kaders van het Ontwikkelplan (2021). Groenalliantie wil ook in de komende tijd in de regio Midden Holland graag het effect van haar eigen handelen vergroten door de samenwerking te zoeken met andere gebiedspartijen en terreinbeheerders afhankelijk van hoe dit zich in relatie tot de provincie Zuid-Holland ontwikkelt. In aanvulling op de eigen gebiedsgerichte investeringen kan het hierbij bijvoorbeeld gaan om een gepaste bijdrage van Groenalliantie aan investeringen van derden in natuureducatie, (recreatieve) verbindingen en transferia in en tussen de beheergebieden en hun omgeving. Daarnaast wordt op basis van projecten samenwerking gezocht met gebruikers, gebruikersgroepen, exploitanten, ondernemers en andere terreinbeheerders. In 2025 zet Groenalliantie in op professionele begeleiding en inzet van vrijwilligers, het faciliteren en onderhouden van participatiegroepen en het samenwerken met bewonersplatforms, stichtingen en verenigingen.
Grondbank RZG Zuidplas	De grondbank heeft tot doel het ontwikkelen, vaststellen, initiëren en uitvoeren van een strategisch beheer- en uitnamebeleid voor de verworven gronden ten behoeve van een effectieve realisatie van de in de Herijkingsstudie en de Visie Ruimte en Mobiliteit voor het rechtsgebied geformuleerde ruimtelijke en sectorale doelstellingen.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de marktgelden en toeristenbelasting als algemeen dekkingsmiddel.

3.1.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Uitvoeren Economische Agenda	Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de uitvoering van prioriteiten uit de Economische Agenda 2021-2024 en de regionale innovatieprojectenagenda	Aantal vestigingen per sector (top 5)	(CBS, Vestigingen van bedrijven; bedrijfstak, gemeente) https:// opendata.cbs.nl/#/ CBS/nl/ dataset/ 81575NED/table
Uitvoeren Economische Agenda	Samen met ondernemers en onderwijs gaat de gemeente Gouda aan de slag met de uitvoering van prioriteiten uit de Economische Agenda 2021-2024 en de regionale innovatieprojectenagenda	Banen naar sector (top 5)	(Landelijk InformatieSysteem Arbeidsplaatsen (LISA), bewerkt door gemeente Gouda)
Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen	Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen	Energieverbruik onderwijs	(Regionale Klimaatmonitor, Energieverbruik naar maatschappelijke sector) https:// klimaatmonitor. databank.nl/ dashboard/ dashboard/ publiekedienstverlening
Duurzame en toekomstbestendige schoolgebouwen	Het realiseren en onderhouden van toekomstbestendige, kostenefficiënte en duurzame schoolgebouwen	CO2-uitstoot onderwijs	(Regionale Klimaatmonitor, Rapportage CO2-uitstoot) https://klimaatmonitor. databank.nl/ content/co2-uitstoot
Terugdringen laaggeletterdheid	Het terugdringen van laaggeletterdheid. Het bevorderen van kansengelijkheid door sterk onderwijsen ontwikkeling van de basisvaardigheden op het gebied van taal, lezen en rekenen, en in toenemende mate digitale vaardigheden.	Aantal inwoners dat een traject basisvaardigheden (taal, rekenen, digitale vaardigheden) heeft gevolgd	Gemeente Gouda, sociaal domein
Doorontwikkelen Campus Gouda	Via Campus Gouda hoger onderwijs duurzaam aan Midden-Holland verbinden in samenwerking met bedrijven en maatschappelijke organisaties.	Aantal studenten	Gemeente Gouda, Campus Gouda
Terugdringen jeugdwerkloosheid	Het terugdringen van de jeugdwerkloosheid in de periode 2022-2026 met 50 personen tot 209 jongeren (februari 2022: 259 jongeren) door een sluitende aanpak.	Aantal jongeren zonder werk tot 27 jaar	UWV

3.1.4 Wat gaat het kosten?

3.1.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	27.784	27.728	28.444	28.388
Baten	-9.322	-8.267	-8.270	-8.270
Saldo van baten en lasten	**18.462**	**19.461**	**20.174**	**20.118**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-755	-286	-286	-286
Gerealiseerd resultaat	**17.707**	**19.175**	**19.889**	**19.833**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.1.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**18.850**	**20.133**	**20.044**	**17.114**
Autonome en administratieve ontwikkeling	-1.487	-1.043	-123	2.646
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	345	86	-32	73
Totaal	**17.707**	**19.175**	**19.889**	**19.833**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.1.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
2.4 Economische havens en waterwegen	1.798	1.955	2.057	2.157
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	233	232	231	230
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	117	117	117	117
3.4 Economische promotie	2.015	1.665	1.661	1.661
4.2 Onderwijshuisvesting	9.550	10.935	11.468	11.313
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	4.748	4.557	4.640	4.640
Totaal	**18.462**	**19.461**	**20.174**	**20.118**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.2 Energie en klimaat

Ambitie

De ambitie is om Gouda duurzaam door te geven aan de volgende generaties. Gouda wil in 2040 CO2-neutraal zijn en in 2050 moet de leefomgeving bestand zijn tegen klimaatveranderingen.

De gemeente wil zelf het goede voorbeeld geven door extra te investeren in de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed.

Het speerpunt komende periode is verdere vergroening afgestemd op de bodemgesteldheid. Kwalitatief groen met een hoge biodiversiteit en ruimte voor water maakt de stad leefbaar en aantrekkelijk voor mens en dier. Duurzaamheid gaat over alle beleidsterreinen en is een gezamenlijke verantwoordelijkheid. Er vindt een doorrekening plaats om inzicht in de CO2-impact te krijgen.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen en toekomstbestendige bomen. Ook het inzetten op vasthouden, hergebruiken, infiltreren en vertraagd afvoeren van hemelwater helpt hierbij.

2) Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente begint met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.

3) Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en de opwek van duurzame energie stimuleren. Met aandacht voor gebouwbewonende diersoorten.

4) Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld. In 2030 is tenminste 55% van het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. In 2030 is tenminste 55% CO-2 gereduceerd. De gemeente neemt ook stappen om de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen te verbeteren. Hiertoe dient de uitvoering van de programma's voor verduurzaming en toegankelijkheid van het gemeentelijk vastgoed.

5) Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet.

3.2.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen

- Uitvoeren van klimaatadaptieve maatregelen, zoals het toevoegen van infiltratie- en bergingsvoorzieningen en het realiseren van aparte afvoer van riool- en hemelwater. De gemeente houdt bij maatregelen voor het afvoeren van hemelwater de voorkeursvolgorde - vasthouden, hergebruiken, infiltreren en (vertraagd) afvoeren - aan.
- Voor het tegengaan van hittestress, droogte en wateroverlast stuurt de gemeente aan op het creëren van extra waterberging, minder steen en meer biodivers groen en toekomstbestendige bomen bij (nieuw)bouwontwikkelingen, op schoolpleinen, speelplekken en bij onderhoud- en herinrichtingsprojecten. Ook werkt de gemeente samen met ondernemers, eigenaren en parkmanagement aan het klimaatbestendig inrichten van bedrijventerreinen.
- Uitbreiden van ecologisch beheer op basis van de nieuwe beleidsplannen, zoals ecologisch maaibeheer van bermen, het voortzetten van de aanleg van natuurlijkvriendelijke oevers en het vergroten van bewustwording.
- Uitvoeren van het Kaderplan Bodemdaling Binnenstad om de grond- en regenwateroverlast in de lage delen van de binnenstad te verminderen. De gemeente benut hierbij de samenwerking met het Kenniscentrum Bodemdaling & Funderingen voor kennisontwikkeling en informatievoorziening over de gevolgen van bodemdaling in combinatie met klimaatverandering.
- Uitvoeren van het beleid, zoals het Water- en Rioleringsprogramma, het Programma Groen Gouda en de verdiepende programma's voor Bomen en Biodiversiteit en de subsidieregeling groen-blauwe daken.

Doelstelling 2: Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit

- Het uitvoeren van maatregelen om de biodiversiteit te verbeteren op basis van het Programma Groen: Biodiversiteit. De Basiskwaliteit Natuur (BKN) is hiervoor het uitgangspunt. Om dit te bereiken, stuurt de gemeente onder andere op het versterken van de groenstructuur en het verbeteren van het ecologisch beheer.
- Samenwerken met waterschappen (waterkwaliteitsbeheerders) om waterkwaliteit te verbeteren.
- Ter ondersteuning van de woningisolatie een soortenmanagementplan (SMP) laten opstellen. Doordat het een krappe, specialistische markt betreft leverde een eerdere uitvraag geen aanbiedingen op.
- Verkennen hoe natuurinclusief bouwen onderdeel kan worden van het gemeentelijk beleid.

Doelstelling 3: Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden

- Uitwerken van de herziene focus voor de warmtetransitie naar een uitvoeringsstrategie met aandacht voor de invloed van factoren als netcongestie en geluid. De herziene focus biedt inwoners en ondernemers meer duidelijkheid over de voorkeursoplossing voor een aardgasvrije omgeving en hun handelingsperspectief.
- Met bewoners afronden van onderzoeken naar de aardgasvrije warmteoplossing in Achterwillens en een deel van Kort Haarlem. Op basis van de uitkomsten worden met bewoners afspraken gemaakt over het vervolg.
- Het Gouds Isolatieprogramma blijven uitvoeren met focus op (koop)woningen met energielabels D, E, F en G en energiearmoede. Inwoners worden geholpen door de inzet van energiecoaches en energieklussers, witgoedregeling, uitvoeren blokgewijze aanpak koopwoningen voor volledige verduurzaming (energiekaravaan), collectieve inkoopacties en subsidies. Een communicatiecampagne brengt de mogelijkheden onder de aandacht.
- Het stringent blijven handhaven van de informatieplicht energiebesparing voor bedrijven en instellingen en de wettelijke eis dat kantoren minimaal energielabel C hebben.
- Het stimuleren van de duurzame opwek met zon op grote en kleine daken en parkeerterreinen. Het ondersteunen van onder andere maatschappelijke organisaties, energiecoöperaties, gebouweigenaren, religieuze instellingen, MKB-ondernemers en kleine VvE's bij het verduurzamen van hun gebouwen en opwek van energie, door leningen te verstrekken vanuit het Duurzaamheidsfonds. Ook blijven ondersteunen van bewonersinitiatieven en initiatieven op bedrijventerreinen via de SDO subsidieregeling.

Doelstelling 4: Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed

- Uitvoeren van de aanpak om in 2030 55% CO2-reductie te realiseren in gemeentelijke gebouwen en in 2040 aardgasvrij en CO2-neutraal te zijn. Dit betreft alle gebouwen in eigendom van de gemeente, exclusief de sport- en onderwijsgebouwen. Het Groenhovenbad wordt binnen deze aanpak wel gasloos gemaakt.
- Bij de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed is er aandacht voor de inpassing van nestgelegenheid voor gebouwbewonende diersoorten, zoals gierzwaluwen, vleermuizen en huismussen.
- Waar mogelijk zoekt de gemeente synergie met onderhouds- (MJOP) en toegankelijkheidsmaatregelen.

Doelstelling 5: Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte

- In het Beheerplan Groot- en Vervangingsonderhoud (GOVO) bepalen de criteria toegankelijkheid en kwaliteit, naast drooglegging en technische staat, de beheeropgave. Met het budget uit het Bestuursakkoord worden ook het komende jaar meer straten aangepakt. Ook is in het GOVO extra budget gereserveerd voor het verbeteren van groenvoorzieningen bij ophogingsprojecten.
- Het meerjarig en gefaseerd herstellen van kwetsbare kademuren en andere kunstwerken, vanuit het GOVO.
- Het Kwaliteitsplan voor de openbare ruimte in de binnenstad is het kader voor de projecten in de openbare ruimte die vanuit het Water- en Rioleringsplan en het GOVO worden uitgevoerd. Dit betreft bijvoorbeeld het herstraten van de Peperstraat en het opknappen van de Agnietenstraat en Nieuwe Haven.
- Via het Funderingsloket blijft de gemeente inwoners met advies en voorlichting op weg helpen bij funderingsonderzoek en -herstel.

3.2.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel)	Het doel van de Omgevingsdienst Midden-Holland (milieudeel) is het waarborgen van een veilige, duurzame en gezonde samenleving door middel van milieutaken zoals vergunningverlening, toezicht en handhaving en advisering op ruimtelijke ontwikkelingen.
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	Klimaatadaptatie is belangrijk om Gouda toekomstbestendig te maken en de stad leefbaar en aantrekkelijk te houden voor mens en dier. Naast het aanwezige groen in de stad, zijn de omliggende natuur- en recreatiegebieden van de Groenalliantie Midden-Holland hiervoor van groot belang. Deze gebieden dragen bij aan de vermindering van hittestress, geven inwoners van Gouda ruimte om de warme stad voor een paar uur te 'ontvluchten' en te genieten van het groen en fungeren mee in het totale wateropvangsysteem van de stad. Inwoners van Gouda recreëren onder andere in het Krimpenerhout, het Loetbos, Reeuwijkse Hout, Goudse Hout, 't Weegje, Twaalfmorgen, Oostpolder, Gouwebos en Elfhoeven. De natuurwaarden en biodiversiteit staan ook in de gebieden van de Groenalliantie onder druk mede door toenemende recreatieve drukte en klimaatverandering. Naast gebiedsgerichte investeringen wil de Groenalliantie in 2025 positief bijdragen aan bredere opgaven als waterkwaliteit, gezondheid, biodiversiteit, de energietransitie en klimaatadaptatie. Zo kunnen de natuur- en recreatiegebieden een bijdrage leveren aan de infiltratie van regenwater en het verhogen van de biodiversiteit. Daarvoor wordt een duurzame balans gezocht tussen natuur en recreatie waarbij het uitgangspunt is dat de natuurwaarden, waterkwaliteit en biodiversiteit toenemen in de komende jaren. In het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 is veel aandacht voor de natuurwaarden, waterkwaliteit en de biodiversiteit. Waar mogelijk gaat de Groenalliantie het beheer meer richten op behoud en ontwikkeling van natuurwaarden en biodiversiteit. In de gebieden wordt in 2025 een aantal quick wins voor de biodiversiteit uitgevoerd. Ook is er een onderzoek naar de waterkwaliteit en de verbetering daarvan opgezet. Ook wordt er gezocht naar de mogelijkheden om op kleine schaal meer duurzame energie op te wekken. Hiermee wil de Groenalliantie een bijdrage leveren aan de realisatie van het Nationale Klimaatakkoord.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de reinigingsheffingen en de rioolheffingen ter dekking van de kosten van het ophalen en verwerken van afvalstoffen en voor de werking van een adequaat rioolstelsel. Sinds de inwerkingtreding van de omgevingswet verzorgt de BSGR de heffing en invordering van milieuleges ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag voor een dergelijke milieuvergunning.

3.2.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Genomen maatregelen tegen effecten van klimaatverandering	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Na een hevige regenbui blijft langer dan 2 uur water in de straat staan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen	Het verminderen van de gevolgen van hittestress, droogte en wateroverlast door extra vierkante meters biodivers groen in de stad. Ook het infiltreren, vasthouden en vertraagd afvoeren van water helpt hierbij.	Maatregelen willen nemen om overlast door hitte en water rondom woning tegen te gaan	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Kwetsbaarheid van de stad voor klimaatverandering verminderen		Schaduwplekken voor verkoeling tijdens een periode van warm weer	(Stadspeiling Gouda, Duurzaamheid en klimaat)
Verbetering van de biodiversiteit en waterkwaliteit	De gemeente zet zich in voor een groener Gouda. Het bestaande groen krijgt gaandeweg meer kwaliteit, met kansen voor biodiversiteit en klimaatadaptatie. De gemeente gaat beginnen met het verbinden en uitbreiden van groene structuren.	Groenbalans (inclusief percentage voor groen met waarde voor biodiversiteit)	Gemeente Gouda, Geovisia
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden		Hoofdverwarmingsinstallatie woningen (aardgas)	CBS, Regionale Klimaatmonitor: https:// opendata.cbs.nl/ #/CBS/nl/ dataset/ 84948NED/
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Extra impuls geven aan het verduurzamen van huizen en gebouwen om zoveel mogelijk energie te besparen. Het ontzorgen van inwoners en bedrijven en opwek van duurzame energie stimuleren.	Gouds IsolatiePlan	
Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Inwoners en ondernemers helpen energie te besparen en aardgasvrij te worden	Percentage bekende hernieuwbare energie	RVO, Regionale klimaatmonitor

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Sneller verduurzamen gemeentelijk vastgoed	De gemeente geeft zelf het goede voorbeeld. De ambitie voor het verduurzamen van gemeentelijk vastgoed wordt aangescherpt: in 2030 is tenminste 55% van het gemeentelijk vastgoed verduurzaamd. Waar mogelijk nemen we stappen om ook de toegankelijkheid van de gemeentelijke gebouwen te verbeteren.	Reductie van de CO2-uitstoot van de gemeentelijke vastgoedporteuille	Energiemonitor gemeente Gouda
Investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de openbare ruimte	Integraal en duurzaam investeren in de kwaliteit en toegankelijkheid van de inrichting van de openbare ruimte. Ook de inzet voor de aanpak van de problematiek van bodemdaling wordt voortgezet	Ik vind mijn buurt goed/ slecht onderhouden	Stadspeiling

3.2.4 Wat gaat het kosten?

3.2.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	37.988	36.621	36.602	37.251
Baten	-37.679	-38.617	-38.175	-37.749
Saldo van baten en lasten	**308**	**-1.995**	**-1.573**	**-497**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**308**	**-1.995**	**-1.573**	**-497**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.2.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**1.237**	**-236**	**-256**	**-2.508**
Autonome en administratieve ontwikkeling	-929	-1.759	-1.317	2.011
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Totaal	**308**	**-1.995**	**-1.573**	**-497**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

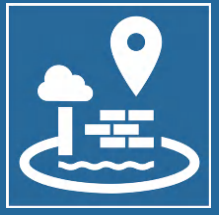
3.2.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
7.2 Riolering	-918	-3.276	-2.652	-1.409
7.3 Afval	-2.218	-2.185	-2.386	-2.553
7.4 Milieubeheer	3.444	3.465	3.465	3.465
Totaal	**308**	**-1.995**	**-1.573**	**-497**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.3 Wonen en leefomgeving

Ambitie

In Gouda kan iedereen prettig wonen en leven en dat wil de gemeente zo houden.

Een goede bereikbaarheid en betaalbaar woningaanbod voor elke doelgroep zijn daarvoor van belang. Er komen nieuwe woningen in Westergouwe, de Spoorzone en andere plekken in de stad. De norm is betaalbaar bouwen, natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen, en aandacht voor duurzame mobiliteit.

De goede bereikbaarheid en centrale ligging zijn een onbetwistbare kracht van Gouda. Om Gouda in de toekomst duurzaam bereikbaar te houden en goed te ontsluiten, wordt het Verkeerscirculatieplan (VCP) uitgevoerd. Met meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad wordt autoluw. Het omgevingsbeleid biedt duidelijke richting en regelgeving voor een gezonde en veilige fysieke leefomgeving.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen
De Woon(zorg)visie 2030 Gouda en de Regionale Realisatieagenda Midden-Holland van 2023 dienen als kader. In regioverband wordt een Woonzorgvisie opgesteld. Dit gebeurt samen met stakeholders.

2) Actieve sturing op het woningbouwprogramma
Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.

3) Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan
Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.

4) Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading
Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. De komst van een distributiehub. En het zetten van stappen richting Zero-emissie Stadslogistiek

5) Invoering van de Omgevingswet
De Omgevingswet is op 1 januari 2024 in werking getreden. Gemeenten krijgen tot 1 januari 2032 de tijd om een (digitaal) gemeente dekkend omgevingsplan te maken. De dienstverlening aan bedrijven, organisaties en inwoners staat centraal bij uitwerking van de wettelijke instrumenten.

3.3.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Een toekomstbestendige woningvoorraad voor alle doelgroepen

- Sturen op de realisatie van woon(zorg)concepten voor diverse doelgroepen in de nieuwbouw en bestaande voorraad, zoals de Gouwe Huse, jongerenhuisvesting aan de Winterdijk 10 en Knarrenhof en het Ouden Huis in Westergouwe. Woonwensen van jongeren worden nader in kaart gebracht.
- In regionaal verband wordt een woonzorgvisie opgesteld en nader uitgewerkt. Er wordt gestart met de voorbereidingen voor een Volkshuisvestelijk Programma (voorheen: Woonzorgvisie) voor Gouda. De gemeenten en corporaties in de regio verkennen in samenwerking met huurdersverenigingen en zorgpartijen mogelijkheden om doorstroming van ouderen te bevorderen. Met de regio wordt ook uitvoering gegeven aan het Actieplan dakloosheid.
- De Huisvestingsverordening actualiseren, waarmee wordt ingespeeld op nieuwe wettelijke mogelijkheden en verplichtingen bij woningtoewijzing (o.a. de Wet Betaalbare Huur, de aangepaste Huisvestingswet en mogelijk de Wet versterking regie volkshuisvesting).
- Uitbreiden van woonwagenstandplaatsen conform advies van het College voor de Rechten van de Mens.

Doelstelling 2: Actieve sturing op het woningbouwprogramma

- Actief sturen op de realisatie van de woningbouwopgave in afstemming met partners in de bouw. Bij nieuwbouw- en transformatieprojecten is de norm minimaal 33% sociale huur en 20% gereguleerde middenhuur of sociale koop. Indien nodig en wenselijk vindt afdracht plaats aan het Fonds Betaalbaar Wonen. De werkwijze rondom dit fonds wordt verder uitgebreid. In Westergouwe wordt op eigen grond gestreefd naar minimaal 33% sociale huur en voor de gronden van de VOF minimaal 20%, mits financieel haalbaar.
- De Regionale Realisatieagenda Midden-Holland van 2023 gaat uit van een verhoging van het aandeel betaalbaar (sociale huur, middenhuur en betaalbare koop) naar 67%. De woningbouwprogrammering van Gouda wordt hierop bijgesteld.
- Vastleggen van exploitatietermijnen om betaalbare woningen zo lang mogelijk beschikbaar te houden voor de doelgroep. Inzetten op transformatie van bestaande panden en waar dat mogelijk is kansen benutten voor het toevoegen van tijdelijke woningen.
- De gemeente gaat uit van natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen en passende duurzame mobiliteit bij nieuwbouw en transformatie. Daarvoor hanteert de gemeente het geactualiseerde programma van eisen dat hoort bij het convenant klimaatadaptief bouwen. Om de voortgang te bewaken wordt een monitor natuurinclusief en klimaatadaptief bouwen uitgewerkt.
- De gemeente blijft op zoek naar manieren om extra investeringen aan te trekken, waarmee voldoende sociale huur, middenhuur en betaalbare koopwoningen kunnen worden gerealiseerd. Er wordt tevens gestart met het in kaart brengen van scenario's en instrumenten, waarmee de gemeente meer sturing kan geven op de woningbouwopgave.

Doelstelling 3: Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan (VCP)

- Optimaliseren van verbindingen op basis van het wensbeeld voor fiets, openbaar vervoer en voetgangers van het Verkeerscirculatieplan, zoals het realiseren van (delen van) drie regionale doorfietsroutes (Gouda-Alphen, Gouda-Bodegraven en Gouda-Rotterdam).
- Voorbereiden van de realisatie van capaciteitvergrotende maatregelen op de N207/N457 (Westergouwe), de Burgemeester Jamessingel/Van Reenensingel (Spoorzone) en de kruising Goudkade-Industriestraat. Het realiseren van slimme verkeerslichten op diverse kruispunten met meer prioriteit voor langzame verkeersdeelnemers. Het realiseren van een optische versmalling op de Bodegraafsestraatweg en plateaus om de snelheid van het autoverkeer te verlagen.
- Voorbereiden en uitvoeren van de herinrichting van diverse wegen conform (het nieuwe) 30 km/u: Koningin Wilhelminaweg, Fluwelensingel, Blekerssingel, Componistenlaan en het herinrichtingsplan korte termijn voor de Nieuwe Veerstal. Realiseren van goede oversteeklocaties op de Goudse Houtsingel.
- Realiseren van een mobiliteitshub (openbaar vervoer, deelvervoer en parkeerplaats) bij Klein Amerika. Lobbyen voor het realiseren van een OV-hub/station voor een duurzame ontsluiting van Westergouwe.
- Opstellen, vaststellen en uitvoeren van een nieuw Parkeerbeleidsplan. De uitgangspunten van het beleidsplan worden verwerkt in diverse nieuw op te stellen wijkmobiliteitsplannen, passend binnen het Verkeerscirculatieplan. Het invoeren van gereguleerd parkeren in Korte Akkeren en Kort Haarlem.
- Uitvoeren van het Regionaal Verkeers- en Vervoerplan en het programma Verkeersveiligheid.

Doelstelling 4: Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading

- Het gestaag uitbreiden van het aantal openbare oplaadpunten voor personenauto's. Ook ontwikkelt de gemeente samen met de andere gemeenten in de regio een nieuwe visie over snelladen en laadmogelijkheden voor andere modaliteiten.
- Stimuleren van de inzet van deelvervoer door het uitvoeren van het Actieplan Deelvervoer 2024-2025 in combinatie met het inrichten van de openbare ruimte. Het faciliteren van een stadsbreed en duurzaam aanbod aan deelvervoer en het stimuleren van het gebruik van deelvervoer.
- Per 1 januari worden de eerste stappen gezet richting de Zero-Emissiezone Stadslogistiek (ZES) binnenstad. Uitvoeren van het flankerend pakket aan maatregelen om ondernemers te ondersteunen in de transitie naar schone en slimme logistiek.
- Uitbreiding van de Stationsgarage voor extra parkeercapaciteit, ook voor de binnenstad.

- Inzetten op een neutrale stadshub door het tekenen van een convenant ‘Slim bevoorraden Gouda’. Dit samenwerkingsverband faciliteert een hub waar alle type ondernemers terecht kunnen met hun lever- en ophaalbehoefte, en waar meerdere lokale logistieke dienstverleners onder een neutrale vlag opereren.

Doelstelling 5: Invoering van de Omgevingswet

- Ervaring opdoen met de nieuwe kerninstrumenten, zoals thematische en gebiedsprogramma’s en buitenplanse omgevingsplanactiviteitvergunningen.
- Starten met de opbouw van een gemeentedekkend omgevingsplan nieuwe stijl, middels wijzigingsbesluiten.
- De organisatie blijvend opleiden in de nieuwe manier van werken en regelgeving onder de Omgevingswet.
- Monitoren van de lokale effecten van de invoering van de Omgevingswet en de Wet Kwaliteitsborging.

3.3.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT deel)	Het doel van de Omgevingsdienst Midden-Holland (BWT-deel, oftewel Bouw- en Woningtoezicht) is het waarborgen van de veiligheid, kwaliteit en naleving van bouwvoorschriften in de regio. Dit omvat taken zoals het verlenen van bouwvergunningen, het controleren van bouwprojecten, en het handhaven van bouw- en woningregelgeving.
Grondbank RZG Zuidplas	Het doel van de Grondbank RZG Zuidplas is het verwerven, beheren, en ontwikkelen van grond om toekomstige ruimtelijke ontwikkelingen, zoals woningbouw en infrastructuurprojecten, in de regio Zuidplas mogelijk te maken en te faciliteren.
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de standplaatsgelden ter dekking van de kosten voor de exploitatie van woonwagenterreinen. De BSGR verzorgt ook de heffing en de invordering van de leges omgevingsvergunning/ fysieke leefomgeving ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van de aanvraag en het verstrekken van een dergelijke vergunning.
Cyclus N.V.	Het doel van Cyclus N.V. is het inzamelen, verwerken, en recyclen van afvalstromen in de regio, met als doel een bijdrage te leveren aan een duurzame en schone leefomgeving. Cyclus N.V. richt zich op het efficiënt beheren van afval en grondstoffen om zo milieubelasting te verminderen en circulaire economie te bevorderen.
Coöperatie Parkeerservice U.A.	Het doel van Coöperatie Parkeerservice U.A. is het ondersteunen van gemeenten bij het efficiënt beheren en handhaven van parkeerbeleid. Dit omvat het aanbieden van diensten zoals parkeerhandhaving, het beheren van parkeerfaciliteiten, en het ontwikkelen van innovatieve parkeeroplossingen om mobiliteit en bereikbaarheid in stedelijke gebieden te verbeteren

3.3.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Een toekomstbestendige woningvoorraad	Het zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep. Door het uitvoeren van de eind 2020 vastgestelde Woon(zorg)visie. Samen met andere betrokken partijen en in samenspraak met de buurt.	Eigendomsvormen, met uitsplitsing naar corporatiehuur, particuliere huur en koop.	(CBS, Voorraad woningen) https://opendata.cbs.nl/statline/#/CBS/nl/dataset/82900NED/
Een toekomstbestendige woningvoorraad	Het zorgen voor een toekomstbestendige woningvoorraad met aanbod voor elke doelgroep. Door het uitvoeren van de eind 2020 vastgestelde Woon(zorg)visie. Samen met andere betrokken partijen en in samenspraak met de buurt.	Eigendomsvormen op wijkniveau, met uitsplitsing naar middenhuur en betaalbare koop (WOZ-waarde < 325.000)	(CBS/WSW, Lokale Monitor Wonen) https://www.waarstaatjegemeente.nl/dashboard/dashboard/lokalemonitor-wonen
Actieve sturing op het woningbouwprogramma	Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.	Alternatieve woonvormen	Monitor ouderenhuisvesting: https://55plus.datawonen.nl/jive [geclusterde woonvormen]
Actieve sturing op het woningbouwprogramma	Met het programma Versnellen woningbouw stuurt de gemeente op kansrijke ontwikkelingen en transformatie. Zij benut alle instrumenten om te sturen. Als de wetgever nieuwe mogelijkheden introduceert, vertaalt de gemeente deze naar de Goudse situatie.	Aantal nieuwbouwwoningen en overige toevoegingen (o.a. transformatie)	Waarstaatje-gemeente.nl / CBS voor historische ontwikkeling, Planregistratie Wonen voor toekomst
Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan	Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.	Intensiteiten gemotoriseerd verkeer (stadsbreed)	Gemeente Gouda, periodieke verkeerstellingen
Uitvoeren van het Verkeerscirculatieplan	Met de uitvoering van het VCP creëert de gemeente meer ruimte voor fietsers, wandelaars en het openbaar vervoer. De binnenstad maakt zij autoluw.	Aantal (ernstige) verkeersslachtoffers	Geregistreerde verkeersongevallen (Viastat)
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. En de komst van een distributiehub.	Vervoerwijzekeuze (marktaandeel fiets en OV)	CBS ODiN, Onderzoek verplaatsingen in Nederland
Meer duurzame mobiliteit en bevoorrading	Het blijven inzetten voor meer duurzame mobiliteit en bevoorrading. Faciliteren van de openbare laadinfrastructuur en deelmobiliteit. Bevorderen van het gebruik van schonere en lichtere transportmiddelen. En de komst van een distributiehub.	Laadpalen en waterstoftankvoorzieningen	RVO, Regionale Klimaatmonitor

3.3.4 Wat gaat het kosten?

3.3.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	57.002	68.548	57.128	59.061
Baten	-20.214	-32.582	-19.984	-20.861
Saldo van baten en lasten	**36.788**	**35.965**	**37.144**	**38.200**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.759	1.760	1.739	1.781
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-6.988	-3.854	-2.938	-2.513
Gerealiseerd resultaat	**31.559**	**33.871**	**35.945**	**37.468**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.3.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**32.635**	**34.526**	**36.387**	**32.945**
Autonome en administratieve ontwikkeling	-446	-979	-970	3.989
Kadernota	535	535	535	535
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-1.165	-210	-7	-1
Totaal	**31.559**	**33.871**	**35.945**	**37.468**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.3.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	-3	855	2.137	2.728
2.1 Verkeer en vervoer	21.754	21.351	22.390	23.040
2.2 Parkeren	813	934	929	923
2.5 Openbaar vervoer	100	99	98	96
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	8.258	7.784	7.236	7.246
8.1 Ruimtelijke ordening	2.907	2.907	2.907	2.907
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	-1	-26	-26	-26
8.3 Wonen en bouwen	2.960	2.061	1.474	1.285
Totaal	**36.788**	**35.965**	**37.144**	**38.200**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.4 Sociaal domein

Ambitie

De ambitie is een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur, talent of beperking. Dit betekent dat de gemeente de juiste zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houdt voor Gouwenaars die dit nodig hebben. Ook is er meer aandacht voor armoede en schuldhulp.

Om mee te kunnen doen in de samenleving moeten mensen kunnen beschikken over bestaanszekerheid. Daarom worden gezinnen met een laag inkomen die dat nodig hebben ondersteund met specifieke aandacht voor kinderen.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad
Een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur

2) Inzetten op kansengelijkheid
Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.

3) Passende zorg en ondersteuning
Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit het meest nodig hebben.

4) Integrale dienstverlening sociaal domein
De dienstverlening op het gebied van jeugd, wmo en werk en inkomen is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.

3.4.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad

- Ontwikkelen van een sterke sociale basis door te anticiperen op maatschappelijke ontwikkelingen, zoals vergrijzing. Dit draagt bij aan een vitale samenleving met sterkere sociale cohesie. Voor een stevige sociale basis wordt ingezet op ondersteuning van vrijwilligersorganisaties, het bevorderen van vrijwilligerswerk en vernieuwing van het vrijwilligersbeleid. Ook geeft het college uitvoering aan de aanbevelingen uit het behoefteonderzoek mantelzorgers.
- Uitvoeren van de Lokale Inclusie en Diversiteitsagenda (LIDA) met in 2025 extra activiteiten rond het thema bevrijding en vrijheid, in het teken van het einde van de Tweede Wereldoorlog, 80 jaar geleden.
- Begeleiden van statushouders om zich snel thuis te voelen in Gouda. Dit doet de gemeente door persoonlijke begeleiding op het gebied van taal, (arbeids-)participatie, gezondheid en zelfredzaamheid. Hierbij maakt de gemeente gebruik van de diensten van lokale partners en ondernemers.
- Inzetten op participatie, re-integratie en het op weg helpen richting werk van inwoners die daarbij ondersteuning nodig hebben. De focus ligt op inwoners met een arbeidsbeperking, en mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. Door de inzet van Nederlandse taallessen of ander informeel taalaanbod via het Taalhuis worden inwoners met een uitkering met taalproblematiek ondersteund.
- De ontwikkeling van een regionaal werkcentrum voor Midden-Holland en het toekomsttraject Promen, waarin (nieuwe) keuzes gemaakt moeten worden over de verschillende doelgroepen richting werk.

Doelstelling 2: Inzetten op kansengelijkheid

- Via Buurt aan Zet samen met de bewoners uit Oud Achterwillens middels kleine stapjes werken aan de thema's: veiliger, schoner, leefbaarder, gezelliger en gezonder. Bewoners voelen zich in controle.
- Samen met ketenpartners uitvoeren van activiteiten van de uitvoeringsagenda van het Gezond Actief Leven Akkoord (GALA). Gouda richt zich op terugdringen van vermijdbare gezondheidsachterstanden, vooral bij ouderen en jeugd en jongvolwassenen.
- Partijen uit de kinderopvang en het onderwijs ontwikkelen samen met maatschappelijke partners een gezamenlijke werkwijze voor het aanpakken van vragen en problemen rondom opvoeden en opgroeien in de context van kinderopvang en school. Dit wordt gedaan vanuit het perspectief van normaliseren, wijkgericht en waar mogelijk in collectieve oplossingen. In 2025 wordt gestart in Westergouwe.
- Actualiseren van het beleid gericht op preventie en aanpak van schulden en armoede, met de focus op de implementatie van de basisdienstverlening schuldhulpverlening, in lijn met landelijke bestuurlijke afspraken en het bestrijden van (de gevolgen van) armoede onder kinderen.
- Inzetten op het terugdringen van laaggeletterdheid door inwoners te wijzen op het aanbod van het taalhuis en inwoners actief door te verwijzen naar lestrajecten. Tevens door in te zetten op direct duidelijke communicatie door de gemeente.

Doelstelling 3: Passende zorg en ondersteuning

- De betaalbaarheid en beschikbaarheid van jeugdzorg staat onder druk. Om die reden blijft de gemeente zich inzetten om de vraag naar jeugdzorg te stabiliseren, waar mogelijk af te remmen en de kosten te beheersen. Onder meer door het versterken van de samenwerking met externe verwijzers, zoals Gecertificeerde Instellingen (GI's) en huisartsen, om waar mogelijk af te schalen naar goedkopere vormen van gecontracteerde zorg of voorliggende voorzieningen.
- Stabiliseren en waar mogelijk afremmen van de waarschijnlijk toenemende vraag naar Wmo-voorzieningen als gevolg van de vergrijzing. Onder meer door informatie, voorlichting en advies aan toekomstige ouderen, verstevigen van de sociale basis (zie ook doelstelling 1) en door het aanbod en de bekendheid van voorliggende (algemene) en collectieve voorzieningen te vergroten.
- Verder bouwen aan effectieve samenwerking in de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland, die per 1 januari 2025 van start gaat. In samenwerking met de regiogemeenten wordt nader invulling gegeven aan de nieuwe organisatie en de bestuurlijke inrichting.
- Bijdragen aan de ontwikkeling van een nieuwe regiovisie Jeugd en Wmo Midden Holland.

Doelstelling 4: Integrale dienstverlening sociaal domein

- Dienstverlening aan inwoners en werkgevers wordt continu verbeterd en gemoderniseerd, onder meer door de invoering van casemanagement. Dit vindt plaats in dialoog met en op basis van ervaringen van inwoners. De menselijke maat is het uitgangspunt.
- In 2025 is een herziening van de Participatiewet voorzien via het wetsvoorstel Participatiewet in balans. In het wetsvoorstel staat een aantal maatregelen om de Participatiewet te verbeteren en de balans te herstellen tussen rechten en plichten. Vertrouwen en de menselijke maat worden bij de uitvoering kernwaarden.
- Vergoeden van gedupeerden van de Tijdelijke regeling alleenverdienersproblematiek. Dit is een regeling waarbij gemeentes jaarlijks een vast bedrag ambtshalve toekennen aan de betrokken huishoudens. Het gaat om huishoudens die een lager besteedbaar inkomen hebben door samenloop van uitkeringen en inkomen dan vergelijkbare huishoudens in de bijstand.

3.4.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Promen	Promen richt zich op de ondersteuning van mensen bij het krijgen en behouden van een passende en duurzame plek op de arbeidsmarkt. Dit doen zij door uitvoering te geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast biedt ProWork dienstverlening ihkv de Participatiewet; o.a. re-integratietrajecten (routes), beschut werk en garantiebanen.
Hecht	In Hecht zijn de gemeentelijke taken op het gebied van publieke gezondheid samengebracht. Hecht zet zich in voor de gezondheid, veiligheid en meer kansen voor de inwoners van regio Hollands Midden.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland (BSGR)	De BSGR verzorgt de afhandeling van kwijtscheldingsverzoeken van de gemeentelijke belastingen (afvalstoffenheffing, rioolheffing en ozb).
Jeugd en Wmo	Het doel van de Gemeenschappelijke Regeling (GR) Jeugd en Wmo is om samen te werken aan de uitvoering van taken op het gebied van jeugdzorg en maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Deze samenwerking helpt gemeenten om zorg en ondersteuning te bieden aan kwetsbare inwoners, zoals jongeren en mensen met een beperking, met als doel hun welzijn, participatie en zelfredzaamheid te bevorderen.

3.4.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Iedereen kan meedoen in een inclusieve en sociale stad	Een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Ongeacht leeftijd, culturele achtergrond, gender, inkomen, seksuele voorkeur.	Het % inwoners dat zich thuis voelt in Gouda	Stadspeiling
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het aantal uitgegeven Rotterdampassen (waarvan voor volwassenen en kinderen uit doelgroep minima)	Gemeente Rotterdam
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het % kinderen met gezond gewicht	GGD Midden-Holland
Inzetten op kansengelijkheid en preventie	Het aanpakken van financiële problemen en voorkomen van armoede door het structureel verbeteren van de positie van gezinnen en kinderen.	Het aantal verzilverde tegoedbonnen sport en cultuur op de Rotterdampas (2 per pas voor kinderen minima)	Gemeente Rotterdam
Passende zorg en ondersteuning	Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit het meest nodig hebben.	Het relatieve gebruik van aantal kinderen < 18 jaar van maatwerk jeugdhulp	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Passende zorg en ondersteuning	Passende zorg en ondersteuning betaalbaar en beschikbaar houden voor Gouwenaars die dit het meest nodig hebben.	De gemiddelde kosten per cliënt per jaar voor de maatwerkvoorziening Wmo	Gemeente Gouda, Sociaal domein
Integrale dienstverlening sociaal domein	De dienstverlening is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.	Het gemiddeld rapportcijfer voor de dienstverlening van de medewerkers van de gemeente (J, Wmo en weni)	Client Ervarings-onderzoeken Jeugd, Wmo en werk en inkomen
Integrale dienstverlening sociaal domein	De dienstverlening is integraal en gaat uit van de menselijke maat. Dienstverlening wordt continu verbeterd.	Het % inwoners dat weet voor welke hulp ze terecht kunnen bij de gemeente	Stadspeiling

3.4.4 Wat gaat het kosten?

3.4.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	172.081	159.310	153.653	153.054
Baten	-35.680	-34.931	-30.409	-30.409
Saldo van baten en lasten	**136.401**	**124.378**	**123.244**	**122.644**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-9.285	-581	0	0
Gerealiseerd resultaat	**127.116**	**123.798**	**123.244**	**122.644**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.4.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**120.044**	**116.192**	**115.579**	**115.247**
Autonome en administratieve ontwikkeling	3.463	3.920	4.407	4.121
Kadernota	4.373	4.428	3.979	3.979
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-764	-742	-722	-702
Totaal	**127.116**	**123.798**	**123.244**	**122.644**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.4.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	12.489	12.060	11.708	11.810
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	7.595	6.443	6.560	6.560
6.3 Inkomensregelingen	9.201	8.786	8.557	8.454
6.4 WSW en beschut werk	9.970	9.623	9.231	8.667
6.5 Arbeidsparticipatie	8.137	6.673	6.534	6.450
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	2.165	1.285	1.285	1.285
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	8.587	8.608	8.636	8.648
6.712 Begeleiding (WMO)	7.987	7.982	8.039	8.052
6.713 Dagbesteding (WMO)	2.184	2.184	2.184	2.184
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	9.694	3.286	2.976	2.976
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	1.663	1.663	1.663	1.663
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	17.132	17.128	17.213	17.238
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	721	721	721	721
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	2.060	2.060	2.060	2.060
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4.013	4.016	4.016	4.016
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	464	464	464	464
6.791 PGB WMO	1.418	1.418	1.418	1.418
6.792 PGB Jeugd	744	744	744	744
6.811 Beschermd wonen (WMO)	17.880	17.881	17.881	17.881
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	5.617	4.675	4.675	4.675
6.821 Jeugdbescherming	2.422	2.423	2.423	2.423
6.822 Jeugdreclassering	251	251	251	251
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	176	176	176	176
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	100	100	100	100
7.1 Volksgezondheid	3.689	3.689	3.689	3.689
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	42	42	42	42
Totaal	**136.401**	**124.378**	**123.244**	**122.644**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5 Cultuur, sport en recreatie

Ambitie

Gouda is een bruisende en gezonde stad, waar het prettig wonen, opgroeien en recreëren is. Een stad met een rijk cultureel aanbod waar ruimte is voor verwondering en een unieke beleving.

De gemeente wil het culturele erfgoed van Gouda behouden, versterken en toekomstbestendig maken en haar archeologische verleden zichtbaar maken. Kansen die waterrecreatie biedt voor Gouda, aangrijpen.

Voor een aantrekkelijke en leefbare stad zijn cultuur en kunst een onmiskenbare schakel. Toegankelijkheid, een breed bereik en divers aanbod van kunst en cultuur is daarbij cruciaal.

Gouda is een gezonde stad met gezonde inwoners. Zowel lichamelijk als geestelijk. Sporten en bewegen is toegankelijk en dichtbij voor iedere Gouwenaar.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen
Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.Het investeren in de verbinding van de culturele as Museum Gouda - Sint Jan – Stadhuis – Waag om de kracht van dit toonaangevende cultuurhistorische ensemble voor Gouda beter te benutten.

2) Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren
Gouda is een unieke stad die veel te bieden heeft en om trots op te zijn. Daarom wil de gemeente datgene waar Gouda voor staat verder uitdragen en samen met partners werken aan versterking van het imago.

3) Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda
Inzetten op het behoud en maatschappelijke benutting van het cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied. Het uitvoering geven aan de herbestemmingsplannen voor het Stadhuis en een nieuwe aanwijzingsronde voor monumenten.

4) Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector
Het stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaars en bezoekers van buiten Gouda.

5) Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt
De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.

3.5.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen

- Inzetten van de leegstandsverordening, waarbij oog is voor kwetsbare plekken in de binnenstad. Prioriteit is Kleiweg-midden, waarvoor samen met vastgoedeigenaren een ontwikkelplan wordt opgesteld.
- Uitvoeren van de activiteiten van de horecavisie en het horecaconvenant. Met de realisatie van de nieuwe fiets parkeergelegenheid op de Nieuwe Markt accommodeert de gemeente (regionale) bezoekers aan de stad en krijgt het gebied een kwaliteitsimpuls met meer kansen voor lichte horeca en terrasgelegenheid.
- Uitvoering geven aan het uitvoeringsplan voor het Waterfonds op basis van diverse onderzoeken met betrekking tot de intieme vaarroute en het elektrificeren van de vaarverbinding Gouda-Reeuwijk.
- Stimuleren van de aandacht voor de brede toegankelijkheid van de binnenstad voor alle inwonersgroepen. Ondernemers worden ondersteund bij het verbeteren van de toegankelijkheid van de binnenstad, bijvoorbeeld door deelname aan de Ongehinderd Route.
- Voorbereidend onderzoek uitvoeren richting een toekomstperspectief Goudse binnenstad (nieuwe Winkelvisie).

Doelstelling 2: Het merk Gouda verder versterken en strategisch positioneren

- Aan de slag met de strategie stadsmarketing en bouwen aan een gezamenlijk merkverhaal voor Gouda met interne en externe partijen. Hiermee wil de gemeente Gouda een sterker imago bereiken en een hogere waardering van bezoekers, bewoners en bedrijven. Via een imago-onderzoek worden de resultaten getoetst.
- Versterken van de lokale vrijetijdseconomie door het verhogen van de bekendheid, de bestedingen binnenstad en het meerdaags verblijf. Het koersdocument toerisme biedt de kaders voor de aanpak van toerisme waarbij ook duurzaamheid aandacht krijgt. Dit wordt jaarlijks gemonitord.
- In de geest van Gouda 750 werkt de gemeente aan het versterken van de gemeentelijke evenementen door inzet op financiering, subsidies en organisatiekracht. Sinds 2024 is het evenement de Verwondering toegevoegd aan de sterevenementen.

Doelstelling 3: Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda

- Versterken van het taakveld erfgoed voor een betere borging van erfgoedwaarden en actueel erfgoedbeleid, zoals het uitwerken van de Historische Lintenvisie, het actualiseren van de Archeologische Basiskaart en het voorbereiden op een nieuwe toekomstvisie: een programma Erfgoed 2026-2031.
- De conclusies uit het meerjarig aanwijzingsprogramma gemeentelijke monumenten naar de categorieën naoorlogs en Post 65 erfgoed leiden tot een selectieve lijst potentiële nieuwe monumenten en beeldbepalende panden. Er is bovendien aandacht voor militair erfgoed en archeologie. De uitbreiding van de monumentenlijst biedt een betere vertegenwoordiging van het Goudse erfgoed door meer tijdslagen heen.
- Het verder doorontwikkelen van het archeologisch depot en voorbereiden op het publiekstoegankelijk(er) maken van het depot voor inwoners, belangenorganisaties en belangstellenden uit een groter publiek.
- Uitvoering geven aan de adviezen uit de beleidsevaluatie 2024 rondom erfgoed en verduurzaming, waaronder actualisatie van beleid. Verbeteren van de informatievoorziening vanuit de gemeente en proactieve kennisdeling over monumenten en beleid, waardoor monumenteneigenaren beter geïnformeerd zijn over regelgeving en subsidiemogelijkheden.
- Opstellen en uitvoeren plan van aanpak archeologie Westergouwe.

Doelstelling 4: Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector

- Stimuleren van een vernieuwend, interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur passend bij de diversiteit aan Gouwenaars en bezoekers van buiten Gouda. Uitvoeren van de lopende Cultuurnota 2023- 2027 “Gouda sterker met Cultuur!”, waaronder het voortzetten en doorontwikkelen van de subsidieregeling Cultuur: Innovatie & Ontwikkeling, stimuleren van jongerencultuur en het uitvoeren van een tussenevaluatie.
- Vervolgstappen nemen op het haalbaarheidsonderzoek over verbetering museumfunctie, inclusief verduurzaming en toegankelijkheid van Museum Gouda.
- Vervolgstappen nemen ten aanzien van de Business Case van de Goudse Schouwburg. Centraal daarbij staat hoeverre technische en esthetische aspecten van het bestaande gebouw aansluiten bij huidige standaarden voor regulier gebruik en commerciële verhuur.
- De invulling van de tweede verdieping van De Chocoladefabriek concretiseren en voorleggen aan de raad. Belangrijk aandachtspunt is de balans tussen de betekenis van de toekomstige invulling voor Gouwenaars, de aanvulling op het concept van de Chocoladefabriek en de mogelijke kosten en inkomsten.
- Het opgestelde beleid voor kunst in openbare ruimte operationaliseren en uitvoeren. Dit gaat over onderhoud, herstel en opslag van de bestaande collectie en richtlijnen bij eventuele uitbreiding van de collectie.
- Voorbereidende stappen nemen in het opzetten van de exploitatiesubsidie voor de stichting stadhuis.
- Concretiseren samenwerkingsplannen voor stedelijke cultuurregio Midden-Holland.

Doelstelling 5: Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt

- Concretiseren van de in 2024 opgestelde ambities in het IHP Onderwijs voor gymzalen en sporthallen.
- Conform de in 2024 vastgestelde sportnota en de GALA-plannen inzetten op beweegaanbod voor de doelgroepen jongeren en ouderen. Bijvoorbeeld door voortzetting van het Volwassenenfonds voor inwoners met een

minimuminkomen. In samenwerking met het onderwijs komen tot een structuur waarmee het bewegingsonderwijs op scholen toekomstbestendig (personeel, accommodatie) georganiseerd is.
- Het realiseren van sport- en beweegvoorzieningen in de openbare ruimte op een aantal plekken in de stad. Voor 2025 staat in ieder geval de Skills Garden in Westergouwe op het programma.
- Starten met het programma Goudse Aanpak Veilig & Plezierig Sporten. In eerste instantie met (voetbal)clubs, de KNVB én lokale ambassadeurs van een veilige en respectvolle sport. Het doel is te komen tot één waarden- en normenbeleid voor de clubs, waarbij meer aandacht komt voor de basiseisen van sociale veiligheid, het belang van voldoende en goed opgeleide scheidsrechters, de voorbeeldrol van trainers en coaches, incidentenmanagement en het betrekken van partnerorganisaties in de wijk.
- De eigendomsafspraken met verenigingen op orde brengen en uniformeren. In de afgelopen (tientallen) jaren zijn er verschillende situaties ontstaan met betrekking tot eigendom, huur en recht van opstal bij de verenigingen met ‘eigen’ gebouwen.
- Verbeteren van de financiële robuustheid van SPORT●GOUDA en verduurzamingsmaatregelen treffen voor sportaccommodaties, zoals het Groenhovenbad.

3.5.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Natuur en recreatieschap Groenalliantie Midden-Holland	De natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie maken onderdeel uit van een groter groen recreatief netwerk en zijn van groot recreatief belang voor Gouda en haar directe omgeving. De Groenalliantie werkt aan goed ingerichte en beheerde recreatiegebieden die bijdragen aan een actieve en gezonde samenleving. In de recreatiegebieden is het onder andere mogelijk om te wandelen, fietsen, spelen, sporten, kanoën, varen, vissen, en te genieten van natuur en landschap. Voor de natuur- en recreatiegebieden van Groenalliantie betekent een groeiende aandacht voor een gezond leven dat er meer ruimte wordt gezocht voor fietsen en wandelen, voor meer avontuurlijke en sportieve vormen van bewegen zoals bootcamp, crossfit, wielrennen, steppen en skaten en voor vormen van bezinning en ont stressen zoals buitenyoga, natuurroutes en mindfulness. Hiermee vergroot de bekendheid van de gebieden en wordt een bezoek aan de gebieden gestimuleerd. Om de toenemende drukte in de gebieden beter te spreiden, worden in 2025 de mogelijkheden onderzocht om de gebieden uit te breiden. Daarnaast werkt Groenalliantie in 2025 aan het realiseren van gemarkeerde wandelroutes en meer sport- en beweegvoorzieningen. Deze wandelroutes zijn leuk en interessant, maar helpen ook om bezoekersstromen te geleiden. De routes krijgen een thematische in vulling. Ook wil de Groenalliantie haar gebieden beter bereikbaar maken voor mensen met een beperking. Ook worden er voor de recreant faciliteiten aangelegd die schoon, heel en veilig zijn. Een voorbeeld hiervan zijn de nieuwe toiletten en fietsenstallingen in ieder gebied.
Streekarchief Midden-Holland	SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de haven- en liggelden ter dekking van de kosten voor het beheer en onderhoud van de kademuren, aanlegplaatsen etc.
SPORT●GOUDA B.V.	Het doel van SPORT●GOUDA is het bevorderen van sport en beweging in de stad Gouda. Dit wordt bereikt door het beheren en exploiteren van sportaccommodaties, het organiseren van sportactiviteiten, en het stimuleren van sportdeelname onder inwoners van alle leeftijden, met als uiteindelijke doel een gezonde en actieve gemeenschap te ondersteunen.

3.5.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal personen met een hotelovernachting	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Gemiddelde uitgaven per persoon per bezoek	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Aantal bezoekers attracties binnenstad (top 5)	Cijfers Toerisme Gouda
Een aantrekkelijke stad voor inwoners, bezoekers en toeristen	Investeren in een aantrekkelijke binnenstad voor inwoners, bezoekers en toeristen, in samenwerking met de partners. Het benutten van kansen voor waterrecreatie.	Leegstand binnenstad	Schouw Gemeente Gouda
Versterken van het cultureel erfgoed in Gouda	Inzetten op het behoud en maatschappelijke benutting van ons cultuurhistorisch erfgoed en stimuleren van onderhoud. Het uitdragen en zichtbaar maken van de geschiedenis van Gouda, ook op archeologisch gebied.	Leegstand van rijksmonumenten	(Inspectie Overheidsinformatie en Erfgoed) https://inspectieoe.databank.nl/jive
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Tevredenheid culturele aanbod in Gouda	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Ontwikkeling en vernieuwing van de brede culturele sector	Het stimuleren van ontwikkeling en herstel in de culturele sector is noodzakelijk. Om een interessant en aansprekend aanbod van kunst en cultuur voor de grote diversiteit aan Gouwenaren te realiseren en bezoekers te blijven trekken. Het cultureel bereik wordt verbreed door het uitvoeren van cultuurnota o.a. via het totstandbrengen van een innovatiefonds.	Percentage inwoners dat (vaak of soms) culturele activiteiten in Gouda bezoekt	(Stadspeiling Gouda, Cultuur)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat minimaal één keer per week sport	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)
Toename van het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt	De gemeente wil door de inzet van verschillende instrumenten faciliteren dat het aantal inwoners dat sport en voldoende beweegt toeneemt.	Percentage inwoners van 18 jaar en ouder dat voldoet aan de beweegrichtlijnen	Goudse Sportdeelname Index (jaarlijks)

3.5.4 Wat gaat het kosten?

3.5.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	23.989	23.470	22.844	22.823
Baten	-3.496	-3.471	-3.069	-3.069
Saldo van baten en lasten	**20.493**	**19.999**	**19.775**	**19.754**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-242	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**20.251**	**19.999**	**19.775**	**19.754**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**19.947**	**19.640**	**19.300**	**18.945**
Autonome en administratieve ontwikkeling	188	243	359	692
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	116	116	116	116
Totaal	**20.251**	**19.999**	**19.775**	**19.754**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.5.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
2.3 Recreatieve havens	512	511	511	511
5.1 Sportbeleid en activering	7.983	8.059	8.072	8.064
5.2 Sportaccommodaties	235	138	84	78
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	4.867	4.860	4.779	4.773
5.4 Musea	3.142	3.142	3.142	3.142
5.5 Cultureel erfgoed	1.312	847	745	745
5.6 Media	2.441	2.441	2.441	2.441
Totaal	**20.493**	**19.999**	**19.775**	**19.754**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.6 Leefbaarheid en veiligheid

Ambitie

Alle Gouwenaars moeten kunnen wonen en opgroeien in veilige, leefbare buurten en wijken. Binnen het programma Leefbaarheid en veiligheid wordt gewerkt aan een breed scala aan onderwerpen. Het gaat hierbij om zowel het voorkomen (preventie) als het bestrijden (repressie) van problemen variërend van ondermijning, drugscriminaliteit, jeugdcriminaliteit en -overlast tot mensenhandel en (woning)inbraken.

Veiligheid wordt mede bepaald door de sociale verbondenheid in de buurt en de situatie op straat, waar buurtbewoners elkaar kunnen aanspreken. Voor een effectieve aanpak van veiligheidsvraagstukken is de verbinding en samenwerking met en inzet van tal van partijen in de veiligheidsketen en ook daarbuiten essentieel. Stadstoezicht ondersteunt de uitvoering van het beleid met toezicht en handhaving.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

Ondermijning betekent dat criminelen legale middelen inzetten om op illegale wijze geld te verdienen. We willen voorkomen dat de gemeente Gouda criminelen of criminele organisaties bewust of onbewust faciliteert en zij kunnen investeren in de reguliere economie. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.

2) Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en het aanpakken van gedigitaliseerde criminaliteit

Het aantal woninginbraken is de afgelopen jaren flink afgenomen. Dit resultaat moet structureel vastgehouden worden. Er is daarnaast een duidelijk verschuiving gaande naar cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit. Het weerbaarder maken van inwoners en ondernemers hiertegen heeft de komende jaren prioriteit.

3) Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen. Dit door de inzet van verschillende interventies en samen met Stadstoezicht, het Sociaal Domein en andere partners.

4) Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

Hierbij ligt de focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid. Gestreefd wordt naar een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid.

5) Voorkomen van polarisatie en radicalisering

Een groeiende groep Nederlanders voelt zich onzeker over de toekomst. Er is een sluimerend gevoel van onbehagen en onvrede. Een deel keert zich af van politieke instituties en is gevoelig voor complotdenken en ander radicaal gedachtegoed. De gemeente willen dergelijke gevoelens in goede banen leiden.

3.6.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit

- Het intensiveren van de aanpak van ondermijning. Hiervoor worden preventieve en repressieve interventies gericht ingezet zoals integrale controles op horecaondernemingen, (overlast)panden, bedrijventerreinen en illegale prostitutie.
- De informatiepositie van de gemeente wordt verder verbeterd door onder andere een uitbreiding van de uitvoerings- en analysecapaciteit. Hiermee ontstaat een beter beeld van en inzicht in criminele netwerken en kwetsbare branches in Gouda en kan informatiegestuurd opgetreden worden.
- Verstevigen van de maatschappelijke weerbaarheid tegen ondermijning in Gouda door het aantrekken van een Bibob-coördinator, met het oog op een effectieve, gerichte inzet van de mogelijkheden binnen de Wet Bibob.
- Regionaal wordt toepassing van het Bibob-instrument, inclusief mogelijkheden tot uitbreiding van de inzet ervan, afgestemd. Dit moet een waterbedeffect voorkomen en eerlijke concurrentie en een gezond ondernemersklimaat binnen de regio bevorderen.
- Met een handhavingsjurist wordt de inzet vergroot op (en de ontwikkeling van) handhaving op verschillende beleidsterreinen (ondermijning, jeugd, HIC, vergunningen) en voor het toenemende aantal beroeps- en bezwaarzaken en verzoeken op grond van de Wet Open Overheid.

Doelstelling 2: Daling van het totaal aantal High Impact Crimes (HIC) en aanpakken gedigitaliseerde criminaliteit

- Het weerbaar maken van de gemeentelijke organisatie tegen gedigitaliseerde criminaliteit.
- Het voorlichten van ondernemers en inwoners over gedigitaliseerde criminaliteit om hun cyberweerbaarheid te vergroten.
- De aanpak gericht op het structureel verminderen van het aantal woninginbraken en andere vormen van HIC wordt voortgezet. Waar nodig kan snel opgeschaald worden.

Doelstelling 3: Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit

- Voorkomen van jonge aanwas in (drugs)criminaliteit; voor welwillenden wordt een uitweg uit (drugs)criminaliteit geboden. Hiervoor worden interventies ingezet zoals Dealbreakers, Persoonsgerichte Aanpak Lokaal (PGAL), Alleen Jij bepaalt (AJB) en Integrale Persoonsgerichte Toeleiding naar Arbeid (IPTA).
- Door inzet van jeugdboa’s wordt meer contact gezocht met de jeugd op de vindplaatsen, ook in de nacht.

Doelstelling 4: Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen

- De evenementencoördinator legt contact met de organisatoren en ondernemers in de stad en faciliteert hen optimaal bij (vergunning)aanvragen. Bij gemeentelijke evenementen wordt extra ondersteuning aan organisatoren geboden op basis van de impuls evenementen.
- Investering in de capaciteit op vergunningverlening rondom horeca en de juridische kwaliteitszorg .
- Versterken van de samenhang en samenwerking met partners zowel in- als extern, in het bijzonder met Stadstoezicht
- De basis op orde brengen op het gebied van beleid en regelgeving door te investeren in de professionaliteit en kwaliteit van de dienstverlening.

Doelstelling 5: Voorkomen van polarisatie en radicalisering

- Opbouwwerk wordt ingezet om mensen juist weer met elkaar in contact te laten komen in plaats van dat zij ‘afhaken’, het structureel versterken van de cohesie in buurten en wijken, het oppikken van signalen van polarisatie in de wijken en dit tegen te gaan.
- Het beleid op de aanpak van radicalisering en extremisme en het tegengaan van polarisatie wordt aangescherpt, conform aanbevelingen uit de fenomeenanalyse.
- Inzet op deskundigheidbevordering en bewustwording ten aanzien van radicalisering en polarisatie binnen de organisatie en bij externe partners.
- Het verder versterken van het netwerk, het verkleinen van de voedingsbodem voor en het bieden van tegenwicht aan radicalisering.

3.6.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Hecht	Hecht beperkt en/of voorkomt de verspreiding van infectieziekten en draagt onder andere bij aan een veilige omgeving voor kwetsbaren.
Veiligheidsregio Hollands Midden	De Veiligheidsregio Hollands Midden behartigt de belangen van de deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast realiseert het een gecoördineerde inzet van de bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en invordering van de leges voor de uitvoering van bijzondere wetten ter dekking van de kosten voor het in behandeling nemen van een aanvraag en het verstrekken van bijvoorbeeld een terrasvergunning of het houden van een evenement.

3.6.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit	Voorkomen dat de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op: drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.	Integrale controles	Gemeente Gouda, team ondermijning
Duurzaam terugdringen van ondermijnende criminaliteit	Voorkomen dat de onderwereld en de bovenwereld zich met elkaar vermengen. Onder de ondermijningsaanpak vallen ook de aanpak op: drugscriminaliteit, criminele families/netwerken en mensenhandel.	Signalen/casussen in ondermijning	Gemeente Gouda, team ondermijning
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en een aanpak op gedigitaliseerde criminaliteit	Ingezette daling van het aantal woninginbraken voortzetten. Daarnaast meer focus op cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.	Woninginbraken	Tabellenboek politie
Daling van het totaal aantal High Impact Crimes en een aanpak op gedigitaliseerde criminaliteit	Ingezette daling van het aantal woninginbraken voortzetten. Daarnaast meer focus op cybercrime en gedigitaliseerde criminaliteit.	High Impact crime	Tabellenboek politie
Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	Afname van de jeugdoverlast op straat. Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen.	Meldingen overlast jeugd	Tabellenboek politie
Afname jeugdoverlast en jeugdcriminaliteit	Afname van de jeugdoverlast op straat. Veel van de veiligheidsvraagstukken in Gouda kunnen hier direct aan gelinkt worden. Snel inspelen op (criminele) trends en ontwikkelingen.	Verwijzingen HALT	Gemeente Gouda, team Jeugd
Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen	Streven naar een een goede balans tussen levendigheid, veiligheid en leefbaarheid. Focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid.	Aan de expoitatievergunningen gerelateerde Bibob-toetsen	Gemeente Gouda, team bijzondere wetten
Een verdere professionalisering van het beleid en de uitvoering rondom vergunningen	Streven naar een een goede balans tussen levendigheid, veiligheid en leefbaarheid. Focus op gezonde horeca, Bibob-toetsing en evenementenveiligheid.	Verleende vergunningen voor horeca (exploitatievergunningen) en evenementen	Gemeente Gouda, team bijzondere wetten
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Steeds meer inwoners voelen zich (mede door corona) onzeker over de toekomst. Er is weinig vertrouwen dat het ook voor hen beter zal worden. Er is sprake van sluimerend onbehagen en onvrede. Een deel keert zich zelfs af van de samenleving en politieke instituties.	Netwerkgesprekken	Gemeente Gouda, team radicalisering & polarisatie
Voorkomen van polarisatie en radicalisering	Steeds meer inwoners voelen zich (mede door corona) onzeker over de toekomst. Er is weinig vertrouwen dat het ook voor hen beter zal worden. Er is sprake van sluimerend onbehagen en onvrede. Een deel keert zich zelfs af van de samenleving en politieke instituties.	Signalen/casussen	Gemeente Gouda, team radicalisering & polarisatie

3.6.4 Wat gaat het kosten?

3.6.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	13.973	13.081	13.072	13.058
Baten	-153	-153	-153	-153
Saldo van baten en lasten	**13.819**	**12.927**	**12.918**	**12.904**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	0	0	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-853	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**12.966**	**12.927**	**12.918**	**12.904**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.6.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**12.460**	**12.228**	**12.221**	**12.175**
Autonome en administratieve ontwikkeling	506	699	697	729
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Totaal	**12.966**	**12.927**	**12.918**	**12.904**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.6.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6.877	6.877	6.877	6.877
1.2 Openbare orde en veiligheid	6.943	6.050	6.042	6.028
Totaal	**13.819**	**12.927**	**12.918**	**12.904**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7 Bestuur en organisatie

Ambitie

Ontwikkelingen in Gouda zijn van belang voor de omliggende gemeenten in de regio en andersom. Veel van de opgaven waar de gemeente voor staat, kunnen alleen op regionaal niveau worden gerealiseerd. De intensieve samenwerking in de regio Midden-Holland wordt voortgezet en, indien daar bij alle gemeenten voldoende draagvlak voor is, versterkt. In de netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden zet de gemeente in op het versterken van het Groene Hart, met bijzondere aandacht voor circulaire economie, recreatie & groen en NOVEX Groene Hart. In verbanden als de G40 en VNG neemt Gouda actief deel.

Wat wil de gemeente Gouda bereiken?

1) Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad

Alle politieke partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende vorm van besturen. Met samenwerking wordt bedoeld: de samenwerking tussen raad en college, tussen de leden van de politieke partijen, maar ook binnen de raad tussen de raadsleden. Transparantie en openheid zijn hierbij de basis.

2) Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen

Op verzoek van de gemeenteraad kan het college de gemeenteraad faciliteren in het versterken van de kaderstellende en controlerende rol.

3) Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen

Gouda werkt intensief samen met gemeenten in de regio Midden-Holland en in het samenwerkingsverband Alphen-Gouda-Woerden (AGW). Ook de VNG, de VZHG, de G40 en tal van andere samenwerkingsverbanden worden steeds belangrijker. Voor diverse opgaven en uitdagingen zijn deze externe samenwerkingspartners nodig, waarbij steeds bekeken wordt welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.

4) Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven

De gemeente hecht waarde aan bewonersparticipatie en -initiatieven. Er is in de stad veel kennis en expertise aanwezig. Met inbreng van de stad komt de gemeente tot betere keuzes, beleid, plannen en uitvoering. De startnotitie participatie vormt de basis voor hoe de gemeente invulling geeft aan burgerparticipatie en -initiatieven.

3.7.1 Wat gaat de gemeente ervoor doen?

Doelstelling 1: Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad
- Op verzoek van de raad evalueren van de gemaakte afspraken tussen raad, college, directie en griffie.
- Investeren in de relatie tussen raad en college door het creëren van gedeelde ervaringen, waaronder werkbezoeken en informele ontmoetingen.
- De bestaande mogelijkheden voor het verkrijgen van informatie worden door het college optimaal ondersteund bij verzoeken vanuit de raad.

Doelstelling 2: Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen
- Uitvoering geven aan de vast te stellen Nota gemeenschappelijke regelingen.

Doelstelling 3: Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen
- De capaciteit en de slagkracht van de Regio Midden-Holland vergroten door met de beschikbaar gestelde formatie vorm en inhoud te geven aan het regiobureau.
- Strategisch benutten van samenwerkingsverbanden als de Vereniging Nederlandse Gemeenten en het Stedennetwerk G40 voor belangenbehartiging en de positionering van Gouda.
- De netwerksamenwerking Alphen-Gouda-Woerden gaat met onderwijsinstellingen en bedrijven, op basis van het Circulair Actieplan Groene Hart, de transitie naar een circulaire economie versnellen. Daarnaast wordt met medeoverheden en maatschappelijke partners uitvoering gegeven aan het programma Recreatie en Toerisme Groene Hart waar aandacht is voor beleefbaar erfgoed en ambachten.
- Het actief inzetten van stakeholdermanagement om Goudse belangen onder de aandacht te blijven brengen bij belangrijke samenwerkingspartners.

Doelstelling 4: Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven
- Het continueren van de inzet ten aanzien van GoudApot.
- Het uitvoeren van de besluiten van de gemeenteraad volgend uit de Startnotitie Burgerparticipatie, inclusief het opstellen van een nieuwe participatieverordening.

3.7.2 Verbonden partijen

Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Regio Midden-Holland	De samenwerking in de Regio Midden-Holland wordt als netwerk vormgegeven vanuit de vijf Midden-Holland gemeenten. Lobby en belangenbehartiging van de regio zijn een belangrijk onderdeel van de netwerksamenwerking. Belangenbehartiging vindt plaats vanuit het netwerk. Zowel het dagelijks bestuur als de inhoudelijke tafels pakken hierin hun rol.
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de publieksleges ter dekking van de kosten voor de door burgerzaken diverse geleverde diensten.

3.7.3 Doelen en indicatoren

Doelen

Onderstaand zijn de Global Goals weergegeven die van toepassing zijn op dit beleidsprogramma.

Indicatoren

In de onderstaande tabel zijn de indicatoren weergeven die samenhangen met doelstellingen binnen dit programma.

Doelstelling	Toelichting	Indicator	Databron
Versterken samenwerking tussen raad en college en binnen de raad	Alle politieke partijen in de Goudse gemeenteraad willen werken aan een vernieuwende vorm van besturen. Met samenwerking wordt bedoeld: de samenwerking tussen raad en college, tussen de leden van de politieke partijen, maar ook binnen de raad tussen de raadsleden. Transparantie en openheid zijn hierbij de basis.	Vertrouwen in overheid en gezondheidsinstellingen	(RISBO, enquête sociale cohesie via Kieskompas) https:// www.waarstaatje gemeente.nl/ dashboard/ maatschappelijke-eneconomischeveerkracht/ socialecohesie
Zicht houden op gemeenschappelijke regelingen	Op verzoek van de gemeenteraad kan het college de gemeenteraad faciliteren in het versterken van de kaderstellende en controlerende rol.	Percentage jaarrekening gemeen-schappelijke regelingen (lasten gemeneen-schappelijke regelingen/ totaal van lasten)	Jaarrekening Gemeente Gouda
Strategisch inzetten van regionale samenwerking(en) en partnerschappen	Voor diverse opgaven en uitdagingen zijn externe samenwerkingspartners nodig, waarbij steeds bekeken wordt welk schaalniveau en samenwerkingsverband het meest passend is.	Aantal samenwerkingsverbanden	(Regioatlas) https:// www.regioatlas.nl/ kaarten#_samenwerkings kaartgouda_1
Ruimte geven aan burgerparticipatie en -initiatieven	Wordt verder uitgewerkt conform scenario 3 van de startnotitie participatie.	Bijv. Score voor ‘Samenwerking met inwoners’, of voor ‘gemeente betrekt buurt’	Stadspeiling

3.7.4 Wat gaat het kosten?

3.7.4.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	44.055	41.433	40.901	39.884
Baten	-7.143	-7.339	-7.538	-7.278
Saldo van baten en lasten	**36.911**	**34.093**	**33.363**	**32.606**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	1.642	635	635	594
Onttrekkingen aan reserves (baten)	-2.687	-724	-674	-674
Gerealiseerd resultaat	**35.866**	**34.005**	**33.324**	**32.526**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.4.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**32.912**	**31.469**	**31.512**	**31.243**
Autonome en administratieve ontwikkeling	1.681	1.263	540	10
Kadernota	162	162	162	162
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	1.111	1.111	1.110	1.110
Totaal	**35.866**	**34.005**	**33.324**	**32.526**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.4.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit programma. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
0.1 Bestuur	6.674	6.041	6.041	6.041
0.2 Burgerzaken	1.531	1.420	1.304	1.434
0.4 Overhead	28.707	26.633	26.019	25.132
Totaal	**36.911**	**34.093**	**33.363**	**32.606**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.5 Overhead

3.7.5.1 Inleiding

Het BBV schrijft voor dat in het programmaplan een overzicht van de overhead wordt opgenomen. Doordat de overhead in een apart overzicht verantwoord wordt, ontstaat beter inzicht in de directe kosten die de gemeente maakt voor het leveren van haar producten en het halen van haar doelstellingen. Het idee is dat de begroting transparanter wordt en dat de raad beter kan sturen op de kosten van overhead. Daarnaast kan door het hanteren van een eenduidige systematiek een betere vergelijking met andere gemeenten worden gemaakt.

Het BBV geeft de volgende definitie van overhead die de gemeenten moeten hanteren: 'alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces'. Deze kosten worden verantwoord op het taakveld Overhead. De kosten van personeel (en goederen en diensten) in het primaire proces worden rechtstreeks doorberekend aan de betreffende taakvelden.

Vanwege administratief technische redenen heeft de gemeente ervoor gekozen de overhead in de programmabegroting onderdeel uit te laten maken van programma 7 Bestuur en organisatie.

3.7.5.2 Toelichting op de overhead

In de onderstaande tabellen wordt per afdeling de bijdrage aan de overhead weergegeven. De eerste tabel toont de lasten, en de tweede tabel toont de baten per afdeling. Ook afdelingen die voornamelijk werkzaamheden verrichten in het primaire proces dragen bij aan de overhead. Dit komt doordat leidinggevenden en andere kostenposten, zoals opleidingen, onder de overhead vallen.

3.7.5.3 Specificatie overhead

De specificatie van de lasten en baten van overhead leidt tot de volgende overzichten.

Exploitatie - Lasten (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Beheer Openbare Ruimte	421	271	337	337
Bestuur Veiligheid en Dienstverlening	212	212	212	212
Bestuurs- en Managementondersteuning	2.086	2.086	2.086	2.086
Centraal Juridische Afdeling	838	838	749	749
Concernstaf	935	935	935	935
Cultuur, Vastgoed en Ontwikkeling	2.576	2.470	2.469	1.911
Dienstverlening	1.686	1.557	1.496	1.496
Directie Algemeen	854	-86	-201	-234
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	167	167	167	167
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	182	182	182	182
Facilitaire Zaken	4.192	4.190	4.187	4.185
Financiën	2.049	1.828	1.778	1.778
Griffie	0	0	0	0
Human Resource Management	4.183	4.183	4.271	4.271
Informatievoorziening en Automatisering	10.631	10.737	10.826	10.775
Inkomen	0	0	0	0
Leerlingzaken	164	164	164	164
Maatschappelijk Beleid	410	398	172	68
Opgroeien en Start Arbeidsmarkt	341	315	171	81
Programmaorganisatie Control en Info Sociaal Domein	0	0	0	0
Projecten Openbare Ruimte	156	156	156	156
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	14	14	14	14
Rekenkamer	0	0	0	0
Ruimtelijk Beleid en Advies	481	481	481	481
Services	0	0	0	0
Stadstoezicht	305	305	305	305
Veiligheid en Wijken	462	262	211	211
Werk en Financiën	-38	-286	-286	-286
Werk en Participatie	0	0	0	0
Zorg en Ondersteuning	317	171	27	-21
Totaal	**33.623**	**31.549**	**30.909**	**30.022**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

Verdeling van de baten van de overhead over de afdelingen

Exploitatie - Baten (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Beheer Openbare Ruimte	0	0	0	0
Bestuurs- en Managementondersteuning	0	0	0	0
Centraal Juridische Afdeling	-31	-31	-31	-31
Concernstaf	0	0	0	0
Cultuur, Vastgoed en Ontwikkeling	-198	-198	-198	-198
Dienstverlening	0	0	0	0
Directie Algemeen	-788	-788	-788	-788
Directie Maatschappelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Directie Ruimtelijke Ontwikkeling	0	0	0	0
Facilitaire Zaken	-459	-459	-433	-433
Financiën	0	0	0	0
Griffie	0	0	0	0
Human Resource Management	0	0	0	0
Informatievoorziening en Automatisering	-3.414	-3.414	-3.414	-3.414
Inkomen	0	0	0	0
Leerlingzaken	0	0	0	0
Maatschappelijk Beleid	-18	-18	-18	-18
Opgroeien en Start Arbeidsmarkt	0	0	0	0
Programmaorganisatie Control en Info Sociaal Domein	0	0	0	0
Projecten Openbare Ruimte	0	0	0	0
Regionale Werkorganisatie Sociaal Domein in opr.	0	0	0	0
Rekenkamer	0	0	0	0
Ruimtelijk Beleid en Advies	0	0	0	0
Services	0	0	0	0
Stadstoezicht	0	0	0	0
Veiligheid en Wijken	-8	-8	-8	-8
Werk en Financiën	0	0	0	0
Werk en Participatie	0	0	0	0
Zorg en Ondersteuning	0	0	0	0
Totaal	**-4.916**	**-4.916**	**-4.890**	**-4.890**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.7.5.4 Methode van opslag overhead

Aanleiding

Sinds 2016 hebben gemeenten de mogelijkheid om overhead extracomptabel (buiten de begroting om) aan de tarieven voor lokale heffingen toe te rekenen. Het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) schrijft niet voor op welke wijze de overhead aan de tarieven moet worden toegerekend. De gemeenteraad bepaalt de te gebruiken methode en legt dit vast in de financiële verordening. In artikel 17 van de financiële verordening van de gemeente Gouda wordt verwezen naar de begroting als het document waarin deze methode wordt beschreven. In de begroting 2025 willen we daarom deze methode formaliseren. Hierbij wordt onderscheid gemaakt in de overhead opslag bij publiekrechtelijke diensten (leges en heffingen) en privaatrechtelijk.

Overhead privaatrechtelijke diensten binnen Gouda

Zoals bij de aanleiding geschetst is er onderscheid in de methode van opslag bij Privaatrechtelijke- en publiekrechtelijke diensten. Ten aanzien van de privaatrechtelijke diensten is afgesproken om met een opslagpercentage te werken van 35% bovenop de salarislasten. Dit opslagpercentage wordt in verschillende situaties gebruikt, zoals:

- Overheadbudgetten nemen toe- of af bij een groei of krimp van de organisatie.
- Toerekening aan andere partners, bij bijvoorbeeld samenwerking en of leveren diensten.
- Investeringen.

Overhead opslag bij publiekrechtelijke diensten (leges en heffingen)

Oude situatie

Tot 2024 werd bij de berekening van tarieven rekening gehouden met een opslag op basis van een percentage van de totale lasten per taakveld. Een nadeel van deze methode is dat het een directe koppeling legt met de totale lasten, terwijl overhead voornamelijk verband houdt met personeelskosten.

Nieuwe situatie

Voor de opslag bovenop de salarislasten wordt aangesloten bij een methode die binnen gemeenten veel gebruikt wordt. Hierbij wordt het saldo van overhead over de directe productieve salarislasten en inhuur verdeeld. Om deze te berekenen

wordt de volgende formule gebruikt: Saldo overhead / (productieve salaris-, en inhuurlast). Deze methode zal ook gebruikt worden bij afval en riolering. Voor nadere informatie en de hoogte van het toe te rekenen bedrag wordt verwezen naar de paragraaf lokale heffingen.

3.7.5.5 Verplichte indicator 'Overheadpercentage'

De kosten van overhead kunnen worden uitgedrukt in een percentage. Het BBV schrijft voor dat hiervoor een indicator moet worden opgenomen in de begroting. Deze indicator drukt de totale overheadkosten uit in het percentage van het totaal van de lasten exclusief toevoegingen aan reserves.

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Totale overheadkosten (programma totaal)	33.623	31.549	30.909	30.022
Baten overhead (programma totaal)	-4.916	-4.916	-4.890	-4.890
Totale overhead	28.707	26.633	26.019	25.132
Totale lasten (exclusief toevoegingen aan reserves)	379.702	374.969	363.710	371.946
Berekend overheadpercentage	**7,56%**	**7,10%**	**7,15%**	**6,76%**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.8 Financiering en algemene dekkingsmiddelen

Waar staat dit programma voor?

In de zeven programma's van deze begroting zijn de specifieke lasten en baten per programma opgenomen. Daarnaast heeft de gemeente ook lasten en baten die niet aan een programma zijn toe te rekenen. Het betreft de algemene uitkering, algemene belastingen, financiering, onvoorziene uitgaven, stelposten en de vennootschapsbelasting. Deze onderdelen komen aan bod in dit programma.

3.8.1 Inleiding

Algemene dekkingsmiddelen zijn gelden die geen vooraf bepaald bestedingsdoel hebben. Voorbeelden zijn de uitkering uit het gemeentefonds en de opbrengsten van gemeentelijke belastingen (zoals ozb, precariobelasting). Binnen de algemene dekkingsmiddelen wordt geen directe koppeling gelegd tussen middelen en doelstellingen. Daarom bevat dit onderdeel van de begroting geen overzicht met indicatoren.

De toelichting is opgebouwd aan de hand van de diverse taakvelden die binnen dit onderdeel worden verantwoord. In lijn met voorgaande jaren worden de volgende algemene dekkingsmiddelen onderscheiden:

- financiering/treasury;
- lokale heffingen waarvan de besteding niet gebonden is;
- uitkering(en) uit het gemeentefonds;
- overige baten en lasten.

3.8.2 Toelichting op financiering

Treasury

Op het taakveld treasury worden het renteresultaat en het resultaat op deelnemingen verantwoord.

Het renteresultaat wordt ook wel aangeduid als het saldo van de financieringsfunctie. Dit geeft het saldo weer tussen enerzijds:
• de betaalde rente (last) over de aangegane langlopende leningen en over de aangetrokken kortlopende middelen zoals kasgeld en middelen in rekening-courant en
• de ontvangen rente (baten) over de uitzettingen, zoals deposito's, verstrekte langlopende leningen en beleggingen en anderzijds de rente die wordt doorberekend aan de producten, de investeringen en de grondexploitaties.

Het resultaat op deelnemingen bestaat uit ontvangen dividend van aandelen BNG. Cyclus en Oasen keren geen dividend uit. Naast dividend worden op deze post ook de ontvangen garantiepremies op verstrekte borgstellingen verantwoord.

Tot slot worden de kapitaallasten (rentelasten) voor deelnemingen in het aandelenkapitaal van de Bank Nederlandse Gemeenten, Cyclus N.V. en Oasen hier verantwoord.

Per saldo resteert een voordelig resultaat op het taakveld treasury van ongeveer € 0,7 miljoen in 2025. In de daaropvolgende jaren loopt dit voordelig resultaat wat op met de aantekening dat het rentepercentage waartegen mag worden doorberekend aan producten, investeringen en grondexploitaties op grond van regelgeving wellicht op enig moment moet worden verlaagd. Hierdoor zal het resultaat op taakveld treasury lager worden. Indien dit zich voordoet heeft dit weinig tot geen begrotingsconsequenties omdat dan de producten, de investeringen en de grondexploitaties minder rente doorbelast krijgen.

3.8.3 Toelichting op algemene dekkingsmiddelen

Het begrotingssaldo

Het begrotingssaldo kent het volgende meerjarige verloop.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Begrotingssaldo	-2.412	74	-1.527	-1.143

(+ = nadeel / last | - = voordeel / baat)

Het saldo wordt administratief technisch in de jaren 2025 - 2028 toegevoegd aan de algemene reserve.

Onroerende zaakbelasting (woningen en niet-woningen)

De ozb is een belasting die gemeenten mogen heffen over woningen en niet-woningen. De ozb maakt onderdeel uit van de groep lokale heffingen (rioolheffing, ozb, afvalstoffenheffing, leges, parkeeropbrengsten, precariobelasting, hondenbelasting, havengelden, staangelden, marktgelden en toeristenbelasting) en genereert voor de gemeente Gouda binnen de lokale heffingen de op een na hoogste belastingopbrengst. De ozb kan worden gesplitst in een eigenarenbelasting en een gebruikersbelasting. De aanslagen ozb worden berekend op basis van de waarde van de onroerende zaken. Deze waardering dient de gemeente uit te voeren op grond van de Wet waardering onroerende zaken.

Het tarief voor de heffing van de ozb wordt jaarlijks gewijzigd. De aanslag ozb wordt berekend naar een percentage van de waarde van de onroerende zaken, zoals die op de voet van de Wet WOZ wordt vastgesteld. Voor het jaar 2025 worden de onroerende zaken gewaardeerd naar waardepeildatum 1 januari 2024.

Aan de lastenkant worden kosten geraamd voor het innen van de opgelegde belastingen, de zogenaamde perceptiekosten. Feitelijk zijn dit alle personele en materiële kosten die verband houden met de oplegging, inning, afhandeling van bezwaarschriften en de kosten van de uitvoering van de Wet WOZ.

Parkeerbelastingen

Tot dit taakveld behoren de heffing en invordering van parkeerbelasting, de opbrengsten van parkeerfaciliteiten en de opbrengsten uit boetes. In Gouda zorgen met name het betaalde straatparkeren rondom de binnenstad en de stationsparkeergarage voor jaarlijkse inkomsten.

Overige belastingen

Tot dit taakveld behoren overige gemeentelijke belastingen, zoals de precariobelasting en de hondenbelasting.

Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds

De (algemene) uitkering uit het gemeentefonds is de grootste inkomstenbron van de gemeente. De hoogte van de algemene uitkering wordt bepaald op basis van objectieve maatstaven zoals bijvoorbeeld het aantal inwoners, het aantal woonruimten en andere sociale en fysieke kenmerken van de gemeente. Naast de algemene uitkering komen uit het gemeentefonds ook decentralisatie-uitkeringen, integratie-uitkeringen en suppletie-uitkeringen, die allemaal hun eigen specifieke basis hebben.

De hoogte van de uitkering uit het gemeentefonds voor de periode 2025-2028 is gebaseerd op informatie uit de meicirculaire gemeentefonds 2024. De raad heeft de verwerking van deze circulaire vastgesteld via een apart raadsbesluit op 3 juli 2024.

De uitkomsten van de septembercirculaire 2024 worden verwerkt in het raadsvoorstel van de programmabegroting 2025 - 2028.

Overige baten en lasten
Binnen dit taakveld presenteert de gemeente de algemene lasten en baten, de post onvoorziene uitgaven algemeen en de stelposten voor nog toe te wijzen middelen. Binnen dit taakveld staan ook de loonkosten voor bovenformatief personeel dat niet meer aan het werk is en de lasten en baten van gedetacheerd personeel.

Onvoorziene uitgaven
Wettelijk is voorgeschreven dat in de programmabegroting een post voor onvoorziene uitgaven is opgenomen. Er zijn geen voorschriften, of normen, over de omvang hiervan. Het is aan de raad om aan te geven welke omvang hij nodig acht. De raming voor 2025 bedraagt € 151.000. Dit is het totaalbedrag dat beschikbaar is voor alle programma's tezamen, dat onder voorwaarden (onvoorzien, onvermijdbaar, onuitstelbaar) kan worden aangewend. De hoogte van de onvoorziene uitgaven is niet bedoeld om omvangrijke afwijkingen binnen de begroting op te vangen. Daarvoor dient de beschikbare weerstandscapaciteit.

Stelposten
Stelposten zijn posten die wel in de begroting zijn meegenomen voor het algemeen beeld, maar nog niet zijn uitgewerkt of ingevuld. Dit omdat nog niet bekend is hoe de verdeling precies plaatsvindt. Het is wenselijk zo min mogelijk met stelposten te werken.

Binnen de begroting van Gouda zijn de volgende stelposten verwerkt:
- Stelposten loon- en prijscompensatie: de inkomsten uit het gemeentefonds worden weergegeven in zogenaamde lopende prijzen. Dat betekent dat rekening is gehouden met de verwachte toekomstige cumulatieve loon- en prijsstijgingen. Voor de loongevoelige budgetten is in de begroting in 2025 conform de meicirculaire 2024 totaal 4,4% gereserveerd op de stelpost in afwachting van een nieuwe CAO 2025. De prijsgevoelige budgetten zijn aangepast met 2,2% conform de meicirculaire 2024. Voor de jaren 2026 - 2028 is er ieder jaar cumulatief een loonindex van 2,3% (gemiddeld) en een prijsindex van 2,1% (gemiddeld) per jaar gereserveerd. De indexen worden ieder jaar bij verwerking van de meicirculaire geactualiseerd.
- Stelpost uitbreiding Westergouwe: op basis van eerdere ramingen van de gevolgen van de bouwactiviteiten in Westergouwe voor de opbrengsten ozb en de uitkering uit het gemeentefonds is ook een (stel)post opgenomen ter dekking van hogere lasten voor de gemeente.
- Stelpost taakmutaties uitkering gemeentefonds: de taakmutaties die genoemd worden in circulaires van het gemeentefonds worden in afwachting van nadere inhoudelijke en financiële onderbouwing geraamd op een afzonderlijke post in de begroting.
- Stelpost ontwikkeling kapitaallasten: dit betreft een stelpost voor de ontwikkeling van kapitaallasten in verband met verwachte stijging van investeringskosten.
- Stelpost motie realisatiekracht: voor de uitvoering van de motie realisatiekracht (aangenomen op 3 juli 2023) is een stelpost opgenomen voor de hieruit mogelijk voortvloeiende kosten.
- Stelpost onderuitputting meerjarenbegroting: dit betreft een structurele stelpost onderuitputting op de meerjarenbegroting. De verwachting is dat bij een nadere analyse van de begroting op detailniveau er invulling wordt gevonden voor deze stelpost.

Indien de bedragen in onderstaande tabel positief zijn (+), dan betekent dit dat de middelen beschikbaar zijn voor besteding.

Stelposten

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stelposten loon- en prijscompensatie	1.950	5.107	8.516	15.053
Stelpost uitbreiding Westergouwe	95	95	95	95
Stelpost taakmutaties uitkering gemeentefonds	96	51	90	121
Stelpost ontwikkeling kapitaallasten	0	95	2.595	2.595
Stelpost motie realisatiekracht	500	0	0	0
Stelpost onderuitputting meerjarenbegroting	-471	-926	-926	-926
Totaal	**2.171**	**4.422**	**10.370**	**16.938**

In de onderstaande tabel is een nadere specificatie en verloopoverzicht opgenomen van de stelpost loon- en prijscompensatie.

Verloop stelpost loon- en prijscompensatie	2025	2026	2027	2028
Prijscompensatie				
Beschikbaar op stelpost (bruto)	5.491	7.424	9.387	13.293
Af: indexatie begroting 2025	-3.900	-3.833	-3.681	-3.208
Af: indexatie begroting GR-en 2025	-1.591	-1.833	-1.841	-1.686
Beschikbaar op stelpost prijscompensatie (netto)	**0**	**1.758**	**3.864**	**8.399**
Looncompensatie				
Beschikbaar op stelpost looncompensatie (netto)	1.950	3.349	4.652	6.654
Totaal beschikbaar loon- en prijscompensatie	**1.950**	**5.107**	**8.516**	**15.053**

Vennootschapsbelasting
Overheden vallen onder de vennootschapsbelastingplicht. Over de winst die zij met ondernemingsactiviteiten hebben behaald, moeten zij vennootschapsbelasting betalen.

De gemeente Gouda verwacht op basis van de huidige cijfers en inzichten dat de activiteiten straatparkeren, parkeergarage en reclame door de ondernemerspoort gaan:
- voor het Straatparkeren kan een vrijstelling worden toegepast, waardoor geen VPB-druk ontstaat;
- voor de parkeergarage en reclame gelden geen vrijstellingen en is de geraamde vennootschapsbelasting € 109.000 voor 2025 en € 287.500 voor de periode 2026-2028.

3.8.4 Verbonden partijen
Verbonden partijen dragen bij aan de te realiseren beleidsdoelstellingen van de gemeente.

Verbonden partijen	Doel
Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland	De BSGR verzorgt de heffing en de invordering van de onroerendezaakbelastingen, de hondenbelasting en de precariobelasting als algemeen dekkingsmiddel.
NV Bank Nederlandse Gemeenten	BNG stuurt actief op het vergroten van haar maatschappelijke impact. BNG benoemt hiertoe vijf belangrijke doelstellingen waaraan zij wil bijdragen: duurzame steden en gemeenschappen, goede gezondheid en welzijn, kwaliteitsonderwijs, betaalbare en duurzame energie, klimaatactie.
Oasen N.V.	Oasen is het drinkwaterbedrijf van Midden-Holland; de inwoners van de gemeente Gouda en de bedrijven in Gouda zijn de afnemers. Kernactiviteiten van Oasen zijn het winnen, zuiveren, distribueren en verkopen van drinkwater. Belangrijkste missie van Oasen is om verrassingsvrij onberispelijk drinkwater te leveren. Daarnaast wordt ingezet op de productie van duurzaam en circulair drinkwater.
Cyclus N.V.	Zorg dragen voor een schone leefomgeving door het inzamelen van huishoudelijk afval en het verwijderen van zwerfafval op straat. Daarnaast levert cyclus een bijdrage aan de verkeersveiligheid door de gladheidbestrijding op wegen in winterse perioden.

3.8.5 Wat gaat het opleveren?

3.8.5.1 Overzicht lasten en baten

Exploitatie (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Lasten	2.831	4.779	11.066	18.427
Baten	-251.217	-246.684	-256.115	-264.203
Saldo van baten en lasten	**-248.386**	**-241.905**	**-245.049**	**-245.776**
Toevoegingen aan reserves (lasten)	200	200	0	0
Onttrekkingen aan reserves (baten)	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	**-248.186**	**-241.705**	**-245.049**	**-245.776**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.8.5.2 Overzicht mutaties

In de onderstaande tabel zijn de financiële mutaties binnen dit programma weergegeven.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Startbegroting	**-244.461**	**-234.257**	**-239.130**	**-233.947**
Autonome en administratieve ontwikkeling	-3.085	-4.188	-3.877	-12.102
Kadernota	-640	-3.260	-2.042	273
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Totaal	**-248.186**	**-241.705**	**-245.049**	**-245.776**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

3.8.5.3 Taakvelden

De volgende taakvelden maken deel uit van dit onderdeel van de begroting. Per taakveld is het saldo van lasten en baten weergegeven.

Taakvelden (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
0.5 Treasury	-1.078	-1.305	-906	-92
0.61 Ozb woningen	-10.589	-10.816	-11.048	-11.287
0.62 Ozb niet-woningen	-9.361	-9.581	-9.807	-10.036
0.63 Parkeerbelasting	-4.470	-4.469	-4.469	-4.469
0.64 Belastingen overig	-600	-612	-623	-623
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	-224.968	-219.978	-229.000	-236.641
0.8 Overige baten en lasten	2.445	4.696	10.644	17.213
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	234	160	160	160
Totaal	**-248.386**	**-241.905**	**-245.049**	**-245.776**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

4 Beleidsbegroting: paragrafen

4.1 Lokale heffingen

4.1.1 Inleiding

Lokale heffingen zijn een belangrijk onderdeel van de gemeentelijke inkomsten.

Heffingssoorten
Er is onderscheid tussen belastingen, rechten en bestemmingsheffingen.

- Belastingen zijn verplichte bijdragen aan de gemeente waar geen directe tegenprestatie tegenover staat. De opbrengst van de gemeentelijke belastingen gaat naar de algemene middelen.

- Rechten zijn vergoedingen voor kosten die verband houden met een individuele dienst. Een voorbeeld is het verstrekken van een vergunning. De opbrengst mag niet meer dan 100 procent kostendekkend zijn.

- Bestemmingsheffingen zijn vergoedingen die een gemeente vraagt voor het beschikbaar stellen/onderhouden van een collectieve voorziening. De opbrengst mag niet meer dan 100 procent kostendekkend zijn.

Lokale heffingen Gouda
Gouda kent de volgende lokale heffingen.

- Belastingen: ozb, hondenbelasting, toeristenbelasting, parkeerbelasting en precariobelasting.
- Rechten: leges, marktgelden, brug- en havengelden, staangelden.
- (Bestemmings)heffingen: rioolheffing, afvalstoffenheffing, reinigingsrechten.

Deze paragraaf geeft informatie over het beleid en de ontwikkeling van de tarieven van de diverse lokale heffingen en de consequenties daarvan voor de inwoners en bedrijven. Ook wordt in deze paragraaf ingegaan op de kostendekking van de leges en diverse gemeentelijke heffingen; de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De consequenties van het beleid voor de belastingverordeningen worden nader uitgewerkt in het belastingvoorstel dat in de raadsvergadering van december wordt behandeld.

De Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland verzorgt voor Gouda de heffing en de invordering van de lokale belastingen en heffingen. Ook bepaalt de BSGR de hoogte van de WOZ-waarde voor alle onroerende zaken in onze gemeente. Meer informatie over de BSGR is te vinden in de paragraaf Verbonden partijen en op de website van de BSGR *(https://www.bsgr.nl/)*.

Met ingang van 1 januari 2023 verzorgt de Coöperatie ParkeerService U.A. de naheffingsaanslagen van de parkeerbelastingen. Dit was tot en met 2022 ondergebracht bij de BSGR. Meer informatie over de Coöperatie ParkeerService U.A. vindt u op de website van Parkeerservice (*https://www.parkeerservice.nl/*).

4.1.2 Beleid en belangrijkste wijzigingen in 2025

Algemeen
De uitgangspunten voor de tarieven zijn gebaseerd op het Bestuursakkoord 2022-2026. Het streven is om de OZB met niet meer te laten stijgen dan het inflatiepercentage. Daarnaast is het streven om alle huishoudens ervan te laten profiteren als de lokale lasten worden verlaagd.

Tariefontwikkeling
In de kadernota 2025 is aangegeven dat de lokale woonlasten en de belastingen/heffingen voor het jaar 2025 worden geïndexeerd op basis van verwachte prijsontwikkeling. De prijsontwikkeling is conform de meicirculaire 2024. Bij het bepalen van de opbrengsten 2025 is daarom rekening gehouden met een inflatiepercentage van 2,2% (In 2024 betrof dit percentage 3,9%). De ontwikkeling van de tarieven riool- en afvalstoffenheffing hangt samen met de kostenontwikkeling op deze terreinen. Als gevolg van de gestegen kosten dienen de tarieven voor de riool- en afvalstoffenheffing wel te worden verhoogd.

Woonlasten (lokale lastendruk)
De woonlasten bestaan uit de onroerende zaakbelastingen, rioolheffing en afvalstoffenheffing. De woonlasten worden berekend voor een eigenaar of huurder van een woning die de woning bewoont met meerdere personen.

In 2025 stijgen de woonlasten voor de eigenaar-gebruiker van een woning met een WOZ-waarde van € 334.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2024) met 6,69% (gemiddelde stijging van ozb, afval en riool). De woonlasten voor de huurder stijgen in 2025 met 8,88% (gemiddelde stijging van afval en riool). Deze stijgingen worden veroorzaakt door het toepassen van de inflatiecorrectie en de gestegen kosten voor afvalverzameling en onderhoud en beheer gemeentelijk rioolstelsel.

Het woonlastenoverzicht bestaat uit twee overzichten. Een overzicht waarbij is uitgegaan van de tarieven zoals opgenomen in de programmabegroting 2024-2027 en een overzicht met de tarieven 2024 zoals die zijn vastgesteld na aanname van

het amendement "lastenverlaging 2024" tijdens de Begrotingsraad op 8 november 2023. Het tarief rioolheffing voor de eigenaar en gebruiker kon hierdoor eenmalig worden verlaagd.

Overheadtoerekening afval en riool
Conform de financiële verordening en de uitgangspunten beschreven in paragraaf 3.7.5 (Overhead) wordt er overhead toegerekend aan afval en riool. Dit beleid was er de afgelopen jaren ook, maar werd niet toegepast. Vanaf 2025 wordt dit weer toegepast. Op deze manier worden alle relevante kosten die gemaakt worden voor afval en riool meegenomen in dit "gesloten stelsel".

4.1.3 Beleidsuitgangspunten gemeentelijke heffingen in 2025

Onroerendezaakbelastingen
Onroerendezaakbelastingen worden betaald door eigenaren en/of gebruikers van onroerende zaken zoals woningen, bedrijfspanden en grond. De opbrengsten van de ozb gaan naar de algemene middelen.

De opbrengst van de ozb wordt opgehoogd met 2,2%. Dit is de indexatie 'prijsoverheidsconsumptie' zoals aangegeven in de meicirculaire 2024. Zoals aangegeven in de Kadernota wordt met ingang van 2025 de opbrengst ozb-woningen verhoogd met de areaaluitbreiding, voor 2025 is dat begroot op € 100.000. Wat de verhoging van de ozb-opbrengst betekent voor de hoogte van de belastingtarieven is onder andere afhankelijk van de waardeontwikkeling van woningen en niet-woningen.

De heffingsmaatstaf van de onroerendezaakbelastingen is de WOZ-waarde van de woning/niet-woning. Er wordt belasting geheven naar een percentage van deze vastgestelde WOZ-waarde. De WOZ-waarde wordt jaarlijks opnieuw bepaald. Zodra de nieuwe WOZ-waarden voor 2025 (waardepeildatum 1 januari 2024) bekend zijn, wordt bij het tarievenvoorstel Belastingverordening (na vaststelling van de begroting) het definitieve belastingtarief hierop aangepast.

Voor de objecten die de gemiddelde waardeontwikkeling volgen, stijgt de aanslag ozb 2025 met ongeveer 2,2%.

Reinigingsheffingen
Afvalstoffenheffing is een heffing voor huishoudens waar de gemeente de plicht heeft om huisvuil op te halen. Met de opbrengst wordt de inzameling en verwerking van het huishoudelijk afval bekostigd. Het tarief voor afvalstoffenheffing bestaat per huishouden uit een vast tarief (voor 2025 bepaald op € 389,40) en een variabel tarief. Het variabele deel van de afvalstoffenheffing 2025 is afhankelijk van het aantal maal door huishoudens aangeboden restafval in 2024. Het tarief is € 1,50 per 60 liter restafval. Het aanvragen van kwijtschelding is mogelijk. Tevens is er, net als in voorgaande jaren, een mogelijkheid tot vrijstelling indien als gevolg van een medische aandoening sprake is van extra veel afval. Bij de vaststelling van de Verordening Reinigingsheffingen 2025 (raadsbehandeling in december 2024) worden de definitieve tarieven 2025 vastgesteld.

Reinigingsrecht is een heffing voor bedrijven die hun afval bij het huishoudelijk afval mogen aanbieden. Bedrijven mogen afval aanbieden dat qua samenstelling en hoeveelheid vergelijkbaar is met huishoudelijk afval. Het tarief betreft een tarief per aanbieding. Kwijtschelding is niet mogelijk.

De reinigingsheffingen (afvalstoffenheffing en reinigingsrecht) worden bepaald op basis van actuele berekeningen van kosten en opbrengsten met als uitgangspunt kostendekkende tarieven. De kosten voor afvalinzameling zijn hoog en zullen ook de komende jaren stijgen. Dit wordt onder andere veroorzaakt door de algehele prijsstijgingen (inflatie) als gevolg van verhoging van lonen en hogere brandstofprijzen. Hierdoor is de prijs voor afvalinzameling door Cyclus gestegen. Tegelijkertijd is de vergoeding voor ingezameld plastic afval en de opbrengst van oud papier gedaald. De verwachting is dat de invoering van omgekeerd inzamelen de komende jaren tot lagere kosten zal leiden, waarmee de stijgende kosten (deels) gecompenseerd kunnen worden. In verband met de gestegen kosten en dalende vergoedingen en opbrengsten is voor 2025 een tariefsverhoging noodzakelijk. Het tarief voor 2025 is € 434,40 (vast tarief € 389,40 + 30 x € 1,50 variabel tarief).

Rioolheffingen
Rioolheffing is een heffing voor huishoudens en bedrijven die water direct of indirect op de gemeentelijke riolering afvoeren. Rioolheffing is een bestemmingsheffing. De opbrengsten worden dan ook alleen gebruikt om de kosten te dekken die samenhangen met de wettelijke zorgplicht die de gemeente heeft voor de afvoer van afvalwater, de afvoer van regenwater en het beheer van het grondwaterpeil.

De heffing bestaat uit 2 soorten; een eigenaren- en een gebruikersdeel. Eigenaren betalen een vast bedrag per perceel. Gebruikers betalen een bedrag op basis van het aantal kubieke meters water dat vanuit een perceel wordt afgevoerd. Het gebruikersdeel wordt vermeerderd indien meer dan 400m3 water vanuit een perceel wordt afgevoerd.

De tarieven voor de rioolheffing zijn gebaseerd op het Water- en Rioleringsprogramma 2024-2028 (WRP) zoals in maart 2024 door de gemeenteraad vastgesteld. Op basis van het WRP 2024-2028 worden de tarieven voor 2025 verhoogd met ca. 6%. Deze stijging wijkt af van het inflatiepercentage van 2,2%. De reden is dat het tarief voor 2024 eenmalig is verlaagd naar aanleiding van het aangenomen amendement "lastenverlaging 2024" in de Begrotingsraad van 8 november

2023. Zonder het amendement zouden de tarieven 2025 een lichte stijging laten zien aangezien in het WRP onvoldoende rekening is gehouden met het rioolrecht grootverbruik. Ter verduidelijking wordt verwezen naar de woonlastentabel in paragraaf 4.1.4.

Marktgelden
Marktgelden worden geheven voor alle week- en dagmarkten in de gemeente. Er zijn tarieven voor een vaste standplaats en een dagplaats. Deze tarieven zijn gedifferentieerd naar een tarief voor de zaterdagmarkt en een tarief voor de dinsdag-, woensdag- of donderdagmarkt. Belastingplichtigen betalen een bedrag op basis van de plaats (m2) die wordt ingenomen. De opbrengsten van deze belasting worden onder andere ingezet voor het onderhoud van de markt. Daarbij valt te denken aan het reinigen van het marktterrein, dagelijks toezicht op de markt door de marktmeester en energie- en watervoorzieningen.

De tarieven van de marktgelden worden opgehoogd met 2,2%.

Toeristenbelasting
Toeristenbelasting is een belasting voor uitbaters van overnachtingsmogelijkheden zoals hotels en bed & breakfast. Er wordt een bedrag per persoon, per overnachting betaald. De opbrengsten van deze belasting worden ingezet voor stadsmarketing en toerisme. Ondernemers ontvangen aan het begin van het jaar een voorlopige aanslag. Deze mag in maandelijkse termijnen worden betaald. De definitieve aanslag volgt na afloop van het belastingjaar.

De tarieven worden opgehoogd met 2,2%.

Precariobelasting
Precariobelasting is een belasting voor personen of bedrijven die voorwerpen hebben onder, op of boven voor de openbare dienst bestemde gemeentegrond. Voorwerpen waarvoor de gemeente Gouda precariobelasting heft zijn onder andere bouwmaterialen, terrassen, en winkeluitstallingen. De opbrengsten van deze belasting gaan naar de algemene middelen.

De tarieven worden verhoogd met 2,2%.

Hondenbelasting
De hondenbelasting is een belasting voor houders van honden. Het te betalen bedrag is afhankelijk van het aantal honden. De opbrengsten gaan in de algemene middelen. Een deel van de opbrengst wordt gebruikt als vergoeding voor het beschikbaar stellen van collectieve voorzieningen voor honden (zoals onderhoud van uitrenplekken en het beschikbaar stellen van hondenpoepzakjes). Voor belastingjaar 2025 wordt het tarief verhoogd met 2,2%.

Havengelden
Havengelden worden betaald voor vaartuigen die in gemeentewater aanleggen of verblijven. Het te betalen bedrag is afhankelijk van de duur van het verblijf en de lengte (in strekkende meters) van het vaartuig. De opbrengsten van havengelden worden onder andere gebruikt voor het onderhoud van aanlegsteigers en voorzieningen ten behoeve van de recreatievaart.

In de uitvoering van het beleid en verordeningen met betrekking tot waterrecreatie in Gouda lopen de medewerkers van de havendienst al een aantal jaren tegen knelpunten aan. In 2024 is dit opgepakt zodat met ingang van 2025 een nieuw kader en nieuwe regels zijn vastgesteld voor de uitvoering, waaronder de belastingverordening brug- en havengelden. Voor 2025 is de belastingverordening brug- en havengelden aangepast en in de raadvergadering van 25 september 2024 behandeld (dossiernummer 8505).

De tarieven van de havengelden zijn verhoogd met het inflatiepercentage van 2,2%. Daarnaast wordt met ingang van 2025 bruggeld geheven. Dit wordt in rekening gebracht als bruggen op een vaartracé buiten de bedientijden geopend moeten worden. Om deze extra kosten door te belasten aan de aanvrager is dit opgenomen in de belastingverordening.

Staangelden
Staangeld wordt opgelegd aan de hoofdbewoner van een woonwagen voor het hebben van een standplaats voor een woonwagen. Het te betalen bedrag is afhankelijk van de oppervlakte van de staanplaats.

De staangelden worden verhoogd met het percentage van de maximale jaarlijkse huurverhoging voor woonwagenstandplaatsen van 5,8% (bron:*https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/woning-huren/vraag-en-antwoord/wat-is-de-maximale-huurverhoging-in-2024*).

Leges
Leges zijn vergoedingen voor een product die bij de gemeente wordt aangevraagd of voor een dienst die door de gemeente op verzoek wordt uitgevoerd.

In algemene zin worden de legestarieven verhoogd met het inflatiepercentage van 2,2%. Waarschijnlijk worden enkele nieuwe belastbare feiten opgenomen c.q. bestaande belastbare feiten worden gewijzigd in relatie tot onder meer gewijzigde

regelgeving. Enkele tarieven worden aangepast om een betere aansluiting te krijgen tussen tijdsbesteding van de behandeling van de aanvraag en de hoogte van het tarief. Verder zijn gemeentes gebonden aan de door de rijksoverheid vastgestelde maximumtarieven.

Met ingang van 1 januari 2024 is de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen in werking getreden. Hierop is de legesverordening 2024 aangepast. De grootste verschillen deden zich met name voor in het onderdeel dat betrekking heeft op de omgevingsvergunning (Hoofdstuk 2). Nu er wordt gewerkt met de legesverordening blijken bepaalde omschrijvingen niet duidelijk te zijn of anders uit te pakken dan verwacht. Dit zal worden aangepast waarbij het met name gaat om tekstuele aanpassingen of het samenvoegen van artikelen.

In de raadsvergadering van 25 september 2024 is de wijziging van de Verordening Fysieke Leefomgeving behandeld. Er zijn nadere regels gesteld voor het innemen, hebben of beschikbaar stellen van en ligplaats voor een vaartuig. Als gevolg daarvan wordt in de legesverordening 2025 een tarief opgenomen voor de aanvraag voor een ontheffing vaartuigen.

De belastingverordening 2025 wordt in de raadsvergadering van december 2024 aangeboden.

Parkeerbelastingen
Parkeerbelasting wordt betaald voor het parkeren van een voertuig op plaatsen die door het college zijn aangewezen als betaald parkeerplaatsen. Tevens wordt parkeerbelasting geheven voor het verlenen van een parkeervergunning. De opbrengsten gaan in de algemene middelen.

Het kostenelement dat gemeenten in rekening mogen brengen bij de naheffingsaanslag parkeerbelasting is voor 2025 met € 2,20 verhoogd tot € 78,80. Voor dit bedrag geldt dat de opbrengst niet hoger mag zijn dan de kosten die hiervoor worden gemaakt. Sinds 1 april 2022 maakt Gouda gebruik van de scanauto van Parkeerservice. Het handhaven op foutparkeren wordt hiermee eenvoudiger. Het aantal naheffingsaanslagen is door de komst van de scanauto toegenomen en hiermee ook de opbrengst naheffingsaanslagen. Dit leidt er toe dat het bedrag naheffingsaanslag met ingang van 2025 wordt aangepast naar € 68.

4.1.4 Overzichten

In deze paragraaf staan de volgende overzichten:
1. overzicht lokale heffingen;
2. overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder.

1. Overzicht lokale heffingen
In het onderstaande overzicht staan de geraamde opbrengsten voor 2025.

Opbrengstsoort (bedragen x € 1.000)	Geraamde opbrengst 2025	Geraamde kwijtschelding 2025	Geraamde opbrengst 2024	Tarieven 2025
Belastingen en heffingen				
ozb-eigenaren woningen	10.913	0	9.974	0,0936%
ozb-eigenaren niet-woningen	5.652	0	5.734	0,3893%
ozb-gebruikers niet-woningen	4.016		3.988	0,3105%
Afvalstoffenheffing	14.710		13.152	434,40
Rioolheffing eigenaren	11.109		10.641	304,87
Rioolheffing gebruikers	9.599		8.946	256,80
Totaal Belastingen en heffingen	**55.999**	**0**	**52.435**	
Overige belastingen				
Hondenbelasting	328		314	91
Parkeerbelasting	4.469		4.078	div
Toeristenbelasting	177		169	0
Precariobelasting	342		256	div
Totaal overige belastingen	**5.316**	**0**	**4.817**	
Rechten				
Leges burgerzaken	1.769		1.560	div
Leges bouwvergunningen	2.812		2.752	div
Leges milieuvergunningen	52		51	div
Leges overig	186		182	div
Marktgelden	147		144	div
Havengelden	134		131	div
Staangelden	92		86	div
Reinigingsrechten	25		25	div
Totaal rechten	**5.218**	**0**	**4.931**	
Totaal Lokale heffingen	**66.533**	**0**	**62.183**	

De geraamde opbrengsten zijn bruto-opbrengsten zonder aftrek van geraamde kwijtscheldingen.

De ozb-tarieven zijn nog gebaseerd op de WOZ-waarde met peildatum 1 januari 2023 en moeten dus nog worden gecorrigeerd op basis van de hertaxatie met peildatum 1 januari 2024.

De ozb-tarieven van een niet-woning zijn inclusief een opslag van 7% ten behoeve van het Ondernemersfonds Gouda. Het OFG ontvangt jaarlijks een subsidie van 7% van de ozb-inkomsten van niet-woningen van twee jaar daarvoor. In de begroting 2025 is voor deze subsidie een bedrag van € 547.620 opgenomen.

De afvalstoffenheffing is de som van het vaste tarief (€ 389,40) en het variabele tarief op basis van gemiddeld 30 aanbiedingen van 60 liter restafval á € 1,50 (€ 45,00). De geraamde opbrengst afvalstoffenheffing is exclusief de reinigingsrechten bedrijven.

2. Overzicht lokale lastendruk eigenaar/gebruiker en huurder
In onderstaande tabel is de lastendruk in Gouda in het jaar 2025 voor zowel een eigenaar-gebruiker als een huurder aangegeven. Ter vergelijking zijn de cijfers van 2024 toegevoegd. Zoals gebruikelijk in het woonlastenoverzicht worden hierbij de ozb, de afvalstoffenheffing en de rioolheffingen betrokken. Verder is als uitgangspunt genomen een meerpersoonshuishouden.

Voor de berekening van de ozb 2025 is uitgegaan van een woning met een WOZ-waarde van € 334.000 (gemiddelde WOZ-waarde van woningen in Gouda in 2024 waarderingskamer.nl). De gemiddelde WOZ-waarde voor 2023 is € 319.000.

Deze gemiddelde WOZ-waarde is gebruikt voor de berekening van de ozb 2024. Voor het bepalen van het tarief voor afvalstoffenheffing is uitgegaan van het vaste tarief vermeerderd met 30 aanbiedingen van 60 liter zakken.

De tarieven rioolheffing, eigenaars- en gebruikersdeel, voor belastingjaar 2024 zijn na de begrotingsraad van 2023 eenmalig verlaagd. De stijging van de woonlasten geeft ten opzichte van de begroting 2024 wellicht een vertekend beeld. Daarom zijn onderstaande twee overzichten opgenomen. Eén overzicht waarbij de oorspronkelijke begroting 2024 wordt vergeleken met de begroting 2025 en één overzicht waarbij de begroting 2024, na wijziging, wordt vergeleken met de begroting 2025.

Opbrengstsoort (bedragen x € 1)	2025	2025	2024	2024	verschil in %	verschil in %
	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder
ozb eigenaar	275,75		269,82		2,20%	
Afvalstoffenheffing	434,40	434,40	392,16	392,16	10,77%	10,77%
Rioolheffing eigenaar	304,87		301,15		1,24%	
Rioolheffing gebruiker	256,80	256,80	254,16	254,16	1,04%	1,04%
Totaal	**1.271,82**	**691,20**	**1.217,29**	**646,32**	**4,48%**	**6,94%**

Opbrengstsoort (bedragen x € 1)	2025	2025	2024 na amendement	2024 na amendement	verschil in %	verschil in %
	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder	eigenaar/ gebruiker	huurder
ozb eigenaar	275,75		269,82		2,20%	
Afvalstoffenheffing	434,40	434,40	392,16	392,16	10,77%	10,77%
Rioolheffing eigenaar	304,87		287,45		6,06%	
Rioolheffing gebruiker	256,80	256,80	242,64	242,64	5,84%	5,84%
Totaal	**1.271,82**	**691,20**	**1.192,07**	**634,80**	**6,69%**	**8,88%**

Kwijtschelding
Personen met een inkomen op bijstandsniveau en zonder vermogen kunnen in aanmerking komen voor kwijtschelding van gemeentelijke belastingen. In Gouda is kwijtschelding mogelijk voor afvalstoffenheffing, rioolheffing en onroerendezaakbelastingen. Voor het variabele tarief afvalstoffenheffing is een maximale kwijtschelding van € 75,00 mogelijk. In de praktijk komt kwijtschelding vooral voor bij de afvalstoffenheffing en rioolheffing**.** De kwijtscheldingsnorm is 100%.

4.1.5 Kostenonderbouwing tarieven

De gemeente Gouda hanteert bij de vaststelling van de tarieven voor 2025 een kostendekkende tarifering als uitgangspunt.

Onderstaand zijn de kostprijsonderbouwingen van de tarieven voor leges, afvalstoffenheffing en rioolheffing voor 2025 weergegeven.

Kostenonderbouwing legestarieven uit legesverordening
De kostendekkendheid van de leges is in 2024 nader onderzocht en geactualiseerd. Hiervoor is gebruik gemaakt van kostendekkendheid.nl. Een webapplicatie die door een groot aantal gemeenten (meer dan 100) wordt gebruikt. In samenwerking met kostendekkendheid.nl en de diverse deelnemende gemeenten wordt de komende jaren meer onderzoek verricht naar de kostendekkendheid van de leges. Het doel is een hogere kwaliteit van de legesproducten (snellere dienstverlening), meer transparantie en lagere kosten.

Hoofdstuk 1 Algemene dienstverlening

Legesverordening (bedragen x € 1.000)	Totale lasten	Totale baten	Kosten-dekking
1.1 Burgerlijke stand	194	172	88,48%
1.2 Reisdocumenten en NL ID-kaart	1.380	1.139	82,53%
1.3 Rijbewijzen	220	174	78,94%
1.4 Verstrekking Basisreg Personen	84	43	51,22%
1.5 Gereserveerd	10	0	0,00%
1.6 Vastgoedinformatie	0	0	0,00%
1.7 Overige publiekszaken	49	39	79,57%
1.8 Gereserveerd	0	0	0,00%
1.9 Bijzondere wetten	108	98	90,59%
1.10 Diversen	5	5	108,25%
Totaal titel 1	**2.050**	**1.670**	**81,46%**

Hofdstuk 2 Omgevingswet

Legesverordening (bedragen x € 1.000)	Totale lasten	Totale baten	Kosten-dekking
Paragraaf 2.1 t/m 2.14	3.408	3.082	90,43%
Totaal titel 2	**3.408**	**3.082**	**90,43%**

Hoofdstuk 3 Europese dienstenrichtlijn

Legesverordening (bedragen x € 1.000)	Totale lasten	Totale baten	Kosten-dekking
3.1 Horeca	100	35	34,88%
3.2 Prostitutiebedrijven	1	0	56,97%
3.3 Winkeltijdenwet	0	0	0,00%
3.4 Organiseren evenement	27	14	51,09%
3.5 Gereserveerd	0	0	0,00%
3.6 Huisvestingswet 2014 en Huisvestingsverordening 2023 Gouda	0	0	0,00%
3.7 Overige besluiten en in dit hoofdstuk niet benoemde besluiten	0	0	0,00%
Totaal titel 3	**128**	**49**	**38,37%**

Recapitulatie

Titel (bedragen x € 1.000)	Lasten taakvelden	Totale baten	Kosten-dekking
Titel 1	2.050	1.670	81,46%
Titel 2	3.408	3.082	90,43%
Titel 3	128	49	38,37%
Totale tarieventabel	**5.586**	**4.801**	**85,95%**

Voor de berekening van de kostendekkendheid is gebruik gemaakt van de 'Handreiking kostentoerekening leges en tarieven' (opgesteld in opdracht van het ministerie van Binnenlandse zaken) en van het kostenmodel van de VNG. Er mogen alleen kosten worden toegerekend die direct met de dienstverlening samenhangen. Alle directe lasten die op de betreffende taakvelden staan worden betrokken in de berekening. Het gaat hierbij om de taakvelden Burgerzaken, Openbare orde en veiligheid, Parkeren, Openbaar groen en (openlucht) recreatie, Milieubeheer en Wonen en bouwen. Directe kosten zijn bijvoorbeeld; kosten voor afdrachten van rijksleges voor rijbewijzen en reisdocumenten, inzet van de medewerkers van de Omgevingsdienst, perceptiekosten (kosten heffen en invorderen) maar ook automatiseringskosten en uren van medewerkers die direct kunnen worden toegerekend aan de betreffende producten.

In de kolom opbrengsten staan de legesinkomsten van de betreffende dienstverlening. Wanneer de opbrengsten worden afgezet tegen de kosten resulteert de kostendekkendheid. Een kostendekkendheid van minder dan 100% betekent dat de geraamde lasten hoger zijn dan de geraamde baten.

In de tabel is per heffing de mate van kostendekkendheid voor het begrotingsjaar aangegeven. Het is van belang dat de totale legesverordening de 100% kostendekkingsnorm niet overschrijdt. De maximale kostendekkendheid van 100% geldt dus niet per tarief. Door kruissubsidiëring binnen titels van de legesverordening is het mogelijk om de 'winst' van bepaalde legesproducten te gebruiken om het 'verlies' op andere producten te dekken.

Uit de tabel blijkt dat de geraamde baten van de verordening niet uitgaan boven de totale geraamde lasten van de verordening. Dit geldt ook wanneer de drie titels in de legesverordening individueel worden bekeken.

Hoofdstuk 1 is voor 81% kostendekkend. Er is weinig ruimte om de tarieven te verhogen omdat de opbrengsten voornamelijk worden veroorzaakt door de paspoorten en rijbewijzen. Deze tarieven zijn momenteel gelijk aan de maximaal toegestane hoogte.

Hoofdstuk 2 is voor 90% kostendekkend.

Hoofdstuk 3 is voor slechts 38% kostendekkend. Het betreft echter een klein onderdeel van de legesverordening.
De kostendekking voor evenementvergunningen is laag. Vanwege de maatschappelijke betekenis ervan is dit bij veel gemeenten niet kostendekkend.

Kostenonderbouwing afvalstoffenheffing 2025

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025
Kosten taakveld afval	12.932
Inkomsten excl. heffingen	882
Netto kosten	**12.051**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	313
Reinigingsinspectie	59
Compensabele BTW	2.288
Totaal kosten	**14.710**
Opbrengst afvalstoffenheffing	14.710
Dekking	**100,0%**

Uitgangspunt bij de bepaling van de hoogte van de afvalstoffenheffing 2025 is 100% kostendekking. Alle kosten die op het taakveld Afval staan, worden betrokken bij de berekening van de heffing. Het betreft hier zowel de kosten van afvalinzameling als van afvalverwerking. Daarnaast worden de kapitaallasten van reeds uitgevoerde investeringen (bijvoorbeeld ondergrondse containers) meegenomen evenals de overheadkosten. De kosten voor kwijtschelding zijn niet meegenomen als gevolg van het aangenomen amendement "verlaging woonlasten" in de Begrotingsraad van 9 november 2022.

Kostenonderbouwing rioolheffing 2025

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025
Kosten taakveld riolering	19.790
Inkomsten excl. heffingen	0
Netto kosten	**19.790**
Toe te rekenen kosten:	
Overhead	142
Compensabele BTW	2.308
Totaal kosten	**22.240**
Opbrengst rioolheffing	20.708
Dekking	**93,1%**

Voor de berekening van de hoogte van de rioolheffing worden alle lasten verzameld die op het taakveld Riolering staan. Bij Riolering realiseert de gemeente 93,1% kostendekking. Grote kostencomponent binnen Riolering zijn de kapitaallasten van de historische investeringen (rioolvervanging). Daarnaast vormen de kosten van dagelijks en groot onderhoud ook een belangrijke kostencomponent evenals de overheadkosten. De kosten voor kwijtschelding zijn niet meegenomen als gevolg van het aangenomen amendement "verlaging woonlasten" in de Begrotingsraad van 9 november 2022.

4.2 Weerstandsvermogen en risicobeheersing

4.2.1 Inleiding

De paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing geeft inzicht in de ontwikkeling van risico's en daarmee ook in de financiële weerbaarheid van de gemeente. In de kern gaat het om de vraag in welke mate de gemeente in staat is om financiële gevolgen van risico's op te vangen. Deze paragraaf geeft aanvullend de stand van zaken van een zestal financiële kengetallen: netto schuldquote, netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen, solvabiliteitsratio, structurele exploitatieruimte, grondexploitatie en belastingcapaciteit.

De paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing is opgesteld volgens het BBV, de nota risicomanagement en weerstandsvermogen en de nota reserves en voorzieningen. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzichten die vanuit het ministerie van BZK worden aangereikt (Financiële Regelgeving en Toezicht Decentrale Overheden).

4.2.2 Belangrijkste conclusies

Gemeente Gouda hanteert de volgende financiële uitgangspunten:

- een gezonde weerstandsratio in de bandbreedte van ≥ 1 en ≤ 1,4
- een stabiele schuldpositie
- een sluitende meerjarige programmabegroting

De weerstandsratio is 1,3 in 2025 en kwalificeert als "voldoende". In de jaren erna neemt de weerstandsratio iets af, maar zakt niet onder de minimale weerstandsratio van 1. De gemeente beschikt dus over voldoende middelen om onverwachte tegenvallers op te vangen.

De hoge schuldpositie is de afgelopen jaren sterk afgebouwd. Met een hoge schuldpositie is de gemeente relatief kwetsbaarder voor rentestijgingen dan gemeenten met een lagere schuldpositie. De netto schuldquote van de gemeente Gouda zal eind 2025 ongeveer 82% zijn en de jaren daarna oplopen naar ongeveer 96% eind 2028. De waarden liggen ruim onder de signaalwaarde van de VNG van 130%.

De structurele exploitatieruimte laat zien dat de structurele lasten (waaronder die samenhangend zijn met de schuldenlast van de gemeente (rente en aflossing)), in de periode 2025-2028 - met uitzondering van begrotingsjaar 2026 - volledig worden gedekt door structurele baten.

4.2.3 Weerstandsvermogen

Weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Ratio weerstandsvermogen = Beschikbare weerstandscapaciteit : Benodigde weerstandscapaciteit

4.2.3.1 Beschikbaar weerstandsvermogen

Het beschikbaar weerstandsvermogen bestaat uit de middelen waarover de gemeente beschikt of kan beschikken om financiële risico's (niet begrote kosten of tegenvallende opbrengsten) op te vangen. Dit is de som van de algemene reserve en het saldo van het begrotingsresultaat, voor zover dit saldo wordt toegevoegd aan de algemene reserve.

In onderstaande tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven. Aangezien het niet zeker is dat de begrote resultaten ook daadwerkelijk gerealiseerd gaan worden en aangezien de bestemming van het rekeningresultaat voorbehouden is aan de gemeenteraad, kan het beschikbare weerstandsvermogen wijzigen als gevolg van het daadwerkelijk gerealiseerde resultaat en van besluitvorming in de gemeenteraad.

Omschrijving (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Algemene reserve per (31/12)	23.647	23.413	23.413	23.413
Begrotingsresultaten (31/12)	2.412	-74	1.527	1.143
Resultaat 2024 conform 2e berap 2024 (afgerond)	5.500			
Beschikbaar weerstandsvermogen per (31/12)	**31.559**	**23.339**	**24.940**	**24.557**

Dit leidt tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 31.559.000 in 2025. In de oorspronkelijke meerjarenraming waren al mutaties in de algemene reserve opgenomen. Deze zijn eveneens in de bovenstaande tabel opgenomen per jaar, opdat een zuiverder beeld van de ontwikkeling van het beschikbaar vermogen wordt weergegeven. Daarnaast zijn de mutaties die worden voorgesteld in deze programmabegroting meegenomen. Uiteindelijk leidt dit tot een beschikbaar weerstandsvermogen van € 24.557.000 in 2028.

Eventueel zouden ook de bestemmingsreserves kunnen worden aangesproken waarvan de bestemming (eenvoudig) kan worden gewijzigd. Dat deel is hier niet meegerekend in het beschikbaar weerstandsvermogen.

4.2.3.2 Benodigd weerstandsvermogen

Het benodigd weerstandsvermogen is een optelsom van alle risico's waarvoor geen beheersmaatregelen zijn getroffen. Voor het berekenen van het benodigd weerstandsvermogen maakt de gemeente Gouda een onderscheid tussen risico's verbonden aan grondexploitaties en overige risico's. De risico's verbonden aan grondexploitaties worden gekwantificeerd met behulp van de IFLO methode. Daarbij wordt een risico-opslag van 10% gehanteerd met betrekking tot de boekwaarden, de toekomstige opbrengsten en de toekomstige kosten. De overige risico's (going concern) worden gekwantificeerd met behulp van een Monte Carlo simulatie.

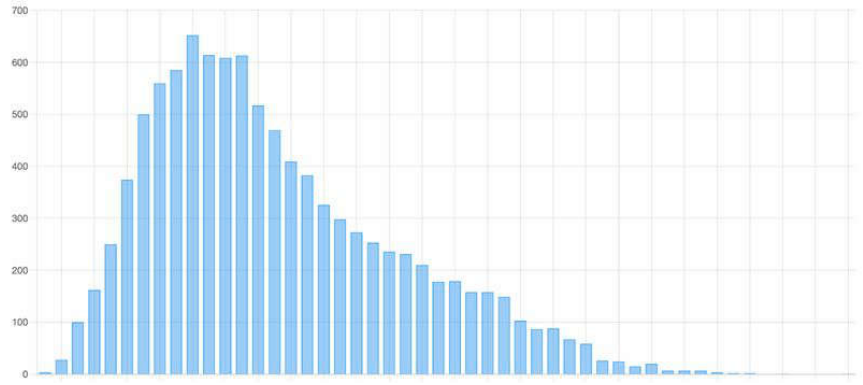
In onderstaande tabel zijn de belangrijkste risico's toegelicht, samengevat in een top 10-overzicht. De risico's zijn gekwantificeerd, waarbij een inschatting is gemaakt van de kans dat de gebeurtenis zou kunnen optreden en de maximaal financiële impact. Belangrijk is dat hier sprake is van inschattingen en de uitkomsten van een kansberekening. De werkelijke uitkomsten zullen hier hoogstwaarschijnlijk in alle gevallen van afwijken.

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kans-percentage	Maximaal (bedragen x 1.000)
Haastrechtse brug	De Haastrechtsebrug is een beweegbare brug (type basculebrug) en vormt de verbinding tussen Gouda en de Krimpenerwaard. De brug is gebouwd omstreeks 1954 en kan door het treffen van levensduur verlengend onderhoud nog tot minimaal 2054 goed functioneren. Omdat er diverse problemen zijn moet de brug gerenoveerd worden. Omwille van de zorgvuldigheid worden de eerder uitgevoerde onderzoeken geverifieerd en gevalideerd door een gespecialiseerd ingenieursbureau. Onder andere door het uitvoeren van bureauonderzoek, aanvullend gericht materiaalonderzoek en verificatieberekeningen. Het risico is dat dit kan leiden tot heroverweging van de renovatie waarbij de maatregelen worden opgewaardeerd naar volledige vervanging van de brug.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 12.000
Open einde regeling Jeugd	De Jeugdwet is een open-einde regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. De toegang tot jeugdhulp is belegd binnen de gemeente. Daarnaast hebben externe verwijzers wettelijke bevoegdheid. Er wordt met lokale en regionale partners samengewerkt, waarbij gemeente Gouda toegang tot maatwerkvoorzieningen levert en optreedt als financier. De maatwerkvoorzieningen worden regionaal gecontracteerd in de regio Midden-Holland. Daar is ook het contractmanagement belegd. Extra groei van de jeugdzorguitgaven blijft een risico. Als de zorgvraag hoger ligt dan geraamd is de gemeente wettelijk verplicht deze te leveren.	Jeugdzorg	70%	€ 4.000
Open einde regeling Participatiewet (BUIG-budget)	De gemeente ontvangt een BUIG uitkering voor het betalen van bijstandsuitkeringen/uitkeringen Levensonderhoud en Loonkostensubsidies. Het BUIG-budget betreft twee deelbudgetten met een verschillende financieringssystematiek; beide zijn open einde regelingen. *Financieel risico deelbudget bijstandsuitkeringen* Het macrobudget voor de bijstandsuitkeringen wordt onder gemeenten verdeeld op basis van het zgn. objectieve verdeelmodel. Jaarlijks wordt het verdeelmodel aangepast (beperkte aanpassing van de variabelen en actualisatie van de data) en wordt het budgetaandeel per gemeente opnieuw bepaald. De omvang van het macrobudget verandert gedurende het jaar, afhankelijk van de ontwikkeling van het landelijk aantal bijstandsuitkeringen, de werkloosheid, de conjunctuur, beleidseffecten van het Rijk en loon- en prijsbijstellingen. Er zijn drie momenten waarop het deelbudget voor gemeenten wordt vastgesteld door het Rijk: voorlopig (in september jaar t-1, tevens vaststelling budgetaandeel voor dat jaar), nader voorlopig (in mei in lopende jaar) en definitief (eind september in lopende jaar). Afhankelijk van de ontwikkeling van het budgetaandeel, het macrobudget en van de bijstandsvraag in de gemeente bestaat een financieel risico. Gemeenten moeten een tekort tot 7,5% op hun budget voor de Participatiewet zelf opvangen (eigen risico) uit eigen middelen. Voor grote(re) tekorten op het budget is er een vangnetuitkering Pw die gemeenten (beperkte) financiële compensatie biedt, met een getrapte vergoeding. *Financieel risico deelbudget loonkostensubsidies (LKS)* Het deelbudget voor loonkostensubsidies wordt (sinds 2022)	Werk en inkomen	70%	€ 2.000

Naam	Omschrijving	Risico-gebied	Kans-percentage	Maximaal (bedragen x 1.000)
	toegekend op basis van de gemeentelijke uitgaven aan loonkostensubsidie in het voorgaande jaar. Ook dit is een open einde regeling, waarbij het macrobudget LKS vooraf wordt vastgesteld/gemaximeerd. Voorlopig zorgt het ministerie ervoor dat het macrobudget LKS voldoende is om de uitgaven aan LKS te dekken. Financiële risico's voor de gemeente zijn er bij sterke schommelingen in de inzet van loonkostensubsidies (bijvoorbeeld bij sterke toename van de inzet in een kalenderjaar) en bij lagere inzet van LKS dan gemiddeld in de andere gemeenten.			
Inflatie	Door inflatie kunnen de prijzen voor afgenomen diensten en producten hoger uitpakken dan verwacht, mogelijk meer dan de uitkering uit het Gemeentefonds meestijgt door de loon-prijsindexatie.	Financiën	50%	€ 2.500
Fiscaliteit	Het onderdeel fiscaliteit binnen gemeenten wordt steeds complexer en het is een uitdaging om de bewustwording en de kennis breed in de organisatie te brengen en te houden. We zetten hier op in.	Financiën	30%	€ 3.000
Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2020-2024 1e tranche IHP	De gemeente heeft een wettelijke taak om scholen van adequate huisvesting te voorzien. Een fors deel van de schoolgebouwen is aan het eind van hun levensduur en voldoet zowel functioneel als technisch niet meer aan de eisen van deze tijd. In 2020 is door de Raad het Uitvoeringsplan Onderwijshuisvesting 2020 - 2024 IHP 1e tranche vastgesteld. Dit is momenteel in uitvoering. Bij het realiseren van dit Uitvoeringsplan kan een aantal risico's optreden. Belangrijkste zijn: • Het risico van stijgende bouw-, materiaal-, arbeids-, en advieskosten door onvoorziene omstandigheden. • Onvoorzien meerwerk tijdens de uitvoering. • Tegenvallers in nog aan te besteden projecten.	Onderwijs	40%	€ 2.000
Borg- en garantstellingen	Gemeenten staan borg voor de rente- en aflossingsverplichtingen van organisaties zoals culturele instellingen, voetbalclubs, bibliotheek, etc. Als een partij niet kan voldoen aan de verplichting jegens de bank, dan zal de bank de gemeente aanspreken de betalingsverplichting over te nemen of de schuld over te nemen bij een faillissement (afhankelijk van de gevestigde zekerheden). Het Schouwburgcomplex is een borgstelling met een hoog risicoprofiel.	Treasury	30%	€ 6.500
Stijgende materiaalkosten en krapte op de markt	Risico dat prijzen omhoog gaan voor aanbestedingen of o.b.v. UAV 47 afspraken na aanbesteding. Veel materialen worden schaarser (en duurder) en veel aanbieders zitten vaak vol. Hier speelt ook de onzekerheid van de oorlog in Oekraïne en in het Midden Oosten. Prijzen gaan dan omhoog voor lopende en nieuwe beheer- en projectaanbestedingen. Het beheerplan Groot Onderhoud en Vervangingsonderhouds (GOVO) is aangenomen met daarin een inflatiecorrectie. Dit zorgt ervoor dat een eventuele prijsstijging geheel of gedeeltelijk regulier kan worden opgevangen.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 1.500
Programma voorzieningen	Schoolbesturen kunnen wettelijk in het kader van het programma voorzieningen huisvesting onderwijs aanvragen indienen voor bouwkundige aanpassingen, uitbreidingen, etc. De aard en omvang van de claims varieert door de jaren heen sterk. Hiervoor is geen vaste voorziening. De aanvragen worden in 2024 ingediend en beoordeeld.	Onderwijs	80%	€ 750
Verbonden partijen	Verbonden partijen zijn gemeentelijke samenwerkingsverbanden of deelnemingen die gevormd zijn om bepaalde taken bijvoorbeeld efficiënter uit te voeren. De gemeente Gouda heeft in de rechtspersonen bestuurlijke invloed en/of financiële belangen. Per 1 januari 2025 komt daar de gemeenschappelijke regeling Jeugd en Wmo Midden Holland bij. De gemeentelijke bijdrage van Gouda aan de publiekrechtelijke verbonden partijen bedraagt in 2025 op begrotingsbasis € 29,6 miljoen; aan de privaatrechtelijke partijen bedraagt de totale gemeentelijke bijdrage € 19,3 miljoen. Bij samenwerkingsverbanden kunnen risico's ontstaan door: uittredingen van deelnemers, een niet-sluitende begroting, het verminderen van bijdragen aan regelingen door het Rijk of daling van reserves waardoor tekorten binnen de verbonden partij niet meer opgevangen kunnen worden. Maar ook verminderde afname van ondersteunende diensten die we als gemeente leveren, of andere markteisen. Verder kennen we ook het risico dat de gemeentelijke indexering geen gelijke tred houdt met de CAO ontwikkelingen van gemeenschappelijke regelingen.	Verbonden partij/subsidie	50%	€ 1.000

De toekomstige kasstromen bij grondexploitaties leveren per definitie risico's op. Opbrengsten kunnen tegenvallen, terwijl ook de kosten hoger kunnen uitvallen. Deze risico's kunnen worden gekwantificeerd, waarbij ervan uit wordt gegaan dat er een kans bestaat dat opbrengsten en kosten met 10% tegenvallen. Het benodigd weerstandsvermogen voor grondexploitaties komt dan uit op € 7.125.000.

De Monte Carlo simulatie die is uitgevoerd met betrekking tot de overige procesrisico's (going concern) levert een benodigd weerstandsvermogen op van € 16.434.000. Daarbij wordt het gebruikelijke zekerheidspercentage van 90% gehanteerd.

Het benodigd weerstandsvermogen voor 2025 en verder bedraagt dan bij het opmaken van deze begroting € 23.559.000.

4.2.3.3 Beoordeling ratio weerstandsvermogensontwikkeling weerstandscapaciteit

Door het beschikbaar weerstandsvermogen te delen door het benodigd weerstandsvermogen wordt de ratio weerstandsvermogen van de gemeente verkregen.

In onderstaand tabel is de ontwikkeling meerjarig weergegeven.

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Benodigd weerstandsvermogen grondexploitaties	7.125	7.125	7.125	7.125
Benodigd weerstandsvermogen going concern	16.434	16.434	16.434	16.434
Benodigd weerstandsvermogen totaal	**23.559**	**23.559**	**23.559**	**23.559**

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Beschikbaar weerstandsvermogen	31.559	23.339	24.940	24.557
Benodigd weerstandsvermogen	23.559	23.559	23.559	23.559
Weerstandsratio	**1,3**	**1,0**	**1,1**	**1,0**

Aangezien de inschatting van het benodigd weerstandsvermogen een momentopname betreft, terwijl het beschikbare weerstandsvermogen meerjarig wordt berekend, rijst de vraag in hoeverre het juist is, om de ratio meerjarig weer te geven. Overwogen kan worden om in komende begrotingen de ratio enkel voor het begrotingsjaar te presenteren, een werkwijze die in steeds meer gemeenten gevolgd wordt.

Door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen met de benodigde weerstandscapaciteit kan een kwalificatie worden gegeven over de toereikendheid van de weerstandscapaciteit.

Hiervoor wordt onderstaande tabel gehanteerd.

Waardering	Ratio	Betekenis
A	>2,0	Uitstekend
B	1,4-2,0	Ruim voldoende
C	1,0-1,4	Voldoende
D	0,8-1,0	Matig
E	0,6-0,8	Onvoldoende
F	< 0,6	Ruim onvoldoende

De weerstandsratio is een kengetal dat aangeeft in welke mate de gemeente in staat is om risico's op te vangen. Dit kengetal wordt berekend door de beschikbare weerstandscapaciteit te delen door de benodigde weerstandscapaciteit. Het beschikbaar weerstandsvermogen moet minimaal gelijk zijn aan het benodigd weerstandsvermogen om voldoende weerstand te kunnen bieden als de risico's zich daadwerkelijk voordoen. De weerstandsratio voor Gouda is 1,3. Dit betekent dat de gemeente Gouda voldoende in staat is om risico's op te vangen.

4.2.4 Kengetallen

Het opnemen van financiële kengetallen in de begroting past in het streven naar meer transparantie. Ook geven de kengetallen meer inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie en de baten en lasten van de gemeente. Het biedt ook de mogelijkheid om normen te stellen, net als bij de beoordeling van het weerstandsvermogen gebeurt. We relateren de normering zoveel mogelijk aan normen die door de VNG zijn voorgesteld.

In het BBV is bepaald dat gemeenten een basisset van vijf financiële kengetallen moeten opnemen in de jaarrekening en begroting.

	Rekening 2023	Begroting 2024	Begroting 2025	Begroting 2026	Begroting 2027	Begroting 2028	GTK-richtlijn
Netto schuldquote	71,4%	84,1%	82,4%	84,5%	93,1%	96,3%	< 90% = minst risicovol
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen	71,1%	83,8%	82,1%	84,2%	92,8%	96,0%	< 90% = minst risicovol
Solvabiliteitsratio	24,1%	21,6%	21,4%	21,3%	20,8%	20,4%	< 20% = meest risicovol
Netto - investeringsquote	1,0%	2,0%	3%	5%	5%	5%	< 0% en > 5% meest risicovol
Structurele exploitatieruimte	7,0%	-0,2%	0,7%	0,0%	0,4%	0,3%	> 0,0% = minst risicovol
Grondexploitatie	8,0%	1,9%	4,4%	-1,0%	-0,9%	-0,5%	< 10% = minst risicovol
Belastingcapaciteit	119,1%	126,8%	127,9%	127,9%	127,9%	127,9%	> 105% = meest risicovol

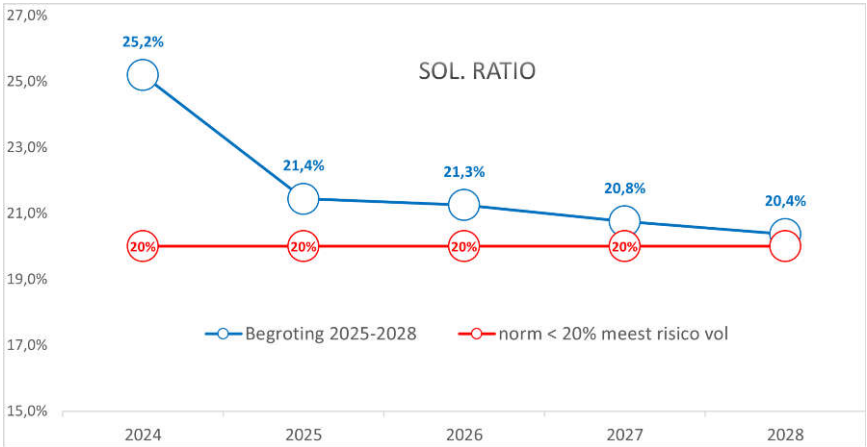
4.2.4.1 Toelichting

Netto schuldquote en netto schuldquote gecorrigeerd voor alle leningen
Dit cijfer geeft inzicht in het niveau van de gemeentelijke schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft een indicatie van de mate waarin de rentelasten en de aflossingen op de exploitatie drukken. Een laag percentage is gunstig. De VNG adviseert om 130% als maximum norm te hanteren en daarboven de schuld af te bouwen.

De netto schuldquote van de gemeente Gouda zal eind 2025 ongeveer 82% zijn en de jaren daarna oplopen naar ongeveer 96% eind 2028. De waarden liggen ruim onder de signaalwaarde van de VNG.

Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen
Omdat bij leningen onzekerheid kan bestaan of ze allemaal worden terugbetaald, wordt dit kengetal zowel inclusief als exclusief de doorgeleende gelden berekend. Zo wordt duidelijk wat het aandeel van de verstrekte leningen in de exploitatie is en wat dit betekent voor de schuldenlast. Hoe lager deze percentages, hoe beter.

Solvabiliteitsratio
Dit cijfer geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen. Hoe hoger dit percentage, hoe gunstiger dit is voor de financiële weerbaarheid van de gemeente. Dit cijfer geeft dus een soort toekomstvisie weer. In de periode 2025 tot en met 2028 neemt de solvabiliteit af van 21,4% tot 20,4%. De VNG hanteert een signaalwaarde van 20% als minimum.

Netto - investeringsquote
Voor het eerst is de netto-investeringsquote opgenomen in de begroting. De netto-investeringsquote is een maatstaf om te beoordelen of een gemeente voldoende investeert om een aanvaardbaar voorzieningenniveau te behouden. De netto-investeringsquote kent signaalwaarden voor zowel te lage als te hoge investeringen. De signaalwaarden voor lage investeringen bedragen 1% en lager, hierbij springt het waarschuwingslicht op oranje. De signaalwaarden voor hoge investeringen zijn 4% en 5%. Bij een netto-investeringsquote van meer dan 4% springt het waarschuwingslicht op oranje, en boven de 5% is sprake van een hoog investeringsniveau.

Te lage investeringen kunnen erop wijzen dat een gemeente moeite heeft om de lopende uitgaven te beheersen. In dat geval zijn op termijn inhaalinvesteringen noodzakelijk. Te hoge investeringen leiden daarentegen tot een stijging van de netto-schuldquote, wat resulteert in oplopende schuldverplichtingen. Daarnaast leggen de hogere afschrijvingslasten van investeringen beslag op een groter deel van de exploitatie, waardoor er minder ruimte is voor bezuinigingen op de lopende uitgaven.

De gemeente Gouda investeert volgens de begroting relatief veel in de komende jaren, wat duidelijk zichtbaar is in de grafische weergave van de netto-investeringsquote (zie hiervoor de paragraaf financiering).

Structurele exploitatieruimte
Het kengetal ‘structurele exploitatieruimte’ geeft inzicht in welke mate de structurele lasten van de gemeente gedekt zijn door structurele baten. Dit is van belang om te beoordelen in welke mate de gemeente in staat is om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is. Een positief percentage betekent dat incidentele lasten deels uit structurele middelen worden gedekt. Een negatief percentage betekent dat structurele lasten deels uit incidentele baten worden gedekt.

De begroting 2025-2028 van de gemeente Gouda laat zien dat de structurele lasten - met uitzondering van begrotingsjaar 2026 - volledig worden gedekt door structurele baten.

Grondexploitatie
De boekwaarde van de voorraden grond moet worden terugverdiend bij de verkoop. Kenmerkend voor grondexploitaties is dat de looptijd meerdere jaren betreft. Naarmate de inkomsten verder in de toekomst liggen, brengt dit meer rentekosten en risico’s met zich mee. Een grondexploitatie van 10% of hoger wordt beschouwd als kwetsbaar.

In de periode 2025 tot en met 2028 ligt dit kengetal van de gemeente Gouda “veilig” onder de GTK-norm van 10%.

Belastingcapaciteit
Het kengetal ‘belastingcapaciteit’ geeft weer hoe de belastingdruk zich verhoudt ten opzichte van het landelijk gemiddelde van alle gemeenten. De ruimte die een gemeente heeft om belastingen te verhogen wordt vaak gerelateerd aan de totale woonlasten voor de burger. Een belastingcapaciteit van 100% betekent dat de woonlasten op het landelijk gemiddelde liggen.

Onder de woonlasten worden verstaan de ozb, rioolheffing en reinigingsheffing voor een woning met een gemiddelde WOZ-waarde in die gemeente. Een percentage boven de 100% betekent dat de woonlasten per huishouden hoger zijn dan het landelijk gemiddelde. Binnen de gemeente Gouda worden de hoge woonlasten veroorzaakt door het relatief hoge aanslagbedrag voor de rioolheffing, die nodig is om de financiering van de riolering toekomstbestendig te maken.

4.3 Onderhoud kapitaalgoederen

4.3.1 Inleiding

De gemeente heeft op haar grondgebied een groot aantal kapitaalgoederen zoals gebouwen, wegen, constructies, riolering, water en groen. Investeren in en onderhouden van kapitaalgoederen zijn belangrijk, omdat deze kapitaalgoederen een belangrijke bijdrage leveren aan de uitvoering van de programma's van de begroting, zoals milieu, onderwijs en verkeer. Een aantal van de taken, waarop kapitaalgoederen betrekking hebben, is verplicht. Zo heeft de gemeente een wettelijke plicht rondom riolering en onderhoud van wegen. Ook leggen de kapitaalgoederen een aanzienlijk beslag op de gemeentelijke middelen. Dit geldt niet alleen voor de aanschaf als investering, maar ook voor de jaarlijkse exploitatiekosten die hieruit voortvloeien. Het gaat dan vooral om kosten van rente en afschrijving, kosten van groot en klein onderhoud en beheerskosten. Dit vergt duurzaam onderhoudsbeheer op basis van door de raad vast te stellen beleidskaders waaruit de voortvloeiende financiële consequenties en de vertaling daarvan in de begroting dienen te worden aangegeven.

In deze paragraaf geven we een dwarsdoorsnede van de meerjarige uitgaven voor het onderhoud. We maken onderscheid in kapitaalgoederen in de openbare ruimte (bijvoorbeeld wegen, openbare verlichting, bruggen, openbaar groen en riolering) en gemeentelijke gebouwen (bijvoorbeeld Huis van de Stad, Schouwburg, Cultuurhuis De Garenspinnerij).

Het onderhoudsbeleid is gebaseerd op de onderstaande nota's die door de raad zijn vastgesteld:

Nota	Datum vaststelling
Uitvoeringsplan 1e tranche IHP 2020-2024	Vastgesteld op 19-02-2020
Verordening Voorzieningen Huisvesting onderwijs gemeente Gouda 2020	Vastgesteld op 19-02-2020
Kadernota Vastgoed 2023	Vastgesteld op 13-12-2023
Nota kwaliteitsplan openbare ruimte (KOR)	Vastgesteld op 03-10-2005, actualisatie in 2018 (ter kennisname) aan de raad aangeboden
Nota lange-termijn-investeringen (LTI)	Vastgesteld op 25-05-2011
Nota beheerplan groot- en vervangingsonderhoud (GoVo)	Eerste versie vastgesteld op 10-11-2012. Jaarlijkse actualisatie en één keer per twee jaar aan de raad aangeboden. Meest recente versie is vastgesteld op 27-09-2023
Water- en Rioleringsprogramma Gouda 2024 t/m 2028	Vastgesteld op 13-03-2024
Nota Sport en Bewegen	Vastgesteld op 5-7-2017
Nota maatschappelijke voorzieningen Westergouwe	Vastgesteld op 26-05-2021

Omdat de onderhoudsbehoefte per jaar kan verschillen, kunnen de uitgaven ook jaarlijks verschillen. Daarom worden kostenegalisatievoorzieningen gebruikt waaraan jaarlijks een bedrag wordt gedoteerd. In een jaar dat er minder wordt uitgegeven dan begroot, groeit de voorziening en de middelen uit de voorziening zijn beschikbaar in een jaar waarin er meer wordt uitgegeven dan wordt toegevoegd aan de voorziening.

4.3.2 Onderwijsgebouwen

4.3.2.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Die verantwoordelijkheid vertaalt zich in een zorgplicht voor de huisvesting. De uitvoering van deze zorgplicht is vastgelegd in het Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2020-2024 1e tranche IHP. De bekostiging voor de onderhoudsreserve voor schoolgebouwen is vanaf 1 januari 2015 geen taak meer voor de gemeente. De schoolbesturen zijn zelf verantwoordelijk voor al het onderhoud aan hun schoolgebouwen. Schoolbesturen ontvangen deze middelen vanaf 2015 rechtstreeks van het Rijk. De gemeente blijft nog wel verantwoordelijk voor nieuwbouw, uitbreiding, medegebruik, eerste inrichting, vandalismeschades en constructiefouten. De gemeentelijke gymnastiekzalen zijn in de dienstverleningsovereenkomst met SPORT●GOUDA ondergebracht. SPORT●GOUDA voert hier het beheer en onderhoud uit. De gemeente stelt jaarlijks een programma Onderwijshuisvesting vast waarin de huisvestings- (en daaraan gerelateerde) aanvragen van de schoolbesturen zijn opgenomen.

4.3.2.2 Financiële middelen

Dagelijks onderhoud

De gemeente is verantwoordelijk voor het dagelijks onderhoud van de zes zogenoemde "bruikleenscholen".

Gebruik vindt plaats op basis van medegebruiksovereenkomsten. Alleen voor het schoolgebouw Burgemeester Martenssingel 15 is een voorziening ingesteld aan de hand van een MJOP.

Met het vrijvallen van verschillende locaties na opheffing/fusering komen er eind 2024 begin 2025 enkele bruikleenscholen bij.

Begin 2025 wordt onderzocht of een aanvraag voor een extra onderhoudsvoorziening voor alle bruikleenscholen noodzakelijk is. Dit hangt af van de werkelijke kosten van noodzakelijk ingrepen in 2024 aan de huidige gebouwen, op

te stellen MJOPs van de nieuwe bruikleenscholen, en het mogelijk vaststellen van het Uitvoeringsplan onderwijshuisvesting 2e tranche IHP.

De jaarlijkse dotatie is afgerond € 86.000. De volgende bestedingen (voorziening) in de periode 2025-2028 zijn geraamd.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1	0	0	0
Vermeerderingen	86	86	86	86
Verminderingen	87	86	86	86
Stand per 31 december	0	0	0	0

Onderhoudsbudget
Voor het jaar 2025 is in de begroting (exploitatie) rekening gehouden met een onderhoudsbudget voor de overige bruikleenscholen van € 90.000.

4.3.3 Gemeentelijke gebouwen en objecten

4.3.3.1 Beleid

Het Meerjarig OnderhoudsPlan (MOP) 2019-2024 is opgesteld op basis van de onderhoudsbehoefte per object.

Om de onderhoudsbehoefte van de gemeentelijke gebouwen te kunnen bepalen en begroten wordt eens in de vijf jaar een Meerjaren Onderhoudsplan (MJOP) opgesteld. De MJOP is gebaseerd op inspecties en geeft inzicht in het planmatig onderhoud om het vastgoedbezit in stand te houden, volgens de in de Kadernota Vastgoed vastgelegde onderhoudsniveaus. De onderhoudsniveaus variëren van onderhoudsniveau A t/m D. A is het hoogste onderhoudsniveau en wordt veelal toegepast bij beeldbepalende, voor publiektoegankelijke gebouwen. Onderhoudsniveau D is het laagste onderhoudsniveau en vooral gericht op het voldoen aan wet- en regelgeving. Dit onderhoudsniveau wordt toegepast op objecten waar herontwikkeling is voorzien of waar om andere reden geen lange termijn instandhouding aan de orde is. Het onderhoudsniveau kan gedurende de exploitatieperiode wijzigen, bijvoorbeeld als gevolg van een functiewijziging. Op basis van het meerjarig onderhoudsplan wordt het onderhoudsbudget vastgesteld.

In het vierde kwartaal van 2024 wordt het meerjarig onderhoudsplan ter besluitvorming aan de raad wordt voorgelegd. De nieuwe MJOP ziet op de periode 2025 tot 2030.

4.3.3.2 Financiële middelen

Planmatig / groot onderhoud
In 2025 worden uitgaven voor planmatig/groot onderhoud vooralsnog in de exploitatie begroot en vervolgens worden deze exploitatielasten gedekt door een onttrekking uit de reserve. De verwachte uitgaven en onttrekkingen voor groot onderhoud gebouwen is als volgt.

Stand per 1 januari	2.289	2.570	2.852	3.113
Vermeerderingen	1.838	1.839	1.818	1.818
Verminderingen	1.557	1.557	1.557	1.557
Stand per 31 december	2.570	2.852	3.113	3.375

Zodra het MJOP 2025-20230 is vastgesteld, wordt de begroting aangepast zodat het groot onderhoud weer via een voorziening kan verlopen.

Dagelijks onderhoud
Voor dagelijks onderhoud (contract- en klachtenonderhoud) is € 231.000 begroot. Het dagelijks onderhoud voor de Schouwburg en het Huis van de Stad wordt via de bestemmingsreserve groot onderhoud afgewikkeld. Investeringen van voldoende omvang die levensduurverlengend zijn, worden aangemeld voor het concerninvesteringsplan.

4.3.4 Openbare ruimte (wegen, kunstwerken, water en groen)

4.3.4.1 Beleid

Voor het dagelijks beheer van de stad wordt gewerkt met de door de raad vastgestelde kwaliteitsniveaus gebaseerd op de landelijke beeldsystematiek van het CROW.

Gouda stuurt zelf het dagelijks onderhoud van de openbare ruimte aan. Het onderhoud is aanbesteed en gegund aan een aantal marktpartijen. De gemeente controleert de kwaliteit van het uitgevoerde onderhoud door maandelijks op 100 willekeurige punten kwaliteitsmetingen uit te voeren en via dagelijks toezicht op de uitgevoerde werkzaamheden.

Groot onderhoud en vervanging worden uitgevoerd wanneer dit technisch noodzakelijk is op basis van door de raad vastgestelde normen. In het beheerplan is een lange termijn doorkijk gemaakt van de noodzakelijke onderhouds- en vervangingswerkzaamheden met een prognose van de benodigde financiële middelen. De nota Beheerplan Groot onderhoud en vervanging, waarin de staat van de openbare ruimte wordt beschreven met een meerjarige doorkijk, is geactualiseerd in september 2023. Dit proces volgt een tweejaarlijkse cyclus. Indien de financiële middelen op de middellange termijn niet toereikend zijn, worden keuzes voorgelegd aan de raad.

4.3.4.2 Financiële middelen

Groot onderhoud en vervanging openbaar gebied

De kosten van groot onderhoud komen ten laste van de voorziening Groot Onderhoud Openbare Ruimte. Vanuit de exploitatie vinden dotaties plaats aan deze voorziening. Naast onderhoud vinden investeringen plaats. Alle investeringen moeten geactiveerd worden (investeringsbudgetten in meerdere jaren afschrijven). Daartoe is er een reeks investeringsbudgetten opgenomen met, afhankelijk van de levensduur van de investering, verschillende afschrijvingstermijnen. Voor de totaal beschikbare middelen voor Onderhoud en investeringen Openbare Ruimte (zowel de voorziening groot onderhoud als de investeringsbudgetten) geldt dat de beschikbare middelen zijn afgestemd op de onderhouds- en investeringsbehoefte.

Vervangingsinvesteringen openbare ruimte worden op basis van het beheerplan openbare ruimte geprogrammeerd en komen ten laste van de investeringsbudgetten *Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte*.

In de begroting wordt rekening gehouden met het volgende verloop van deze voorziening groot onderhoud (zie onderstaande tabel). Daarnaast is een reeks investeringsbudgetten Vervangingsinvesteringen Openbare Ruimte opgenomen zoals verwerkt in de paragraaf investeringen.

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	3.672	2.325	3.519	4.501
Dotatie	5.141	5.141	5.141	5.141
Uitputting	6.488	3.947	4.159	4.590
Stand 31 december	2.325	3.519	4.501	5.051

Civieltechnische kunstwerken (bruggen, kademuren, sluizen, tunnels en viaducten)

Naast de investeringsprojecten in het beheerplan openbare ruimte zijn er ook verbeterprojecten voor de openbare ruimte opgenomen in het Concern Investeringsplan (CIP). Dit zijn projecten die afwijken van de criteria van het beheerplan openbare ruimte. Bijvoorbeeld: projecten op basis van het mobiliteitsplan, nieuwe aanleg van ondergrondse afvalcontainers of (her)inrichting van de openbare ruimte naar aanleiding van wijkontwikkelingsprojecten. Ook deze (vervangings)investeringen worden, conform de regeling Besluit begroting en verantwoording, geactiveerd. De benodigde investeringsbudgetten worden opgenomen in het CIP en de meerjaren kapitaallasten worden in de begroting verwerkt.

Herstel zakkende bodem

Door de bodemgesteldheid (veenbodem) behoort de zakkende bodem nog steeds tot de grootste aandachtspunten en kapitaalintensieve beheeronderdelen van Gouda. Bodemdaling zorgt ook dat woningen, bedrijven en instellingen steeds lastiger toegankelijk worden. In gebieden waar geen grootschalig onderhoud staat gepland zorgt dit voor uitdagingen bij het realiseren van de doelstelling om Gouda voor iedereen toegankelijk te houden. De ophoogprojecten worden ook vanuit de voorziening groot onderhoud openbare ruimte betaald. In de rioleringsprojecten worden ook meteen de noodzakelijke ophogingen meegenomen, zodat het gebied weer volledig is opgeknapt.

Dagelijks onderhoud
Voor het uitvoeren van het dagelijks onderhoud zijn de volgende middelen beschikbaar in de exploitatie:

Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
2.1 Verkeer en vervoer	11.232	9.658	9.479	9.479
2.4 Economische havens en waterwegen	492	492	492	492
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	7.413	6.912	6.333	6.317

Het dagelijks onderhoud wordt uitgevoerd door diverse gespecialiseerde marktpartijen waarbij de selectie van partijen via aanbestedingen plaatsvindt.

4.3.5 Watertaken

4.3.5.1 Beleid

In maart 2024 is het Water- en Rioleringsprogramma Gouda 2024 t/m 2028 (WRP 2024-2028) door de gemeenteraad vastgesteld. In dit programma zijn de wettelijke watertaken voor afvalwater, regenwater en grondwater opgenomen. Binnen de WRP projecten worden (in het projectgebied) ook de noodzakelijke ophogingen en de daarbij horende weginrichting meegenomen en gefinancierd vanuit het WRP. Dit geldt ook voor de watergerelateerde klimaatadaptatiemaatregelen om de stad weerbaarder te maken tegen de effecten van klimaatverandering. Daarnaast zijn de (gemeentelijke) maatregelen die nodig zijn voor de waterpeilverlaging in de binnenstad (Kaderplan Bodemdaling Binnenstad) opgenomen in het WRP.

4.3.5.2 Financiële middelen

Gebaseerd op het WRP 2024-2028 is de planning voor de jaaruitgaven en de inkomsten voor de komende jaren als volgt:

Riolering - totaal voorzieningen Bedragen x € 1.000	2025	2026	2027	2028
Stand 1 januari	16.918	21.130	11.089	7.765
Dotatie	8.710	7.273	7.533	8.445
Uitputting	4.498	17.314	10.857	7.872
Stand 31 december	21.130	11.089	7.765	8.337

4.3.6 Sportgebouwen

4.3.6.1 Beleid

De gemeente is verantwoordelijk voor het onderhoud van de sporthallen, gymnastieklokalen, het Groenhovenbad en de velden op een aantal sportparken in Gouda. De onderhoudsniveaus zijn vastgelegd in de dienstverleningsovereenkomst tussen gemeente en SPORT●GOUDA. SPORT●GOUDA verzorgt voor de gemeente de uitvoering van het groot en dagelijks onderhoud. Dit gebeurt in nauwe samenspraak met de sportclubs. De sportclubs onderhouden zelf hun eigen accommodaties zoals kleedkamers en kantines. De dienstverleningsovereenkomst met SPORT●GOUDA is in 2022 met een periode van vijf jaar verlengd. Na deze periode kan, op basis van de evaluatie, besloten worden om nogmaals met vijf jaar te verlengen.

4.3.6.2 Financiële middelen

De kosten voor het onderhoud van de binnensportaccommodaties moet SPORT●GOUDA vinden in het lumpsumbedrag dat zij jaarlijks van de gemeente ontvangt voor uitvoering van de dienstverleningsovereenkomst. Investeringen in sportvelden staan op de gemeentelijke begroting.

Groot onderhoud
De meerjarenonderhoudsplanningen voor zowel de binnensport als de buitensport worden jaarlijks door SPORT●GOUDA bijgesteld. Grote projecten in 2025 zijn de renovaties van de kunstgrasvelden van ONA en sv DONK (veld 3).

Dagelijks onderhoud
Het contractonderhoud (jaarlijkse onderhoudsbeurten van installaties, schilderwerk, servicecontracten) en het klachtenonderhoud maakt deel uit van de meerjarenonderhoudsplannen.

4.4 Financiering

4.4.1 Waarin geeft de paragraaf financiering inzicht?

De paragraaf geeft inzicht in de verwachte ontwikkeling van de financiering op korte, middellange en langere termijn. Deze verwachte ontwikkeling vindt haar grondslag in de volgende gegevens, verwachtingen, het treasurystatuut en (wettelijke) kaders:

- De omvang van de verwachte meerjarige financieringsbehoefte
- De renteverwachting
- Gedeeltelijk afdekken van toekomstig renterisico
- Kasgeldlimiet en renterisiconorm

Onder 4.4.2 worden de belangrijkste conclusies uit deze paragraaf financiering samengevat.

De gevolgen voor de operationele financiering zijn hieronder in 4.4.3 uitgewerkt in beleidsvoornemens voor de korte termijn (2025), de middellange termijn (2026-2028) en lange termijn (2028 en verdere jaren). Tevens wordt inzichtelijk gemaakt op welke wijze de bancaire schuld zich naar verwachting meerjarig gaat ontwikkelen en hoe zich dit verhoudt met het schuldenplafond. Ook wordt inzicht gegeven in de verwachte ontwikkeling van de schuldquote.

Het investeringsprogramma leidt er toe dat de komende jaren jaarlijks nieuwe financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Daarover moet rente worden betaald. In het tweede kwartaal van 2024 is de rente aan het stabiliseren en licht dalend.. Hoe de gemeente beleidsmatig al op deze rentestijging heeft geanticipeerd en in de nabije toekomst mee om wil gaan is in deze paragraaf onder 4.4.3.1, 4.4.3.2 en 4.4.4.1 uitgewerkt.

Daarnaast dient in de paragraaf financiering een aantal door het BBV voorgeschreven rapportages te worden opgenomen. Deze zijn onder 4.4.5 opgenomen.

4.4.2 Belangrijkste conclusies uit de paragraaf financiering

De belangrijkste conclusies zijn:

- de renteniveaus zijn in het 3e kwartaal 2024 stabiel;
- verwacht renteresultaat over 2025 is € 0,7 miljoen positief;
- meerjarige financiering vindt plaats binnen de wettelijke kaders;
- de netto schuldquote blijft onder 100% en ruim binnen de normen die de provincie hieraan stelt;
- uit hoofde van risicobeheersing worden maatregelen genomen ter beheersing van het renterisico op toekomstig aan te trekken financieringsmiddelen.

4.4.3 Beleidsvoornemens

4.4.3.1 Beleidsvoornemens operationele financiering op korte termijn (2025)

Hieronder het verloop van de bancaire financiering:

Omschrijving (bedragen x 1 miljoen €)	Bedrag
Langlopende financiering	272
Kortlopende financiering	31
Totaal	**303**
Omschrijving (bedragen x 1 miljoen €)	**Bedrag**
Langlopende financiering	
Omvang op 1 januari 2025	242,2
Contractuele aflossingen 2025	-17,2
Opname langlopende financiering met al in 2021 vastgelegd rentepercentage	15
In de tweede helft van 2025 aan te trekken langlopende financiering	32
Totaal op 31 december 2025	**272**
Kortlopende financiering	
Omvang op 1 januari 2025	16
In 2025 aan te trekken kortlopende financiering	15
Totaal op 31 december 2025	**31**

4.4.3.2 Beleidsvoornemens op middellange termijn (2026-2028)

De benodigde omvang van de bancaire financiering wordt steeds minder betrouwbaar in te schatten naarmate verder in de toekomst wordt gekeken. Verwachte ontwikkelingen in het investeringsprogramma worden continu bijgesteld, waardoor het beeld voortdurend verandert. Het huidige volume aan investeringen is gefaseerd om een realistischer inschatting te maken van de financieringsbehoefte voor de komende periode. Hierdoor sluit de nieuw aan te trekken financiering beter aan op de realiteit. Op basis van de trends van de voorgaande jaren en de verwachte fasering is de verwachting dat we in de jaren 2025, 2026 en 2027 €120 miljoen aan langlopende financiering zullen moeten aantrekken. Eventueel extra benodigde financiering zullen we voorzien door middel van kortlopende financiering.

Het renterisico over de in de jaren 2025 en 2026 aan te trekken langlopende financieringsmiddelen is voor een groot gedeelte al in 2022 beheerst door voor het jaar:

- 2025 een tweetal leningen aan te trekken optellend tot € 15 miljoen, die op 1 juli 2025 worden gestort met een vastgelegd rentepercentage van 1,45 % (marktrente nu: 3%)
- 2026 een langlopende geldlening aan te trekken van € 11 miljoen, die op 1 juli 2026 wordt gestort met een vastgesteld rentepercentage van 2,527 % (marktrente nu: 3%)

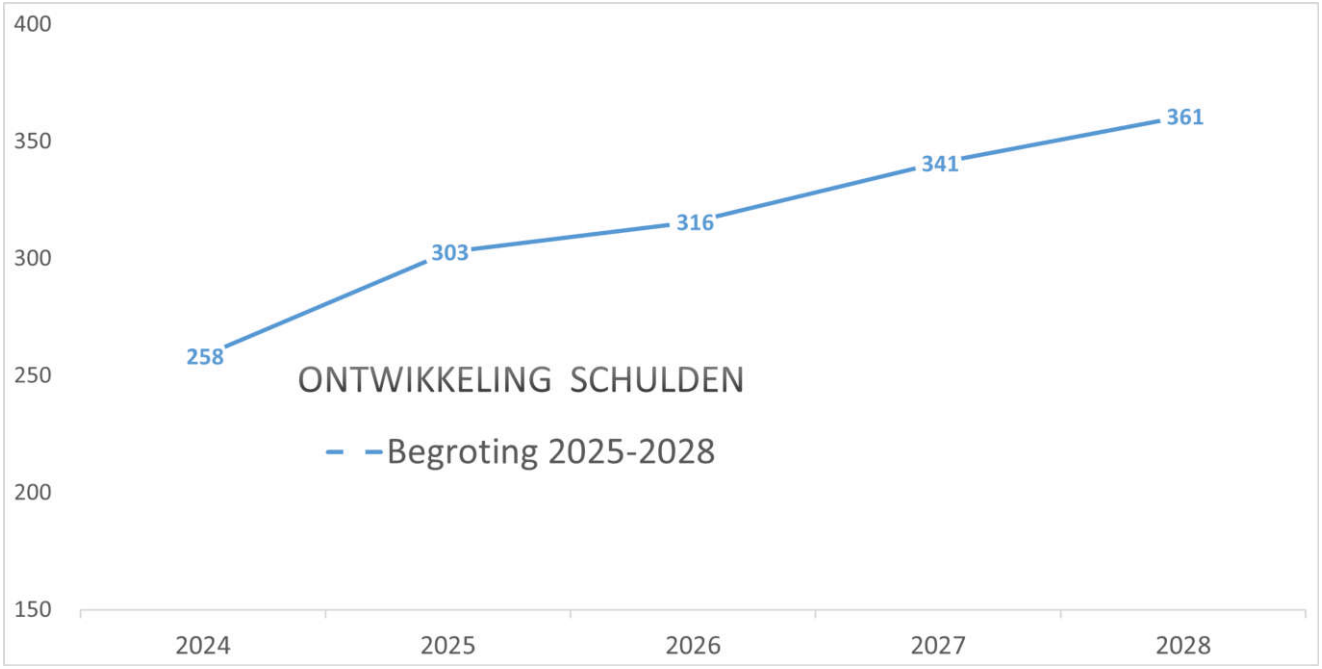
Het beheersen van het renterisico van de in 2025 en 2026 resterende verwachte aan te trekken volumes en het verwachte volume voor 2027 wordt in 2024 nader overwogen.

4.4.3.3 Beleidsvoornemens op langere termijn (>2028)

Gegeven ons investeringsprogramma zullen in de jaren 2028 en verdere jaren structureel langlopende financieringsmiddelen moeten worden aangetrokken. Gezien de hierboven aangegeven onzekerheden en de onduidelijkheden rond het kabinetsbeleid over de wijze waarop gemeenten na 2026 vanuit het gemeentefonds worden gefinancierd, is de omvang van de aan te trekken nieuwe langlopende financieringsmiddelen slechts met een beperkte mate van zekerheid in te schatten. Beheersing van het renterisico van de vanaf 2029 aan te trekken financieringsmiddelen wordt nu nog niet zinvol geacht (zie ook 4.).

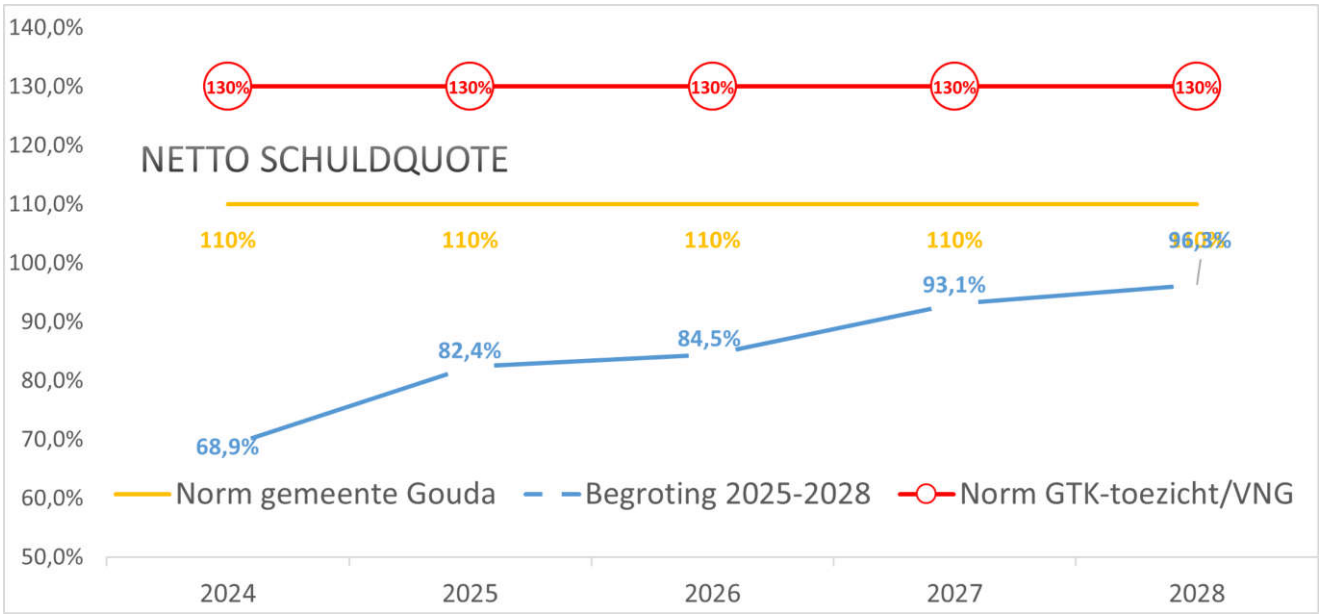
4.4.3.4 Meerjarige schulden ontwikkeling

De hierboven onder 4.4.3.1 tot en met 4.4.3.3 vermelde beleidsvoornemens en uitgangspunten leiden tot onderstaande verwachte ontwikkeling van de gemeentelijke schuldpositie richting financiers.

4.4.3.5 Meerjarige ontwikkeling schuldquote

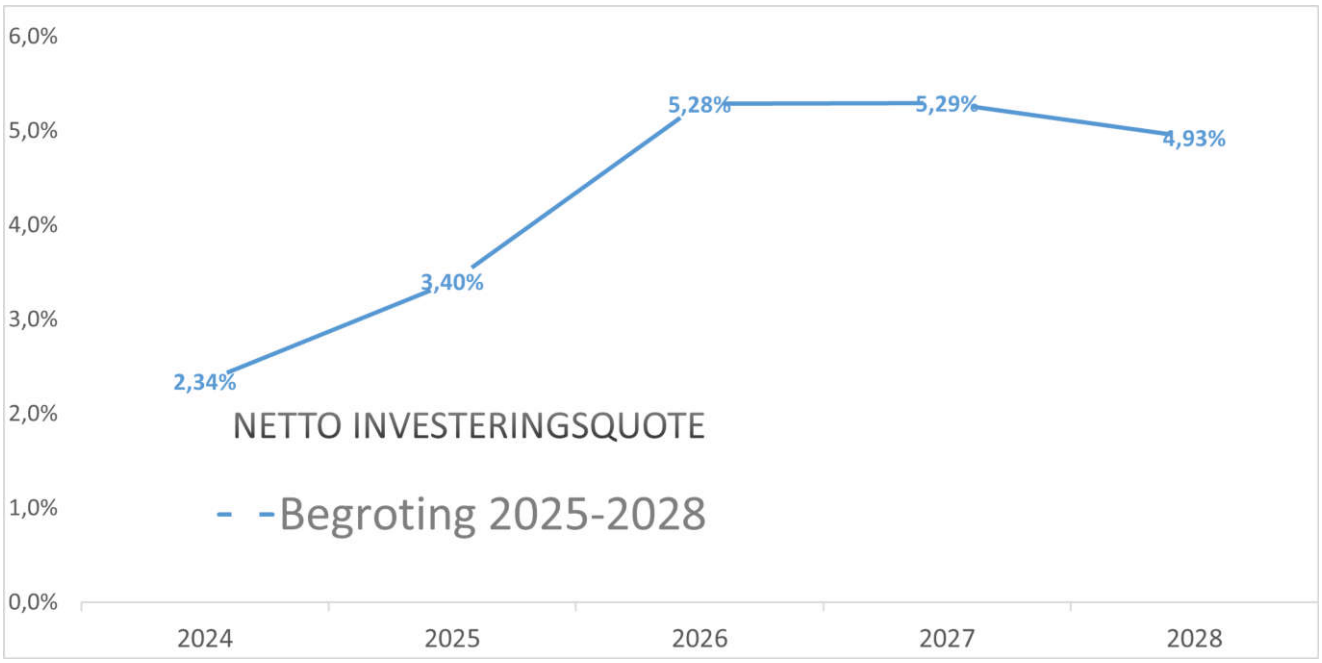
In het coalitieakkoord 2023-2026 heeft het college aangegeven de schuldquote te gebruiken als monitoringsinstrument. In onderstaande grafiek wordt, mede op basis van de hierboven onder 4.4.3.1 tot en met 4.4.3.3 vermelde beleidsvoornemens, inzicht gegeven in de tot en met 2034 verwachte ontwikkeling van de schuldquote en de toetsingskaders (GTK) die de provincie Zuid-Holland hanteert. Vanwege het investeringsniveau zien we in een aantal jaren dat de schuldquote iets oploopt. We gaan in de jaren na 2028 naar een netto schuldquote van bijna 100% en het licht springt op oranje. Als de netto schuldquote hoger is dan 130%, dan staat het licht op rood en heeft een gemeente een erg hoge schuld. Door de genoemde fasering in investeringen zal de schuldquote significant afwijken, maar dit geeft aan hoe de ruimte in de schuldquote zich ontwikkelt.

4.4.3.6 Meerjarige ontwikkeling investeringsquote

Tijdens de bespreking van de kadernota 2025 heeft de raad voorgesteld om de investeringsquote als instrument op te nemen, zodat kan worden gevolgd of er voldoende wordt geïnvesteerd. De investeringsquote is een maatstaf die de ontwikkeling in de jaarlijkse investeringen weergeeft. Door deze indicator te gebruiken, kan beter worden gemonitord of de gemeente voldoende investeert in belangrijke projecten en voorzieningen. Hiermee wordt beoogd om transparantie en verantwoording te verbeteren.

In onderstaande grafiek wordt inzicht gegeven in de tot en met 2028 verwachte ontwikkeling van de investeringsquote inclusief faseringen.

4.4.4 Beheersing renterisico

Omdat de gemeente de komende jaren nieuwe financieringsmiddelen moet aantrekken, loopt zij het risico van stijgende rente. Indien dit zich voordoet heeft dit een negatieve invloed op het financieel perspectief. In het treasurystatuut van Gouda is vastgelegd dat toekomstig renterisico gedeeltelijk wordt afgedekt.

(bedragen x € 1 miljoen)	2025	2026	2027	2028
Langlopend				
Stand per 1 januari	242	272	284	309
Aflossingen	-17	-18	-19	-18
Nieuwe lening, % al vastgelegd > geen renterisico	15	11	0	0
Nieuwe lening, % nog niet bekend > wel renterisico	32	18	44	39
Stand per 31 december	272	284	309	330

Bij de beleidsvoornemens is uitgewerkt op welke wijze invulling is gegeven aan het beheersen van het renterisico. Het resterend renterisico in de jaren 2025 tot en met 2028 wordt overwogen. De verwachting is dat de rentepercentages voor langlopende financiering niet verder zullen oplopen en op termijn iets zullen dalen. Om die reden is ten aanzien van het resterende te beheersen renterisico in die jaren tot op dit moment geen actie ondernomen. Het nu al beheersen van het renterisico over vanaf 2028 aan te trekken financieringsmiddelen wordt, gezien de beperkte betrouwbaarheid van de benodigde omvang en de hoge risicopremies, niet zinvol geacht.

4.4.5 Voorgeschreven rapportages

4.4.5.1 Rente en renteverdeling

Voor de begroting 2025 wordt rekening gehouden met € 7,8 miljoen aan te betalen rentekosten (voor 2024: € 6,9 miljoen).

Via de methodiek van de renteomslag wordt totaal € 8 miljoen aan rentelasten omgeslagen over de activa (programma's en voorzieningen) en daarmee doorbelast aan de taakvelden. Aan de grondexploitaties wordt € 0,4 miljoen vergoed. Het verwachte renteresultaat voor 2025 komt op € 0,7 miljoen (2024: € 1,3 miljoen). Dit renteresultaat maakt deel uit van het resultaat van het taakveld treasury.

De afwijking van het renteresultaat ten opzichte van 2024 wordt met name veroorzaakt door de hogere rentelasten.

Schema rentetoerekening 2025

(bedragen x € 1.000)	
De externe rentelasten voor de korte en lange financiering	7.778
De externe rentebaten	-100
Totaal door te berekenen externe rente	7.678
De rente die aan de grondexploitaties wordt worden doorberekend	-398
De rente van projectfinanciering die aan het betreffende taakveld moet worden toegerekend	0
Totaal rente grondexploitaties en projectfinanciering	*-398*
Saldo door te berekenen externe rente	**7.280**
Rente over eigen vermogen	0
Rente over voorzieningen die gewaardeerd zijn op contante waarde	0
Totaal rente over eigen vermogen en voorzieningen	*0*
De geraamde aan taakvelden toe te rekenen rente	7.280
De werkelijk aan taakvelden (programma's inclusief overhead) toegerekende rente (renteomslag)	7.957
Renteresultaat op het taakveld treasury (- betekent voordelig)	**-677**

Doordat er een verschil is tussen het gehanteerde omslagpercentage en het werkelijke percentage (toegestaan binnen een bandbreedte van -0,5% en 0,5%) ontstaat een renteresultaat.

Het gepresenteerde renteresultaat van € 0,7 miljoen voordelig betekent dat de gehanteerde omslagrente hoger is dan het werkelijke percentage. Er wordt dus meer rente doorberekend dan dat er daadwerkelijk aan rente wordt betaald aan de geldverstrekkers. Het verschil bevindt zich binnen de gestelde bandbreedte.

In de programmabegroting 2025-2028 zijn voor de verschillende renten de volgende uitgangspunten gehanteerd:

Omschrijving	2025	2026	2027	2028
Omslagrente	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
Rente over boekwaarden grondexploitaties	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
Rekenrente in de grondexploitaties	1,90%	1,90%	1,90%	1,90%
Rekenrente aan te trekken kort geld	4,00%	4,00%	4,00%	4,00%
Rekenrente aan te trekken lang geld	3,00%	3,00%	3,00%	3,00%

De hoogte van de omslagrente, de rente over de boekwaarden van de grondexploitaties en de hoogte van de rekenrente in de grondexploitaties zijn vastgesteld op basis van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording (BBV) hiervoor stelt.

Ten aanzien van de meerjarige ontwikkeling van de omslagrente bestaat het risico dat deze, als gevolg van de ontwikkeling van de renteniveaus waartegen de gemeente kan lenen, op enig moment naar boven moet worden bijgesteld. Bij de tweede bestuursrapportage van 2025 vindt een nieuwe analyse van de verwachte toekomstige ontwikkeling plaats. Eventuele budgettaire consequenties, mogelijk ook voor het begrotingsjaar 2025 worden verwerkt. De verwachting is overigens dat de 1,9% omslagrente enige jaren kan standhouden.

De rekenrentes voor aan te trekken kort en lang geld zijn afgeleid van de marktverwachtingen in het derde kwartaal van 2024.

De verwachting is dat zowel de korte als de lange rente in 2025 maar ook voor de wat langere termijn op de huidige niveaus blijven en wellicht iets dalen.

4.4.5.2 Kasgeldlimiet

Om grote fluctuaties in de rentelasten van de gemeente te vermijden is de omvang van de korte financiering door de wet FIDO begrensd op maximaal 8,5% van het begrotingstotaal bij aanvang van het jaar, met een minimum van € 0,3 miljoen. Het is hierbij niet toegestaan meer dan twee kwartalen achtereen de kasgeldlimiet te overschrijden.

Kasgeldlimiet

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	Rekening 2023 ultimo	Begroting 2024 gemiddeld	Begroting 2025 1e kwartaal	Begroting 2025 2e kwartaal	Begroting 2025 3e kwartaal	Begroting 2025 4e kwartaal
Begrotingstotaal (primitief)	328	324	380	380	380	380
In procenten van de grondslag	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
Kasgeldlimiet	28	28	32	32	32	32
Gemiddelde kortlopende schuld (-/- = schuld, + = tegoed)	-16,6	-18,8	-24	-32	-15	-3
Vrije ruimte	**11**	**9**	**8**	**0**	**17**	**29**

Bovenstaande tabel toont aan dat de gemeente Gouda de renterisico's op korte schuld beheerst binnen de daarvoor gestelde wettelijke kaders. Bij een eventuele transactie waarbij korte schuld wordt omgezet in lange schuld, beïnvloedt dit de ruimte onder de limiet positief.

4.4.5.3 Renterisiconorm

Om grote fluctuaties in de rentelasten bij lange financiering te vermijden is door de wet FIDO bepaald dat een gemeente elk jaar maximaal 20% van het begrotingstotaal mag aflossen. Doel van de norm is dat gemeenten de renterisico’s over de jaren spreiden.

Onderstaand de renterisico’s met betrekking tot de vaste schuld.

Omschrijving (bedragen * € 1 miljoen)	2025	2026	2027	2028
Grondslag: omvang begroting per 1 januari				
Begrotingstotaal	380	375	364	372
Norm (%)	20%	20%	20%	20%
Renterisiconorm	76	75	73	74
Aflossingsverplichtingen op vaste schuld	-17	-18	-19	-18
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	**59**	**57**	**54**	**57**

Bovenstaande tabel geeft aan dat het renterisico op de vaste schuld van de gemeente Gouda in de periode 2025 tot en met 2028 ruim binnen de wettelijk gestelde normen blijft.

4.4.5.4 Kredietrisico

De gemeenteraad heeft als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat alleen leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet Fido niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij banken die voldoen aan de juiste kredietwaardigheid, de rijksoverheid of medeoverheden.

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico’s kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Kredietrisico op verstrekte gelden en borgstellingen

De gemeenteraad heeft als algemeen uitgangspunt vastgesteld dat alleen leningen of garanties uit hoofde van de publieke taak worden verstrekt. Andere uitzettingen zijn op grond van de Wet Fido niet toegestaan. Eventuele overtollige financiering mag uitsluitend nog worden belegd bij banken die voldoen aan de juiste kredietwaardigheid, de rijksoverheid of medeoverheden.

Kredietrisicobeheersing richt zich op de kredietwaardigheid (en dus risicoprofiel) van de tegenpartij bij financiële transacties. Kredietrisico's kunnen worden gelopen vanuit uitzettingen (verstrekte geldleningen, beleggingen) of uit verleende garanties.

Overzicht kredietrisico op verstrekte gelden en borgstellingen

Omschrijving (bedragen * € 1.000)	Rekening 2023	Begroting 2024	Ultimo 2024	Ultimo 2025	Ultimo 2026	Ultimo 2027	Ultimo 2028
Publieke taak							
Leningen aan verenigingen, stichtingen en natuurlijke personen	84	84	84	84	84	84	84
Leningen aan woningbouwcorporaties	0	0	0	0	0	0	0
Prudent beheer							
Financiele instellingen (rating A en hoger)	2.437	2.437	2.437	2.437	2.437	2.437	2.437
Overige (semi-)overheidsinstellingen	0	0	0	0	0	0	0
Overige toegestane instellingen	250	0	0	0	0	0	0
Overige niet toegestane instellingen	0	0	0	0	0	0	0
Totaal	**2.771**	**2.521**	**2.521**	**2.521**	**2.521**	**2.521**	**2.521**

De uitzettingen bij financiële instellingen met een rating van A of hoger betreffen met name uitzettingen bij het Stimuleringsfonds Volkshuisvesting.

Naast het verstrekken van kredieten, verleent de gemeente Gouda uit hoofde van de publieke taak in uitzonderlijke gevallen een borgstelling richting derden (voor een toelichting, zie het onderdeel: Niet uit de balans blijkende verplichtingen uit de jaarstukken).

Het kredietrisico op borgstellingen wordt periodiek gewaardeerd en meegenomen in de berekening van het weerstandsvermogen (zie paragraaf weerstandsvermogen en risicobeheersing).

4.4.5.5 Liquiditeitenrisico

Liquiditeitsrisico is het risico dat er onvoldoende middelen zijn om aan directe betalingsverplichtingen te kunnen voldoen. Dit doet zich voor indien de met BNG Bank overeengekomen kredietlimiet van € 10 miljoen op onze rekening-courant wordt overschreden. Dit risico wordt beheerst door een actief liquiditeitenbeheer dat wordt ondersteund door een permanent onderhouden liquiditeitsplanning met een horizon van ongeveer 2 jaar.

Op basis van onderbouwde voorspellingen van de in- en uitgaande geldstromen kan tijdig actie worden ondernomen om tekorten aan te vullen en overschotten uit te zetten. De liquiditeitsplanning wordt ook ingezet als hulpmiddel om de renterisico's te bepalen en het dagelijks saldo te beheren.

4.5 Investeringen

4.5.1 Inleiding

Investeringen leveren een positieve bijdrage aan de fysieke leefomgeving, waardoor de stad voor inwoners, bedrijven en toeristen aantrekkelijk blijft. Daarom blijft het college in de begroting ruimte maken voor zowel investeringen met een economisch als een maatschappelijk nut.

4.5.2 Investeringsrapportage

In de begroting wordt jaarlijks een meerjarige investeringsplanning opgesteld. Met dit instrument wordt de omvang van de investeringsbudgetten en de kapitaallasten vastgesteld. Bij iedere programmabegroting wordt een inschatting van de verwachte operationele, investerings- en financieringskasstromen opgesteld, waardoor liquiditeits- en renterisico's beheersbaar blijven. De kapitaallasten die uit de investeringen voortvloeien zijn opgenomen in de exploitatielasten. Het totaalbedrag aan investeringen per jaar is als volgt:

Programma (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Nut	2025	2026	2027	2028
01 Economie, werk en onderwijs	Burg. Martenssingel 15 (ISK)	E	1.410.000	0	0	0
	IHP	E	20.940.583	464.460	0	0
	Kinderopvang bij de nieuwbouw Auris Taalplein	E	273.382	0	0	0
	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	E	85.000	129.200	193.800	6.091.356
02 Energie en klimaat	Ondergrondse containers	H	660.000	0	0	0
	Rioleringsinvesteringen uitgaven	H	4.497.889	16.445.706	10.424.830	7.872.456
	Rioleringsinvesteringen inkomsten	H	-4.497.889	-16.445.706	-10.424.830	-7.872.456
	Rioolprojecten (afschrijven)	H	3.364.363	0	0	0
03 Wonen en leefomgeving	Dubbelzijdig fietspadverb. Jamessingel	M	0	0	835.000	0
	Eurotonde	M	0	0	3.000.000	0
	Haastrechtsebrug	M	1.250.000	1.250.000	0	0
	Herinrichting Agnietenstraat	M	358.228	0	0	0
	Herinrichting Sportlaan	M	210.405	0	0	0
	Kruising Jamessingel/Rijsselseweg	M	0	0	1.440.675	0
	Kwaliteitsverhoging binnenstad	M	395.000	795.000	345.000	0
	Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP	E	550.000	913.000	580.000	0
	Maatr. Knelpunt.verkeer en VCP	M	2.204.637	2.204.637	2.204.637	14.705
	Maatschappelijke Voorzieningen Wester-Gouwe	E	24.623.912	2.243.154	4.063.345	100.874
	Noord-Zuid fiets- en wandelroutes bereikbaar Hoogv	M	0	0	1.450.331	0
	Onderhoudsinvesteringen Schouwburg	E	0	306.475	0	0
	Sporten in de buitenruimte (bestuursakkoord)	E	500.000	250.000	250.000	0
	Stadhuis 2023 (bestuursakkoord)	E	10.146.854	2.500.000	0	0
	Toegankelijkheid Openbare Ruimte 20 jr (bestuursakkoord)	M	1.126.867	577.000	256.333	256.333
	Uitbr. Parkeergarage Spoorzone	E	2.587.528	0	0	0
	Uitbreiding woonwagen standplaatsen	E	725.392	0	0	0
	Verduurz Gem.Vastgoed (bestuursakkoord)	E	9.480.572	7.103.000	2.723.000	3.581.000
	Verv. viaduct Noothoven van Goorstraat	M	1.000.000	0	0	0
	Vervanging comp.bestuur Selectief Toegangsysteem	E	350.000	0	0	0
	Vervanging Kade- en Walmuren (bestuursakkoord)	M	1.864.400	0	0	0
	Vervanging Kade- en Walmuur 20jr	M	0	1.500.000	1.500.000	0
	Vervanging populieren	M	1.280.000	780.000	0	0
	Vervanging VRI Goejanverw FI singel	M	50.000	354.085	0	0
	Vervangings investering Openbare Ruimte	M	13.962.286	15.893.963	6.590.059	5.619.307
	Voetpad door spoorpark	M	0	0	179.000	0

Programma (bedragen x € 1.000)	Omschrijving	Nut	2025	2026	2027	2028
05 Cultuur sport en recreatie	Buitensport	E	1.215.000	569.000	251.000	937.000
06 Leefbaarheid en veiligheid	Vervanging camera toezicht	E	44.000	44.000	44.000	0
07 Bestuur en organisatie	Automatisering	E	963.261	580.000	333.000	996.000
	AV middelen	E	425.350	0	0	0
Totaal			**102.047.020**	**38.456.974**	**26.239.180**	**17.596.575**

4.6 Bedrijfsvoering

4.6.1 Inleiding

Een goede bedrijfsvoering is essentieel in een robuuste organisatie om haar opgaves te realiseren. Een robuuste organisatie betekent dat het fundament stevig staat. Een organisatie met voldoende en vakkundige medewerkers waar ambtelijk vakmanschap centraal staat. Dit begint met een duidelijke stip aan de horizon: wat kenmerkt de organisatie, wat zijn daarin de belangrijkste waarden en welk gedrag hoort daarbij? Wat is de meest passende inrichting gezien de uitdagingen? Het aantrekken en behouden van medewerkers is een grote uitdaging en vraagt om een goede strategische personeelsplanning. Gemeente Gouda wil een aantrekkelijke werkgever zijn en een leerschool. Andere belangrijke speerpunten zijn het verbeteren van het informatiegestuurd werken en een goed werkende financiële functie. Tot slot is de gemeente Gouda een diverse en inclusieve organisatie en werkgever. Deze speerpunten worden hieronder verder toegelicht.

4.6.2 Wat zijn de belangrijkste prioriteiten

Verbeteren financiële functie

Doel

Het versterken van de financiële functie is en blijft de komende jaren één van de belangrijkste prioriteiten van de gemeente Gouda. Om hier de regie op te voeren, is het programma Verbeteren Financiële Functie (VFF) medio 2021 gestart. In 2025 gaat deze ontwikkeling een nieuwe fase in, waarin de focus ligt op de borging van de verbeterpunten in de reguliere processen.

In 2025 wordt verder gewerkt aan het verbeteren van de financiële functie, met als doel te zorgen dat de financiële processen goed lopen, de administratie betrouwbaar is, de informatievoorziening goed is georganiseerd en het eigenaarschap eenduidig is belegd. Hiermee wordt de financiële functie een drijvende kracht binnen de organisatie. Geruisloos als het goed loopt, zichtbaar wanneer het nodig is.

Activiteiten 2025

- Het verder optimaliseren van de Planning & Control cyclus en verbeteringen bij het opstellen van de P&C producten, met specifieke aandacht voor de begroting;
- De mogelijkheden van de ontwikkelde dashboards en rapportages verder benutten.
- Het structureel inbedden van de ingezette verbeteringen bij de financiële administratie en het verder verkennen en inzetten op mogelijkheden van meer gebruik van data en automatisering.
- Het investeren in de ontwikkeling en kwaliteit van medewerkers in de financiële functie zodat de dienstverlening aan het bestuur en de gemeente verder wordt verbeterd.

Sturen op realisatie

Doel

Een van de ontwikkelpunten in de organisatie is het versterken van de sturing op realisatie op het gebied van zowel personeelskosten (inclusief inhuur), financiën als resultaten. Het sturen op resultaten versterkt de focus met als doel om doelgerichter en doelmatiger te werken. In 2025 ligt daarbij de focus op het in gebruik nemen en verder ontwikkelen van nieuwe rapportages en dashboards.

Activiteiten 2025

- Het stapsgewijs onder de loep nemen van de verschillende onderdelen van de begroting om bestedingsdoelen te verduidelijken, prognoses te verbeteren en daarmee de sturingsmogelijkheden te vergroten.
- Het gebruik van het dit jaar gestarte dashboard voor de personeelskosten en inhuur verder optimaliseren. Door het vergroten van het inzicht de kansen benutten om de sturing verder te verbeteren.
- Tweede helft 2025 zetten we in op het vergroten van inzicht in de (planning van) de investeringen in de P&C documenten en interne rapportages. Dit maakt het vervolgens mogelijk om beter te sturen op de realisatie en fasering in de begroting.
- Het verder optimaliseren van de jaarplannen van de afdelingen ondermeer door gebruik te maken van indicatoren.

Informatisering en automatisering

Doel

De I-visie zet voor vier doelen een stip op de horizon: (1) Betere dienstverlening, (2) Nieuwe technologie & duurzaamheid, (3) Robuuste & wendbare ICT en (4) Moderne (samen) werkplek. Op twee van deze punten wordt de raad meegenomen in de ambitie: Het optimaliseren van de dienstverlening door het programma Slim snel en digitaal en het goed inbedden van nieuwe technologie zoals Artificial Intelligence.

Slim snel en digitaal

De ambitie van het programma Slim snel en digitaal is het optimaliseren van de dienstverlening van de gemeente. ‘We verbeteren onze dienstverlening door slim en verantwoordelijk om te gaan met de mogelijkheden die digitalisering en data ons bieden voor zowel de mensen in onze stad als de gemeentelijke organisatie’. Hierbij zijn informatievoorziening en onderliggende techniek randvoorwaardelijke hulpmiddelen. Conform de dienstverleningsvisie en Lokale inclusie agenda wordt ervoor gezorgd dat een inwoner altijd kan kiezen voor een niet-digitale weg zoals persoonlijk contact of post Het

programma gaat in de basis uit van goed ingerichte digitale processen. Digitale processen levert sturingsinformatie (data) op. Deze data geeft de gemeente input om processen efficiënter in te richten, beslissingen op maat te nemen en proactief de stad beter te bedienen. In 2025 heeft het programma twee prioriteiten: (1) voldoen aan nieuwe wetten inclusief het verder op orde brengen van de informatiehuishouding en (2) het professionaliseren van informatie gestuurd werken.

Artificial Intelligence
De regiegroep AI (Artificial Intelligence; kunstmatige intelligentie) coördineert de ontwikkeling en implementatie van AI in de gemeente. Daarnaast gaat de regiegroep fungeren als een centraal aanspreekpunt voor de organisatie. In 2025 ligt de focus op het formuleren van beleid en richtlijnen (inclusief toezicht houden) én het bepalen en vaststellen van doelstellingen en het ambitieniveau.

Activiteiten 2025
- Verbeteren van de digitale dienstverlening door de invoering van de Wet modernisering elektronisch bestuurlijk verkeer en de Wet open overheid;
- Mogelijk maken van 100% digitaal (samen)werken waarbij de laatste dienstverlenende processen zaakgericht worden gemaakt
- Innoveren door een actieve deelname in het VNG programma omnichannel
- Groeien in de data-volwassenheid van het data-team en de organisatie met een 0-meting als vertrekpunt
- Opstellen van een AI-beleidsplan voor de gemeente, inclusief doelstellingen en manieren van toezicht houden.

Cultuur en leiderschap
Doel
Wij vinden het belangrijk om de missie en Gouden Waarden van de gemeente Gouda, als hart van de organisatie en onze identiteit, actief te blijven uitdragen. Wij streven ernaar om het werken bij de gemeente Gouda zo aantrekkelijk mogelijk te maken, zodat onze collega's optimaal kunnen werken en bijdragen. Wij realiseren dit door te blijven investeren in onze unieke cultuur door de verdere ontwikkeling van leiderschap en het blijvend bevorderen van goed werkgeverschap.

Activiteiten 2025
De borging en verdere ontwikkeling van de organisatiecultuur doen we door:
- Het creëren van aandacht en het vertalen van de missie en kernwaarden naar ons dagelijks werk. Zodat directie, leidinggevenden en medewerkers in staat zijn de missie en gouden waarden actief uit te dragen en voorbeeldgedrag te vertonen.
- Het faciliteren en verder ontwikkelen van bijvoorbeeld het onboardingstraject en workshops zoals 'Gouden Waarden'. Zodat nieuwe medewerkers worden meegenomen in de Gouden Waarden en dit blijvend deel wordt van hun DNA.
- Aanbieden van een MD c.q. leiderschapstraject met dit jaar het accent op (leiderschaps-)ontwikkeling van teamleiders, inclusief de verdere ontwikkeling van het samenspel tussen directie, afdelingshoofden, teamleiders en medewerkers.
- Het blijvend investeren in persoonlijk leiderschap en teamontwikkeling. Zodat teamleden samenwerken aan het behalen van ambities aan de hand van concrete doelstellingen.
- Het faciliteren in permanent leren en ontwikkelen via bijvoorbeeld ons leerplatform met leerlijnen en reflectiemomenten en de maand van leren en ontwikkelen. Hierdoor is en blijft er ruimte en aandacht voor continue leren.
- Blijvende aandacht te hebben voor diversiteit, inclusie en vitaliteit via bijvoorbeeld het instrument SPP en methodes zoals 'lerende lunches'. Zodat de juiste mens op de juiste plek zit en er een gezonde balans is tussen werkplezier en ervaren werkdruk.

Rechtmatigheid
Doel
Het doel is om de rechtmatigheidsverantwoording steeds efficiënter en eerder tot stand te brengen. Dit doen we onder meer door rechtmatigheidsaudits van vijf processen in 2025 geheel of grotendeels proces- en/of systeemgericht uit te voeren.

Activiteiten 2025
- Het selecteren van de vijf processen en beheersmaatregelen die proces-/systeemgericht beoordeeld worden;
- Het verder optimaliseren van de samenwerking met de externe accountant en de interne organisatie waar het de financiële rechtmatigheid betreft.

4.7 Verbonden partijen

4.7.1 Inleiding

Verbonden partijen zijn samenwerkingspartners van de gemeente waarin zij een bestuurlijk en een financieel belang heeft en waarin zij daardoor medeverantwoordelijkheid draagt (‘mede-eigenaarschap’). Verbonden partijen zijn gevormd omdat samenwerkingsverbanden kansen bieden voor een efficiëntere, effectieve en/of kwalitatief betere uitvoering. Verbonden partijen kunnen zowel publiekrechtelijke (gemeenschappelijke regelingen) als privaatrechtelijke (stichtingen, verenigingen, NV’s en BV’s) organisaties zijn.

In deze paragraaf wordt per verbonden partij weergegeven welk bestuurlijk en financieel belang de gemeente in een verbonden partij heeft en worden de actuele beleidsontwikkelingen benoemd.

4.7.2 Belangrijke ontwikkeling 2025

Wijziging wet WGR

Op 1 juli 2022 is een wijziging van de Wet gemeenschappelijke regelingen (Wgr) in werking getreden. Deze wijziging heeft als doel de democratische legitimatie van gemeenschappelijke regelingen en de kaderstellende en controlerende rollen die gemeenteraden hebben, te versterken. Een aantal wijzigingen is per 1 juli 2022 in werking getreden en een aantal wijzigingen vraagt om een vertaling in de gemeenschappelijke regeling. Deze vertaling moet uiterlijk 1 juli 2024 zijn verwerkt in de gemeenschappelijke regeling.

4.7.3 Aspecten jaarrekening 2023

4.7.3.1 Algemene aspecten

De gemeente heeft de beschikking over alle vastgestelde jaarrekeningen 2022 van de verbonden partijen inclusief de accountantsverklaringen. In de accountantsverklaringen wordt aandacht besteed aan de continuïteit van de ondernemingen. Per verbonden partij wordt inzicht gegeven in het financieel belang van de gemeente en wordt aandacht besteed aan het financieel risico.

Daarbij is uitgangspunt dat de verbonden partij zelf zorgt voor borging van haar financiële risico's middels een weerstandsvermogen. Dit om te voorkomen dat deelnemende gemeenten in verbonden partijen financiële nadelen moeten bekostigen.

4.7.3.2 Specifieke aspecten

Het BBV en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over aspecten inzake verbonden partijen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid omtrent verbonden partijen opnemen. De visie en het beleid zijn beschreven in de door de raad vastgestelde nota verbonden partijen 2012.

4.7.4 Beleidskader

Het BBV en daaruit voortvloeiende richtlijnen geven specifieke voorschriften mee over aspecten inzake verbonden partijen. Voorschrift is dat gemeenten in de paragraaf verbonden partijen van de gemeentelijke begroting en jaarrekening de visie op en beleid omtrent verbonden partijen opnemen. De visie en het beleid zijn beschreven in de door de raad vastgestelde nota verbonden partijen.

De aansturing van de verbonden partijen is onderdeel van de verbetering van de financiële functie. Daarnaast wordt de nota verbonden partijen geactualiseerd. De besluitvorming hiervan staat gepland in het 1e kwartaal 2024.

4.7.5 Soort verbonden partijen

Er zijn twee soorten verbonden partijen.
- publiekrechtelijke verbonden partijen;
- privaatrechtelijke verbonden partijen.

4.7.5.1 Publiekrechtelijke verbonden partijen

Gemeenschappelijke regelingen met rechtspersoonlijkheid; het openbaar lichaam en de bedrijfsvoeringsorganisatie. Geregeld in de Wet gemeenschappelijke regelingen.

Gouda neemt deel aan de volgende gemeenschappelijke regelingen:
1. Regio Midden-Holland;
2. Omgevingsdienst Midden-Holland;
3. Groenalliantie Midden-Holland en omstreken;
4. Streekarchief Midden-Holland;
5. Promen;
6. Grondbank RZG Zuidplas;
7. Regionale dienst Openbare Gezondheidszorg Hollands Midden;
8. Veiligheidsregio Hollands Midden;
9. Belasting Samenwerking Gouwe Rijnland;
10. Jeugd en Wmo.

4.7.5.2 Privaatrechtelijke verbonden partijen

Een besloten vennootschap of naamloze vennootschap waarin de gemeente aandelen heeft. Dit is geregeld in het Burgerlijk Wetboek. Ook stichtingen of een (coöperatieve) verenigingen kunnen verbonden partij zijn.

Voor Gouda gaat dit om de volgende partijen:
1. B.V. SPORT●GOUDA;
2. N.V. BNG;
3. Oasen N.V.;
4. N.V. Cyclus;
5. Coöperatieve Parkeerservice U.A..

4.7.6 Lijst verbonden partijen

Op grond van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) is de gemeente verplicht om in de paragraaf Verbonden partijen een overzicht op te nemen, met daarin per verbonden partij:
- doel en openbaar belang;
- wijze van dienen gemeentebelang;
- beleidsvoornemens;
- risico's;
- financiële gegevens.

Totaaloverzicht bijdragen aan gemeenschappelijke regelingen

Verbonden partij (bedragen * € 1.000)	Bijdrage 2024	Bijdrage 2025	Bijdrage 2026	Bijdrage 2027	Bijdrage 2028
Regio Midden Holland	134	414	414	414	414
Omgevingsdienst Midden-Holland	3.812	4.508	4.508	4.508	4.508
Groenalliantie	558	587	587	587	587
Streekarchief Midden-Holland	623	705	705	705	705
Promen	9.267	9.116	8.748	8.335	7.751
Hecht	4.772	5.486	5.486	5.486	5.486
RZG Zuidplas Grondbank	0	0	0	0	0
Veiligheidsregio Hollands Midden	4.977	6.321	6.321	6.321	6.321
Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland	1.373	1.710	1.710	1.710	1.710
Jeugd en Wmo	n.v.t.	2.440	2.440	2.280	2.280
Totaal bijdrage gemeenschappelijke regelingen	**25.516**	**31.287**	**30.919**	**30.346**	**29.762**

4.7.6.1 Gemeenschappelijke regelingen

4.7.6.1.1 Regio Midden Holland

Naam verbonden partij	Regio Midden Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.regiomiddenholland.nl
Programma:	7. Bestuur en organisatie
Taakveld:	0.1 Bestuur
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20% (Ieder AB lid heeft 1 stem)
Doel en openbaar belang	Regionale beleidsvorming en strategische belangenbehartiging van de aangesloten gemeenten Bodegraven-Reeuwijk, Gouda, Krimpenerwaard, Waddinxveen en Zuidplas.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2025	De raad heeft in 2023 het rapport van Berenschot en de Rijksuniversiteit Groningen 'Bestuurlijk Regionaal Ecosysteem Regio Midden-Holland' ontvangen en hier een zienswijze op gegeven. De afgelopen periode heeft Bureau Berenschot een advies uitgewerkt om conform de zienswijzen de samenwerking verder in te richten. Het advies is om in te zetten op een regionaal programmabureau dat regionale inzet coördineert en werkt aan concrete resultaten voor de drie centrale opgaven van Midden-Holland: 1) duurzame groei 2) bereikbaarheid 3) economische vitaliteit. Onderdeel van het advies is om in (en vanaf) 2025 in te zetten op versterking en versteviging van de regionale samenwerking met 5,5 fte. De komende jaren kunnen met het programmabureau stappen worden gezet op zowel strategisch niveau als ook wat betreft concrete uitvoering van projecten. Naast het opzetten van concrete projecten geldt ook dat door kennis en expertise te bundelen de gemeenten samen meer kunnen bereiken dan ieder voor zich. Dit geldt bijvoorbeeld voor bodemdaling, wat in het gehele gebied speelt. Tot slot zijn er opgaven die op regionaal niveau uitgevoerd moeten worden, maar waar momenteel onvoldoende capaciteit voor is. Te denken valt aan de uitvoering van de strategie op het gebied van bedrijventerreinen. Het advies van Berenschot is financieel vertaald in de meerjarenbegroting 2025-2028 van de Regio Midden-Holland. Op 12 juni 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de meerjarenbegroting 2025-2028. De komende periode zal dit programmabureau ingericht moeten worden. Bij deze nadere uitwerking zullen inhoudelijke keuzes gemaakt moeten worden waar de regio capaciteit voor inzet. Bij de uitwerking wordt gelet op de opgaven die voor Gouda van belang zijn en de wijze waarop deze worden meegenomen.
Risico's	Op 12 juni 2024 heeft de gemeenteraad ingestemd met de meerjarenbegroting 2025-2028. In deze begroting is het Berenschot advies om te investeren in een regionaal programmabureau dat regionale inzet coördineert en werkt aan concrete resultaten voor de drie centrale opgaven van Midden-Holland: 1) duurzame groei 2) bereikbaarheid 3) economische vitaliteit. Op dit moment lukt het de Regio Midden-Holland onvoldoende om de regionale plannen in directe publieke waardecreatie voor inwoners om te zetten. Het op te richten regionaal programmabureau moet niet meer van hetzelfde worden. Bij de inrichting van een programmabureau moet tevens worden gelet op de opgaven die voor Gouda van belang zijn en de wijze waarop deze worden meegenomen.
Bijdrage in 2025	€ 413.694

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 620	€ 540	€ 301
Vreemd vermogen	ultimo	€ 438	€ 586	€ 645
Resultaat		€ 63	€ 78	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.2 Omgevingsdienst Midden-Holland

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Midden-Holland
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.odmh.nl
Programma(s)	2. Energie en klimaat 3; Wonen en leefomgeving
Taakveld	7.4 Milieubeheer; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	GR
Deelnemerspercentage	17,0% (Stemverhouding op basis van budget € 100.000 = 1 stem)
Doel en openbaar belang	Bijdrage leveren aan een veilige, duurzame en gezonde leefomgeving.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen, waarvan 1 lid zitting heeft in het DB.
Beleidsvoornemens 2025	De beleidsvoornemens voor 2025 richten zich op het versterken van toezicht en handhaving op het gebied van milieu, bouw en veiligheid. Een belangrijk aspect hiervan is de implementatie van de Omgevingswet, die de dienstverlening efficiënter en toegankelijker moet maken voor burgers en bedrijven in de regio. Daarnaast wordt gewerkt aan verdere digitalisering, waaronder het verbeteren van de digitale infrastructuur en gegevensbeheer. In 2025 blijft de ODMH gefocust op duurzaamheid, het verbeteren van luchtkwaliteit, het aanpakken van geluidsoverlast, en het monitoren van zwemwaterkwaliteit. Hierbij wordt ook gebruik gemaakt van nieuwe technologieën zoals drones voor effectiever toezicht. De samenwerking met gemeenten blijft cruciaal om

Naam verbonden partij	Omgevingsdienst Midden-Holland
	beleidsdoelen te realiseren en de naleving van regelgeving te waarborgen. Deze plannen worden verder uitgewerkt in de jaarlijkse begroting en zijn afgestemd op de behoeftes van de gemeenten die onder de Omgevingsdienst vallen
Risico's	Voor de totstandkoming van de Nota-VTH is een risico-analyse uitgevoerd.
Bijdrage in 2025	€ 4.508.000

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 2.280	€ 2.045	€ 2.280
Vreemd vermogen	ultimo	€ 9.873	€ 10.462	€ 10.225
Resultaat		€ 87	€ 248	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.3 Groenalliantie Midden-Holland en omstreken

Naam verbonden partij	Groenalliantie Midden-Holland en omstreken
Vestigingsplaats	Schiedam
Website	https://www.groenalliantiemiddenholland.nl/
Programma(s)	1.Economie en onderwijs; 2 Energie en klimaat; 5.Cultuur, sport en recreatie;
Taakveld	3.4 Economische promotie; 7.4 Milieubeheer; 5.1 Sportbeleid en activering
Aard	GR
Deelnemerspercentage	20%; 5 deelnemende gemeenten met elk 2 AB-leden; ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang	Doel en openbaar belang Het primaire belang van de Groenalliantie is de bescherming van de belangen van natuur, recreatie en landschap. Verantwoordelijk voor het beheer van natuur- recreatiegebieden voor regionale dagrecreatie in Gouda, Bodegraven-Reeuwijk, Waddinxveen, Krimpenerwaard en enkele kleinere gebieden. Daarnaast zorgt de Groenalliantie voor (gebied)ontwikkeling, handhaving en communicatie in de natuur- en recreatiegebieden. Ook is Groenalliantie beheerder en ontwikkelaar van routestructuren in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het AB zitten twee leden die door de raad en het college zijn aangewezen. In het DB 1 lid. In de gebiedsadviescommissies zitten 2 raadsleden.
Beleidsvoornemens 2025	Eind 2021 is het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 vastgesteld. Groenalliantie zet met het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 de koers uit voor de komende 10 jaar als vervolg op de omvangrijke en succesvolle Kwaliteitsimpuls Groenalliantie. Het Ontwikkelplan geeft de richting en kaders aan voor het strategisch en tactisch handelen van het bestuur ten aanzien van investeringen, meerjarig beheer, omgang met maatschappelijke vraagstukken en samenwerking met andere partijen (waaronder de horizontale samenwerking met Staatsbosbeheer). Het Ontwikkelplan Groenalliantie 2030 gaat vergezeld van een meerjarige investeringsagenda. Naast gebiedsgerichte investeringen wil de Groenalliantie in 2025 positief bijdragen aan bredere opgaven als waterkwaliteit, gezondheid, biodiversiteit, de energietransitie en klimaatadaptatie. Door groeiende druk op de gebieden, zeker rond de entreegebieden en in de zomerse maanden wil Groenalliantie verkennen of uitbreiding van de bestaande gebieden kansrijk is. En daarmee bijdragen aan meer groene natuur- en recreatieruimte.
Risico's	Volgens de afgesloten uittredingsovereenkomst heeft de provincie voor de jaren 2018-2021 haar bijdrage op het niveau van 2017 gehandhaafd inclusief de toezegging daarna een financiële medeverantwoordelijkheid te houden en daartoe financiële middelen beschikbaar te stellen. Voor Groenalliantie gaat het tot 2025 om een jaarlijkse afname van 10% van de financiering. Deze afname is opgevangen in de begroting. Daarna is de bijdrage van de provincie onzeker. De 90% voor de jaren 2022-2025 is door middel van gesprekken en een politieke koerswijziging 95% geworden, echter is die extra 5% wel onder bepaalde voorwaarden toegekend. Vanaf het jaar 2025 kan Groenalliantie gebruik maken van een nieuwe provinciale beheerregeling waarbij de provincie Zuid-Holland geld beschikbaar stelt voor het beheer en toezicht van recreatiegebieden. In de nieuwe regeling is geregeld dat een aanvrager maximaal 40% van de kosten voor terreinbeheer en toezicht & handhaving vergoed krijgt. De gebieden waarvoor dit geldt dienen minimaal een oppervlakte van 100ha. te hebben. Afhankelijk van het beschikbare budget (Provincie) en het aantal aanvragen (terreinbeheerders) wordt het percentage bepaald. Momenteel vinden er op ambtelijk en bestuurlijk niveau gesprekken plaats om bij de provincie te benadrukken dat Groenalliantie met de beheerregeling de huidige kwaliteit van de recreatiegebieden onvoldoende kan borgen. Op dit moment is er naast de beheerregeling nog niet met zekerheid aan te geven hoe de financiële bijdrage er precies uit gaat zien. De verwachting is dat daar in 2024 meer duidelijkheid over verschaft kan worden. Het komende jaar zal het bestuur verschillende financiële besluiten nemen om de balans te herstellen in de meerjarige inkomsten en uitgaven. Dit wordt nader uitgewerkt in een notitie voor het bestuur waarbij alle reserves tegen het licht worden gehouden en om een gelabelde bestemmingsreserve te vormen voor de egalisatie van de afbouw provinciale bijdrage.
Bijdrage in 2025	€ 586.900

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 10.722	€ 11.306	€ 9.633
Vreemd vermogen	ultimo	€ 2.375	€ 1.986	€ 2.349

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 10.722	€ 11.306	€ 9.633
Resultaat		€ 200	€ 703	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.4 Streekarchief Midden-Holland

Naam verbonden partij	Streekarchief Midden-Holland
Vestigingsplaats:	Gouda
Website:	www.samh.nl
Programma(s):	5. Cultuur sport en recreatie
Taalveld(en):	5.5 Cultureel erfgoed
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	20% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	SAMH bewaart conform de Archiefwet de archieven van de besturen en ambtelijke instellingen van de gemeenten Gouda, Krimpenerwaard, Krimpen aan de IJssel, Waddinxveen, Zuidplas en de Omgevingsdienst Midden Holland.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door de raad benoemd zijn.
Beleidsvoornemens 2025	Het Streekarchief Midden-Holland richt zich in 2025 op het verder toegankelijk maken van historische en culturele bronnen, met een sterke nadruk op digitalisering. Deze plannen volgen de lijnen van eerdere beleidsjaren, waarbij digitalisering van archieven en verbeterde online toegankelijkheid centraal staan. Projecten zoals "Hallo Midden-Holland," waarin bevolkingsregisters van Gouda en de omliggende regio's worden geïndexeerd, spelen hierin een belangrijke rol. Door het digitaliseren van oude bevolkingsregisters wordt genealogisch onderzoek eenvoudiger voor gebruikers. Een ander doel voor 2025 is de implementatie van de Wet open overheid (Woo) en de gemoderniseerde Archiefwet. Dit vraagt om verdere professionalisering en standaardisering van archiefbeheer, vooral op het gebied van digitale archieven. Het Streekarchief werkt hierbij nauw samen met diverse gemeentes en de Omgevingsdienst Midden-Holland. Deze beleidsvoornemens sluiten aan bij de bredere trends van digitalisering en openbaarheid in archiefbeheer, wat cruciaal is voor de duurzame toegankelijkheid van historische gegevens.
Risico's	Vanaf 2024 zijn de kosten voor het e-depot structureel in de begroting van het Streekarchief opgenomen, onder het programma Bewaren en Beheren. De kosten per deelnemer zijn daarnaast afzonderlijk inzichtelijk gemaakt in de begroting van het Streekarchief. Voor de verdeelsleutel is vooralsnog gebruik gemaakt van dezelfde verdeelsleutel als voor de papieren archieven, namelijk op basis van inwoneraantal en opgeslagen meters. Gedurende het project e-depotvoorziening dat tot 2026 zal lopen wordt deze verdeelsleutel indien nodig aangepast aan de digitale situatie.
Bijdrage in 2025	€ 704.515

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 290	€ 295	€ 301
Vreemd vermogen	ultimo	€ 294	€ 275	€ 236
Resultaat		€ 10	€ 14	€ 25
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.5 Promen

Naam verbonden partij	Promen
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.promen.nl
Programma(s)	4. Sociaal domein,
Taakveld	6.4 Begeleide participatie; 6.5 Arbeidsparticipatie
Aard	GR
Deelnemerspercentage	36%
Doel en openbaar belang	Uitvoering geven aan de Wet Sociale Werkvoorziening. Daarnaast het uitvoeren van re-integratieactiviteiten voor werkzoekenden met een Participatiewet-uitkering
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het DB en AB zit een collegelid dat door het college is aangewezen
Beleidsvoornemens 2025	In 2025 zet Promen de activiteiten als ontwikkelbedrijf voor de doelgroep Wsw en PW voort. In 2025 loopt het Hoofdlijnenbesluit (financiële en juridische scheiding tussen Wsw- en PW-dienstverlening) af. Gemeenten zijn in het kader van de Participatiewet verantwoordelijk om de steeds grotere, nieuwe (complexe) groep mensen met een arbeidsbeperking zoveel en zo regulier mogelijk aan de slag te helpen. Tegelijkertijd is er fors bezuinigd. Dit vraagt om (nieuwe) keuzes te maken over de begeleiding van de verschillende doelgroepen.
Risico's	De uitstroom van de steeds ouder wordende Wsw-doelgroep stijgt. Tegelijkertijd stagneert de nieuwe instroom van mensen uit de Participatiewet en wordt de groep complexer. De begeleidings-/organisatiemiddelen vanuit het rijk voor deze nieuwe doelgroepen zijn ontoereikend. De onzekerheden en risico’s in de omzetten, loon- en overige bedrijfskosten nemen toe.

Naam verbonden partij	Promen
Bijdrage in 2025	€ 9.116.000

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 3.269	€ 2.422	€ 3.491
Vreemd vermogen	ultimo	€ 8.049	€ 8.588	€ 6.209
Resultaat		€ -461	€ 78	
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.6 Hecht

Naam verbonden partij	Hecht
Vestigingsplaats	Leiden
Website	https://wijzijnhecht.nl/
Programma(s)	4. Sociaal domein; 6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	6.72 Maatwerkdienstverlening 18-; 1.2 Openbare orde en veiligheid
Aard	GR
Deelnemerspercentage	8% Aantal stemmen (4) gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Hecht bewaakt, beschermt en bevordert de gezondheid en veiligheid van de inwoners in onze regio. Alles wat Hecht doet, moet leiden tot verbetering van de kwaliteit van het leven in de regio, tot meer positief ervaren gezondheid, tot meer veiligheid en tot meer kansen. Dit is wat Hecht bijdraagt aan de regio Hollands Midden. De organisatie heeft de afgelopen jaren bewezen te kunnen inspelen op snel veranderende omstandigheden. In de Hollands Midden zijn de gemeentelijke taken op het gebied van openbare gezondheid en veiligheid samengebracht. Dit resulteert in één organisatie met meer dan 10400 medewerkers die vanuit verschillende expertises samen met elkaar en met andere spelers in de keten werken aan gezondheid, veiligheid en kansen voor iedereen.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In het algemeen en dagelijks bestuur zit een collegelid dat door het college is aangewezen.
Beleidsvoornemens 2025	In 2025 zal de GHOR conform besluit van de beide besturen overgaan van Hecht naar de Veiligheidsregio Hollands Midden. De jaren 2024 en 2025 wordt gebruikt voor de ontvlechting, de precieze budgettaire verwerking zal worden bepaald bij de besluitvorming in 2024, uitgaande van een kostenneutrale overgang. Verder is er door de rijksoverheid een extra taak toegewezen aan de jeugdgezondheidszorg die loopt via het gemeentefonds, te weten de maternale kinkhoest vaccinatie. Daarnaast zijn er ontwikkelingen plaatsvinden op de beleidsterreinen van: pandemische paraatheid, GALA en IZA, de ontheemden uit Oekraïne, forensische geneeskunde, de MKV-vaccinatie en de Gezondheidsadviseurs gevaarlijke stoffen (GAGS).
Risico's	Omdat de begroting al ruim voor de start van het jaar wordt opgesteld, is de raming van de kostenontwikkeling van Hecht per definitie met enige onzekerheid omgeven. Als blijkt dat de feitelijke ontwikkelingen toch gaan afwijken van deze raming, dan wordt het gesprek over een oplossing gevoerd in het AB Hecht. Daarnaast blijft de krapte op de arbeidsmarkt voor zorgpersoneel een risicofactor. Het ziekteverzuim blijft hoog en kan risico's voor de continuïteit van Hecht met zich meebrengen.
Bijdrage in 2025	€ 5.486.000

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 5.889	€ 648	€ 4.044
Vreemd vermogen	ultimo	€ 33.822	€ 39.866	€ 46.898
Resultaat		€ -747	€ -3.902	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.7 Grondbank RZG Zuidplas

Naam verbonden partij	Grondbank RZG Zuidplas
Vestigingsplaats:	Den Haag
Website:	www. ontwikkelingzuidplaspolder.nl
Programma(s):	3. Wonen en leefomgeving
Taalveld(en):	8.3 Wonen en bouwen
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	6% Ieder AB lid heeft 1 stem
Doel en openbaar belang:	In 2011 heeft de Grondbank een gewijzigde opdracht gekregen en functioneert primair als beheer- en gronduitgiftebedrijf. Momenteel bezit de Grondbank ca. 300 ha aan gronden en deze zijn bijna allemaal gelegen in de Zuidplaspolder binnen de gemeente Zuidplas. Haar belangrijkste doelstelling is om de in eigendom zijnde gronden te verkopen in het kader van de gewenste

Naam verbonden partij	Grondbank RZG Zuidplas
	en vastgestelde Zuidplaspolderontwikkelingen.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten twee collegeleden die door het college zijn aangewezen. Het college van Gouda doet een bindende voordracht voor het DB-lid.
Beleidsvoornemens 2025	Op dit moment loopt een discussie tussen de Grondbank en de gemeente Zuidplas over de gehanteerde parameters van de grondexploitatie. Ter ondersteuning daarvan wordt in opdracht van de Grondbank een onafhankelijke taxatie uitgevoerd naar de (markt)waarde van het plangebied. Het resultaat van deze waardering is relevant in de onderhandelingen met Zuidplas, die in de komende maanden worden gevoerd. Onderdeel van de onderhandelingen is de uitwerking van een voorstel, die ziet op de overname van een deel van het plangebied voor een gefaseerde ontwikkeling. Dit laat onverlet de ambitie en doelstelling om het totale gebied op termijn te ontwikkelen zoals in het Masterplan is opgenomen. Het streven van de GR is om de eigendommen zo spoedig mogelijk in eigendom over te dragen aan de gemeente Zuidplas voor de ontwikkeling van het vijfde dorp in de gemeente Zuidplas. Na overdracht van de gronden kan de GR worden opgeheven.
Risico's	De grondexploitatie van het plangebied kent een negatief saldo. De hoogte daarvan is op dit moment onderwerp van studie. Zodra is komen vast te staan wat de omvang is van het totale financieel risico zal worden bezien in hoeverre een verliesvoorziening moeten worden ingesteld en zoja wat de hoogte daarvan zou moeten zijn in relatie tot het aandeel van de deelname van Gouda aan de gemeenschappelijke regeling van 6%.
Bijdrage in 2025	-

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ -	€ -	€ -
Vreemd vermogen	ultimo	€ 93.599	€ 94.307	€ -
Resultaat		€ 17.253	n.n.b	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.8 Veiligheidsregio Hollands Midden

Naam verbonden partij	Veiligheidsregio Hollands Midden
Vestigingsplaats	Leiden
Website	www.vrhm.nl
Programma(s)	6. Leefbaarheid en veiligheid
Taakveld	1.1 Crisisbeheer & Brandweer
Aard	GR
Deelnemerspercentage	9,3 % Aantal stemmen gebaseerd op inwoneraantal
Doel en openbaar belang	Belangenbehartiging van de aan de regeling deelnemende gemeenten op het terrein van brandweer, geneeskundige hulpverlening bij zware ongevallen, rampen en rampenbestrijding. Daarnaast aan het realiseren van een gecoördineerde inzet bij zware ongevallen en rampen betrokken organisaties, instellingen en diensten.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	Het AB wordt gevormd door de burgemeesters van de deelnemende gemeenten.
Beleidsvoornemens 2025	Het beleidskader voor 2025 wordt gevormd door het Regionaal Beleidsplan VRHM 2024-2027 'Focus op veiligheid, vandaag en morgen'. De raad heeft hierop haar zienswijze gegeven en haar zorgpunt, te weten de aanrijdtijd van de brandweer voor Gouda oost, heeft de veiligheidsregio adequaat opgepakt en opgelost. De VRHM is in belangrijke mate een uitvoeringsorganisatie. Ontwikkelingen in de samenleving als klimaatverandering, verdichting, digitale afhankelijkheid, hyperconnectiviteit, energietransitie, vergrijzing en polarisatie leiden tot nieuwe en complexere risico's voor de veiligheid van onze inwoners. wat deze nieuwe tijd betekent voor het werk van de Veiligheidregio Hollands Midden in de komende jaren is opgenomen in het Regionaal Beleidsplan. Sommige ontwikkelingen gaan zo snel dat hier nu nog geen pasklaar antwoord op is. Het beleidsplan heeft daarom het karakter van een beleidsagenda met 12 opgaven, die leidend zijn voor de ontwikkeling van het vakgebied en de organisatie van de Veiligheidregio Hollands Midden in de komende jaren.
Risico's	Onvoorzienbare grote crisis zoals sterke opleving van het corona virus.
Bijdrage in 2025	€ 6.320.618

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 5.724	€ 6.422	€ 6.065
Vreemd vermogen	ultimo	€ 68.319	€ 79.579	€ 8.270
Resultaat		€ 1.739	€ 935	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.9 Belasting samenwerking Gouwe-Rijnland

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
Vestigingsplaats	Leiden

Naam verbonden partij	Belastingsamenwerking Gouwe Rijnland
Website:	www. bsgr.nl
Programma(s):	1 economie, werk en onderwijs ; 2.Energie en klimaat; 3 wonen en leefomgeving; 4. Sociaal Domein ; 5 cultuur, sport en recreatie; 6 leefbaarheid en veiligheid; 7 bestuur en organisatie 8. Financiering en Dekkingsmiddelen
Taakveld(en):	3.3 bedrijvenloket en bedrijfsregelingen (marktgelden) 3.4 economische promotie (toeristenbelasting) 7.2 riolering (rioolheffing) 7.3 Afval (reinigingsheffingen) 7.4 Milieubeheer (milieuleges) 2.1. Verkeer en vervoer (leges kabels en leidingen) 8.3 wonen en bouwen (leges omgevingsvergunning/VFLO 2.3 recreatieve havens (haven- en liggelden) ; 1,2 openbare orde en veiligheid (leges bijzondere wetten) 0.2 burgerzaken (leges div) 0.61 OZB woningen; 0.62 OZB niet woningen; 0.64 Belastingen overig (hondenbelasting, precariobelasting)
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	9,84% Aantal stemmen gerelateerd aan bijdrage in kalenderjaar
Doel en openbaar belang:	Het verbeteren van de kwaliteit, continuïteit en efficiency door samen te werken bij de uitvoering van de heffing en invordering van lokale belastingen en de uitvoering van de Wet waardering onroerende zaken (WOZ) .
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zit een collegelid die door het college benoemd is.
Beleidsvoornemens 2025	De gemeente houdt de regie over beleidsvoornemens. De gemeente bepaalt zelf de tarieven en het beleid rondom kwijtschelding etc.
Risico's	De BSGR betreft een uitvoeringsorganisatie. Op grond van de Gemeenschappelijke regeling van de BSGR zijn de deelnemers verplicht er zorg voor te dragen dat de BSGR te allen tijde beschikt over voldoende middelen om aan al haar verplichtingen jegens derden te kunnen voldoen. De deelnemers moeten zelf maatregelen treffen om eventuele risico's af te dekken
Bijdrage in 2025	€ 1.709.912

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 781	€ 1.446	€ 846
Vreemd vermogen	ultimo	€ 16.205	€ 11.196	€ 11.748
Resultaat		€ 86	€ 665	n.n.b
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.1.10 Jeugd en Wmo

Naam verbonden partij	Jeugd en Wmo
Vestigingsplaats	Gouda
Website:	nvt
Programma(s):	4. Sociaal domein
Taakveld(en):	4.3.passende zorg en ondersteuning
Aard:	GR
Deelnemerspercentage:	30,25% Aantal stemmen in AB gebaseerd op staffel inwoneraantal
Doel en openbaar belang:	Realiseren van een doelmatig regionaal zorg- en ondersteuningsaanbod voor de inwoners van Midden Holland op het gebied van jeugd en Wmo (inclusief centrumtaken Beschermd wonen, Maatschappelijke opvang en Vrouwenopvang). Het waarborgen van de kwaliteit, continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid van het zorg- en ondersteuningsaanbod. Daarnaast heeft de GR JW MH tot doel de colleges te ondersteuningen bij het opstellen van kaderstellend beleid en door middel van overleg dit beleid zo veel mogelijk op elkaar af te stemmen en binnen de kaders van de GR uitvoering te geven aan het door gemeenten vastgestelde beleid.
Wijze van dienen van het gemeentebelang:	In het AB zitten 2 collegeleden die door het college benoemd zijn. In het DB zit een collegelid dat door het college benoemd is.
Beleidsvoornemens 2025	De GR JW MH start per 1 januari 2025. 2025 zal in het teken staan van het opbouwen en verder inrichten van de nieuwe organisatie, en vormgeven van de samenwerking met de gemeenten. Belangrijke opgaven zijn de implementatie van de inkoop jeugd en wmo, het sturen op kwaliteit, kosten en risico's en het ontwikkelen van een nieuwe regiovisie sociaal domein.
Risico's	Herprioritering/wijziging van beleidsvoornemens als gevolg van investeringen in de opbouw van de nieuwe organisatie, waarin systemen en werkprocessen verder moeten worden ingericht, capaciteit op orde moet worden gebracht.
Bijdrage in 2025	€ 2.440.000 (betreft organisatiekosten)

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	nvt	nvt	nvt
Vreemd vermogen	ultimo	nvt	nvt	nvt
Resultaat		nvt	nvt	n.n.b
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.2 Overige verbonden partijen

4.7.6.2.1 B.V. Sport.Gouda

Naam verbonden partij	B.V. Sport.Gouda
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.sportpuntgouda.nl
Programma(s)	5. Cultuur, Sport en Recreatie
Taakveld	5.1 Sportbeleid en activering; 5.2 Sportaccommodaties
Aard	BV
Deelnemerspercentage	100% stemrecht als aandeelhouder
Doel en openbaar belang	Het realiseren, beheren en exploiteren van voorzieningen en accommodaties op het gebied van sport, ontspanning en recreatie, zoals het Groenhovenbad, gymzalen, sporthallen en velden. Daarnaast worden voor derden activiteiten uitgevoerd zoals buitenschoolse activiteiten, organisatie en uitvoering van sportevenementen, arrangementen voor bedrijfssporten en advies & consult.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De AVA wordt vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst (DVO) afgesloten.
Beleidsvoornemens 2025	De beleidsvoornemens voor 2025 richten zich op het beheer en de ontwikkeling van sportfaciliteiten in Gouda. SPORT•GOUDA is verantwoordelijk voor de exploitatie van verschillende sportaccommodaties in de stad, waaronder sporthallen, gymzalen, het zwembad en andere sportgerelateerde infrastructuur. De nadruk ligt op het verbeteren van de toegankelijkheid en de kwaliteit van deze voorzieningen, terwijl tegelijkertijd wordt gekeken naar het verhogen van de duurzaamheid van de gebouwen en diensten. Daarnaast is een belangrijk doel voor 2025 wederom de participatie van inwoners in sport- en beweegactiviteiten te stimuleren. Ook is er aandacht voor een gezondere leefstijl en het bevorderen van sociale cohesie door middel van sport. SPORT•GOUDA speelt een centrale rol in de gemeentelijke GALA-plannen, zoals in de coördinatie van het Leefstijlakkoord en valpreventie. Meer informatie over specifieke plannen en ontwikkelingen voor de komende jaren kun je vinden via de financiële jaarstukken van de gemeente Gouda, waarin ook de prestaties van verbonden partijen zoals B.V. Sport.Gouda worden besproken
Risico's	• SPORT • GOUDA zette de afgelopen jaren middelen vanuit de Brede Regeling Combinatiefuncties in om bewegingsonderwijs voor het basisonderwijs te verzorgen. Vanwege door het Rijk doorgevoerde wijzigingen in deze financieringssystematiek mag dat vanaf 2026 niet meer. De scholen die gebruik maakten van het aanbod, moeten nu op een andere manier hun bewegingsonderwijs gaan organiseren. • De wijze waarop omgegaan wordt met btw, is voor de toekomst een punt van aandacht, aangezien er nog geen duidelijkheid is over of de rijksregeling Specifieke Uitkering Stimulering Sport ook na 2025 blijft bestaan. • De verwachting is dat de cao-stijging ook voor 2025 aanzienlijk hoger is dan het percentage waarmee de gemeente het DVO-bedrag verhoogt. • Met het per einde 2023 geëindigde energiecontract van SPORT • GOUDA, zijn de energielasten vanaf 2024 flink hoger geworden. Dat heeft gevolgen voor de exploitatie van SPORT • GOUDA en de uitvoering van de opdracht die ze van de gemeente heeft. Welke gevolgen dat precies zijn, moet nog duidelijk worden.
Bijdrage in 2025	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 1.190	€ 1.102	€ 1.063
Vreemd vermogen	ultimo	€ 4.533	€ 6.304	€ 3.767
Resultaat		€ -58	€ -121	€ -7
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.2.2 N.V. BNG

Naam verbonden partij	N.V. BNG
Vestigingsplaats	Den Haag
Website	www.BNG.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.5 Treasury
Aard	NV
Deelnemerspercentage	0,15%. Er is stemrecht via de aandeelhouder.

Naam verbonden partij	N.V. BNG
Doel en openbaar belang	Het uitvoeren van gespecialiseerde financiële dienstverlening voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang tegen zo laag mogelijke kosten van maatschappelijke voorzieningen voor de burger
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid. Voor de afgenomen diensten is een dienstverleningsovereenkomst afgesloten.
Beleidsvoornemens 2025	De beleidsvoornemens van BNG Bank voor 2025 richten zich op het versterken van maatschappelijke impact en duurzaamheid. Een belangrijk doel is om de CO_2-uitstoot van hun kredietportefeuille tegen 2025 met minimaal 25% te verminderen ten opzichte van 2018. Dit valt onder het "Going Green"-initiatief, waarbij de bank samen met klanten werkt aan verduurzaming en klimaatdoelstellingen. Ze ondersteunen klanten met financieringen die bijdragen aan de energietransitie, sociale huisvesting en het verbeteren van zorg- en onderwijsinstellingen. Daarnaast blijft BNG Bank zich richten op het verstrekken van betaalbare kredieten aan gemeenten, woningcorporaties en zorginstellingen. Hiermee wil de bank bijdragen aan belangrijke maatschappelijke doelen, zoals duurzame ontwikkeling en betere leefomstandigheden voor burgers
Risico's	Onverwachte kredietverliezen en de ontwikkeling van ongerealiseerde marktwaardeveranderingen kunnen de winstverwachting van BNGBank onder druk zetten. Dit kan gevolgen kunnen hebben voor de dividenduitkering over het boekjaar 2024 en verdere jaren.
Bijdrage in 2025	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 4.615	€ 4.721	n.n.b.
Vreemd vermogen	ultimo	€ 107.459	€ 110.819	n.n.b.
Resultaat		€ 300	€ 254	n.n.b.
Bron		jaarrekening	jaarrekening	Begroting wordt niet opgesteld

4.7.6.2.3 Oasen N.V

Naam verbonden partij	Oasen N.V.
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.oasen.nl
Programma(s)	8. Dekkingsmiddelen
Taakveld	0.8 Overige baten en lasten
Aard	NV
Deelnemerspercentage	9,63% stemrecht als aandeelhouder.
Doel en openbaar belang	Het leveren van drinkwater voor de inwoners van Gouda en een groot aantal andere gemeenten in het Groene Hart.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente Gouda wordt in de AVA vertegenwoordigd door een collegelid.
Beleidsvoornemens 2025	De beleidsvoornemens voor 2025 richten zich op het continueren van investeringen in waterinfrastructuur en het verbeteren van de drinkwaterkwaliteit, met speciale aandacht voor duurzaamheid en aanpassingen aan klimaatverandering. Oasen voert een investeringsprogramma uit voor de periode 2022-2026, waarin ze onder andere drinkwaterzuiveringsinstallaties, distributienetwerken, reservoirs en pompstations moderniseren. Deze investeringen zijn bedoeld om te waarborgen dat ongeveer 790.000 mensen in hun verzorgingsgebied in Zuid-Holland toegang hebben tot betrouwbaar en hoogwaardig drinkwater. Oasen richt zich specifiek op uitdagingen zoals de toenemende verzilting van grondwater door klimaatverandering. De financiering van dit programma, mede mogelijk gemaakt door een lening van de Europese Investeringsbank, ondersteunt Oasen bij het handhaven van de drinkwaterkwaliteit en -beschikbaarheid, terwijl ze stappen nemen richting een meer circulaire en duurzame waterhuishouding.
Risico's	De gemeente Gouda heeft geen directe invloed op de door Oasen gehanteerde drinkwatertarieven. De komende jaren blijft Oasen fors investeren in de drinkwatervoorziening voor de toekomst. Deze investeringen zijn noodzakelijk om voldoende betrouwbaar drinkwater te blijven garanderen. Als gevolg van de toenemende inflatie en klimaatveranderingen zullen inwoners van Gouda worden geconfronteerd met drinkwatertarieven die naar verwachting sneller stijgen dan voorheen uitgangspunt was.
Bijdrage in 2025	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 125.600	€ 128.149	n.n.b
Vreemd vermogen	ultimo	€ 221.955	€ 244.640	n.n.b
Resultaat		€ 3.174	€ 2.549	n.n.b
Bron		jaarrekening	jaarrekening	Begroting

4.7.6.2.4 N.V. Cyclus

Naam verbonden partij	N.V. Cyclus
Vestigingsplaats	Gouda
Website	www.cyclusnv.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	5.7 Openbaar groen; 8.3 Wonen en bouwen
Aard	NV
Deelnemerspercentage	Stemrecht als aandeelhouder 23,5 %
Doel en openbaar belang	Advisering en uitvoering afvalbeheer (inzameling, verwerking), reiniging en gladheidsbestrijding. Daarnaast wordt ook informatie en advies gegeven over regionaal en lokaal afvalbeleid. Als zodanig levert zij ook een bijdrage aan een schoon, heel en veilig leefmilieu.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	In de AVA vertegenwoordigd een collegelid (portefeuillehouder financiën) de belangen van Gouda als aandeelhouder. Voor de afgenomen diensten zijn dienstverleningsovereenkomsten afgesloten en is de gemeente opdrachtgever.
Beleidsvoornemens 2025	De beleidsvoornemens voor 2025 richten zich op verdere stappen richting een circulaire economie en het behalen van de nationale VANG-doelstellingen (Van Afval Naar Grondstof). Een belangrijk doel is om tegen 2025 de hoeveelheid restafval per inwoner drastisch te verminderen, wat onderdeel is van hun bredere strategie om afvalinzameling te verduurzamen en recyclingpercentages te verhogen. Cyclus werkt nauw samen met gemeenten in Midden-Holland en andere regio's om afval beter te scheiden en de milieubelasting te verlagen. Hierbij wordt ook gekeken naar innovatieve oplossingen, zoals verbeterde infrastructuur voor afvalscheiding en nieuwe technieken voor het verwerken van grondstoffen uit afvalstromen. Bovendien investeert het bedrijf in digitalisering en efficiëntere bedrijfsvoering om de dienstverlening te optimaliseren.
Risico's	De recent afgesloten DVO's bieden voor de komende jaren uitvoerings- en financiële zekerheid. De effecten van landelijke nieuwe wet- en regelgeving en marktontwikkelingen kunnen consequenties hebben op de DVO-afspraken en daarmee ook voor Gouda een financiële impact hebben.
Bijdrage in 2025	N.v.t.

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 10.568	€ 11.263	€ 12.471
Vreemd vermogen	ultimo	€ 22.916	€ 23.900	€ 22.236
Resultaat		€ 225	€ 695	€ 1.842
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.7.6.2.5 Coöperatieve Parkeerservice U.A.

Naam verbonden partij	Coöperatieve Parkeerservice u.a.
Vestigingsplaats	-
Website	www. Parkeerservice.nl
Programma(s)	3. Wonen en leefomgeving
Taakveld	2.2 Parkeren
Aard	Coöperatie
Deelnemerspercentage	6,25%
Doel en openbaar belang	ParkeerService ondersteunt gemeenten bij het ontwikkelen, implementeren en uitvoeren van parkeerbeleid.
Wijze van dienen van het gemeentebelang	De gemeente wordt vertegenwoordigd in de algemene ledenvergadering (ALV).
Beleidsvoornemens 2025	Streven is om te groeien, er wordt niet geanticipeerd op een nieuw lid / nieuwe leden.
Risico's	-
Bijdrage in 2025	Nvt

Financiële gegevens (bedragen * € 1.000)		2022	2023	2024
Eigen vermogen	ultimo	€ 2.216	€ 2.025	€ 2.147
Vreemd vermogen	ultimo	€ 3.637	€ 5.505	€ 6.086
Resultaat		€ -	€ -45	€ -
Bron		jaarrekening	jaarrekening	begroting

4.8 Grondbeleid

4.8.1 Inleiding

Deze paragraaf bevat:
- Algemene prijs- en marktontwikkelingen;
- Actuele ontwikkelingen rond grondbeleid;
- Actuele ontwikkelingen binnen projecten.

4.8.2 Algemene prijs- en marktontwikkelingen

Er zijn veel ontwikkelingen op de woningmarkt. Gunstig is de stabilisatie van de bouwkosten. Na enkele jaren van stijging (door grondstoffentekort tijdens de COVID en de oorlog in de Oekraïne) lijken de materiaalkosten te stabiliseren. De personeelstekorten blijven wel een probleem, maar dat is een probleem waar vrijwel alle branches mee te maken hebben. Deze personeelstekorten zijn een uitdaging bij de noodzakelijke versnellingsopgave: de bouwproductie blijft landelijk steken op circa 80.000 per jaar.

De markt voor koopwoningen kent een sterke opgaande lijn. De verkooptijden zijn kort (minder dan een maand) met gemiddeld 11 bezichtigingen per woning. Ook wordt er ruim 10% bovenop de vraagprijs geboden (bestaande bouw). De gemiddelde woningwaarde is hoger dan ooit gemeten: € 468.000. Het beschikbare aanbod is afgenomen, terwijl de vraag groot is.

De markt voor huurwoningen is negatief. De rentes zijn de laatste jaren gestegen waardoor de aanvangsrendementen ook stijgen. Doordat huren verhoudingsgewijs minder hard stijgen (inflatoir of iets meer) daalt daardoor het investeringsruimte van een belegger. In praktijk worden woningen hierdoor kleiner.

De wachtlijsten voor betaalbare woningen zijn lang en de behoefte aan woningen is groot. Via diverse instrumenten (wetgevingen, verordeningen, juridische bepalingen) worden afspraken vastgelegd over huurprijs en exploitatietermijnen. Daardoor blijven woningen betaalbaar en gedurende lange tijd beschikbaar. Toch blijken deze regels soms ook een beperking. De regels drukken de marktwaarde en vooral particuliere verhuurders zijn hierdoor terughoudend of trekken zich zelfs terug.

Ook bij woningcorporaties staan investeringen onder druk. Er zijn veel nieuwe woningen nodig, terwijl er beperkte investeringsruimte is. Hierdoor moeten keuzes gemaakt worden. Vanuit woningcorporaties zijn vooral de hoge bouwkosten en de extra investeringen vanuit beleidsdoelstellingen (klimaat, mobiliteit, beeldkwaliteit etc.) ingewikkeld. Zijn de baten vanuit huur bedoeld om te investeren in de woning of ook in de bredere woonomgeving. Corporaties zien het investeren in een betaalbare woning als kerntaak.

Dit maakt de opgave voor het versneld bijbouwen van woningen complex. Via het vernieuwde grondbeleid en de nota kostenverhaal zijn instrumenten beschikbaar gekomen om te blijven bouwen. Tegelijkertijd is de afhankelijkheid van ontwikkelaars / gebiedseigenaren groot. Vooral op gemeentelijke gronden is het gelukt om projecten te bouwen, maar de beschikbare percelen nemen af – bij gronden in eigendom van derden is het proces tot startbouw ingewikkelder. Maatwerk en stimuleringsmaatregelen (zoals het fonds versnelling woningbouw) blijven nodig. Tegelijkertijd is bouwen mensenwerk en zal het tekort aan personeel het bouwtempo blijven bepalen.

4.8.3 Actuele ontwikkelingen rond grondbeleid

In Gouda wordt de methode van residueel rekenen toegepast. Deze methode houdt maximaal rekening met de actuele marktomstandigheden. Daarmee kan worden ingespeeld op stijging van bouwkosten maar ook op rentedaling / rentestijging en de prijsontwikkeling van koopwoningen. In economisch gunstige tijden stijgt de grondwaarde. Bij hoge rentelasten, dalende VON waarde, en / of stijging van bouwkosten daalt uiteindelijk de gemiddelde grondwaarde. Deze methode stelt partijen in staat om de productie van woningen op peil te houden en marktconforme waardes te behalen. Wel kan een lagere grondwaarde binnen een project tot lagere projectresultaten (veelal verliezen binnen een project) leiden. Soms kan door het wijzigen van bouwprogramma's, verkleinen van projecten of het slim faseren (uitstellen, versnellen of prioriteiten bijstellen) het resultaat van een project positief worden beïnvloed en / of de financiële nadelen worden beperkt.

Op 13 december 2023 is de vernieuwde nota grondbeleid vastgesteld. Doel is een actiever grondbeleid, waarbij de gemeente meer aan de voorkant van de projecten wil meedenken. Daarnaast is de nota kostenverhaal ingevoerd waarmee het verhaal van kosten transparanter wordt en zijn het fonds betaalbaar wonen en het gebiedsfonds infrastructuur Spoorzone ingesteld.

4.8.4 Actuele ontwikkelingen binnen projecten

Bij de jaarrekening worden de grondexploitaties geactualiseerd. Daarbij worden planningen herzien, indexen geactualiseerd en gerealiseerde kosten en opbrengsten verwerkt. Inhoudelijke beleidskeuzes en/of planscope wijzigingen worden voorafgaand aan de actualisatie afzonderlijk ter besluitvorming aangeboden.

De actualisatie van grondexploitaties geeft per project een resultaat op eindwaarde. Vanuit het voorzichtigheidsbeginsel worden voorzieningen getroffen bij projecten die sluiten met een financieel tekort. Bij positieve grondexploitaties vindt verplichte tussentijdse winstneming plaats. Bij Westergouwe worden eventuele winsten ingezet om de betaalbaarheid van woningen te vergroten.

Per project volgt een overzicht van de stand van zaken en de geplande activiteiten.

Stationsomgeving Spoorzone
De grondexploitatie wordt begrensd door spoorlijn, Burgemeester Jamessingel, Technolution en Rabobank. In dit gebied liggen twee bouwkavels. Op de kavel tussen Rabobank en Cinema Gouda is het project Koploper in aanbouw, hier worden eind 2024 156 sociale huurwoningen opgeleverd.

Voor het andere kavel zijn concrete plannen voor een hotel met woningen.
De startbouw hiervan is voorzien in 2025.

Westergouwe
Westergouwe is volop in ontwikkeling. Fases I en II zijn gereed. Fase III is in aanbouw en loopt door tot en met 2026. In 2023 is de planvoorbereiding voor fase III.B gestart, en wordt in 2024 afgerond. Start realisatie van de woningen voor deze fase is voorzien vanaf 2025.

In 2024 wordt gestart met de planvorming voor Westergouwe IV. De gemeente gaat de bouwvelden in Fase III.B (vanaf 2025) en het restant van eiland II (2026 bouwrijp) tenderen.

4.9 Openbaarheidsparagraaf Wet open overheid

De Wet open overheid (Woo), is de opvolger van de Wet openbaarheid van bestuur (Wob). De Woo is op 1 mei 2022 in werking getreden. Met deze nieuwe wet is een belangrijke stap gezet naar een meer open overheid. Hoofdonderdelen van de Woo zijn: passieve openbaarmaking, actieve openbaarmaking en het op orde brengen van de informatiehuishouding. Passieve openbaarmaking betekent dat de gemeente op verzoek bepaalde informatie openbaar maakt (Woo-verzoeken) en actief betekent dat de gemeente uit zichzelf informatie openbaar maakt. De informatie die actief openbaar zal worden gemaakt is geclusterd in meerdere informatiecategorieën. Ook is één van de verplichtingen van de Woo om in de begroting aandacht te schenken aan de beleidsvoornemens over de uitvoering van de wet. Deze paragraaf is de invulling van die verplichting.

Programma Slim snel en digitaal

De uitvoering van de Woo is belegd in een project in het programma Slim, snel en digitaal. Een ander doel van de Woo, het op orde brengen van de gemeentelijke informatiehuishouding, maakt ook onderdeel uit van het programma. Dit wordt gerealiseerd door processen te digitaliseren. Het programma volgt daarbij het meerjarenplan Woo van de VNG: https://vng.nl/sites/default/files/2022-04/VNG-Woo-Meerjarenplan.pdf.

Fasering actieve openbaarmaking is bekend

In 2023 zijn de gemeentelijke ambities over de actieve openbaarmaking van de Woo vastgesteld. De gemeente heeft gekozen voor het ambitieniveau basis: de gemeente volgt bij het actief openbaar maken de wettelijke fasering.

De staatsecretaris heeft in juni 2024 de Tweede Kamer geïnformeerd dat de invoering van de actieve openbaarmaking in vier tranches zal plaatsvinden. Aan ieder tranche zijn meerdere informatie- categorieën gekoppeld. Daarbij geldt, dat de informatiecategorieën van de eerste tranche uiterlijk op 1 november 2024 openbaar moet worden gemaakt. De planning van de overige tranches volgt in het najaar van 2024.

In de onderstaande tabel is per tranche aangegeven welke informatiecategorieën hierin zijn opgenomen.

Eerste tranche Actief openbaar per: 1 november 2024	Tweede tranche Actief openbaar per: nog niet bekend	Derde tranche Actief openbaar per: nog niet bekend	Vierde tranche Actief openbaar per: nog niet bekend
Wetten en algemeen verbindende voorschriften	Ontwerpen van wet- en regelgeving met adviesaanvraag	Bij vertegenwoordigende organen ingekomen stukken	Beschikkingen
Overige besluiten van algemene strekking	Vergaderstukken decentrale overheden	Subsidieverplichtingen anders dan met beschikking	
Vergaderstukken Staten-Generaal	Agenda's en besluiten bestuurscolleges	Convenanten	
Informatie over organisatie en werkwijze	Adviezen	Onderzoeksrapporten	
Bereikbaarheids-gegevens	Jaarplannen en jaarverslagen	Klachtoordelen	
	Woo-verzoeken en -besluiten		

Op schema

De uitvoering van deze wettelijke verplichtingen door de gemeente ligt op schema. De gemeente maakt de vereiste informatie volgens de eerste tranche nu al actief openbaar. Dat wil zeggen dat informatie over organisatie en werkwijze en de bereikbaarheidsgegevens van de gemeente te vinden zijn in de Woo-index: https://organisaties.overheid.nl/woo/28975/Gemeente_Gouda. De andere informatiecategorieën die onderdeel uitmaken van de eerste tranche worden al landelijk actief openbaar gemaakt, onder meer op Overheid.nl.

Verder met de implementatie van de Woo

In 2024 zijn door het Rijk werkdefinities vastgesteld voor de verschillende informatiecategorieën. Dit helpt bij het bepalen van de scope en impact van de uitvoering van de tweede, derde en vierde tranche. In 2025 blijft de gemeente, conform de vastgestelde ambitie, de landelijke planning volgen. De verwachting is dat in de loop van 2025 de informatiecategorieën uit de tweede tranche actief openbaar moet worden gemaakt. Deze publicaties zullen dan kunnen worden ingezien op het gemeentelijke publicatieplatform https://open.gouda.nl. Deze website wordt begin 2025 in gebruik genomen.

5 Financiële begroting 2025 - 2028

5.1 Inleiding

In de financiële begroting wordt ingegaan op de exploitatie en de balans. Dit met als doel het inzicht in de gemeentelijke financiën te vergroten.

Allereerst worden de actuele uitgangspunten van het financieel beleid toegelicht. Daarna wordt een uitgebreide toelichting op de financiële positie gepresenteerd, waarbij aandacht wordt besteed aan de totstandkoming van het begrotingssaldo, het meerjarenperspectief, de geprognosticeerde balans en het EMU-saldo. Het hoofdstuk wordt afgesloten met een aantal specificaties (per programma, incidentele baten en lasten, financieringspositie, reserves, voorzieningen en arbeidskosten gerelateerde verplichtingen).

5.2 Financieel beleid en indicatoren

De uitgangspunten voor het financieel kader zijn vastgelegd in het bestuursakkoord "Geef Gouda door" 2022-2026.

De sturing van de financiële positie van de gemeente Gouda wordt langs drie invalshoeken vormgegeven:
1. Voldoende reserves (gezonde weerstandsratio)
2. Een stabiele schuldpositie
3. Een sluitende meerjarige programmabegroting

Realistisch begroten is essentieel. Tegenvallers worden zoveel als mogelijk in het lopende begrotingsjaar met meevallers en/ of binnen de bestaande budgetten opgelost. Incidentele meevallers aan het einde van een jaar worden in eerste instantie toegevoegd aan de algemene reserve. Pas daarna vindt besluitvorming plaats over de toekenning daarvan.

We gaan uit van een weerstandsratio (de verhouding tussen het aanwezige en het beschikbare weerstandsvermogen) in een bandbreedte van ≥ 1 en ≤ 1,4. We willen over voldoende reserves beschikken om in staat te zijn de gevolgen van de risico’s op te vangen.

We zetten de spaaroptie in als de actuele reservepositie niet voldoende is. Als de weerstandratio richting de onderkant van de bandbreedte gaat, kan de optie ook worden ingezet.

Ten aanzien van de programmabegroting 2025-2028 geldt het volgende:
- De weerstandsratio ligt in 2025 op 1,3 en de jaren 2026 - 2028 rond de 1,0 en valt daardoor in de klasse 'voldoende'.
- De leningenportefeuille (kortlopende en langlopende aangetrokken geldleningen) bedraagt eind 2025 naar verwachting € 303 miljoen.
- Voor de jaren 2025-2028 is er - met uitzondering van 2026 - een sluitende meerjarenraming.

5.3 Toelichting ontwikkeling meerjarenperspectief 2025 - 2028

5.3.1 Ontwikkeling van het meerjarenperspectief 2025-2028

De basis voor het meerjarenperspectief 2025-2028 (startbegroting) ligt in de vaststelling van raadsbesluiten tot 3 juli 2024.

Bij het samenstellen van de begroting 2025- 2028 zijn vervolgens de mutaties uit de Kadernota 2025 (raadsbesluit 3 juli 2024) en de financiële effecten van diverse ontwikkelingen en inzichten verwerkt, wat resulteert in een geactualiseerd meerjarenperspectief 2025-2028. Zie daartoe de volgende tabel. Een negatief bedrag betekent een overschot of voordeel. Bij een positief bedrag geldt het omgekeerde.

De in de tabel geschetste ontwikkelingen zijn hierna per onderdeel verder uitgewerkt en toegelicht.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
A. Startbegroting	**-6.376**	**-305**	**-4.342**	**-8.785**
B. Kadernota	4.429	1.865	2.634	4.949
C. Autonome en administratieve ontwikkeling	-108	-1.845	-285	2.096
D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage	-357	359	466	596
E. Geactualiseerd perspectief	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel/ baat)

Sluitende meerjarenraming 2025-2028
Het perspectief wordt gekenmerkt door - met uitzondering van 2026 - een sluitende begroting 2025-2028.

5.3.2 Overzicht Kadernota 2025

In de onderstaande tabel zijn de financiële effecten van de Kadernota 2025 weergegeven.

B. Kadernota (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Algemene financiële ontwikkelingen	1.900	420	-740	-1.000
Wettelijke ontwikkelingen	2.240	2.240	2.240	2.240
Overige ontwikkelingen	880	880	3.070	3.070
Uitkomsten meicirculaire 2024	-591	-1.675	-1.936	639
Totaal Kadernota mutaties	**4.429**	**1.865**	**2.634**	**4.949**

5.3.3 Overzicht autonome en administratieve ontwikkelingen 2025 - 2028

Bij het samenstellen van de programmabegroting 2025 - 2028 zijn er diverse autonome ontwikkelingen. Dit betreft onder andere loon- en prijsontwikkeling, aanpassing van hoeveelheden en administratieve aanpassingen. In dit onderdeel is een specificatie van deze ontwikkelingen opgenomen.

C. Autonome en administratieve ontwikkelingen (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Actualisatie kosten financiering (rente)	853	1.164	1.375	2.288
Actualisatie budgetten beheer en onderhoud vastgoed	129	129	129	129
Actualistaie budget wachtgeldregeling bestuurders	109	0	0	0
Actualisatie bijdrage gemeenschappelijke regelingen	104	0	0	-429
Diverse kleine mutaties < 100.000 euro	100	100	100	100
Administratieve wijzigingen budget neutraal	0	0	0	0
Actualisatie toerekening aan taakveld afval	-88	-126	-128	-196
Actualisatie toerekening aan taakveld riolering	-495	-1.318	-882	861
Actualisatie kapitaallasten begroting 2025 - 2028	-819	-1.795	-879	-657
Totaal autonome en administratieve mutaties	**-108**	**-1.845**	**-285**	**2.096**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

5.3.4 Overzicht nieuwe ontwikkelingen/ effecten bestuursrapportage 2025 - 2028

Bij het samenstellen van de programmabegroting 2025 - 2028 zijn naast nieuwe ontwikkelingen ook de meerjarige financiële ontwikkelingen uit de 2e bestuursrapportage 2024 verwerkt. In de onderstaande tabel is een specificatie met toelichting van deze aanpassingen opgenomen.

D. Nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrapportage (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
1. 2e berap 2024: Budgetten onderwijshuisvesting	573	280	56	56
2. 2e berap 2024: Dienstverleningsovereenkomste Sport.Gouda	116	116	116	116
3. 2e berap 2024: Bijdrage Mytylonderwijs	73	0	0	0
4. 2e berap 2024: Administratieve wijzigingen budget neutraal	0	0	0	0
5. 2e berap 2024: Erfgrenzenproject	-95	-23	0	0
6. 2e berap 2024: Vrijval reserve Bolwerk	-109	0	0	0
7. 2e berap 2024: Actualisatie kapitaallasten n.a.v. bijstelling investeringen 2024	-1.254	-374	-87	24
8. Beschut werk	339	360	381	400
Totaal nieuwe ontwikkelingen/ effect bestuursrsapportage	**-357**	**359**	**466**	**596**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

Toelichting op de mutaties

Nr. 1 - 7: mutaties 2e bestuursrapportage 2024

Dit betreft diverse mutaties uit de 2e bestuursrapportage 2024 die doorwerken in de begroting 2025 -2028. De budgetoverhevelingen uit de 2e bestuursrapportage 2024 zijn als (incidentele) mutaties verwerkt ten laste van de algemene reserve in 2025. Zie hiervoor het overzicht: 5.8 Overzicht inzet reserves.

Nr. 8: Beschut werk

Het budget voor beschut werk is bij de meicirculaire 2024 abusievelijk vrijgevallen ten gunste van het begrotingsresultaat. Met deze mutatie wordt dit hersteld.

5.3.5 Totaaloverzicht financiele effecten per programma

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Programma 1				
Startbegroting	18.850	20.133	20.044	17.114
Autonome en administratieve ontwikkeling	-1.487	-1.043	-123	2.646
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	345	86	-32	73
Saldo programma 1	**17.707**	**19.175**	**19.889**	**19.833**
Programma 2				
Startbegroting	1.237	-236	-256	-2.508
Autonome en administratieve ontwikkeling	-929	-1.759	-1.317	2.011
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Saldo programma 2	**308**	**-1.995**	**-1.573**	**-497**
Programma 3				
Startbegroting	32.635	34.526	36.387	32.945
Autonome en administratieve ontwikkeling	-446	-979	-970	3.989
Kadernota	535	535	535	535
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-1.165	-210	-7	-1
Saldo programma 3	**31.559**	**33.871**	**35.945**	**37.468**
Programma 4				
Startbegroting	120.044	116.192	115.579	115.247
Autonome en administratieve ontwikkeling	3.463	3.920	4.407	4.121
Kadernota	4.373	4.428	3.979	3.979
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	-764	-742	-722	-702
Saldo programma 4	**127.116**	**123.798**	**123.244**	**122.644**
Programma 5				
Startbegroting	19.947	19.640	19.300	18.945
Autonome en administratieve ontwikkeling	188	243	359	692
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	116	116	116	116
Saldo programma 5	**20.251**	**19.999**	**19.775**	**19.754**
Programma 6				
Startbegroting	12.460	12.228	12.221	12.175
Autonome en administratieve ontwikkeling	506	699	697	729
Kadernota	0	0	0	0
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Saldo programma 6	**12.966**	**12.927**	**12.918**	**12.904**
Programma 7				
Startbegroting	32.912	31.469	31.512	31.243
Autonome en administratieve ontwikkeling	1.681	1.263	540	10
Kadernota	162	162	162	162
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	1.111	1.111	1.110	1.110
Saldo programma 7	**35.866**	**34.005**	**33.324**	**32.526**
Programma 8				
Startbegroting	-244.461	-234.257	-239.130	-233.947
Autonome en administratieve ontwikkeling	-3.085	-4.188	-3.877	-12.102
Kadernota	-640	-3.260	-2.042	273
Nieuwe ontwikkelingen/ bestuursrapportage	0	0	0	0
Saldo programma 8	**-248.186**	**-241.705**	**-245.049**	**-245.776**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

5.3.6 Geprognosticeerde balans

De geprognosticeerde balans geeft inzicht in de meerjarige ontwikkeling van de bezittingen en de schulden van de gemeente.

ACTIVA					
bedragen * € 1.000	**31-12-2024**	**31-12-2025**	**31-12-2026**	**31-12-2027**	**31-12-2028**
VASTE ACTIVA					
Materiele vaste activa	382.157	409.822	434.508	460.920	484.943
Immateriele vaste activa	11.376	10.946	10.516	10.087	9.657
Financiele vaste activa	3.003	3.003	3.003	3.003	3.003
TOTAAL VASTE ACTIVA	**396.537**	**423.772**	**448.028**	**474.010**	**497.603**
VLOTTENDE ACTIVA					
Voorraden/ bouwgrond in expl.	19.634	17.519	-2.097	-3.178	-1.999
Voorzieningen grondexploitaties	-2.618	-1.581	-1.481	0	0
Totaal voorraden	**17.016**	**15.938**	**-3.578**	**-3.178**	**-1.999**
Uitzettingen	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**
Liquide middelen	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**	**5.000**
Overlopende activa	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**	**45.000**
TOTAAL VLOTTENDE ACTIVA	**67.016**	**65.938**	**46.422**	**46.822**	**48.001**
TOTAAL GENERAAL ACTIVA	**463.552**	**489.710**	**494.449**	**520.832**	**545.604**

PASSIVA					
bedragen * € 1.000	**31-12-2024**	**31-12-2025**	**31-12-2026**	**31-12-2027**	**31-12-2028**
VASTE PASSIVA					
Totaal Eigen Vermogen	**116.792**	**104.595**	**104.271**	**106.875**	**109.521**
Voorzieningen	28.398	32.273	24.479	23.187	25.294
Opgenomen langlopende geldleningen	242.201	271.980	283.523	309.005	329.346
Waarborgsommen	148	148	148	148	148
Totaal vreemd vermogen	**270.747**	**304.400**	**308.150**	**332.340**	**354.789**
TOTAAL VASTE PASSIVA	**387.538**	**408.996**	**412.422**	**439.215**	**464.310**
VLOTTENDE PASSIVA					
Kortlopende schulden:					
Opgenomen kasgeldleningen	16.162	30.862	32.176	31.765	31.442
Overige kortlopende schulden	19.852	19.852	19.852	19.852	19.852
Totaal kortlopende schulden	**36.014**	**50.714**	**52.028**	**51.617**	**51.294**
Totaal overlopende passiva	**40.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**	**30.000**
TOTAAL VLOTTENDE PASSIVA	**76.014**	**80.714**	**82.028**	**81.617**	**81.294**
TOTAAL GENERAAL PASSIVA	**463.552**	**489.710**	**494.449**	**520.832**	**545.604**

5.3.7 EMU-saldo

Het overzicht van het EMU-saldo is een verplicht onderdeel in de begroting. Samen met de geprognosticeerde balans geeft het inzicht in toekomstige ontwikkelingen van de financieringsbehoefte van de gemeente Gouda.

Omschrijving (Bedragen in € x 1.000)	2024	2025	2026	2027	2028
	Volgens realisatie tot en met sept. 2024, aangevuld met raming resterende periode	Volgens begroting 2025	Volgens meerjarenraming in begroting 2026	Volgens meerjarenraming in begroting 2027	Volgens meerjarenraming in begroting 2028
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.000	-14.797	-2.924	4	46
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	27.815	27.235	24.256	25.982	23.593
3. Mutatie voorzieningen	-1.107	3.475	-8.194	-1.692	1.707
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	-12.726	-1.078	-19.516	-401	-1.179
5. Verwachte boekwinst/verlies bij de verkoop van financiële vaste activa en (im)materiële vaste activa, alsmede de afwaardering van financiële vaste activa	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	**-13.196**	**-37.479**	**-15.858**	**-27.269**	**-20.661**

De begroting van Gouda is opgesteld conform een (gemodificeerd) stelsel van baten en lasten. In het BBV, art. 20 is de verplichting vastgelegd dat de gemeenten het geraamde EMU-saldo moeten opnemen in de programmabegroting over het vorig begrotingsjaar, het begrotingsjaar en de drie daarop volgende jaren. Het EMU-saldo is het saldo van de inkomsten en uitgaven met derden van de overheid op transactiebasis in een bepaald jaar. Het EMU-saldo geeft aan of er in een bepaald jaar met reële transacties meer geld uitgegeven wordt dan in een jaar binnenkomt, of dat er geld overgehouden wordt. Het EMU-saldo is daarmee een indicatie voor de ontwikkeling van de liquiditeits- en financiële positie (eigen vermogen en schulden) van de gemeente.

In de jaren tot en met 2015 werden er individuele referentiewaarden van het EMU-tekort vastgesteld. Voor 2019-2022 is het jaarlijkse aandeel in het EMU-saldo van de decentrale overheden gesteld op 0,4%. Het aandeel van de gemeenten is gesteld op -0,27% van het BBP. Voor 2023 en verder zijn geen cijfers bekend. Het aandeel in het EMU-tekort betreft een inspanningsverplichting, er staat momenteel geen sanctie op een eventuele overschrijding van het toegestane EMU-tekort. De gemeente wordt niet beoordeeld op de balans in enig jaar, maar wel op de bijdrage aan het voorkomen van een overheidstekort op langere termijn. Kortom: de gemeente mag niet jaar op jaar veel meer uitgeven dan ontvangen.

5.4 Grondslagen

In dit hoofdstuk staan de financiële uitgangspunten die zijn gebruikt voor het opstellen van de ramingen in de financiële begroting.

In de ramingen voor 2025 is rekening gehouden een loonindexatie van 4,4% en een prijsindexatie van 2,2% conform de meicirculaire 2024. Daarnaast zijn de specifieke zorgbudgetten voor het jaar 2025 geïndexeerd conform het OVA/PPC indexpercentage. Ook is per 2025 een mixpercentage van 80/20 (loon/prijs) toegepast voor de meer loongevoelige budgetten (subsidies).

Voor de jaren erna bedraagt de gereserveerde loonindex 2,3% (gemiddeld). De gereserveerd prijsindex voor 2025 t/m 2027 bedraagt 2,1% (gemiddeld). De loon- en prijsindex worden elk jaar herijkt en verwerkt conform de uitgebrachte meicirculaire (conform jaar T-1).

Voor de berekening van de financieringslasten in 2025 wordt uitgegaan van:
- de door de budgethouders aangegeven uitputtingsritmes voor investeringen, reserves en voorzieningen;
- (vastgestelde) grondexploitaties die gefinancierd worden afhankelijk van de mogelijkheid/wenselijkheid tot het fixeren van het renterisico in de respectievelijke projecten en/of afhankelijk van het specifieke cashflowverloop;
- rekenrente aan te trekken kort geld van 4,00% in de periode 2025 - 2028;
- rekenrente aan te trekken lang geld van 3,00% in de periode 2025 - 2028;
- een omslagrente van 1,90%;
- rekenrente grondexploitaties 1,90%;
- het ten laste brengen van de rente 'tijdens de bouw' aan de investeringen;
- het concerninvesteringsplan 2025-2028 dat is opgenomen als paragraaf bij deze programmabegroting;
- geraamde dotaties en onttrekkingen aan de reserves en voorzieningen die met deze programmabegroting worden vastgesteld, waarbij het kapitaalbeslag als gevolg van de aanwending van reserves en voorzieningen en investeringen uit het concerninvesteringsplan wordt gefinancierd door middel van langlopende en kortlopende geldleningen.

De ramingen in deze financiële begroting zijn gebaseerd op de bedragen voor 2024 inclusief de 1e bestuursrapportage 2024 en de meicirculaire 2024. Deze bedragen zijn aangevuld met de financiële gevolgen van de ontwikkelingen na het vaststellen van deze bestuursrapportage. Zie daarvoor het hoofdstuk: "Toelichting ontwikkeling meerjarenperspectief 2025-2028".

5.5 Overzicht van baten en lasten

In het onderstaande overzicht worden meerjarig per programma alle lasten, baten en het saldo weergegeven. Ook de toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves zijn gespecificeerd per programma. Onderaan het overzicht staat het totaal resultaat wat wordt afgewikkeld ten gunste van de algemene reserve.

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Programma 1 lasten	27.784	27.728	28.444	28.388
Programma 2 lasten	37.988	36.621	36.602	37.251
Programma 3 lasten	57.002	68.548	57.128	59.061
Programma 4 lasten	172.081	159.310	153.653	153.054
Programma 5 lasten	23.989	23.470	22.844	22.823
Programma 6 lasten	13.973	13.081	13.072	13.058
Programma 7 lasten	44.055	41.433	40.901	39.884
Programma 8 lasten	2.831	4.779	11.066	18.427
Totaal lasten	**379.702**	**374.969**	**363.710**	**371.946**
Programma 1 baten	-9.322	-8.267	-8.270	-8.270
Programma 2 baten	-37.679	-38.617	-38.175	-37.749
Programma 3 baten	-20.214	-32.582	-19.984	-20.861
Programma 4 baten	-35.680	-34.931	-30.409	-30.409
Programma 5 baten	-3.496	-3.471	-3.069	-3.069
Programma 6 baten	-153	-153	-153	-153
Programma 7 baten	-7.143	-7.339	-7.538	-7.278
Programma 8 baten	-251.217	-246.684	-256.115	-264.203
Totaal baten	**-364.905**	**-372.045**	**-363.714**	**-371.992**
Toevoegingen aan reserves P01	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P02	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P03	1.759	1.760	1.739	1.781
Toevoegingen aan reserves P04	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P05	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P06	0	0	0	0
Toevoegingen aan reserves P07	1.642	635	635	594
Toevoegingen aan reserves P08	200	200	0	0
Totaal Toevoegingen reserves	**3.601**	**2.595**	**2.374**	**2.375**
Onttrekkingen reserves P01	-755	-286	-286	-286
Onttrekkingen reserves P02	0	0	0	0
Onttrekkingen reserves P03	-6.988	-3.854	-2.938	-2.513
Onttrekkingen reserves P04	-9.285	-581	0	0
Onttrekkingen reserves P05	-242	0	0	0
Onttrekkingen reserves P06	-853	0	0	0
Onttrekkingen reserves P07	-2.687	-724	-674	-674
Onttrekkingen reserves P08	0	0	0	0
Totaal Onttrekkingen reserves	**-20.810**	**-5.445**	**-3.898**	**-3.473**
Saldo mutaties reserves	-17.209	-2.850	-1.523	-1.098
Totaal resultaat	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

5.6 Incidentele & structurele baten en lasten 2025 - 2028

Artikel 189 van de Gemeentewet schrijft voor dat de raad erop toeziet dat de begroting structureel en reëel in evenwicht is. Daarmee wordt bedoeld dat in de begroting de structurele lasten gedekt worden door structurele baten. Om vast te kunnen stellen dat sprake is van structureel evenwicht is het belangrijk dat inzicht bestaat in welk deel van de baten en lasten incidenteel zijn en welke structureel. Daartoe is in de begroting een limitatief overzicht van de incidentele lasten en baten opgenomen en zijn deze per programma inzichtelijk gemaakt. Daarnaast worden toevoegingen en onttrekkingen aan de reserves vermeld, zowel incidenteel als structureel.

Het overzicht van baten en lasten dient niet alleen voor het horizontale toezicht door de raad, maar is voor de financiële toezichthouder, de provincie Zuid-Holland, een belangrijk overzicht bij de bepaling of de gemeente in aanmerking komt voor het gewenste repressieve toezicht.

In de onderstaande tabel is aangegeven wat het saldo van het totaal van de incidentele baten en de incidentele lasten is in het meerjarenperspectief.

Opbouw en ontwikkeling van het structureel saldo 2025 - 2028

(bedragen * € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Saldo begroting				
Totaal baten	-364.905	-372.045	-363.714	-371.992
Totaal lasten	379.702	374.969	363.710	371.946
Saldo	*14.797*	*2.924*	*-4*	*-46*
Saldo van toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	-17.209	-2.850	-1.523	-1.098
Resultaat begroting (A)	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**
Incidenteel saldo begroting				
Totaal incidentele baten	-3.601	-2.595	-2.374	-2.375
Totaal incidentele lasten	19.285	3.920	2.373	2.221
Saldo	15.684	1.325	-1	-154
Saldo van incidentele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	*-15.684*	*-1.325*	*1*	*154*
Incidenteel saldo (B)	**0**	**0**	**0**	**0**
Structureel saldo begroting				
Totaal structurele baten	-361.304	-369.450	-361.339	-369.617
Totaal structurele lasten	360.417	371.049	361.337	369.725
Saldo	-887	1.599	-2	108
Saldo van structurele toevoegingen en onttrekkingen aan reserves	*-1.525*	*-1.525*	*-1.525*	*-1.252*
Structureel saldo (A-B)	**-2.412**	**74**	**-1.527**	**-1.143**

(+ = nadeel/ last | - = voordeel / baat)

Er kan geconcludeerd worden dat in de periode 2025-2028 - met uitzondering van begrotingsjaar 2026 - sprake is van structureel evenwicht.

Specificatie incidentele baten en lasten

In de onderstaande tabel zijn de incidentele baten en lasten opgenomen. Zoals uit onderstaand overzicht blijkt zijn de incidentele baten en lasten gelijk aan de incidentele inzet van reserves. Een toelichting op deze incidentele lasten vanuit de reserves is opgenomen bij hoofdstuk 5.8: overzicht inzet reserves.

rogramma	Mutatie nr	Omschrijving	Reserve	Lasten/baten (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
1	1A	Campus Gouda Projectbudget	-	Lasten	125	0	0	0
1	1A	Overheveling CampusGouda Projectbudget 2024 naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-125	0	0	0
1	1B	Subsidie duurzame terrasverwarming	-	Lasten	90	0	0	0
1	1B	Overheveling budget winterplan 24-25: subsidie duurzame terrasverwarming (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-90	0	0	0
1	1C	Stadsmarketing	-	Lasten	104	0	0	0
1	1C	Overheveling budget Stadsmarketing naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-104	0	0	0
1	1D	Project groene schoolpleinen	-	Lasten	100	0	0	0
1	1D	Overheveling budget Groene schoolpleinen naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-100	0	0	0
1	1E	Techniekwerkplaats Triple Helix	-	Lasten	50	0	0	0
1	1E	Overheveling budget techniekwerkplaats TripleHelix naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-50	0	0	0
Subtotaal incidentele baten/lasten programma 1					**0**	**0**	**0**	**0**
3	3A	Bijdrage t.b.v. groot onderhoud vastgoed	-	Baten	-1.759	-1.760	-1.739	-1.781
3	3A	Dotatie t.b.v. groot onderhoud vastgoed	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Dotatie	1.759	1.760	1.739	1.781
3	3B	Versnelling Woningbouw	-	Lasten	811	408	152	0
3	3B	Versnelling woningbouw t.a.v. afgegeven subsidiebeschikkingen	Reserve versnellen woningb+ (gebieds)transformatie	Onttrekking	-811	-408	-152	0
3	3C	Projecten groenfonds	-	Lasten	638	143	0	0
3	3C	Dekking groenfondsprojecten 2024-2026	Reserve Groenfonds	Onttrekking	-638	-143	0	0
3	3D	Kosten groot onderhoud vastgoed	-	Lasten	1.547	1.547	1.547	1.547
3	3D	Dekking uitgaven groot onderhoud vastgoed	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Onttrekking	-1.547	-1.547	-1.547	-1.547
3	3E	Wijkontwikkeling	-	Lasten	857	330	0	0
3	3E	Actualisatie wijkontwikkeling n.a.v. grondverkoop	Reserve Wijkontwikkeling	Onttrekking	-857	-330	0	0
3	3F	Incidentele herstelacties openbare ruimte	-	Lasten	1.762	188	0	0
3	3F	Kwaliteitsimpulsen openbare ruimte	Reserve Incidentele herstelacties openbare ruimte	Onttrekking	-1.762	-188	0	0
3	3G	Civieltechnische werken + plankosten Bolwerk	-	Lasten	134	0	0	0
3	3G	Dekking kosten Bolwerk in 2025 + vrijval restant van de bestemmingsreserve	Reserve Nog uit te voeren wzh 3 Bolwerk	Onttrekking	-134	0	0	0
Subtotaal incidentele baten/lasten programma 3					**0**	**0**	**0**	**0**
4	4A	Schuldhulpverlening	-	Lasten	-100	200	0	0
4	4A	Overheveling budget fasering schuldhulpverlening 2024 & 2025 naar 2026 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	100	-200	0	0
4	4B	Bijstandskosten bijzondere bijstand & uitvoeringskosten participatiebudget	-	Lasten	757	0	0	0
4	4B	Overheveling budget o.a. winterplan budget voor armoede en schuldhulpverlening naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-757	0	0	0

rogramma	Mutatie nr	Omschrijving	Reserve	Lasten/baten (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
4	4C	Versterken Arbeidsmarkt & steun- en herstelpakket jeugdwerkloosheid	-	Lasten	1.197	0	0	0
4	4C	Overheveling budget Arbeidsmarkt & steun- en herstelpakket jeugdwerkloosheid regiobudget (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-1.197	0	0	0
4	4D	POK (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag)	-	Lasten	46	184	0	0
4	4D	Overheveling budget POK (Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag) naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-46	-184	0	0
4	4E	Actieplan Dakloosheid (Regio)	-	Lasten	609	0	0	0
4	4E	Overheveling budget actieplan dakloosheid naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-609	0	0	0
4	4F	Sociaal beheer Gouwe Huse	-	Lasten	111	0	0	0
4	4F	Overheveling budget Sociaal Beheer Gouwe Huse naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-111	0	0	0
4	4G	Overdracht reserve aan Gemeenschappelijke regeling Jeugd en Wmo Midden -Holland (GRJW)	-	Lasten	6.408	0	0	0
4	4G	Overdracht reserve aan Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland (GRJW)	Reserve Maatsch Opvang, vrouwenopv en besch. wonen	Onttrekking	-6.408	0	0	0
4	4H	Buurtaanpak (buurt aan zet)	-	Lasten	258	197	0	0
4	4H	Overheveling budget Buurtaanpak (buurt aan zet) (2e berap 2024)	Reserve Wijkontwikkeling	Onttrekking	-258	-197	0	0
Subtotaal incidentele baten/lasten programma 4					**0**	**0**	**0**	**0**
5	5A	Cultuurhistorie en Monumenten	-	Lasten	190	0	0	0
5	5A	Overheveling budget cultuurhistorie en monumenten naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-190	0	0	0
5	5B	Budget sportaccomodatiefonds	-	Lasten	52	0	0	0
5	5B	Overheveling budget sportaccomodatiefonds naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-52	0	0	0
Subtotaal incidentele baten/lasten programma 5					**0**	**0**	**0**	**0**
6	6A	Ondermijning	-	Lasten	150	0	0	0
6	6A	Overheveling budget ondermijning naar 2025 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	-150	0	0	0
6	6B	Bommenregeling via Algemene Uitkering	-	Lasten	703	0	0	0
6	6B	Lombok-locatie vergoeding bommenregeling	Reserve Niet Gesprongen Explosieven WO2	Onttrekking	-703	0	0	0
Subtotaal incidentele baten/lasten programma 6					**0**	**0**	**0**	**0**
7	7A	Project doorontwikkeling financiën	-	Lasten	0	50	0	0
7	7A	Overheveling budget project doorontwikkeling financiën 2024 naar 2026 (2e berap 2024)	Algemene Reserve	Onttrekking	0	-50	0	0
7	7B	Bijdrage Inhaalslag bedrijfsvoering van algemene reserve naar reserve organisatieontwikkeling	-	Baten	-1.007	0	0	0
7	7B	Bijdrage inhaalslag bedrijfsvoering van algemene reserve naar reserve organisatieontwikkeling	Reserve Organisatie-ontwikkeling	Dotatie	1.007	0	0	0
7	7C	Bijdrage toekomstige en reeds in gang gezette organisatie ontwikkelingen	-	Baten	-557	-557	-557	-557
7	7C	Storting t.b.v. toekomstige en reeds in gang gezette organisatie ontwikkelingen	Reserve Organisatie-ontwikkeling	Dotatie	557	557	557	557
7	7D	Kosten van toekomstige en reeds in gang gezette organisatie ontwikkelingen	-	Lasten	664	664	664	664
7	7D	Bijdrage kosten van toekomstige en reeds in gang gezette organisatie ontwikkelingen	Reserve Organisatie-ontwikkeling	Onttrekking	-664	-664	-664	-664
7	7E	Inhaalslag bedrijfsvoering	-	Lasten	1.007	0	0	0

rogramma	Mutatie nr	Omschrijving	Reserve	Lasten/baten (bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
7	7E	Bijdrage inhaalslag bedrijfsvoering	Reserve Organisatie-ontwikkeling	Onttrekking	-1.007	0	0	0
7	7F	Inhaalslag bedrijfsvoering van algemene reserve naar reserve organisatieontwikkeling	-	Lasten	1.007	0	0	0
7	7F	Bijdrage inhaalslag bedrijfsvoering van algemene reserve naar reserve organisatieontwikkeling	Algemene Reserve	Onttrekking	-1.007	0	0	0
7	7G	Kosten groot onderhoud vastgoed	-	Lasten	10	10	10	10
7	7G	Dekking uitgaven groot onderhoud vastgoed	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Onttrekking	-10	-10	-10	-10
7	7H	Bijdrage t.b.v. groot onderhoud vastgoed	-	Baten	-79	-79	-79	-37
7	7H	Dotatie t.b.v. groot onderhoud vastgoed	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Dotatie	79	79	79	37
Subtotaal incidentele baten/lasten programma 7					**0**	**0**	**0**	**0**
8	8A	Bijdrage spaaroptie via Algemene Reserve	-	Baten	-200	-200	0	0
8	8A	Herinstellen spaaroptie	Algemene Reserve	Dotatie	200	200	0	0
Subtotaal incidentele baten/lasten programma 8					**0**	**0**	**0**	**0**

5.7 Financiering

De ontwikkeling van de financieringspositie is bepalend voor de toekomstige ontwikkeling van de omvang van de leningenportefeuille (het lange vreemd vermogen). Uit de onderstaande investerings- en financieringsstaat blijken de verwachte financieringstekorten voor de jaren 2025 tot en met 2028. Deze verwachte tekorten zijn gefixeerd op de omvang van de kasgeldlimiet.

Gedetailleerde informatie over financiering, treasury, leningenportefeuille etcetera is opgenomen in de paragraaf financiering binnen deze programmabegroting.

Bedragen * € 1.000	31-12-2025	31-12-2026	31-12-2027	31-12-2028
INVESTERINGEN				
(Im) materiele vaste activa	420.768	445.024	471.007	494.599
Financiele vaste activa	3.003	3.003	3.003	3.003
Totaal vaste activa	**423.772**	**448.028**	**474.010**	**497.603**
Onderhanden werk (grexen)	15.938	0	0	0
Totaal vaste activa en OHW	**439.710**	**448.028**	**474.010**	**497.603**
FINANCIERING				
Eigen vermogen:	104.595	104.271	106.875	109.521
Vreemd vermogen:				
- voorzieningen (*)	32.273	24.479	23.187	25.294
- opgenomen langlopende geldleningen	271.980	283.523	309.005	329.346
- waarborgsommen	148	3.726	3.326	2.147
Totaal financieringsmiddelen	**408.996**	**416.000**	**442.393**	**466.309**
Financieringstekort (+) of overschot (-)	**30.714**	**32.028**	**31.617**	**31.294**
* inclusief risicovoorziening(en) grondexploitaties				

5.8 Overzicht inzet reserves 2025 - 2028

In het onderstaande overzicht zijn de reserve mutaties opgenomen voor de periode 2025 - 2028 en toegelicht.

Nr.	Programma	Reserve	Soort mutatie	2024	2025	2026	2027
1	8	Algemene Reserve	Toevoeging	200	200	0	0
2	7	Reserve Organisatieontwikkeling	Toevoeging	1.563	557	557	557
3	3	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Toevoeging	1.759	1.760	1.739	1.781
4	7	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Toevoeging	79	79	79	37
Totaal incidentele toevoegingen reserves				*3.601*	*2.596*	*2.374*	*2.375*
5	1	Algemene Reserve	Onttrekking	-125	0	0	0
6	1	Algemene Reserve	Onttrekking	-90	0	0	0
7	1	Algemene Reserve	Onttrekking	-104	0	0	0
8	1	Algemene Reserve	Onttrekking	-100	0	0	0
9	1	Algemene Reserve	Onttrekking	-50	0	0	0
10	4	Algemene Reserve	Onttrekking	100	-200	0	0
11	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-757	0	0	0
12	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-1.197	0	0	0
13	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-46	-184	0	0
14	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-609	0	0	0
15	4	Algemene Reserve	Onttrekking	-111	0	0	0
16	5	Algemene Reserve	Onttrekking	-52	0	0	0
17	5	Algemene Reserve	Onttrekking	-190	0	0	0
18	6	Algemene Reserve	Onttrekking	-100	0	0	0
19	6	Algemene Reserve	Onttrekking	-50	0	0	0
20	7	Algemene Reserve	Onttrekking	0	-50	0	0
21	7	Algemene Reserve	Onttrekking	-1.007	0	0	0
22	7	Reserve Organisatieontwikkeling	Onttrekking	-1.671	-664	-664	-664
23	6	Reserve Niet Gesprongen Explosieven WO2	Onttrekking	-703	0	0	0
24	3	Reserve Wijkontwikkeling	Onttrekking	-857	-330	0	0
25	4	Reserve Wijkontwikkeling	Onttrekking	-258	-197	0	0
26	4	Reserve Maatsch Opvang, vrouwenopv en beschermd wonen	Onttrekking	-6.408	0	0	0
27	3	Reserve Nog uit te voeren wzh 3 Bolwerk	Onttrekking	-134	0	0	0
28	3	Reserve Versnellen woningb+(gebieds)transformatie	Onttrekking	-811	-408	-152	0
29	3	Reserve Groenfonds	Onttrekking	-638	-143	0	0
30	3	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Onttrekking	-1.547	-1.547	-1.547	-1.547
31	7	Reserve Groot onderhoud vastgoed	Onttrekking	-10	-10	-10	-10
32	3	Reserve Incidentele herstelacties openbare ruimte	Onttrekking	-1.762	-188	0	0
Totaal incidentele onttrekkingen reserves				*-19.285*	*-3.920*	*-2.373*	*-2.221*
Saldo incidentele reserve mutaties				**-15.684**	**-1.324**	**1**	**154**
33	1	Reserve Afschrijvingslasten Goudse Poort	Onttrekking	-51	-51	-51	-51
34	1	Reserve Afschrijvingslasten Burg. Martenssingel 15	Onttrekking	-235	-235	-235	-235
35	3	Reserve Afschrijvingslasten vervangingsinv. O.R.	Onttrekking	-1.239	-1.239	-1.239	-966
Totaal structurele onttrekkingen reserves				*-1.525*	*-1.525*	*-1.525*	*-1.252*
Saldo structurele reserve mutaties				**-1.525**	**-1.525**	**-1.525**	**-1.252**
Totaal mutaties reserves				**-17.209**	**-2.849**	**-1.524**	**-1.098**
waarvan onttrekking				**-20.810**	**-5.445**	**-3.898**	**-3.473**
waarvan toevoeging				**3.601**	**2.596**	**2.374**	**2.375**

Toelichting op de mutaties:

Nr.	Toelichting op de mutaties
1	Dit betreft een incidentele toevoeging aan de algemene reserve, het herinstellen van een spaaroptie, zoals besloten in de Kadernota 2022.
2	Dit betreft de bijdrage aan de reserve organisatie ontwikkeling voor de bekostiging van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen
3+4	Bij besluit van de Jaarrekening 2022 zijn er vier voorzieningen vrijgevallen. De vrijgevallen middelen uit de vier voorzieningen groot onderhoud (gemeentelijke gebouwen en panden, huis van de stad, schouwburg en parkeergarage) zijn opgenomen in een reserve, in afwachting van het opstellen van nieuwe MJOP's voor deze vier onderwerpen.
5	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: CampusGouda Projectbudget naar 2025.
6	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Winterplan 24-25: subsidie duurzame terrasverwarming naar 2025.
7	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Positioneringsstrategie Stadsmarketing naar 2025.
8	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Groene Schoolpleinen naar 2025.
9	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget Techniekwerkplaats TripleHelix 2024 naar 2025.
10	Dit betreft een budgetfasering vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget vroegsignalering schuldhulpverlening 2024 & 2025 naar 2026.
11	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Beleidsplan armoede en schuldhulpverlening naar 2025.
12	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Regiobudget 2024 naar 2025.
13	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget Parlementaire Ondervragingscommissie Kinderopvangtoeslag (POK) 2024 naar 2025.
14	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget actieplan daklooshеid 2024 naar 2025
15	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget Sociaal Beheer 2024 naar 2025.
16	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget Sportaccommodatie fonds 2024 naar 2025.
17	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget cultuurhistorie en archeologie 2024 naar 2025.
18	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: Budget ondermijning 2024 naar 2025.
19	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2023: Cashflow budget ondermijning 2024-2025.
20	Dit betreft een budgetoverheveling vanuit de 2e bestuursrapportage 2024: budget project doorontwikkeling financiën 2024 naar 2026.
21	Dit betreft een bijdrage aan de reserve Organisatieontwikkeling met betrekking tot de uitbreiding van de formatie van bedrijfsvoering.
22	Dit betreft een bijdrage van de reserve organisatieontwikkeling voor de bekostiging van zowel reeds in gang gezette als toekomstige organisatieontwikkelingen.
23	Dit betreft een vergoeding aan de ontwikkelaar van de Lombok locatie in het kader van detectie en ruiming van niet gesprongen explosieven.
24	Dit betreft een actualisatie van de wijkontwikkeling projecten op basis van afgegeven subsidiebeschikkingen.
25	Dit betreft een bijdrage van de reserve Wijkontwikkeling aan het programma Buurt aan Zet (BAZ).
26	Dit betreft een overdracht van de gelden uit de reserve aan de nieuwe Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland (GRJW).
27	Dit betreft de dekking van de geschatte kosten van Bolwerk in 2025 en voorgenomen vrijval van de reserve.
28	Dit betreft een update van de woningbouw projecten na actualisatie van de afgegeven subsidiebeschikkingen.
29	Dit betreft de reeds geautoriseerde dekking van de Groenfondsprojecten 2024-2026 conform de 1e bestuursrapportage 2024.
30+31	Dit betreft de dekking van de uitgaven voor groot onderhoud.
32	Dit betreft een onttrekking voor aanpak kwaliteitsimpulsen met betrekking tot de openbare ruimte.
33	Voor het opvangen van kapitaallasten voor infrastructuur kosten van de Goudse Poort vindt een structurele onttrekking plaats aan deze bestemmingsreserve.
34	Voor het opvangen van kapitaallasten voor de verbouwing van de Burg Martenssingel 15 vindt een structurele onttrekking plaats aan deze bestemmingsreserve.
35	Voor het opvangen van kapitaallasten voor investeringen in de openbare ruimte vindt een structurele onttrekking plaats aan deze bestemmingsreserve.

5.9 Ontwikkeling en toelichting reserves 2025 - 2028

In dit onderdeel is de ontwikkeling van de reserves (per reserve) opgenomen. Daarnaast zijn de reserves ingedeeld naar structureel / incidenteel.

Als doorontwikkeling en verbetering is het overzicht reserves nader gespecificeerd en toegelicht in hoofdstuk 5.6 Incidentele & structurele baten en lasten 2025 - 2028.

Overzicht structurele reserve mutaties

Programma 1 Reserve afschrijvingslasten revitalisering Goudse Poort

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	463	412	362	311
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	51	51	51	51
Stand per 31 december	412	362	311	260

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de afschrijvingslasten voor gedane investeringen voor infrastructuur in de Goudse Poort.

Waarom (argumentatie) instellen: de raad heeft bij het vaststellen van de nota reserves 2023 besloten om de afschrijvingslasten voor gedane investeringen te verrekenen met de reserve afschrijvingslasten Goudse Poort.

Programma 1 Reserve afschrijvingslasten burgemeester martenssingel 15

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	4.700	4.465	4.230	3.995
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	235	235	235	235
Stand per 31 december	4.465	4.230	3.995	3.760

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de afschrijvingslasten voor de verbouwing van de Burgemeester Martenssingel 15, ten behoeve van de ISK (internationale schakel klas).

Waarom (argumentatie) instellen: op 10 april is het voorstel Verbouwing Burgemeester Martenssingel 15 ten behoeve van de ISK vastgesteld. Hierin is besloten om de afschrijvingslasten (20 jaar) voor de verbouwing ten laste te brengen van de reserve afschrijvingslasten Burgemeester Martenssingel 15.

Programma 3 Reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	15.207	13.968	12.729	11.490
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	1.239	1.239	1.239	966
Stand per 31 december	13.968	12.729	11.490	10.524

Wat is het doel (wat willen we bereiken): opvangen van de kapitaallasten van een aantal gedane investeringen openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Waarom (argumentatie) instellen: de raad heeft bij het vaststellen van de nota reserves 2023 besloten om de afschrijvingslasten voor een aantal gedane investeringen te verrekenen met de reserve afschrijvingslasten vervangingsinvesteringen openbare ruimte.

Overzicht incidentele reserve mutaties

Programma 1 Reserve onderwijshuisvesting

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	860	860	860	860
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	860	860	860	860

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Dekking toekomstige kapitaallasten

Waarom (argumentatie) instellen: op grond van het raadsbesluit 3 april 2019 is het kader van het IHP vastgesteld. Vanwege de aard en omvang van het financiële risico is besloten een aparte reserve te creëren voor het dekken van de kapitaallasten die voortvloeien uit IHP. Gedurende de looptijd van het IHP kunnen inkomsten die voortkomen uit de verkoop van vrijvallende schoollocaties ten gunste van deze reserve worden afgewikkeld. In het kader van realistisch begroten worden deze inkomsten pas verwerkt nadat ze gerealiseerd zijn. Ook kunnen financiële voordelen vanuit het combinatiegebruik hieraan toegevoegd worden. Intentie is om de reserve in te zetten ter dekking van de kapitaallasten. Dit alles ter beheersing van de omvang van het mogelijke exploitatietekort.

Programma 1 Reserve (co)financiering in regionale projecten

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	620	620	620	620
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	620	620	620	620

Wat is het doel (wat willen we bereiken): aanpak regionale projecten die gezamenlijk worden gefinancierd.

Waarom (argumentatie) instellen: deze reserve heeft de raad bij de 2e begrotingswijziging 2017 ingesteld met onder andere de volgende uitgangspunten:

- Binnen de algemene reserve wordt rekening gehouden met dit bedrag door een nieuwe reserve te vormen. Deze blijft meetellen in het weerstandsvermogen.
- De middelen zijn alleen in te zetten als bron voor cofinanciering voor regionale projecten.
- Er vindt geen regionale overheveling van middelen plaats.
- Besluitvorming over al dan niet benutting van dit bedrag is voorbehouden aan het college van B en W van Gouda en voor zover het budgetrecht van de raad van toepassing is: de raad van de gemeente Gouda.
- Besluitvorming kan alleen als er tenminste op hoofdlijnen een projectvoorstel is. Er is geen sprake van ‘solidariteit’: ieder college / raad beslist zelf over welke bedrag die betreffende gemeente in een regionaal project wil investeren.
- Indien er aan de indiening van projectvoorstellen voor externe financiële middelen een zodanig strakke termijn is verbonden, waardoor de goedkeuring door de raad agenda technisch niet haalbaar is, zullen projectvoorstellen onder voorbehoud van goedkeuring door de raad ingediend worden.
- De beschikbaarheid van dit deel van de algemene reserve zal herzien worden, indien de reserves op een te laag peil dreigen te raken. Op dit moment is daar geen sprake van.

Programma 1 Reserve revitalisering goudse poort

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	376	376	376	376
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	376	376	376	376

Wat is het doel (wat willen we bereiken): vrije deel van de reserve dat kan worden ingezet ten behoeve van de infrastructuur in de Goudse Poort.

Waarom (argumentatie) instellen: de raad heeft bij het vaststellen van de nota reserves 2023 besloten om een aparte reserve in te stellen voor afschrijvingslasten Goudse Poort en een aparte reserve dat kan worden ingezet voor overige bestedingen, niet zijnde afschrijvingslasten.

Programma 2 Reserve investeringen afval

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	100	100	100	100
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	100	100	100	100

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Voorkomen fluctuatie tarieven

Waarom (argumentatie) instellen: op basis van de nacalculatie van de compensabele btw in boekjaar 2018 bleek het voordeel voor het begrotingsperspectief van kosten-baten afval hoger dan begroot. Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten dit resultaat te doteren aan de reserve, zodat dit bedrag betrokken kan worden in de berekening van de toekomstige afvalstoffenheffing (bestemmingsreserve).

Programma 2 Reserve investeringen riool

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1.130	1.130	1.130	1.130
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.130	1.130	1.130	1.130

Wat is het doel (wat willen we bereiken): voorkomen fluctuatie tarieven.

Waarom (argumentatie) instellen: op basis van de nacalculatie van de compensabele btw in boekjaar 2018 bleek het voordeel voor het begrotingsperspectief van kosten-baten riool hoger dan begroot. Bij vaststelling van de jaarrekening 2018 is besloten dit resultaat te doteren aan de reserve, zodat dit bedrag betrokken kan worden in de berekening van de toekomstige rioolheffing (bestemmingsreserve).

Programma 2 Reserve duurzaamheidsfonds

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	5.000	5.000	5.000	5.000
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	5.000	5.000	5.000	5.000

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het verstekken van duurzaamheidsleningen waardoor doelgroepen in staat zijn om investeringen te doen in het verduurzamen van hun gebouw of woning. (Zie Raadsbehandeling 27 sept 2023 Verordening Duurzaamheidsfonds, dossiernummer 7397).

Waarom (argumentatie) instellen: om de ambities om in 2040 een CO_2-vrije stad te zijn richten we een revolverend duurzaamheidsfonds op. Als aanvulling op rijks- en provinciale ondersteuningsmiddelen (subsidies en fondsen) ondersteunt een lokaal duurzaamheidsfonds bij het waarmaken van deze ambitie. De uitvoering van de regeling is ondergebracht bij het SVN (Stimuleringsfonds Volkshuisvesting Nederlandse gemeenten). Zij toetsen de aanvraag en beschikken op basis van de criteria zoals door de raad van Gouda vastgesteld.

Programma 2 Reserve klimaat, energie en duurzame mobiliteit

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1.948	1.948	1.948	1.948
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.948	1.948	1.948	1.948

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Het doel van de reserve is om de financiële middelen die in 2022 beschikbaar zijn gesteld ook meerjarig beschikbaar te houden ten behoeve van klimaatgerelateerde maatregelen. Op basis van separate raadsvoorstellen/ besluiten zullen dotaties/ onttrekkingen aan deze reserve plaatsvinden.

Programma 3 Reserve wijkontwikkeling

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	2.712	1.597	1.071	1.071
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	1.115	526	0	0
Stand per 31 december	1.597	1.071	1.071	1.071

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de kosten van wijkontwikkelingsprojecten

Waarom (argumentatie) instellen: het doel van de wijkontwikkeling is om de leefbaarheid in de wijken te verbeteren door het uitvoeren van fysieke projecten in samenspraak met de bewoners. Het gaat daarbij om de herinrichting van de openbare ruimte, maar ook om verbetering van de woningvoorraad. Dit gebeurt in nauwe samenwerking met de twee betrokken woningbouwcorporaties. De kosten en opbrengsten die de gemeente hiervoor maakt worden vanaf 2004 verrekend via de reserve wijkontwikkeling. Jaarlijks wordt aan de hand van het verwachte projectverloop van deze reserve een prognose gemaakt.

Programma 3 Reserve zero-emissie-zone

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	930	930	930	930
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	930	930	930	930

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van kosten van een emissie-vrije stadsdistributie.

Waarom (argumentatie) instellen: uitgangspunt is dat in 2025 de binnenstad van Gouda een Zero Emission Stadslogistiek-zone is. Ter dekking van de kosten van onderzoek (samen met ondernemers en andere betrokkenen) en uitvoering is in 2021 deze reserve ingesteld.

Programma 3 Reserve nog uit te voeren werkzaamheden Bolwerk

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	134	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	134	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de kosten van nog uit te voeren civieltechnische werken en bijbehorende plankosten van de voormalige grondexploitatie Bolwerk.

Waarom (argumentatie) instellen: bij de actualisatie van de grondexploitaties in het kader van de jaarrekening 2012 is de grondexploitatie Bolwerk afgesloten. Voor de nog uit te voeren civieltechnische werken in de openbare ruimte en bijbehorende plankosten is een afzonderlijke voorziening gevormd. Deze voorziening moest, vanwege het ontbreken van concrete verplichtingen, in 2016 boekhoudkundig vrijvallen. De resterende middelen zijn toegevoegd aan de nieuwe gelijknamige reserve (raadsbesluit jaarstukken 2016).

Programma 3 Reserve Omgevingswet

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	869	869	869	869
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	869	869	869	869

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de meerkosten (ten opzichte van de reguliere exploitatie) met betrekking tot beleid en werkwijze "Omgevingswet".

Programma 3 Reserve versnellen woningbouw en (gebieds)transformatie

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	8.834	8.023	7.615	7.463
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	811	408	152	0
Stand per 31 december	8.023	7.615	7.463	7.463

Wat is het doel (wat willen we bereiken): versnellen van de woningbouw.

Waarom (argumentatie) instellen: de reserve is in 2018 ingesteld bij de vaststelling van de programmabegroting 2019-2022 en vindt zijn basis in het Coalitieakkoord 2018-2022 waar ingezet wordt op de versnelling van de woningbouw en de transformatie van zakelijke panden en gebieden naar woningen.

Programma 3 Reserve parkeren

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	288	288	288	288
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	288	288	288	288

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van kosten voor aanleg van parkeerplaatsen, het treffen van parkeerregulerende maatregelen en andere voorzieningen in het kader van het betaald en/of belanghebbenden parkeren.

Waarom (argumentatie) instellen: de toevoeging die betrekking heeft op het batig saldo van de exploitatie van de Stationsgarage komt voort uit het besluit, dat het nadelig resultaat de eerste jaren ten laste van deze reserve kan worden gebracht.

Programma 3 Reserve Groenfonds

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	927	289	147	147
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	638	143	0	0
Stand per 31 december	289	147	147	147

Wat is het doel (wat willen we bereiken): realiseren van nieuw groen en water in samenhang met het te realiseren Klimaatadaptatieplan.

Waarom (argumentatie) instellen: met geld uit het Groenfonds kan meer groen komen in de Goudse wijken met het minste groen: Binnenstad, Kadebuurt, Kort Haarlem, Korte Akkeren, Gouda Noord en Goverwelle. Bijvoorbeeld door bestrating of bebouwing om te zetten in groen. Bewonersinitiatieven uit deze wijken kunnen aanspraak maken op een deel van het geld uit het Groenfonds. Middels de aangepaste subsidieverordening is een deel van het budget beschikbaar als subsidie.

Programma 3 Reserve Zuidelijk Stationsgebied

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	644	644	644	644
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	644	644	644	644

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de plankosten.

Waarom (argumentatie) instellen: op 22 juni 2016 heeft de raad besloten met de herontwikkeling Zuidelijk Stationsgebied. Hiervoor is een investeringsbudget en deze reserve ter dekking ingesteld. De reserve spoorse doorsnijdingen en de reserve ketenmobiliteit zijn destijds opgeheven en samengevoegd tot deze reserve. De reserve is eveneens gevoed met de subsidies die reeds voor dit project zijn ontvangen.

Programma 3 Reserve incidentele herstelacties openbare ruimte

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1.950	188	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	1.762	188	0	0
Stand per 31 december	188	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): een reserve voor incidentele herstelacties openbare ruimte, ingesteld na aangenomen amendement jaarstukken 2022 (28 juni 2023).

Programma 3 Reserve groot onderhoud vastgoed

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	2.289	2.570	2.852	3.113
Vermeerderingen	1.838	1.839	1.818	1.818
Verminderingen	1.557	1.557	1.557	1.557
Stand per 31 december	2.570	2.852	3.113	3.375

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Het doel van de reserve is het reserveren van de vrijgevallen middelen uit de 4 voorzieningen groot onderhoud (gemeentelijke gebouwen en panden, huis van de stad, schouwburg en parkeergarage), in afwachting van het opstellen van nieuwe MJOP's voor deze 4 onderwerpen.

Programma 3 Reserve spoorzone (niet grex)

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	2.303	2.303	2.303	2.303
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	2.303	2.303	2.303	2.303

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het doel is dekking van bovenlokale en gemeenschappelijke investeringen in Spoorzone-gebied (niet zijnde de grondexploitatie Spoorzone).

Programma 3 reserve vereveningsfonds betaalbaar wonen

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Het is niet altijd mogelijk om aan de eis van betaalbaar wonen te voldoen. Als realisatie van het project vanuit gemeentelijk perspectief wenselijk is, kan de verplichting worden afgekocht via een bijdrage aan het fonds (reserve) betaalbaar wonen. Via dit fonds (reserve) kan de gemeente op andere locaties zelf extra woningen realiseren en/of financieel bijdragen aan projecten waar hogere woonambities worden gerealiseerd.

Programma 4 Reserve maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	6.448	40	40	40
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	6.408	0	0	0
Stand per 31 december	40	40	40	40

Wat is het doel (wat willen we bereiken): realisatie maatschappelijke opvang, vrouwenopvang, beschermd wonen en maatregelen ter voorkoming van intramurale zorg en versnellen van de uitstroom.

Waarom (argumentatie) instellen: de gemeente Gouda krijgt als centrumgemeente via decentralisatie-uitkeringen van het Rijk middelen voor maatschappelijke opvang, vrouwenopvang en beschermd wonen. Deze middelen worden regionaal ingezet. Eventuele overschotten worden toegevoegd aan deze bestemmingsreserve op grond van het raadsbesluit van 20 juni 2012 resp. 6 juli 2016 (jaarstukken 2015).

Op 12 juni is besloten om de reserve per 1-1-2025 over te dragen naar de Gemeenschappelijke Regeling Jeugd en Wmo Midden-Holland.

Programma 4 Reserve programma vluchtelingenopvang

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	7.072	7.072	7.072	7.072
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	7.072	7.072	7.072	7.072

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Het doel van de reserve is om de financiële middelen die in 2022 beschikbaar zijn gesteld ook meerjarig beschikbaar te houden ten behoeve van uitvoeringsmaatregelen (noodopvang) voor vluchtelingen/ ontheemden. Op basis van separate raadsvoorstellen/ besluiten zullen dotaties/ onttrekkingen aan deze reserve plaatsvinden.

Programma 5 Reserve cultuur- en erfgoedfonds

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	281	281	281	281
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	281	281	281	281

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het meerjarig beschikbaar houden van de middelen uit het cultuur- en erfgoedfonds dat als belangrijk instrument geldt voor het gebruik en behoud van Gouds erfgoed.

Waarom (argumentatie) instellen: de reserve is ingesteld bij de 2e begrotingswijziging 2015. Na de vaststelling van de jaarstukken 2019 kan en zal de reserve cultuur- en erfgoedfonds (ook) worden aangewend voor het bekostigen van de festiviteiten en activiteiten in het kader van Gouda 750 jaar in 2022.

Programma 5 Waterfonds

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1.955	1.955	1.955	1.955
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.955	1.955	1.955	1.955

Wat is het doel (wat willen we bereiken): we willen er met het Waterfonds op inzetten om het historisch water in de binnenstad uit te breiden en vaarverbindingen te verbeteren. Daartoe wordt een fonds geïntroduceerd, waarin in 2022 € 1 miljoen wordt gestort. In de toekomst kan het fonds eventueel verder worden aangevuld. Een project dat hiervoor in ieder geval in zicht is, betreft de intieme vaarroute. Ook wordt gekeken naar de verbetering van de vaarverbinding met de Reeuwijkse plassen. Verder kan voor eventuele andere toekomstige maatregelen, worden geput uit de ambities vanuit de Watervisie van de Waterallliantie. Uitgaven uit het fonds dienen plaats te vinden op basis van een door de gemeenteraad vast te stellen kader. Verder dienen de waterallliantie, de ondernemers en bewoners te worden betrokken.

Programma 5 Reserve niet gesprongen explosieven WO2

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	703	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	703	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van de kosten van onderzoek naar en het opruimen van niet-gesprongen explosieven uit de Tweede Wereldoorlog.

*Waarom (argumentatie) instellen: d*eze reserve is gevormd door de bijdragen die in het verleden van het Rijk ontvangen zijn in het kader van het opsporen en ruimen van niet-gesprongen explosieven WO2.

Programma 7 Reserve organisatieontwikkeling

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1.006	899	791	684
Vermeerderingen	1.563	557	557	557
Verminderingen	1.671	664	664	664
Stand per 31 december	899	791	684	576

Wat is het doel (wat willen we bereiken): dekking van kosten van reeds in gang gezette en toekomstige organisatieontwikkelingen.

Waarom (argumentatie) instellen: de reserve Organisatieontwikkeling is een uitvloeisel van het traject Optima Forma. Voor zover valt na te gaan ligt het besluit Flankerend Beleid uit 2003 hieraan ten grondslag. De huidige werkwijze is, dat in overleg met de directie, jaarlijks de hoogte van de raming van de onttrekking (of toevoeging) bepaald wordt.

Programma 8 Algemene reserve

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	27.934	23.647	23.413	23.413
Vermeerderingen	200	200	0	0
Verminderingen	4.487	434	0	0
Stand per 31 december	23.647	23.413	23.413	23.413

Wat is het doel (wat willen we bereiken): het vormen van een buffer voor financiële tegenvallers.

Waarom (argumentatie) instellen: de Algemene reserve vormt een vast onderdeel van het weerstandsvermogen en daarmee van de begroting en jaarstukken. Het weerstandsvermogen is het vermogen van de gemeente om financiële tegenvallers op te kunnen vangen zonder dat dit invloed heeft op het uitvoeren van de programma's.

Overzicht structurele reserve mutaties

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	20.370	18.846	17.321	15.796
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	1.525	1.525	1.525	1.252
Stand per 31 december	18.846	17.321	15.796	14.544

Overzicht incidentele reserve mutaties

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	77.315	61.631	60.306	60.307
Vermeerderingen	3.601	2.595	2.374	2.375
Verminderingen	19.285	3.920	2.373	2.221
Stand per 31 december	61.631	60.306	60.307	60.461

Totaaloverzicht ontwikkeling reserves

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	97.685	80.476	77.627	76.104
Vermeerderingen	3.601	2.595	2.374	2.375
Verminderingen	20.810	5.445	3.898	3.473
Stand per 31 december	80.476	77.627	76.104	75.006

5.10 Ontwikkeling en toelichting voorzieningen 2025 - 2028

Programma 1 voorziening onderhoud burg. Martenssingel 15

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1	0	0	0
Vermeerderingen	86	86	86	86
Verminderingen	87	86	86	86
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven onderhoud Burgemeester Martenssingel 15.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan de Burgemeester Martenssingel 15.

Programma 1 voorziening grex spoorzone

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	1.570	1.570	1.570	1.570
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.570	1.570	1.570	1.570

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Dekking van het verwachte negatieve resultaat op de grondexploitatie Spoorzone.

Waarom (argumentatie) instellen: Deze voorziening dient conform BBV, art 44, lid 1 ingesteld voor een verwacht berekend verlies. Voor maximaal de boekwaarde van de grondexploitatie Spoorzone, wordt deze in mindering gebracht van de voorraden. Het restant van de voorziening wordt onder de post voorziening bouwgrond in exploitatie gerubriceerd.

Programma 2 Voorziening riolering - totaal

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	16.918	21.130	11.089	7.765
Vermeerderingen	8.710	7.273	7.533	8.445
Verminderingen	4.498	17.314	10.857	7.872
Stand per 31 december	21.130	11.089	7.765	8.337

Wat is het doel (wat willen we bereiken): spaarvoorziening vervangingsinvesteringen rioleringen en tariefsegalisatie.

Waarom (argumentatie) instellen: bij de riolering is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een spaarvoorziening vervangingsinvesteringen rioleringen met als nevendoel een meer gespreide lastenontwikkeling (en daarmee tariefontwikkeling). De kosten die gemaakt worden ten behoeve van riolering worden gedekt door inkomsten rioolrechten.

Programma 2 Voorziening verwerking afvalstoffen

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	791	1.084	1.420	1.753
Vermeerderingen	293	336	333	265
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	1.084	1.420	1.753	2.018

Wat is het doel (wat willen we bereiken): voorkomen fluctuatie tarieven.

Waarom (argumentatie) instellen: bij de inzameling en verwerking van afvalstoffen is volledige kostendekking uitgangspunt. Deze voorziening is een egalisatievoorziening, waarop geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing is. Het uiteindelijke jaarlijkse exploitatieresultaat wordt op nacalculatiebasis bepaald en aan deze voorziening toegevoegd of onttrokken. Een nevendoel van deze voorziening is het bevorderen van een gelijkmatig tariefverloop bij onregelmatige lasten.

Programma 3 Voorziening groot onderhoud openbare ruimte

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	3.672	2.325	3.519	4.501
Vermeerderingen	5.141	5.141	5.141	5.141
Verminderingen	6.488	3.947	4.159	4.590
Stand per 31 december	2.325	3.519	4.501	5.051

Wat is het doel (wat willen we bereiken): egalisatie meerjarenkosten groot onderhoud openbare ruimte.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor de egalisatie van beschikbare middelen ter dekking van de kosten van groot onderhoud van de openbare ruimte (onder meer wegen, kunstwerken, water en groen) zoals is opgenomen in het Beheerplan GOVO.

Programma 3 Voorziening onderhoud stationsgarage

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven onderhoud Stationsgarage.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan de Stationsgarage.

Ontwikkeling jaarrekening 2022: op aanwijzing van de accountant zijn er 4 onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen in de jaarrekening 2022. De saldi van de voorzieningen zijn gestort in een bestemmingsreserve groot onderhoud, teneinde de lopende onderhoudsverplichtingen te kunnen dekken. In 2023 vindt een nieuwe inventarisatie en inspectie plaats. Na inspectie, actualisatie en analyse van de uitkomsten wordt aan de raad een nieuwe MJOP voorgelegd dat gebaseerd is op de gemiddelde behoefte in de jaren 2024-2063. Na besluitvorming kunnen de vaste dotaties en onttrekkingen aan de onderhoudsvoorzieningen worden hervat.

Programma 3 Voorziening verhuurdersonderhoud schouwburg

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven voor groot onderhoud.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van de uitgaven verhuurdersonderhoud aan het schouwburgcomplex gelegen aan de Boelekade 67. Het meerjarenonderhoudsplan is vastgesteld door het college op 21 januari 2014.

Ontwikkeling jaarrekening 2022: op aanwijzing van de accountant zijn er 4 onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen in de jaarrekening 2022. De saldi van de voorzieningen zijn gestort in een bestemmingsreserve groot onderhoud, teneinde de lopende onderhoudsverplichtingen te kunnen dekken. In 2023 vindt een nieuwe inventarisatie en inspectie plaats. Na inspectie, actualisatie en analyse van de uitkomsten wordt aan de raad een nieuwe MJOP voorgelegd dat gebaseerd is op de gemiddelde behoefte in de jaren 2024-2063. Na besluitvorming kunnen de vaste dotaties en onttrekkingen aan de onderhoudsvoorzieningen worden hervat.

Programma 3 Voorziening onderhoud gemeentelijke gebouwen en objecten

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven aan planmatig onderhoud aan gemeentelijk pandenbezit. Op 21 januari 2014 is het meerjarenonderhoudsplan vastgesteld door het college.

Ontwikkeling jaarrekening 2022: op aanwijzing van de accountant zijn er 4 onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen in de jaarrekening 2022. De saldi van de voorzieningen zijn gestort in een bestemmingsreserve groot onderhoud, teneinde de lopende onderhoudsverplichtingen te kunnen dekken. In 2023 vindt een nieuwe inventarisatie en inspectie plaats. Na inspectie, actualisatie en analyse van de uitkomsten wordt aan de raad een nieuwe MJOP voorgelegd dat gebaseerd is op de gemiddelde behoefte in de jaren 2024-2063. Na besluitvorming kunnen de vaste dotaties en onttrekkingen aan de onderhoudsvoorzieningen worden hervat.

Programma 3 Voorziening afkoopsom onderhoud Steinse Groen

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	30	26	23	19
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	4	4	4	4
Stand per 31 december	26	23	19	15

Wat is het doel (wat willen we bereiken): bestemming geven aan projectsubsidie.

Waarom (argumentatie) instellen: op deze voorziening is geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing. Deze voorziening heeft betrekking op een projectsubsidie die door de gemeente Gouda is ontvangen voor (de afkoop van) het beheer van de ecologische verbinding Steinse Groen voor 12 jaar (2020 tot en met 2031).

Programma 4 Voorziening pijporgel aula begraafplaats

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	52	52	52	52
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	52	52	52	52

Wat is het doel (wat willen we bereiken): bestemming geven aan legaat.

Waarom (argumentatie) instellen: op deze voorziening is geen meerjarig onderhoudsplan van toepassing. Deze voorziening heeft betrekking op een legaat dat door de gemeente Gouda als legataris beheerd wordt. Het legaat dient gebruikt te worden voor de aanschaf en het onderhoud van de pijporgel op de begraafplaats IJsselhof te Gouda. De aanschaf en het onderhoud van dit orgel zal worden uitgevoerd door de beheerder/eigenaar van deze begraafplaats. Op dit moment is niet bekend op welke termijn Yarden deze werkzaamheden gaat uitvoeren. Sinds 2020 maakt Yarden officieel deel uit van Dela en is Dela formeel de beheerder.

Programma 7 Voorziening pensioenaanspraken (voormalig) wethouders

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	4.455	4.777	5.099	5.421
Vermeerderingen	500	500	500	500
Verminderingen	178	178	178	178
Stand per 31 december	4.777	5.099	5.421	5.743

Wat is het doel (wat willen we bereiken): treffen van een voorziening voor het uitbetalen van pensioen aan gewezen wethouders.

Waarom (argumentatie) instellen: in tegenstelling tot deelnemers aan het ABP, vindt voor de Appa geen premieafdracht plaats van de gemeente aan een pensioenfonds. De pensioenen van de wethouders worden gefinancierd uit de begroting van de gemeente Gouda op het moment dat dit pensioen wordt uitbetaald aan betrokkene. Op grond van artikel 44 van het BBV dient een voorziening voor de pensioenaanspraken (voormalig) wethouders te worden gevormd. Ter financiering van de opgebouwde pensioenaanspraken en -rechten op (partner)pensioen van (voormalig) wethouders is de voorziening gevormd.

Programma 7 Voorziening onderhoud Huis van de Stad

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	0	0	0	0
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	0	0	0	0

Wat is het doel (wat willen we bereiken): nivelleren van uitgaven onderhoud Huis van de Stad.

Waarom (argumentatie) instellen: deze voorziening is bestemd voor het nivelleren van uitgaven van planmatig onderhoud aan het Huis van de Stad. De jaarlijkse dotatie aan deze voorziening wordt elk jaar aangewend voor de onderhoudskosten van dit pand, die gebaseerd zijn op de meerjarige technische onderhoudsplanning.

Ontwikkeling jaarrekening 2022: op aanwijzing van de accountant zijn er 4 onderhoudsvoorzieningen vrijgevallen in de jaarrekening 2022. De saldi van de voorzieningen zijn gestort in een bestemmingsreserve groot onderhoud, teneinde de lopende onderhoudsverplichtingen te kunnen dekken. In 2023 vindt een nieuwe inventarisatie en inspectie plaats. Na inspectie, actualisatie en analyse van de uitkomsten wordt aan de raad een nieuwe MJOP voorgelegd dat gebaseerd is op de gemiddelde behoefte in de jaren 2024-2063. Na besluitvorming kunnen de vaste dotaties en onttrekkingen aan de onderhoudsvoorzieningen worden hervat.

Programma 7 voorziening spaaruren verlof

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	863	863	863	863
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	863	863	863	863

Wat is het doel (wat willen we bereiken): De voorziening is bestemd voor de dekking van toekomstige verplichtingen die voortvloeiden uit de binnen de organisatie opgebouwde spaaruren.

Programma 7 voorziening RVU (regeling vervroegd uittreden)

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	44	44	44	44
Vermeerderingen	0	0	0	0
Verminderingen	0	0	0	0
Stand per 31 december	44	44	44	44

Wat is het doel (wat willen we bereiken): Voor ex-medewerkers die op basis van de regeling vervroegd uittreden geen activiteiten/prestaties voor de gemeente verrichten, dient een voorziening te worden getroffen voor de financiële verplichting die de gemeente tegenover de ex-medewerker en de fiscus heeft op basis van deze regeling. Dat betekent voor alle jaren tot aan de AOW datum. Het doel is het treffen van een voorziening voor betalingen aan medewerkers die gebruik maken van de regeling vervroegd uittreden.

Totaal voorzieningen

(bedragen x € 1.000)	2025	2026	2027	2028
Stand per 1 januari	28.398	31.873	23.679	21.987
Vermeerderingen	14.730	13.335	13.592	14.437
Verminderingen	11.254	21.529	15.284	12.730
Stand per 31 december	31.873	23.679	21.987	23.694

5.11 Arbeidskosten gerelateerde verplichtingen

Overeenkomstig de artikelen 20 en 22 van het BBV dient afzonderlijk aandacht te worden besteed aan de jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume. Alle bedoelde verplichtingen zijn meerjarig in de exploitatiebegroting verwerkt.

Voor pensioenaanspraken van (voormalig) wethouders is op grond van wettelijke bepalingen een gelijknamige voorziening in gebruik.

6 Bijlagen

6.1 Overzicht taakvelden

Landelijk is bepaald dat in de begroting en jaarrekening een overzicht wordt opgenomen met daarin de baten en lasten per taakveld en de wijze waarop deze zijn verdeeld over de programma's. Deze taakvelden gelden voor alle gemeenten en hierdoor ontstaat vergelijkbaarheid tussen alle gemeenten. De volgende hoofdtaakvelden worden onderscheiden:

Nummer	Omschrijving taakveld
0.	Bestuur en ondersteuning
1.	Veiligheid
2.	Verkeer, vervoer en waterstaat
3.	Economie
4.	Onderwijs
5.	Sport, cultuur en recreatie
6.	Sociaal domein
7.	Volksgezondheid en milieu
8.	Volkshuisvesting, ruimtelijke ordening en stedelijke vernieuwing

De programmabegroting 2025 ingedeeld naar taakvelden ziet er als volgt uit:

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2023	2024 t/m 1e Berap	2025	2026	2027	2028
0.1 Bestuur	7	5.346	6.555	7.039	6.406	6.406	6.406
0.10 Mutaties reserves	8	26.256	3.245	3.601	2.595	2.374	2.375
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	0	15.906	26.993	19.315	21.975	28.607
0.2 Burgerzaken	7	3.042	3.199	3.393	3.478	3.586	3.456
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	6.231	5.280	5.091	5.855	7.080	7.258
0.4 Overhead	7	31.484	35.728	33.623	31.549	30.909	30.022
0.5 Treasury	8	-1.593	-1.393	-755	-984	-644	148
0.61 Ozb woningen	8	282	300	324	324	324	324
0.62 Ozb niet-woningen	8	272	284	307	307	307	307
0.63 Parkeerbelasting	8	93	21	9	9	9	9
0.64 Belastingen overig	8	52	52	71	71	71	71
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8	0	0	0	0	0	0
0.8 Overige baten en lasten	8	106	2.054	2.641	4.892	10.840	17.408
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	185	233	234	160	160	160
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	5.462	6.165	6.937	6.937	6.937	6.937
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	6.369	6.786	7.036	6.144	6.135	6.121
2.1 Verkeer en vervoer	3	18.297	23.179	21.923	21.520	22.558	23.209
2.2 Parkeren	3	1.503	1.566	1.614	1.735	1.729	1.723
2.3 Recreatieve havens	5	527	633	646	646	645	645
2.4 Economische havens en waterwegen	1	1.915	1.976	1.798	1.955	2.057	2.157
2.5 Openbaar vervoer	3	108	101	100	99	98	96
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	1.879	1.045	1.244	232	231	230
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	267	363	296	296	296	296
3.4 Economische promotie	1	3.110	3.218	2.915	2.567	2.567	2.567
4.2 Onderwijshuisvesting	1	9.776	9.781	9.962	11.299	11.832	11.677
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	11.426	11.408	11.570	11.378	11.462	11.462
5.1 Sportbeleid en activering	5	8.088	8.964	8.410	8.461	8.072	8.064
5.2 Sportaccommodaties	5	3.269	2.990	3.170	3.073	3.019	3.012
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	4.700	5.691	4.867	4.860	4.779	4.773
5.4 Musea	5	2.846	2.982	3.142	3.142	3.142	3.142
5.5 Cultureel erfgoed	5	635	1.403	1.312	847	745	745
5.6 Media	5	2.403	2.600	2.441	2.441	2.441	2.441
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	6.851	9.481	8.377	7.904	7.356	7.366
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	17.910	21.032	13.367	12.707	11.778	11.880
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	4	6.042	7.821	7.595	6.443	6.560	6.560
6.3 Inkomensregelingen	4	45.512	40.744	40.752	40.336	38.057	37.955

Taakvelden: Lasten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2023	2024 t/m 1e Berap	2025	2026	2027	2028
6.4 WSW en beschut werk	4	9.577	9.674	9.970	9.623	9.231	8.667
6.5 Arbeidsparticipatie	4	6.494	6.132	8.655	6.673	6.534	6.450
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4	2.406	2.597	2.678	1.798	1.798	1.798
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	4	6.228	6.767	8.587	8.608	8.636	8.648
6.712 Begeleiding (WMO)	4	7.998	8.104	7.987	7.982	8.039	8.052
6.713 Dagbesteding (WMO)	4	1.262	1.859	2.184	2.184	2.184	2.184
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	3.082	4.057	9.694	3.286	2.976	2.976
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4	6.103	5.968	0	0	0	0
6.72b Jeugdzorg behandeling	4	4.197	4.016	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	4	2.857	2.361	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	4	3.670	3.336	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	4	1.501	1.779	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	4	2.588	1.351	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	4	2.836	2.633	0	0	0	0
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	4.811	5.147	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	4	2.278	1.220	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	4	675	585	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	4	0		1.663	1.663	1.663	1.663
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	4	0		17.132	17.128	17.213	17.238
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	4	0		721	721	721	721
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	4	0		2.060	2.060	2.060	2.060
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4	0		4.013	4.016	4.016	4.016
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	4	0		464	464	464	464
6.791 PGB WMO	4	0		1.418	1.418	1.418	1.418
6.792 PGB Jeugd	4	0		744	744	744	744
6.811 Beschermd wonen (WMO)	4	12.469	17.568	18.205	18.206	18.206	18.206
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	7.534	5.759	5.617	4.675	4.675	4.675
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-	4	0		0	0	0	0
6.821 Jeugdbescherming	4	2.714	2.767	2.422	2.423	2.423	2.423
6.822 Jeugdreclassering	4	246	287	251	251	251	251
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	4	0		176	176	176	176
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	4	0		100	100	100	100
7.1 Volksgezondheid	4	4.037	5.396	5.584	5.584	3.689	3.689
7.2 Riolering	2	14.838	16.533	19.790	18.418	18.598	19.401
7.3 Afval	2	11.159	12.377	13.408	13.415	13.216	13.062
7.4 Milieubeheer	2	4.207	8.456	4.789	4.788	4.788	4.788
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	50	39	42	42	42	42
8.1 Ruimtelijke ordening	3	4.924	3.517	3.252	3.145	3.124	3.080
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	27.253	14.513	9.880	22.765	10.461	11.796
8.3 Wonen en bouwen	3	4.944	8.241	6.764	5.525	4.723	4.534
Totaal lasten		**393.587**	**404.427**	**410.296**	**396.879**	**388.060**	**402.928**

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2023	2024 t/m 1e Berap	2025	2026	2027	2028
0.1 Bestuur	7	-630	-116	-365	-365	-365	-365
0.10 Mutaties reserves	8	-33.275	-19.362	-20.810	-5.445	-3.898	-3.473
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	8	0	-16.156	-24.581	-19.390	-20.448	-27.463
0.2 Burgerzaken	7	-1.110	-1.632	-1.862	-2.058	-2.282	-2.022
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	3	-5.295	-4.821	-5.094	-5.000	-4.943	-4.530
0.4 Overhead	7	-4.976	-6.187	-4.916	-4.916	-4.890	-4.890
0.5 Treasury	8	-347	-225	-323	-321	-262	-240
0.61 Ozb woningen	8	-9.373	-9.974	-10.913	-11.140	-11.372	-11.611
0.62 Ozb niet-woningen	8	-8.391	-9.752	-9.668	-9.888	-10.114	-10.343
0.63 Parkeerbelasting	8	-4.704	-4.347	-4.479	-4.478	-4.478	-4.478

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2023	2024 t/m 1e Berap	2025	2026	2027	2028
0.64 Belastingen overig	8	-562	-570	-671	-683	-694	-694
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	8	-204.794	-213.202	-224.968	-219.978	-229.000	-236.641
0.8 Overige baten en lasten	8	-320	-285	-196	-196	-196	-196
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	8	0	0	0	0	0	0
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	6	-79	-59	-60	-60	-60	-60
1.2 Openbare orde en veiligheid	6	-451	-268	-93	-93	-93	-93
2.1 Verkeer en vervoer	3	-391	-1.009	-169	-169	-169	-169
2.2 Parkeren	3	-602	-785	-802	-801	-800	-800
2.3 Recreatieve havens	5	-114	-131	-134	-134	-134	-134
2.4 Economische havens en waterwegen	1	0	0	0	0	0	0
2.5 Openbaar vervoer	3	0	0	0	0	0	0
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1	-1.670	-822	-1.011	0	0	0
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	1	-143	-174	-178	-178	-178	-178
3.4 Economische promotie	1	-1.288	-1.146	-899	-903	-906	-906
4.2 Onderwijshuisvesting	1	-412	-439	-412	-364	-364	-364
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingzaken	1	-7.813	-6.452	-6.822	-6.822	-6.822	-6.822
5.1 Sportbeleid en activering	5	-967	-482	-427	-402	0	0
5.2 Sportaccommodaties	5	-2.627	-2.914	-2.935	-2.935	-2.935	-2.935
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	5	-312	-589	0	0	0	0
5.4 Musea	5	0	0	0	0	0	0
5.5 Cultureel erfgoed	5	0	0	0	0	0	0
5.6 Media	5	0	-251	0	0	0	0
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	3	-51	-117	-120	-120	-120	-120
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	4	-11.314	-8.938	-878	-647	-70	-70
6.23 Toegang en eerstelijnsvoorzieningen Integraal	4	0	0	0	0	0	0
6.3 Inkomensregelingen	4	-28.720	-31.789	-31.550	-31.550	-29.501	-29.501
6.4 WSW en beschut werk	4	0	0	0	0	0	0
6.5 Arbeidsparticipatie	4	-836	-442	-518	0	0	0
6.60 Hulpmiddelen en diensten (Wmo)	4	-570	-503	-514	-514	-514	-514
6.711 Hulp bij het huishouden (WMO)	4	5	0	0	0	0	0
6.712 Begeleiding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.713 Dagbesteding (WMO)	4	0	0	0	0	0	0
6.714 Overige maatwerkarrangementen (WMO)	4	-1.396	-787	0	0	0	0
6.72a Jeugdhulp begeleiding	4	0	0	0	0	0	0
6.72b Jeugdzorg behandeling	4	0	0	0	0	0	0
6.72c Jeugdhulp dagbesteding	4	0	0	0	0	0	0
6.72d Jeugdhulp zonder verblijf overig	4	87	-784	0	0	0	0
6.73a Pleegzorg	4	0	0	0	0	0	0
6.73b Gezinsgericht	4	0	0	0	0	0	0
6.73c Jeugdhulp met verblijf overig	4	0	0	0	0	0	0
6.74a Jeugdhulp behandeling GGZ zonder verblijf	4	0	0	0	0	0	0
6.74b Jeugdhulp crisis/LTA/GGZ-verblijf	4	0	0	0	0	0	0
6.74c Gesloten plaatsing	4	0	0	0	0	0	0
6.751 Jeugdhulp ambulant lokaal	4	0		0	0	0	0
6.752 Jeugdhulp ambulant regionaal	4	0		0	0	0	0
6.753 Jeugdhulp ambulant landelijk	4	0		0	0	0	0
6.761 Jeugdhulp met verblijf lokaal	4	0		0	0	0	0
6.762 Jeugdhulp met verblijf regionaal	4	0		0	0	0	0
6.763 Jeugdhulp met verblijf landelijk	4	0		0	0	0	0
6.791 PGB WMO	4	0		0	0	0	0
6.792 PGB Jeugd	4	0		0	0	0	0
6.811 Beschermd wonen (WMO)	4	-403	-325	-325	-325	-325	-325

Taakvelden: Baten (bedragen * € 1.000)	Progr.	Jaarrekening 2023	2024 t/m 1e Berap	2025	2026	2027	2028
6.812 Maatschappelijke- en vrouwenopvang (WMO)	4	-41	0	0	0	0	0
6.82 Ge-escaleerde zorg 18-		0					
6.821 Jeugdbescherming	4	-196	-206	0	0	0	0
6.822 Jeugdreclassering	4	0	0	0	0	0	0
6.91 Coördinatie en beleid Wmo	4	0		0	0	0	0
6.92 Coördinatie en beleid Jeugd	4	0		0	0	0	0
7.1 Volksgezondheid	4	-1.033	-1.895	-1.895	-1.895	0	0
7.2 Riolering	2	-18.002	-19.026	-20.708	-21.694	-21.250	-20.810
7.3 Afval	2	-13.341	-14.208	-15.626	-15.600	-15.602	-15.616
7.4 Milieubeheer	2	-681	-5.407	-1.345	-1.322	-1.322	-1.322
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	4	0	0	0	0	0	0
8.1 Ruimtelijke ordening	3	-4.327	-169	-345	-238	-217	-172
8.2 Grondexploitatie (niet-bedrijventerreinen)	3	-27.089	-14.506	-9.881	-22.791	-10.486	-11.821
8.3 Wonen en bouwen	3	-6.149	-3.176	-3.804	-3.464	-3.249	-3.249
Totaal baten		**-404.705**	**-404.427**	**-410.296**	**-396.879**	**-388.060**	**-402.928**

6.2 Wettelijk voorgeschreven indicatoren

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 1	Functiemenging	%	2023	53,1	54,2
Programma 1	Vestigingen (van bedrijven)	per 1.000 inw.15 t/m 64jr	2023	169,4	181,8
Programma 1	Absoluut verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	2,2	6,3
Programma 1	Relatief verzuim	per 1.000 leerlingen	2023	47,4	27,2
Programma 1	Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	%	2023	2	2,4

Indicator	Toelichting
Functiemenging	De functiemengingsindex (FMI) weerspiegelt de verhouding tussen banen en woningen, en varieert tussen 0 (alleen wonen) en 100 (alleen werken). Bij een waarde van 50 zijn er evenveel woningen als banen.
Vestigingen (van bedrijven)	Het aantal vestigingen van bedrijven, per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15-65 jaar.
Absoluut verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige jongeren dat absoluut verzuimer is (geweest) gedurende het schooljaar: de jongere is niet ingeschreven bij een onderwijsinstelling en beschikt niet over een vrijstelling. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Relatief verzuim	Het aantal leer- of kwalificatieplichtige leerlingen (per 1.000 leerlingen) waarbij sprake is van meer dan 16 uur ongeoorloofd verzuim gedurende 4 opeenvolgende lesweken. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.
Voortijdige schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	Vsv'ers zijn jongeren van 12 tot 23 jaar die zonder startkwalificatie het onderwijs verlaten. Een startkwalificatie is een havo of vwo diploma of minimaal een mbo-2 diploma. Het vsv-percentage staat voor het aantal vsv'ers als percentage van het aantal onderwijsdeelnemers die aan het begin van het schooljaar ingeschreven staan. De periodeaanduiding '2023' staat voor schooljaar '2022/2023'.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 2	Omvang huishoudelijk restafval	kg per inwoner	2022	113,7	147,7
Programma 2	Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	%	2022	11,8	41,3

Indicator	Toelichting
Omvang huishoudelijk restafval	Niet gescheiden ingezameld huishoudelijk afval.
Percentage bekende hernieuwbare elektriciteit	De tekstuele toelichting op deze indicator ontbeekt op de website: waar-staat-je-gemeente.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 3	Gemiddelde WOZ-waarde	x €1.000	2023	323	368
Programma 3	Nieuw gebouwde woningen	per 1.000 woningen	2022	13	9,3
Programma 3	Demografische druk	%	2024	71	70,4
Programma 3	Gemeentelijke woonlasten éénpersoons-huishouden	€	2024	1.270	Geen data
Programma 3	Gemeentelijke woonlasten meerpersoons-huishouden	€	2024	1.296	Geen data

Indicator	Toelichting
Gemiddelde WOZ-waarde	De WOZ-waarde van alle woningen. Alle verblijfsobjecten in de Basisregistratie Adressen en Gebouwen (BAG)met minimaal een woonfunctie en eventueel een of meer andere gebruiksfuncties worden als woning aangemerkt
Nieuw gebouwde woningen	Nieuw gebouwde woningen, exclusief overige toevoegingen, zoals transformaties.
Demografische druk	Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.
Gemeentelijke woonlasten éénpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	Som van de gemiddeld betaalde ozb op basis van de gemiddelde woz-waarde van woningen in de gemeente + reinigingsheffing + rioolheffing minus eventuele heffingskorting.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 4	Banen	per 1.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	805,5	836,6
Programma 4	Jongeren met een delict voor de rechter	%	2022	1	1
Programma 4	Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	%	2022	6	6
Programma 4	Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	%	2022	1	1
Programma 4	Netto arbeidsparticipatie	%	2023	73,0	73,1
Programma 4	Personen met een bijstandsuitkering	per 10.000 inwoners	2023	397	344,8
Programma 4	Lopende re-integratie-voorzieningen	per 10.000 inwoners van 15-64 jaar	2023	157	191,5
Programma 4	Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2023	14,9	13,5
Programma 4	Jongeren met jeugdbescherming	%	2023	1,7	1,1
Programma 4	Jongeren met jeugdreclassering	%	2023	0,4	0,3
Programma 4	Cliënten met een maatwerk-arrangement Wmo	per 10.000 inwoners	2023	720	700

Indicator	Toelichting
Banen	Onder een baan wordt een vervulde positie verstaan. Dit betreffen zowel fulltimers, parttimers als uitzendkrachten. De indicator betreft het aantal banen per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 tot en met 64 jaar.
Jongeren met een delict voor de rechter	Het percentage jongeren (12 t/m 21 jaar) dat met een delict voor de rechter is verschenen. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Kinderen in uitkeringsgezin	Percentage kinderen tot 18 jaar die in een gezin leven dat van een bijstandsuitkering moet rondkomen. Bijstandshuishouden is een huishouden waarvan minimaal één lid een bijstandsuitkering ontvangt. Onder bijstand wordt hier uitkeringen aan huishoudens op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, tot 2015) en de Participatiewet (vanaf 2015) en het Besluit bijstandsverlening zelfstandigen 2004 (Bbz) verstaan. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker Instituut - Kinderen in Tel. De cijfers vanaf 2016 zijn afkomstig van het CBS.
Achterstand onder jeugd - Werkloze jongeren	Personen van 16 t/m 22 jaar die als werkzoekende staan ingeschreven bij het UWV WERKbedrijf en tegelijkertijd geen baan hebben als werknemer volgens de Polisadministratie. Tot en met 2015 zijn de cijfers van deze indicator afkomstig van het Verwey-Jonker
Netto arbeidsparticipatie	Het aandeel van de werkzame beroepsbevolking in de bevolking (beroeps- en niet-beroepsbevolking). Deze definitie heeft betrekking op personen die in Nederland wonen (exclusief de institutionele bevolking).
Personen met een bijstandsuitkering	Het aantal personen met een uitkering op grond van de Wet werk en bijstand (WWB, t/m 2014) en de Participatiewet (vanaf 2015). De uitkeringen (leefgeld) aan personen in een instelling, de elders verzorgden, zijn niet inbegrepen. Ook de uitkeringen aan dak- en thuislozen zijn niet inbegrepen.
Lopende re-integratievoorzieningen	Het aantal reintegratievoorzieningen, per 10.000 inwoners in de leeftijd van 15-64 jaar.
Jongeren met jeugdhulp	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Hulp en zorg zoals deze bedoeld en beschreven is in de Jeugdwet (2014), en in natura door de zorgaanbieder is geleverd. PGB gefinancierde hulp en zorg valt hier dus buiten. Het betreft hulp en zorg aan jongeren en hun ouders bij psychische, psychosociale en of gedragsproblemen, een

Indicator	Toelichting
	verstandelijke beperking van de jongere, of opvoedingsproblemen van de ouders. Zorg in Natura wordt direct vergoed aan de zorgverlener zonder tussenkomst van de zorggebruiker. In het kader van de jeugdzorg betekent dit dat de hulp rechtstreeks door de gemeente wordt vergoed. Persoonsgebonden budget (PGB)is een geldbedrag waarmee de zorggebruiker zelf zorg, begeleiding, hulp, hulpmiddelen of voorzieningen in kan kopen. Deze wordt verstrekt via de Sociale verzekeringsbank (SVB) maar is ook afkomstig van de gemeente.
Jongeren met jeugdbescherming	In percentage van alle jongeren tot 18 jaar, per 1 januari Jeugdbescherming is een maatregel die de rechter dwingend oplegt. Dat gebeurt als een gezonde en veilige ontwikkeling van een kind of jeugdige wordt bedreigd en vrijwillige hulp niet of niet voldoende helpt. Een kind of jongere wordt dan 'onder toezicht gesteld' of ‘onder voogdij geplaatst’.
Jongeren met jeugdreclassering	In percentage van alle jongeren in de leeftijd van 12 tot 23 jaar, per 1 januari Jeugdreclassering is een combinatie van begeleiding en controle voor jongeren vanaf 12 jaar, die voor hun 18e verjaardag met de politie of leerplichtambtenaar in aanraking zijn geweest en een proces-verbaal hebben gekregen. Indien de persoonlijkheid van de dader of de omstandigheden waaronder de overtreding of het misdrijf is begaan daartoe aanleiding geven, bijvoorbeeld bij jongvolwassenen met een verstandelijke beperking, kan het jeugdstrafrecht eveneens worden toegepast op jongvolwassenen in de leeftijd 18 tot en met 22 jaar. De jongere krijgt op maat gesneden begeleiding van een jeugdreclasseringswerker om te voorkomen dat hij of zij opnieuw de fout ingaat. Jeugdreclassering kan worden opgelegd door de kinderrechter of de officier van Justitie. Jeugdreclassering kan ook op initiatief van de Raad voor de Kinderbescherming in het vrijwillige kader worden opgestart.
Cliënten met een maatwerkvoorziening Wmo	Aantal per 10.000 inwoners in de betreffende bevolkingsgroep. Een maatwerkvoorziening is een vorm van specialistische ondersteuning binnen het kader van de Wmo. Voor de Wmo-gegevens geldt dat het referentiegemiddelde gebaseerd is op 327 deelnemende gemeen

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 5	Niet-sporters	%	2022	44,8	46,4

Indicator	Toelichting
Niet-sporters	Het percentage niet-wekelijkse sporters t.o.v. de bevolking van 19 jaar en ouder. Bevolking van 19 jaar en ouder dat niet minstens één keer per week aan sport doet.

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2019	13,49296845	13,15354374
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2020	12,55795981	11,31943364
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2021	7,002528691	8,120186268
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2022	5,97133758	8,139521891
Programma 6	Verwijzingen Halt	per 1.000 jongeren	2023	6,5815716	8,70376631
Programma 6	Misdrijven - Geweldsmisdrijven	per 1.000 inwoners	2023	4,8	4,3
Programma 6	Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	per 1.000 inwoners	2023	7,4	5,8
Programma 6	Misdrijven - Diefstallen uit woning	per 1.000 inwoners	2023	1,4	1,3
Programma 6	Misdrijven - Winkeldiefstallen	per 1.000 inwoners	2023	4	2,5

Indicator	Toelichting
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau

Indicator	Toelichting
	Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Verwijzingen Halt	Het aantal verwijzingen Halt per 1.000 inwoners van 12 t/m 17 jaar. Jongeren van 12 t/m 17 jaar die een licht strafbaar vergrijp plegen, worden door de politie of leerplichtambtenaren naar Bureau Halt verwezen voor een passende Halt-straf. Zij krijgen leeropdrachten en er volgen gesprekken met de jongere en de ouders. Op deze manier kunnen jongeren rechtzetten wat zij fout hebben gedaan, zonder dat zij in aanraking komen met het Openbaar Ministerie.
Misdrijven - Geweldsmisdrijven	Het aantal geweldsmisdrijven. Voorbeelden van geweldsmisdrijven zijn seksuele misdrijven, levensdelicten zoals moord en doodslag en dood en lichamelijk letsel door schuld (bedreiging, mishandeling, etc.).
Misdrijven - Vernielingen en misdrijven tegen openbare orde en gezag	Hieronder vallen brandstichting, alle vormen van vernieling en misdrijven tegen de openbare orde en het openbaar gezag. Voorbeelden van misdrijven tegen de openbare orde en tegen het openbaar gezag zijn opruiing, huis-, computer- en lokaalvredebreuk, deelneming aan een criminele of terroristische organisatie, openlijke geweldpleging, godslastering, discriminatie en het doen van een valse aangifte. Omdat het delict mensenhandel vaak onder dezelfde feitcode geregistreerd wordt als het delict mensensmokkel worden deze twee delicten samengeteld en weergegeven bij de gewelds- en seksuele misdrijven.
Misdrijven - Diefstallen uit woning	Het aantal diefstallen uit woningen per 1000 inwoners
Misdrijven - Winkeldiefstallen	Het aantal winkeldiefstallen per 1000 inwoners

Programma	Indicator	Meeteenheid	Periode	Gouda	Nederland
Programma 7	Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2023	n.v.t.	n.n.b.
Programma 7	Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2023	n.v.t.	n.n.b.
Programma 7	Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2020	€ 1.096	n.n.b.
Programma 7	Externe inhuur	Kosten als % van totale loonsom + totale kosten inhuur externen	2022	8%	n.n.b.
Programma 7	Overhead	% van totale lasten	2022	8,9%	n.n.b.

Indicator	Toelichting
Formatie	De toegestane formatie in fte van het ambtelijk apparaat van de gemeente voor het begrotingsjaar op peildatum 1 januari. In Gouda is dit niet van toepassing omdat de gemeente niet werkt met het principe van toegestane formatie.
Bezetting	Het geraamde werkelijk aantal fte's van het ambtelijk apparaat van de gemeente dat werkzaam is op peildatum 1 januari van het begrotingsjaar. In Gouda wordt geen raming opgesteld van de werkelijke bezetting voor een begrotingsjaar.
Apparaatskosten	Alle personele en materiële kosten die verbonden zijn aan het functioneren van de organisatie, exclusief griffie en bestuur.
Externe inhuur	Het uitvoeren van werkzaamheden in opdracht van een bij de gemeente in dienst zijnde opdrachtgever, door een private organisatie met winstoogmerk, door middel van het tegen betaling inzetten van personele capaciteit en deskundigheid, zonder dat daar een arbeidsovereenkomst of aanstelling tussen organisatie en de daarbij ingezette personen aan ten grondslag ligt.
Overhead	Alle kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van de medewerkers in het primaire proces in verhouding tot het totaal saldo van de lasten (exclusief toevoegingen aan reserves) volgens de begroting.

6.3 Afkortingen

Afkorting	Betekenis
ABP	Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds
Art.	Artikel
AVG	Algemene verordening gegevensbescherming
B.V.	Besloten Vennootschap
BBP	Bruto Binnenlands Product
BBV	Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten
Bbz	Besluit bijstandverlening zelfstandigen
BI	Business Intelligence
Bibob	Bevordering integriteitsbeoordelingen door het openbaar bestuur
BIO	Baseline Informatiebeveiliging Overheid
BNG	Bank Nederlandse Gemeenten
BOA	Buitengewoon Opsporings Ambtenaar
BSGR	Belastingsamenwerking Gouwe-Rijnland
BTW	Belasting Toegevoegde Waarde
BZK	Binnenlandse Zaken
C02	Koolstofdioxide
CAO	Collectieve arbeidsovereenkomst
CBS	Centraal Bureau voor de Statistiek
CEP	Centraal Economisch Plan
CHE	Christelijke hogechool Ede
CIP	Concern Investeringsplan
CIV	Centra voor Innovatief Vakmanschap
CJG	Centrum voor Jeugd en Gezin
COELO	Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden van de Universteit van Groningen
CPB	Centraal Planbureau
D&I	Diversiteit & Inclusie
DB	Dagelijks Bestuur
DIV	Documentaire Informatie Voorziening
DMS	Document Management Systeem
DSO	Digitaal Stelsel Omgevingswet
DVO	Dienstverleningsovereenkomst
E.v.	En volgende
EMU-saldo	Economische Monetaire Unie
ESF	Europees Sociaal Fonds
EU	Europese Unie
Fido	Financiering decentrale overheden
FKGR	Financiële kaderstelling gemeenschappelijke regelingen Hollands-Midden
FMI	Functiemengingsindex
FTE	Fulltime-equivalent
GGD	Gemeentelijke of Gemeenschappelijke Gezondheidsdienst
GGZ	Geestelijke gezondheidszorg
GHOR	Geneeskundige Hulpverlening bij Ongevallen en Rampen
GI	Gecertificeerde Instellingen
GOVO	Groot onderhoud en vervangingsonderhoud
GR	Gemeenschappelijke Regeling
GREX	Grondexploitatie
GRP	Gemeentelijk rioleringsprogramma
GSG	Goudse Scholengemeenschap
GTK	Gemeenschappelijk financieel toezichtkader
Ha	Hectare
HAVO	Hoger Algemeen Voortgezet Onderwijs
hbo	Hoger beroepsonderwijs
HR	Human Resource
HRM	Human Resource Management
ICT	Informatie- en Communicatietechnologie
IFLO	Inspectie Financiën Lagere Overheden

Afkorting	Betekenis
IHP	Integraal Huisvestingsplan Gouda
IKC	Integraal kindcentrum
JGZ	Jeugdgezondheidszorg
KC	Kindcentrum
kg	Kilogram
m2	Vierkante meter
mbo	Middelbaar beroepsonderwijs
MD	Management Development
MJOP	Meerjarig Onderhoudsplan
MKB	Midden- en kleinbedrijf
MO	Maatschappelijke opvang
MOG	Meldingen openbaar gebied
NB	Nota bene let wel
NGE	Niet gesprongen explosieven
NV	Naamloze Vennootschap
O.a.	Onder andere
ODMH	Omgevingsdienst Midden-Holland
OER	Opwek van Energie op Rijksvastgoed
OFG	OndernemersFonds Gouda
OGGZ	Openbare Geestelijke Gezondheidszorg
OR	Ondernemingsraad
OV	Openbaar vervoer
OZB	Onroerendezaakbelasting
PG	Publieke Gezondheid
PO-bestuur	Primair onderwijs
PSB	Platform Slappe Bodem
PW	Participatiewet
RAV	Regionale Ambulancevoorziening
RBG	Regionale Belasting Groep
RDOG	Regionale Dienst Openbare Gezondheidszorg
RES	Regionale Energiestrategie
Resp.	Respectievelijk
RIVM	Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu
RMH	Regio Midden-Holland
RVE	Resultaat Verantwoordelijke Eenheid
SAMH	Streekacrhief Midden-Holland
SBG	Samenwerkende Binnenstadondernemers Gouda
SiSa	Single information Single audit
SPP	Strategische Personeelsplanning
SVHW	Samenwerkingsverband Vastgoedinformatie Heffing en Waardebepaling
T.l.v.	Ten laste van
U.A.	Uitgesloten van Aansprakelijkheid
UWV	Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen
VCP	Verkeerscirculatieplan
VFF	Verbeteren Financiële Functie
vGRP	Verbreed Gemeentelijk Rioleringsplan
VN	Verenigde Naties
VNG	Vereniging van Nederlandse Gemeenten
VO	Vrouwenopvang
vo	Voortgezet onderwijs
VON	Vrij op naam
VPB	Vennootschapsbelasting
VRHM	Veiligheidsregio Hollands-Midden
VSV-ers	Voortijdige school- verlaters
VTH	Vergunningverlening, toezicht en handhaving
VWS	Volksgezondheid, Welzijn en Sport
WEW	Waarborgfonds Eigen Woningen
WkB	Wet kwaliteitsborging voor het bouwen

Afkorting	Betekenis
Wmo	Wet maatschappelijke ondersteuning
WO2	Tweede Wereldoorlog
WOZ	Waardering onroerende zaken
Wpg	Wet publieke gezondheid
WSP	WerkgeversServicepunt
Wsw	Wet sociale werkvoorziening
Wvr	Wet veiligheidsregio's
WWB	Wet werk en bijstand
ZVH	Zorg- en Veiligheidshuis

6.4 Bijlage risico's

Risico categorie	Sub aanduiding	Toelichting
Grondexploitaties		
Bouwplannen en projecten	Westergouwe	De risico's voor de deelgebieden Westergouwe 1 t/m 3 zijn verder afgenomen. Deze deelgebieden zijn gereed of in een vergevorderd stadium van realisatie. In Westergouwe 3 moeten de woningen op een aantal door de gemeente verkochte bouwvelden nog worden gebouwd. Voor één bouwveld in Westergouwe 3 wordt nog gezocht naar een afnemer. Voor de fase Westergouwe 3b is de planvorming afgerond, maar tegen het bestemmingsplan is beroep aangetekend. De termijn waarop de Raad van State uitspraak zal doen en de inhoud van de uitspraak vormen een mogelijk risico. De door de gemeente te verkopen bouwvelden in deze fase worden via een of meerdere tenders in de markt gezet. De voorbereiding daarvan is inmiddels opgestart. Voor de fase Westergouwe 4 wordt op dit moment het stedenbouwkundig plan uitgewerkt. Dit is een proces waarbij rekenen en tekenen gelijk op gaan en waarbij nog veel ruimte is om keuzes te maken en te sturen op het gewenste financiële resultaat. Op termijn wordt het ontwerpproces voor de laatste fase van Westergouwe (fase 5) opgepakt.
	Spoorzone	De risico's zijn afgenomen. De gemeente heeft alle bouwkavels verkocht en het woningbouwproject op het laatste gemeentelijke perceel zit in de afbouwfase. Op het andere kavel zijn plannen in voorbereiding voor een hotel. Gemeente is hier geen grondeigenaar en loopt daarmee geen afzet risico's. De gemeente heeft nog wel enkele taken op het gebied van NGE onderzoek en woonrijp maken. Het risico vanuit NGE is altijd aanwezig (kleine kans met grote impact), maar het overgrote deel wordt gesubsidieerd. Het risico voor het woonrijp maken is een algemeen risico op kostenstijging met optimalisatie via ontwerpkeuzes.
	Materiele vaste activa	De gemeente had twee voormalige NIEGG complexen - tegenwoordig MVA. De voorraad percelen Westergouwe Overig en de percelen Spoorzone A1. De percelen Westergouwe Overig zijn inmiddels onderdeel van de actieve bouwgrondexploitatie. De percelen zijn tegen boekwaarde ingebracht. De percelen Spoorzone A1 zijn in 2023 en 2024 verkocht ten behoeve van woningbouw. Op beide deelpercelen is het bouwplan in aanbouw. De boekwaarde is verrekend met de verkoopopbrengst. Daarmee zijn er geen potentiële bouwgronden meer onderdeel van de Materiële Vaste Activa.

Risico categorie	Toelichting	Risicogebied	Kans	Maximale impact (x 1.000)
Going concern				
Aansprakelijkheid en nadeelcompensatie	Niet of onvoldoende nakomen van contractuele afspraken en toezeggingen, onzorgvuldig handelen of onjuiste toepassing van regelgeving kan ertoe leiden dat de gemeente aansprakelijk wordt gesteld voor schade. Deze schade kan ontstaan in het openbaar gebied (letselschade, materiële schade, evenementen, etc.). Meestal door handelen of nalaten van de gemeente (onterecht weigeren/verlenen vergunning, werken in de openbare ruimte). Het gaat hierbij om grotere schades die niet worden gedekt door de verzekering (contractuele aansprakelijkheid) of boven de dekking uitgaan. De gemeente kan ook aansprakelijk worden gesteld voor schade als gevolg van op zichzelf rechtmatig handelen, bv. door werkzaamheden in het openbaar gebied doordat winkels en of bedrijven moeilijk bereikbaar zijn (gederfde winst). De drempel om in aanmerking te komen voor nadeelcompensatie is relatief hoog zodat de kans van optreden laag wordt ingeschat en het risico niet wordt meegenomen in het berekenen van de weerstandscapaciteit.	Centraal Juridische Afdeling	30%	€ 1.500
Rampen en crises	Dit risico is de verzameling van alle veiligheidsrisico's: overstromingen, ordeverstoringen, treinongevallen en terrorisme. Hieronder worden per categorie de belangrijkste risico's genoemd. Natuur & Milieu: - Overstromingen (Gouda is een laaggelegen gebied is en ligt aan een grote rivier) - Extreme weersomstandigheden (droogte, extreme neerslag of windhozen) Voorzieningen:	Openbare Orde en Veiligheid	15%	€ 3.000

Risico categorie	Toelichting	Risicogebied	Kans	Maximale impact (x 1.000)
Going concern				
	- Verstoring gasvoorziening - Verstoring elektriciteitsvoorziening - Verstoring drinkwatervoorziening - Grootschalige verstoring internet Gebouwde omgeving: - Grote branden - Instorting Vervoer - Spoorvervoerincidenten (vervoer gevaarlijke stoffen) - Wegvervoerincidenten Gezondheid: - Pandemie Publieke veiligheid: - Extreem geweld - Verstoring openbare orde			
Bedrijfscontinuïteit	Bedrijfscontinuïteit is gericht op het waarborgen van de voortgang van bedrijfsprocessen bij een incident, ramp of calamiteit. Dit kunnen traditionele rampen zijn, zoals natuurrampen, brand en diefstal. Zo kan bijvoorbeeld langdurige stroomuitval de continuïteit van de dienstverlening in gevaar brengen. Daarnaast zijn er andere bedreigingen voor de continuïteit van de bedrijfsvoering, zoals criminaliteit, fysiek terrorisme, bestuurlijke crisis, sabotage, diefstal of verlies van informatie en lekken. Afhankelijk van de aard en oorzaak van de verstoring of crisis kunnen de gevolgen grote impact hebben op de organisatie.	Facilitair	10%	€ 1.500
Verzakkingen woonwagenlocaties	Risico is dat de gemeente extra kosten moet maken om verzakkingen van de woonwagenlocaties tegen te gaan. Aantal van de woonwagenlocaties in eigendom van de gemeente hebben te maken met verzakkingen. Als verhuurder zijn wij verantwoordelijk voor een goede woonplek en dus ook een goede ondergrond. Om verzakkingen tegen te gaan worden de standplaatsen voorzien van een fundering. Kosten hiervan zijn circa €190.000 per plek. De gemeente heeft zes woonwagenlocaties in bezit. Met name de locaties aan de Tiendweg en de Goudkade zijn het meest urgent. De onderhoudsmiddelen zijn mogelijk niet toereikend.	Beheer Openbare Ruimte	70%	€ 400
Stijgende rente	Het risico van stijgende rente voor de begroting kan zich op verschillende manieren manifesteren. Wanneer de rente stijgt, nemen de kosten van bestaande en toekomstige leningen toe. Dit kan leiden tot hogere uitgaven in de begroting, waardoor er minder ruimte is voor andere uitgaven of investeringen. De stijgende rentelasten kunnen ook de liquiditeitspositie verzwakken, vooral als de cashflow niet toereikend is om deze hogere kosten te dekken.	Treasury	50%	€ 500
Invoering Omgevingswet	Per 1 januari 2024 is de Omgevingswet van kracht. Het implementeren van de wet, waaronder het ontwikkelen van nieuwe werkprocessen en het opstellen van het omgevingsplan, kosten mogelijk meer dan eerder aan de reguliere ruimtelijke ordening en vergunningverlening werd besteed. In 2024 wordt dit beter inzichtelijk. Er zijn werkafspraken met de ODMH gemaakt en er is een plan van aanpak voor het opstellen van het omgevingsplan vastgesteld. In de reserve Omgevingswet zijn middelen beschikbaar o.a. voor het inhuren van deskundige ondersteuning. De legesinkomsten worden bewaakt en waar nodig bijgesteld.	Ruimtelijk beleid	50%	€ 500
Extra inhuur	Het risico bestaat dat door omstandigheden extra kosten voor niet-begrote inhuur zullen worden gemaakt.	Inhuur	50%	€ 500
Frauderisico	Fraude is het bevoordelen van jezelf of een ander middels opzettelijk wederrechtelijk handelen. Bepalend voor fraude zijn dus de elementen bevoordeling en opzettelijke strijdigheid met wet- en regelgeving. Iedere organisatie loopt het risico om slachtoffer te worden van fraude. Om tegen dit risico te wapenen worden beheersmaatregelen getroffen. In 2023 is een frauderisicoanalyse uitgevoerd met de conclusie dat frauderisico's in voldoende mate beheerst worden. Desondanks is het risico op fraude niet uit te sluiten. Het frauderisico bestaat uit drie elementen: • incentive/druk: er is een druk ontstaan voor een individu of een	Risk & Compliance / Control	15%	€ 1.500

Risico categorie	Toelichting	Risicogebied	Kans	Maximale impact (x 1.000)
Going concern				
	organisatie om te gaan frauderen • gelegenheid: onvoldoende beheersmaatregelen in de organisatie kunnen zorgen dat het voor een persoon of een organisatie(onderdeel) mogelijk is om te frauderen; • houding/rechtvaardiging: de frauderende persoon of organisatie moet het voor zichzelf kunnen rechtvaardigen dat het plaatsvindt. Het risico op fraude is niet verzekerd en is daarom opgenomen in de weerstandsparagraaf.			
Vorderingen op personen/ bedrijven zijn niet te innen	Het toepassen van bestuursdwang (artikel 5.3.1 Awb) is één van de handhavingsinstrumenten die gemeenten hebben tegen overtredingen van de wet en illegale situaties. Het risico bestaat dat de dwangsom vervolgens niet geïnd kan worden. Dit geldt ook voor andere vorderingen die de gemeente heeft op personen of bedrijven.	Financiën	30%	€ 700
ICT-systemen zijn door cybercrime (o.a. ransomware) niet beschikbaar	Discontinuïteit van bedrijfsvoering als gevolg van het niet beschikbaar zijn van systemen. Kosten bij aanbieders / gemeente Gouda om systemen weer werkend te krijgen.	ICT	5%	€ 3.000
Subsidies	Voor projecten op het gebied van verkeer, economie en bodem wordt gebruik gemaakt van (provinciale) subsidies. Het risico bestaat dat door de krappe arbeidsmarkt, ziekte en tegenvallers in de uitvoering projecten niet tijdig gerealiseerd kunnen worden, waardoor subsidies niet binnen de gestelde termijn besteed kunnen worden. Ook kan een verantwoording die onvolledig is of fouten bevat, ertoe leiden dat het recht op de subsidie vervalt.	Ruimtelijk beleid	50%	€ 400
Invoering Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb)	Private kwaliteitsborgers zijn na invoering Wkb belast met het toezichthouden op bouwwerken uit gevolgklasse 1. Deze taak is vanaf de invoering Wkb niet meer bij de ODMH belegd (zowel toezicht als vergunningverlening). De ODMH/gemeente heeft echter wel de wettelijke taak om de kwaliteitsborger te beoordelen op onder andere de certificering en het borgingsplan (dit naast administratieve handelingen). Deze kosten mogen niet gedekt worden uit legesinkomsten.	Ruimtelijk beleid	75%	€ 150
Niet voldoen aan privacy Wetgeving (AVG)	Gemeenten verwerken voor de uitvoering van hun taken persoonsgegevens. Op grond van de Algemene Verordening Persoonsgegevens zijn gemeenten ertoe gehouden om zorgvuldige verwerking van deze gegevens aantoonbaar te waarborgen. De wetgeving is stevig, onder andere door het stellen van hoge boetes. Daarnaast zijn de inhoudelijke eisen streng, zoals het aanstellen van een data protection officer, het uitvoeren van risico-analyses, zogenoemde privacy impact assessments (PIA's) en het hebben van een actueel verwerkingenregister. Het risico blijft altijd aanwezig dat persoonsgegevens onzorgvuldig worden verwerkt, waaruit datalekken kunnen ontstaan. Dit kan leiden tot financiële schade, zoals opgelegde boetes door de Autoriteit Persoonsgegevens. Ook kunnen datalekken of incidenten betrokkenen ernstig schaden en kan imagoschade ontstaan voor de organisatie als een lek of incident bijvoorbeeld in de media veel aandacht krijgt.	AVG-Privacy	10%	€ 1.000
Saldo financieringsfunctie valt lager uit dan begroot	Volumerisico is het risico dat er een mismatch is tussen de werkelijke en de begrote financieringsbehoefte. Als het werkelijk investeringsniveau lager uitvalt dan ingeschat leidt dit tot een intern rentenadeel, doordat er minder doorbelast kan worden aan het betreffende project. Voor het onttrekken van geld, betaalt de gemeente een vergoeding (rente). De rente wordt vervolgens intern doorbelast aan het betreffende project of dienstonderdeel. Voor het doorbelasten wordt een omslagrente gehanteerd en gefixeerd in de begroting. Dit brengt financiële- en beheerstechnische risico's met zich mee. Omslagrente is als gevolg van hetgeen het BBV voorschrijft aangepast van 2,20% in 2023, 1.90% in 2024 en ingaande 2025 naar 1,90%.	Treasury	90%	€ 100
Open einde regeling WMO	De Wet Maatschappelijke ondersteuning (WMO) is een open-einde regeling en kent daardoor geen bestedingsplafond. Hierdoor moet de gemeente ondersteuning blijven leveren aan haar inwoners, ook als het budget voor het betreffende jaar niet toereikend is. Aankomende jaren wordt als gevolg van de demografische ontwikkelingen en de in gang gezette beweging naar langer thuis wonen extra druk verwacht op de WMO- middelen. Uitvoering van de WMO doet de gemeente zelf.	WMO	30%	€ 250

Risico categorie	Toelichting	Risicogebied	Kans	Maximale impact (x 1.000)
Going concern				
Gladheidsbestrijding	Het risico op een extreme winter. Extra kosten voor de gemeente doordat er meer gladheidsbestrijding moet worden uitgevoerd.	Beheer Openbare Ruimte	40%	€ 150
Onderhoud sportaccommodaties	Onderhoud van de sportaccommodaties is opgenomen in het meerjarig onderhoudsplan. Het risico is dat het budget niet toereikend is. Terwijl het onderhoud wel uitgevoerd moet worden.	Vastgoed	60%	€ 100
Stormschade	Het risico van zeer zware stormen wat extra kosten voor de gemeente betekent. Zoals het ruimen van bomen en vorstschade.	Beheer Openbare Ruimte	70%	€ 75
Kosten versnelde transformatie jeugdhulp plus	In de jeugdhulp plus wordt al enkele jaren gewerkt aan de afbouw van gesloten plaatsingen. Deze ontwikkeling is echter versneld door zowel een landelijke maatschappelijke beweging als een motie in de Tweede Kamer voor de afbouw van jeugdhulp plus. Hierdoor gaat de afbouw van deze locatiegebonden zorg sneller dan aanvankelijk was ingeschat. Dit heeft gevolgen voor de bedrijfsvoering van de aanbieders. Midden-Holland is als kleine regio hierin een kleine speler: accounthouders voor deze partijen zijn Den Haag of Rotterdam.	Sociaal Domein	40%	€ 120
Specifieke Uitkeringen (SiSa)	De gemeente ontvangt allerlei specifieke uitkeringen welke verantwoord dienen te worden via de systematiek van Single Information Single Audit (SISA). Indien de verantwoording niet of onvoldoende invulling krijgt, loopt de gemeente het risico dat de uitkering niet als een rechtmatige besteding wordt aangemerkt en terugbetaald moet worden. Naast het risico van terugbetaling, bestaat er een financieel risico als gevolg van extra werkzaamheden door de accountant en/of ambtelijke inzet. Het aantal SiSa regelingen is in 2023 41 met een totale opbrengst van ruim €22 miljoen.	Control	5%	€ 500
Borgstelling via het Waarborgfonds Eigen Woningen (WEW) en WSW-borgstellingen voor woningcorporaties	Dit risico betreft aan particulieren en aan woningcorporaties verstrekte geldleningen waarvoor waarborgfondsen optreden als borg; de gemeente fungeert als achtervang (als secundaire of tertiaire zekerheid). De gemeente zal pas op deze borgstellingen worden aangesproken als het garantievermogen van de waarborgfondsen onvoldoende is om de betalingsverplichtingen voor rente en aflossing van de gewaarborgde geldleningen over te nemen van de in gebreke blijvende instelling. De kans dat de gemeente op deze achtervangpositie wordt aangesproken, wordt zeer klein geacht. Indien dat toch gebeurt, zal de aanspraak eerst op basis van 50/50 worden verdeeld tussen Rijk en gemeenten waarna het deel dat aan de gemeenten wordt toebedeeld op basis van een bepaalde verdeelsleutel wordt omgeslagen naar de deelnemende gemeenten. Het eventueel voor Gouda resterende deel zal nooit meer zijn dan globaal 5% van het garantiebedrag en bestaan uit het verstrekken van een renteloze lening aan het betreffende waarborgfonds. Het eventuele netto verlies voor de gemeente bestaat derhalve uit derving van rentevergoeding op de verstrekte renteloze geldlening.	Treasury	5%	€ 50

Uitgave: gemeente Gouda

Foto voorkant © John van Meeteren
©gemeente Gouda, oktober 2024